



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

### **Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres**

**Coppenstein, Johann Andreas**

**Mogvntiæ, 1627**

Pars I. Theomachia Lvtherocalvinismi Antichristiana.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-35233**

ANTICHRISTVS  
LVTHERO-CALVI-  
NISTICÆ

I. THEOMACHIAE, II. ECCLESIAMACHIAE,  
III. MYSTERIOMACHIAE, IV. CHARITOMACHIAE,

QVADRIPERTITVS:

*Hoc est*

ANTITHESES  
LVTHERO-CALVINISMI,  
&  
CHRISTIANISMI.

PARS I.

THEOMACHIA  
LVTHERO-CALVINISMI  
ANTICHRISTIANA.

AVTORE

F. IOANNE ANDREA COPPENSTEIN MANDALENSI  
*Ordinis Prædicatorum Theologo,*

SVB AVSPICIO

SERENISSIMI &c. &c.

LEOPOLDI. &c.

*Superiorum permissu*

M O G V N T I A E

Sumptibus IOANNIS THEOBALDI SCHÖNWETTERI.

ANNO M. DC. XXV.

TOBIAS CAP. II.

*Nolite ita loqui: quoniam filij Sanctorum sumus; & vitam illam exspectamus; quam DEVS daturus est his,*

*Qui nunquam mutant ab eo.*

*S. Cyprianus lib. 4. Epist. 2. ad Antonianum.*

*S. Augustinus serm. 181. de Tempore.*

*Quisquis ille est, & qualiscunque est; CHRISTIANVS non est, qui in CHRISTI Ecclesia non est.*

AMI.

AMICE LECTOR,

F

A V E;

Et Monita accipe quina.



ANTICHRISTVM Sic Lutherocaluinisticus Quadri-  
pertitus superiora Lutherocaluinistica, ceu connexa  
sibi, requirit ac velut præsupponit: quo & Te pene sin-  
gulis in Quæstis remittit.

II. Scripturas Noui Testamenti potissimum frequen-  
to; vt quiloquentem CHRISTVM facio. Cui ta-  
men & Vetera subinde, cum suppetunt, tribuo; sed

transcursum.

III. CHRISTVM, si quandoque S. Patres appellan-  
tem induco; memine-  
ris his, quam Apostolis, nihil minus ab eo dictum: *Vos eritis mibi testes in Omni Is-  
raë, & orbe.* Si & Hæresiarchas nominet dedecoris causâ; noris de ijs dictum  
ab eo: *Qui Ecclesiam non audierit. &c.* Vt nihil in vtroque sit indecorum Do-  
mino.

IV. Protasin pono Antichristianam: Christianam Apodosin subijcio; Et ra-  
rius ramentum Illationem propositi, seu Collationem facio; Quod mediocriter  
Intelligentibus eam vltro liquere existimem.

V. Poriores Antichristianismos huc infero; minutiores prætereo; vt quos  
hodiernos vix dum sit numerare satis. Demum per ista his studeo; Breuitati:

Perpicuitati: Soliditati: Constantiæ Methodi: Vtui Vul-  
gari; Non Scholari. VTERE; FRVERE;

V A L E.

Par-

*Partium quaternarum*  
Antichristi Luthero-Caluiniani singularum  
singulares  
**CENSURÆ,**  
ADPROBATIONES,  
&  
LICENTIA PROVINCIALIS  
Eadem,  
quæ suprà in Luthero-caluinista.

Nèu qua semipagella vacet:

NOTA

Notionem Antichristi esse apud

*S. Ioan. Damas. l. 4. Orthodoxæ fidei c. 27.*

I. Late significans Notio: *Omnis qui Filium Dei, ac Deum in carne venisse, Deum perfectum & Hominem minimè confitetur, Antichristus est.*

II. Proprie significans Notio. *Peculiari & præcipuo modo Antichristus ille dicitur qui sub mundi catastrophæ venturus est.*

III. Latissime significans Notio à nobis hic ea vsurpatur: quæ quamcumque Contradictionem indicat Christo, Fideique Christianæ aduersantem.

ELENCHVS QVÆSTIONVM  
ANTICHRISTI LV-  
THERO-CALVINIANI  
Quadripertiti.

PARS I.

THEOMACHIA LVTHERO-CALVINISMI,  
Ecclesiam Triumphantem impugnantis.  
I. DE VERBO DEI.

- I. *Constrouersarum quis Iudex, Aiunt Biblia.*  
II. *Num qua Traditiones sint de fide Christiana? Negant.*

II. DE CHRISTO DEO.

- III. *Qualequid Luthero-caluinistis SS. Trinitas, & Christi sit Diuinitas? Mon-  
strum.*  
IV. *An Tritheismus sit Luthero-caluinistarum? Ita volunt.*  
V. *Situe in Diuinis Personarum Aequalitas? Negant.*  
VI. *An Deus cum Essentia communicarit Christo Omnipotentiam, Iustitiam, &  
Immortalitatem? Negant.*  
VII. *Qualis sit Christus Deus Luthero-caluinisticus? Hortificus.*

III. DE CHRISTO HOMINE.

- VIII. *In Christo num dua sint Personae, an una Natura? Negant vtrumque, &  
Variant.*  
IX. *Quid Carni, seu, Humanitati Christi communicauit Deus? Variant.*  
X. *Num qua inerat Anima Christi imperfectio scientiae? Aiunt.*  
XI. *Christus an sit verus Deus, verus Homo, idemque adorandus? Negant.*  
XII. *An Christus fuerit defectuosus, Deus mortuus, inferniq; perpeffus penas? Aiunt.*  
XIII. *An, & Quis sit Infernus, ad quem descendit IESVS? Fingunt.*  
XIV. *An, & quatenus descendit, exhaustitque Limbum IESVS? Fingunt.*  
XV. *Sua Passione Christus num qua meruerit sibi, num qua nobis? Variant.*  
XVI. *Quatenus Iesus Christus Mediator sit Dei & hominum? Fingunt.*

(:)(:) IV. DE

IV. DE CHRISTO GLORIOSO.

- XVII. *Quis modus Dominice fuerit resurrectionis?* Somniant.  
XVIII. *Qualis fuerit Ascensio Christi?* Putant.  
XIX. *Sessio Christi ad Dexteram Dei qualis.* Fingunt.  
XX. *An Christus Iudex sit omnium, & Caput Angelorum?* Negant.

V. DE CVLTV SANCTORVM.

- XXI. *Sancti num in calis degant Beati?* Negant.  
XXII. *An Sancti sancte Coli, Inuocarique possint?* Negant.  
XXIII. *An Sanctorum RELIQVIÆ sint veneranda?* Negant.  
XXIV. *Sanctorum IMAGINES an, & quatenus sint veneranda?* Negant.  
XXV. *An CRVX sit veneranda?* Negant.  
XXVI. *An DEVS, & Sancti recte colantur TEMPLIS?* Negant.  
XXVII. *An sit tolerabilis templorum Consecratio & Ornatu?* Negant.  
XXVIII. *An Benedictarum vsus rerum, ac PEREGRINATIONVM sit licitus?*  
Negant.

VI. DE PVRGATORIO.

- XXIX. *An sit vllum Purgatorium?* Negant.

PARS II.

ECCLESIOMACHIA LVTHERO-CALVINISMI

Ecclesiam Militantem impugnantis.

- I. *Monarchicum Regimen an sit optimum; esseque debeat Ecclesiasticum?* Negant.  
II. *An promissa, datæque sint Petro principaliter Clauæ Sacri primatus Monarchici?* Negant.  
III. *An soli Petrosit vniuersæ Eccl. siæ Pastoratus commissus?* Negant.  
IV. *An Petrus Iure Diuino habere Successores debuit?* Negant.  
V. *An Papa quæstiones Fidei ac Morum infallibili iudicio definiat?* Negant.  
VI. *Fasne Papa condere leges, in conscientia obligantes ad culpam ac pœnam?*  
Negant.  
VII. *Habeatne Papa temporalem iurisdictionem?* Negant.  
VIII. *Quis, qualisque Antichristus erit?* Fingunt.  
IX. *Eccius sit Generalia Concilia indicere, regere, confirmare, & id qua forma?*  
Aiunt Imperatoris.  
X. *Concilia per Papam confirmata num errare possint?* Aiunt.  
XI. *Scriptura, Papa, an Concilio potior sit Autoritas?* Aiunt Scripturæ.  
XII. *An, & quales peccatores sint in Ecclesia?* Negant.  
XIII. *An soli Prædestinati sint in Ecclesia?* Aiunt.  
XIV. *Ecclesia num sit Visibilis?* Negant.

XV. An

Elenchus Questionum.

- XV. An visibilis Ecclesia possit deficere, aut errare? Aiunt.  
XVI. Sintne Clerici, Laicique distinguendi? Negant.  
XVII. In eligendi Pastores, seu Ministros estne Populi, an Episcoporum? illud aiunt.  
XVIII. An Episcopi sint maiores Presbyteris? Negant.  
XIX. An iure Apostolico Calibatus sit Ordinibus S. annexus? Negant.  
XX. Fasne Clero accipere Decimas & possessiones? Negant.  
XXI. An Res, Causa & persona Clericales sint diuino iure exempta ab seculari potestate? Negant.  
XXII. Quanta sit Antiquitas Religiosa vita? Fingunt.  
XXIII. An sint Consilia Euangelica? Negant.  
XXIV. An Consilia sint obseruatu possibilia? Negant.  
XXV. An Vota sint vitia, gratiusque Deo culus: An cum Vet. Testamento sublata? Hocaiunt: Negant illud.  
XXVI. An Deo recte voueatur Paupertas & Obedientia? Negant.  
XXVII. An Castitas rite voueri possit: & à quibus? Negant.  
XXVIII. An vita Eremitica sit probanda? Negant.  
XXIX. An Monachis Laborare necesse, & nefas Mendicare? Aiunt.  
XXX. An haeretici incorrigibiles sint plebendi? Variant.

PARS III.

MYSTERIOMACHIA LVTHERO CALVINISMI,  
Sacramenta impugnantis.

I. DE SACRAMENTIS IN GENERE.

- I. An nomen, Sacramentum, sit ἁγίασμα, nec usurpandum? Aiunt.  
II. An Verbum Sacramenti sit Prædicatorium, an Consecratorium? Istud aiunt.  
III. Quis esse Minister Sacramentorum debeat? Variant.  
IV. An Sacramenta conferant gratiam ex Opere operato? Negant.  
V. An Sacramenta Veteris Legis Iustificarint vti Noua? Aiunt.  
VI. An sit Character aliquis Sacramentalis? Negant.  
VII. An sint septem Sacramenta? Negant.

II. DE BAPTISMO.

- VIII. Quasi Materia & Forma Baptismi? Variant.  
IX. An Baptismus sit ad salutem necessarius? Negant.  
X. Baptizare cui fas in necessitate? Ministro aiunt.  
XI. Sintne baptizandi infantes? Negant necesse.  
XII. Num qua fides in Pædobaptismo infantibus necessaria? Aiunt.  
XIII. An Baptismu. vere tollat peccata an & impeccabiles reddat? Aiunt hoc, id negāt.  
XIV. An

(:) (:) 2



XIV. An Baptismus liberet à lege Dei, Ecclesie, & à Votis? Aiunt.

XV. Baptisma Christi & Ioannis an sit idem. Aiunt.

III. DE CONFIRMATIONE & EUCHARISTIA.

XVI. An Confirmatio sit verum Sacramentum? Negant.

XVII. An Realis Veritas Eucharistica doceatur ex Figuris? Negant.

XVIII. An Veritas Eucharistica doceatur ex Institutione? Negant.

XIX. An possibile Deo pluribus existere locis Corpus Christi? Negant.

XX. An Corpus Christi tantum sit in Eucharistia sine Quanto & Loco? Negant.

XXI. An vere fiat Transsubstantiatio, & Accidentia persistent eadem? Negant.

XXII. Eucharistia sine Res permanens, an Actio transiens? Transiens aiunt.

XXIII. Qualis panis ac Vinum sint Materia Eucharistia? Variant.

XXIV. An certa verborum Forma conscribatur Sacramentum. Et an ab alio, quam Sacerdote? Negant.

XXV. Quali cum Effectu, & Preparatione communicetur? Variant.

XXVI. An Christus in quaque Specie sit totus; si que vi precepti sumenda Vtraque à quolibet? Aiunt & Negant.

XXVII. An Sola Missa sit proprie dictum Sacramentum? Negant.

XXVIII. An Missa sit Sacrificium Propitiatorium, & Impetratorium? Negant.

IV. DE POENITENTIA.

XXIX. An Poenitentia sit vere & proprie Sacramentum? Negant.

XXX. Quae sint partes poenitentiae Essentiales? Variant.

XXXI. Quae sint partes poenitentiae Materiales? Variant.

XXXII. Contritio an sit Actio libera, Evangelica, parsque poenitentiae? Variant.

XXXIII. Contritio Unde, qualis, quanta esse debeat? Variant.

XXXIV. Effectus Contritionis an sit remissio peccatorum, etiam cum solo Voto Sacramenti? Variant.

XXXV. Num quae peccata; quot quantaque sint irremissibilia poenitentiae? Negant.

XXXVI. Contritio ex timore poenitentiae an sit bona? Variant.

XXXVII. An Confessio sit Iure diuino necessaria? Negant.

XXXVIII. An dimissio culpae quandoque poenitentiae remaneat? Variant.

XXXIX. Num quae opera bona sint satisfactoria pro reatu poenitentiae temporalis? Negant.

XL. An iniustificatus verè possit Deo satisfacere pro temporali poenitentiae remanente? Negant.

V. DE EXTREMA VNCTIONE & ORDINE & MATRIMONIO.

XLI. An Extr. Unctio sit vere & proprie Sacramentum? Negant.

XLII. An Ordo sit vere ac proprie Sacramentum? Negant.

- XLIII. An Matrimonium sit vere & proprie dictum Sacramentum? Negant.  
 XLIV. Polygamia an Christianis sit licita? Aiunt.  
 XLV. An factio Divortio ob fornicationem fiat & Vinculi solutio? Aiunt.  
 XLVI. Num qua sint impedimenta matrimonium Dirimentia? Negant plerumque.

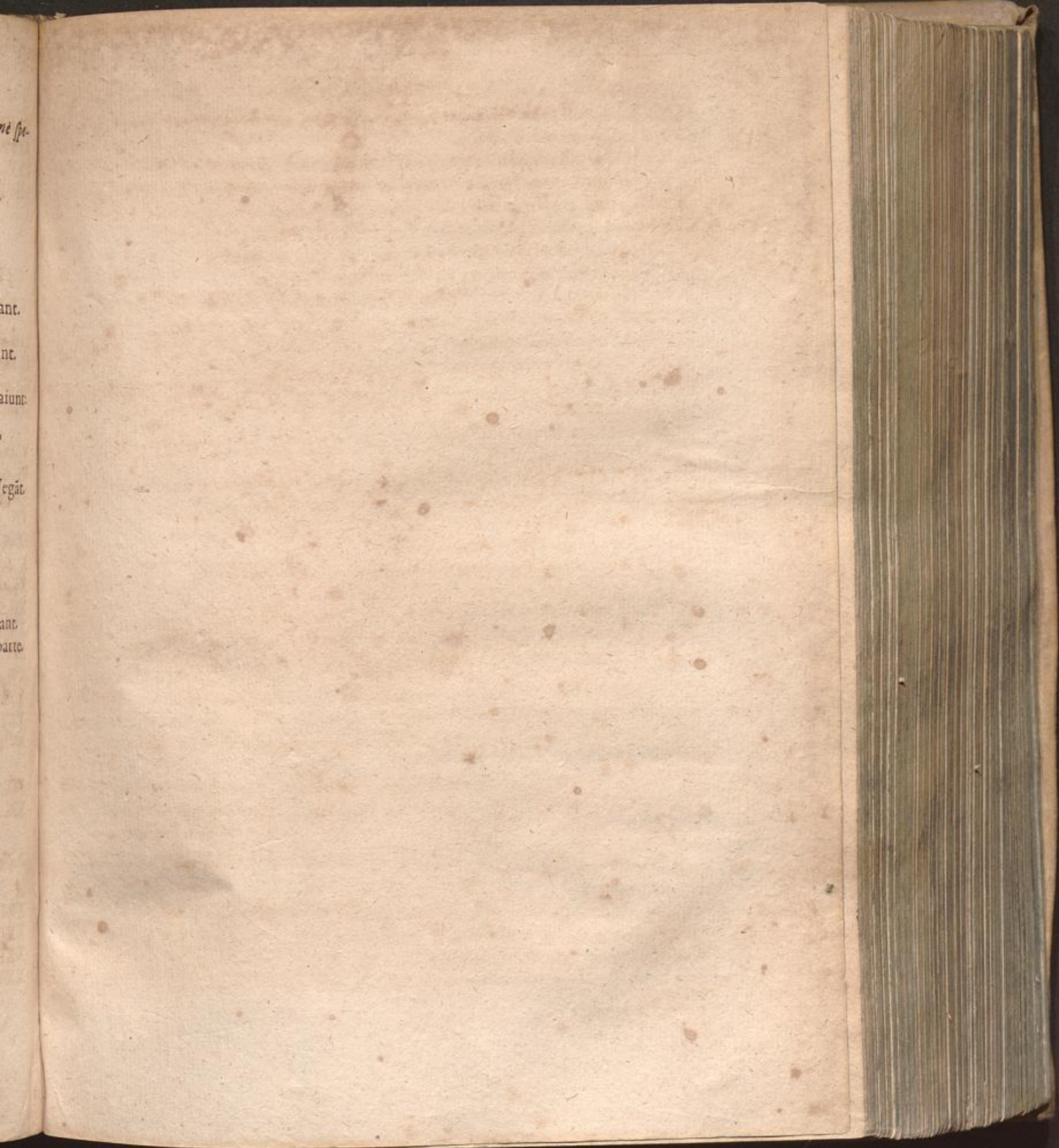
PARS IV.

CHARITOMACHIA LUTHERO CALVINISMI,  
 Gratiam & Iustificationem impugnantis.

- I. Fuerintne Protoplasta conditi cum Dono Supernaturali? Negant.  
 II. An peccata sint omnia equalia in se? Variant.  
 III. An Electorum peccata sint tantum Venialia? Aiunt.  
 IV. An Non imputata, tanquam Involuntaria, sint Venialia, fideique non excludant? Aiunt.  
 V. An ex natura sua distinguantur pec. Mortalia & Venialia? Negant.  
 VI. An Deus prædestinavit Adæ, omniumq; hominum peccata, fieriq; ea velit? Aiunt.  
 VII. Quid Deus per diabolum, quid per Se faciat nostra ad peccata? Impellere aiunt.  
 VIII. Deus an simpliciter, absolute ac proprie sit Autor peccatorum? Aiunt.  
 IX. Numque Scriptura in Deum referant peccata mortalium? Aiunt.  
 X. An, & quo peccato peccarint protoplaste tentati? Variant.  
 XI. An pecc. originale sit proprie peccatum: in metonymice? Hoc aiunt.  
 XII. Qualis origo sit Animarum humanarum, & peccati originalis tradux? Variat.  
 XIII. Peccatum Orig. an sit Substantia, an Actuale? an Concupiscentia? Variant.  
 XIV. Quæ sit pœna peccati orig. in descendibus sine baptismo? Nulla, aiunt.  
 XV. An gratia iustificans sit permanens Qualitas in anima? Negant.  
 XVI. In quo sita sit efficacia gratia? In se sola aiunt.  
 XVII. An Sufficiens auxilium detur omnibus ad salutem? Prædestinatis aiunt.  
 XVIII. An vlla sit causa Prædestinationis in nobis? Negant bene, explicant malè.  
 XIX. An detur ex parte hominis causa Reprobationis? Negant.  
 XX. An Decretum Dei immutabile, tollat liberum arbitrium; necesse sit etque tam ad bona, quam ad mala? Aiunt.  
 XXI. An Arbitrij libertas sit ab & Coactione, & Necessitate? Idque etiam in Deo? Aiunt à Coactione.  
 XXII. An lumine natura solius cognosci possit, esse Deum, & Vnum? Negant.  
 XXIII. An homo sit liberi arbitrij in Naturalib. & Civilibus actionibus? Negant.  
 XXIV. An aliquod Verum morale possit solis natura viribus cognosci? Aiunt.  
 XXV. An possit homo Velle aliquod bonum Morale viribus liberi arbitrij solis? Negant pene.

*Elenchus Quaestionum.*

- XXVI. *An possit homo tentationem vincere, aut bonum Morale perficere cum, vel sine speciali auxilio Dei?* Variant.
- XXVII. *An homo sit liberi arbitrij in MORALIBVS?* Negant.
- XXVIII. *An homo post lapsum sit liberi arbitrij in rebus supernaturalibus?* Negant.
- XXIX. *Num quae sint humana Dispositiones ad Iustificationem?* Negant.
- XXX. *Fides iustificans quid? an Fides? an Notitia?* Variant subinde.
- XXXI. *Ecquod fidei iustificantis obiectum?* Promissiones aiunt.
- XXXII. *An, & quomodo SOLA Fides iustificet?* Variant.
- XXXIII. *An iustitia nobis inherens, sit formalis causa iustificationis perfecta?* Negant.
- XXXIV. *Causa formalis iustificationis sitne Remissio peccatorum?* Aiunt.
- XXXV. *An certitudine fidei quis certus esse possit ac debeat, se esse Iustificatum?* Aiunt.
- XXXVI. *An pariter certus, se esse Praedestinatum?* Aiunt.
- XXXVII. *Fides & Iustitia an sint propria s. lorum electorum; amitti que possint?* Id aiunt: hoc negant.
- XXXVIII. *An homo post iustificationem maneat peccator; Sintque iusti pares omnes?* Aiunt vtrumque.
- XXXIX. *An Discrimen Legis & Euangelij probet operum bonorum necessitatem?* Negant.
- XL. *An Libertas Christiana probet eorum necessitatem?* Negant.
- XLI. *An necessitas operum doceri queat ex Nouo Testamento?* Negant.
- XLII. *An Lex diuina sit possibilis obseruatu?* Negant.
- XLIII. *An opera iustorum bona, sint peccata, & nil iustificent?* Aiunt.
- XLIV. *An opera iustorum sint aeternae vitae meritoria?* Negant.
- XLV. *Num quae fiducia sit in meritis ponenda, sitque fas eorum intuitu operari?* Negant.
- XLVI. *An Oratio sit necessaria, & utilis: ut Pater Nost. Hora, Cantus?* Negant ex parte.
- XLVII. *Ieiunium an quae secum trahat culpanda, an reformanda?* Aiunt.



ne sp.

ant.

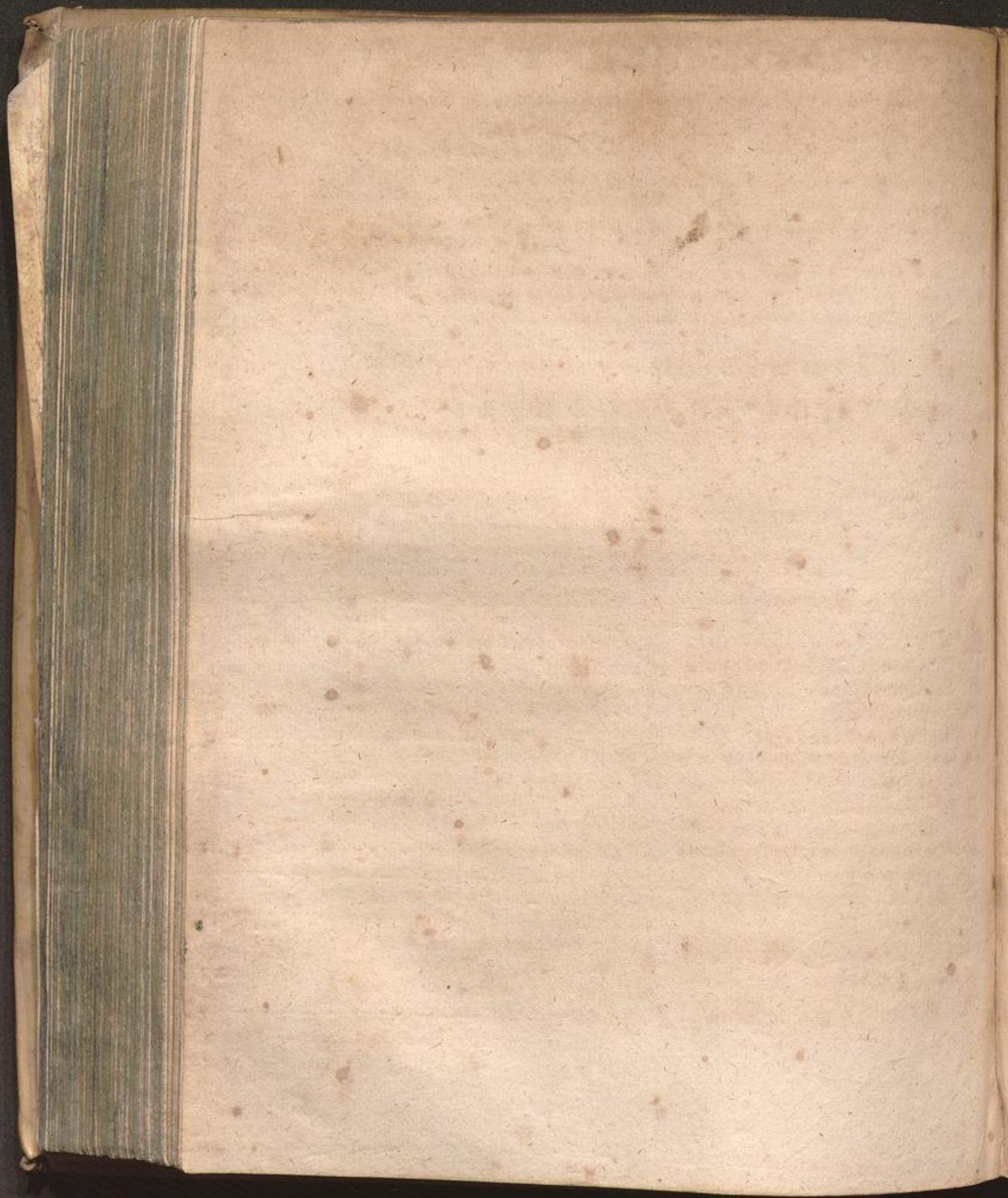
nt.

aiunt.

egat.

ant.

atte





COPPENSTEINII

ANTICHRISTVS  
THEOMACHIAE LVTHE-  
RO-CALVINISTICAE

PARS PRIMA

De Ecclesia Triumphante.

QVÆSTIO I.

*Quis, quatenus S. Scriptura sit Interpres, Iudexque supremus Controuersiarum?*

I. **ANTICHRISTIANISMVS.**  
LVTHERANI ac CALVINIANI aiunt: Non Papa, non Ecclesia sed Spiritus Sanctus in Scripturis loquens solus est

Iudex: Quin & priuatus quisque esse totius Concilii generalis Iudex potest. Vide *Luthero-cal. par. 1. quæst. 4. & par. 2. quæst. 13. & 18.*

**CHRISTVS.** At non ita Ego & Pater meus ab initio.

1. Iudex inquam, ac Interpres supremus esse potest solus sumus Pontifex.

1. Talem Deus Moysem, præterquã quod Dux esset, instituit Pontificem

ac Sacerdotem summum, extraordinarium, cui non succederetur; utpote typum Mei: ac ipsi Aaroni Moysem præposuit, etsi ordinario Pontifici cui succedebatur.

2. Tali, *Deut. 17.* iussit obediri controuersa iudicanti: sin; capital erat. Ergo, *Aggæi. 2. Interroga Sacerdotes Legem.* Nam, *Malac. 2. Labia Sacerdotis custodiunt scientiam; & Legem requirent ex ore eius.*

3. *Eccl. 12. Quæ per Magistrorum consilium data sunt à Pastore tuo; his amplius ne requiras.* 2. *Paral. 15.* Post locales Iudices, *Amarias Sacerdos & Pontifex vester in his, quæ ad Deum pertinent, præsidebit. &c.* Clara hæc: at in Noua Lege gratiæ præclariora.

4. Nam Ego promisi *Mat. 16. Petro: Tibi dabo Claves, Scientiæ & Potentiæ, regni calorum. &c.* sc. ad remouenda quæcunque

A

2  
 cunque cœlis inuadendis impedimen-  
 ta. Ego promissum præstiti, Ioan. ult.  
*Simon Petre, pascue oues meas*, id est, per Te  
 Vicarium meum, perque Successores  
 tuos, velut Aaron meus, Doce, & Rege  
 Christianos. Atque iccirco, Luc. 22.  
*Ego rogavi pro Te, ut Non Deficiat Fides  
 Tua; Et Tu conuersus aliquando Confirma  
 Fratres Tuos.* Emphatica omnia.

II. CONCILIVM solum esse Iudex &  
 Interpres potest. Quia Mat. 23. *Super  
 Cathedram Moysis sederunt Scribae & Pha-  
 risæi; Quæcunquæ dixerint vobis, ser-  
 uate, & facite; secundum opera eorum nolite  
 facere.* Omnino rectè notauit meus S.  
 Cyprianus lib. 4. epist. 9. Me toto Euan-  
 gelio nunquam reprehendisse Pontifi-  
 ces aut Sacerdotes, nominando illos;  
 sed Scribas solos ac Phariseos; ne cui  
 viderer carpere Cathedram & Sacer-  
 dotium. Quò alienior à meo est Spiri-  
 tu Spiritus Nouatorum.

III. ECCLESIA, id est, Papa & Epi-  
 scopi Iudicant. Quia, Mat. 18. *Si Ec-  
 lesiam non audierit, sit tibi velut ethnicus  
 & publicanus.* Nam, Ierem. 3. *Dabo vobis  
 Pastores iuxta cor meum, & pascunt vos Sci-  
 entia, & Doctrinâ.* Idcirco, 1. Cor. 12. *A-  
 lij datur per Spiritum sermo Sapientia, alij  
 sermo scientia, alij interpretatio sermonum,  
 alij prophetia. &c.*

Hinc etsi consultatio Papæ fit theolo-  
 gica; definitio tamen est Prophetica.  
 Nam, 2. Pet. 1. *Omnis prophetia Scripturæ  
 propria interpretatione non fit:* Sed ex In-  
 fallibili Assistentia Sp. Sancti; Fidelis  
 autem Deus, qui dabit Sp. bonum petenti-  
 bus se. Verum, 1. Ioan. 4. *Nolite omni Spi-  
 ritui credere; sed probate Spiritus, si ex Deo  
 sūt. Multi n. Pseudo pphetæ exierūt in mūdū.*

IV. SPIRITVS cuiusque PRIVATVS  
 Iudex esse nequit, vti Mendax; ex patre  
*mendacij, qui in veritate non stetit.* Non  
 esse vniuersis Fidelibus debet verbum  
 Dei, quod suus cuique Spiritus ad cor  
 loquitur; sed quod Moyse & Prophete  
 prodiderunt. Nam Ego, Apostolique  
 sæpius appellauimus ad tribunal Scri-  
 pturæ; vt Luc. 4. v. 21. & Mar. 12. *Nonne  
 ideo erratis, nescientes Scripturas? De mor-  
 tuis, qui resurgunt, non legistis in libro Moy-  
 sis? Mat. 22. ex Psalmo silentium impo-  
 sui Phariseis, Ioan. 5. Eisdem ad Scriptu-  
 ram remisi. Sic & Baptista meus, Ioan. 1.  
 Verbo, Nec fallit, nec fallitur S. Scri-  
 ptura; nec in articulis fidei Papa, vel  
 Ecclesia.*

#### II. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS in Harm. Mat. 26. v. 28. *Stultè  
 superstitiosi sunt, qui verba Christi mordicus arripiunt.*  
 Hoc est, Inst. 3. c. 31. §. 9. *Qui in Syllabarum contex-  
 tu sup' rstitiosè harent. Eos proinde, Inst. 4. c. 17. §.  
 23. vocat, Syllabarum Aucupes.*

CHRISTVS. At Ego dico: Luc.  
 16. *Facilius est cælum & terram præterire,  
 quam de lege vnum apicem cadere.* Mat. 9.  
*iota vnum, vel vnus apex non præteribit.*  
 Luc. 21. *Cælum & terra transibunt; verba  
 autem mea non transibunt.* Ad eò Verbum  
 Domini manet in æternum. Mat. 28. *Euntes  
 ergo docete omnes gentes seruire omnia, qua-  
 cunque mandavi vobis. Et ecce, vobiscum  
 sum usque ad consummationem sæculi. De-  
 nique Luc. 11. Beati, qui audiunt Verbum  
 Dei, & Custodiunt illud in & Apice, & O-  
 pere.*

Verum, 2. Pet. 3. *sunt difficilia Quaedam  
 intellectu, quæ indocti & instabiles deprauāt,  
 sicut & ceteras Scripturas; ad suam ipsorum  
 perditionem. Contra hocce etiam, Ioan.*

5. *Scrutinamini Scripturas ad vnum iota.* Paulus monet, 2. Tim. 4. *Attēde Scripturæ.* Adeo, vt, Gal. 1. *Si quis vobis Euangelizauerit, præter id, quod ACCEPISTIS, Scriptum, vel Traditum, anathema sit.* Qui secus docuerint, sunt nequaquam recte tractantes Verbum Dei. Manet igitur hoc, Ioan. 16. *Non potest solui Scriptura.*

III. ANTICHRISTIANISMVS. LUTHERANI. Scriptura, per se apertissima, sui ipsius interpretis est, iudicans omnia.

CALVINIANI. Scriptura in se est perspicua; respectu nostri, difficilis: Proinde eius Claritas Interna, cordis nostri eget illuminatione: Externa, vt in verbis est posita, habet Dogmata expressa planè omnia, quæ vel impii, ac dæmones intelligant.

CHRISTVS. Ipse ego duodennis, Luc. 2. *Sedens in templo, in medio Doctorum audiebam illos, & interrogabam.* At Aperta claritas nil Doctorem indiga est; & Doctores erant ij, non solum qui Scripturam docerēt ignaros illius; sed ipsam quoq; non intelligentibus explicarent. Ideo interrogabam eos.

2. Ego discipulis subinde poscentibus, *Ediffere nobis parabolam hanc.* Mat. 13. Et Mat. 14. *Edifferebā illis; Nā istis datū erat nosse mysterium regni.* Mat. 13. Luc. 8. Ego Luc. 24. *interpretabar illis, euntibus in Emaus, in omnibus Scripturis, incipiens à Moyse, & omnibus Prophetis.*

3. Ego ab his protinus apparens omnibus Discipulis, Luc. 24. *tunc aperui illis SENSVM, vt intelligerent Scripturas.*

4. Ego Scripturarum dissertatione sapius constrinxi Scribas & Phariseos, vel obstinate cæcos, habentes Scripturā, *Moysem & prophetas; sed nolentes intelligere, vt bene agerent.*

5. Ego eram quotidie docens in templo Scripturam.

6. Paulus, Act. 17. *Per Sabbata disserbat eis Iudæis de Scripturis.*

7. Philippus, Act. 8. Eunuchus Candacis explicabat Scripturam obscurā. Petrus vere affirmat, in epistolis Pauli esse quædam Intellectu Difficilia.

8. Rectè, Exod. 17. *Dixit Dominus ad Moysen: Scribe hoc, Ob Monumentum, in libro; & Trade Auribus Iosue; Doce & explica illi.* Deut. 31. *Scriptit itaque Moyses Legem, & tradidit eam Sacerdotibus: Qui, Si quid ambiguum oriebatur, Deut. 17. in singulis ciuitatibus requirebantur Interpretes ac Iudices: Maiora ad summum Pontificem vnum referebantur: Cui nolle obedire, scelus ariolandi erat. Itaque Exod. 44. Cū fuerit controuersia, stabūt in iudicijs meis, & iudicabunt Leges meas.*

9. Ea causa promisi, ac præstiti, misi- que Spiritum paraclytum, Ioan. 14. *qui suggeret vobis omnia, & ducet vos in omnem veritatem.*

10. Enimuerò Rom. 7. *Scimus, quod Lex spiritalis est: Et, 2. Cor. 4. Spiritus loquitur Mystera. Animalis autem homo, 1. Cor. 2. non percipit ea quæ sunt spiritus; quia spiritaliter examinatur. Nos autem, 1. Cor. 2. non spiritum huius mundi accepimus; sed spiritum, qui ex Deo est: vt sciamus, quæ à Deo donata sunt Nobis: quæ & loquimur, non in doctis humane sapientie verbis; sed in doctrinæ spiritus. 2. Cor. 4. Litera occidit; spiritus autem viuificat: &, 1. Cor. 14. Spiritus omnia iudicat. 2. Cor. 3. Nos autem sensum Domini accepimus; non solam literam, solaque verba.*

Hæc adeo sunt manifesta, vt vel mei inimici crucis ea cōfiteri cogantur; Lutherus fatetur se magno sudore veram sententiam in Scriptura quarere: Nequedum



tamen omnia in legitimo sensu intelligere, modo. An igitur alias ea multa dixit? Non. Quia, Ioan. ult. *Sunt & alia Multa, quae fecit IESVS; quae si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos, qui scribendi sunt, libros. At scriptos, vel vna manus capit.*

Vide Luthero-calui. p. i. q. 4. Brentius in Confess. Wittenberg. cap. de Scriptura: *Donum interpretandae Scripturae non est humana prudentia sed spiritus sanctus distribuit dona hominibus pro sua beneplacito. Sed hac in veritate non stetit.*

## IV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTAE fingunt: Scripturam legere & Interpretari, cuiusuis est. Causam affert. Brentius in Confess. Wittenberg. ibidem. *Nec enim Spiritus Sanctus est ad certum genus hominum alligatus.*

CHRISTVS. Ego inquam, Matt. II. *Constitit tibi Pater, quoniam abscondisti haec a sapientibus; & reuelasti ea paruulis, theodidactis. Ipse, Eph. 4. De di alios Pastores & Doctores; alios. &c.*

## QVÆSTIO II.

Num quae Traditiones sint de Fide Christiana?

## V. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTAE pernegant.

LUTHERVS in cap. i. Gal. negat. *Negue alia doctrina in Ecclesia tradi & audiri debet, quam purum Dei verbum est.*

Doctores, vel Auditores alij cum sua doctrina, anathema sunt.

CALVINVS Institut. lib. 4. cap. 8. §. 8. pernegat. *Esto hoc firmum axioma: Non aliud habendum esse Dei verbum, cui detur in Ecclesia locus; quam quod Lege primum, & Prophetis, dein & scriptis Apostolicis continetur. Vide in meo Luthero calui. p. i. q. 5.*

CHRISTVS. Ioan. 16. *Multa habeo vobis dicere; sed non potestis portare*

modo. An igitur alias ea multa dixit? Non. Quia, Ioan. ult. *Sunt & alia Multa, quae fecit IESVS; quae si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos, qui scribendi sunt, libros. At scriptos, vel vna manus capit.*

2. Deinde quae habuit dicere, Ioan. 16. ea dixerit post resurrectionem forte; Nam, Act. 1. *per dies XL. apparens eis, & loquens de Regno Dei: Quae tamen scripta non sunt: Et cum otiosa non fuerint; esse necessaria, & Christo digna debuerant: Quae viua voce tradiderunt Apostolites.*

3. Vnde, 1. Cor. II. *Laudo vos, quod per omnia mei memores estis; & SICUT TRADIDI vobis, praecepta mea tenetis, scilicet de Orandi & Communicandi modo.*

Quae praecepta erant: Non tamen Scripta; ait *ibidem Chrysostomus, Theophilus, & Epiphanius haeresi 61. &c.*

Additque *Accepi à Domino, quod & tradidi vobis. Cetera, cum venero, disponam. At ea cetera nasquam sunt scripta.*

4. Item, 2. Thes. 2. *Tenete Traditiones, quas accepistis siue per Sermonem, siue per epistolam nostram.*

5. Item, 2. Tim. 1. *Formam habet sanctorum verborum, quae à me Audisti. Bonum DEPOSITVM custodi, per Spiritum Sanctum, qui habitat in vobis. Bell. l. 4. cap. 3.*

Regulas agnoscendi Traditiones vide in mea Genealogia par. I. quest. 2.

## II. DE VERBO DEI INCARNATO. QVÆSTIO III.

Quale quid Luthero-caluinistis Sancta Trinitas sit, & Christi Diuinitas?

### VI. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**V THERVS in Dom. Trinit. Vox Trinitas humanitas inuenta est, & frigide sonat.

CALVINVS epist. ad Polonos. Trinitatis nomen repudiamus. &c. Pluravide in Luthero-cal. q. 6.

**CHRISTVS.** Matth. vlt. Baptizate omnes gentes in Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Per meum Ioan. in i. cap. 5. Tres sunt in celo, qui vestimur. &c.

Et tamen Mar. 12. *Vnus est Deus, & non est alius præter eum.* Vnde Ioan. 17. *Vi cogitauerunt te solum verum Deum.* Mat. 4. *Domine nam Deum tuum adorabis, & illi soli seruites.* Sic & per Apostolos, perque Prophetas prædicaui. Apud Bellar. lib. 1. de Christo. c. 3.

### VII. ANTICHRISTIANISMVS.

Christus non est verè Deus, nec ab æterno, sed ante incarnationem. Nihil fuit, nisi per Idam, in mente Dei. &c.

Ita Lutherus, Caluinus, Erasmus, Melanch. &c. Vide in Luthero cal. q. 7. & 9. prolixè & diserte.

**CHRISTVS.** I. Ioan. 10. *Ego & Pater Vnum sumus,* Vnitatem naturæ. Peruersè Transyluani, l. 2. c. 9. *Vnum,* aiunt, *vnitate charitatis.* Et probant auctoritate Erasmi & Caluini. At poterant addidisse simul Arij & Eunomij hæresiarcharum auctoritatem.

II. Ioan. 17. *Vt sint vnum, sicut & nos Vnum sumus.* Vnitatem <sup>essentia</sup> <sup>air</sup> <sup>S.</sup> Basil. l. 1. in Eunomium. Chryf. in Ioan. 1. *Nam sic argumentabar: Nemo potest rapere oues de manibus Patris mei: quia ipse maior omnibus est: Ergo nec de meis manibus: Ego enim & Pater Vnum sumus, id est vna manus potentia, Vnum substantia.* Deinde, ait Aug. & Chryf. ibid. *Audito hoc Iudæi susulerunt lapides, ut iacerent in eum: Ergo intellexerunt per illud, Vnum sumus, Vnitatem Deitatis.* Adde quòd ipse id exponit, ibid. *Vos dicitis, quia blasphemus, quia dixi: Filius Dei sum: Ergo id est sumus: Ego & Pater vnum sumus: Et, Filius Dei sum.*

III. Ioan. 14. *Creditis in Deum; & in Me credite.* Hinc Aug. l. 1. de Trin. c. 12. dicit, *Christum esse illum verum Deum, quem Iudæi colebant.* Ibid. *Si cognouissetis me; & Patrem vtrique cognouissetis.* Item, Philippe; *qui videt me, videt & Patrem.* Ergo sumus æquales, & vnum.

IV. Ioan. 20. *Dominus meus, & Deus meus.* Nestoriani, in Synodo V. c. 12. dictitabant eam exclamationem Thomæ referri ad Deum Patrem. Sed refutat eos Synodus V. Et S. Aug. epist. 174. eo dicto efficacissimè vtitur pro Diuinitate Christi.

V. Ioan. 5. *Querebant eum Iudæi interficere, quia Patrem suum dicebat Deum, æqualem se faciens Deo. &c.*

Vide Bell. lib. 1. de Christo cap. 6. Et in mea Genealogia par. 1. q. 3. *Quæ euincunt, Christum esse verum Deum, vnum cum Patre.*

—(—)—

## QVÆSTIO IV.

An Tritheismus sit Lutherocaluini-  
starum?

## VIII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**UTHERVS lib. contra Latomum 10. 2. *Ani-  
ma mea odit quosdam.* Melanch. Tres sunt Diui-  
nitates, vt tres persona. &c.

CALVINVS in Actis Serneti. *Filius habet sub-  
stantiam à Patre distinctam.* &c. Vide meum Lu-  
thero-cal. q. 11.

**CHRISTVS.** At Ioan. 5. *ALIVS*  
est, qui testimonium perhibet de Me. Et  
Ioan. 14. *ALIVM* Paraclerum dabit vobis.  
At de vna eademque persona non di-  
citur *Alius*. Notat ita S. Fulgentius l. de  
obiectionibus Arianorum; Patrem, Fili-  
um, Sp. Sanctum dici *Alium*, non *Aliud*.  
Siquidem *Aliud* distinctionem in Es-  
sentia; *Alius*, distinctionem in Persona  
significat. Vnde ait Ioan. 10. *Ego & Pa-  
ter Vnum sumus*: non Vnus, aut *Aliud*.

2. Mar. vlt. *Baptizate omnes in nomine  
Patris & Filij & Sp. Sancti.* particula, ET,  
distinctionem personalem ac realem  
denotat.

3. Ita Eph. 2. *Per ipsum habemus accessum  
ad Patrem in vno Spiritu.* Quod distin-  
ctionem Personæ, non Essentiæ docet.  
Nam de Vnitate Essentiæ supra sat vi-  
dimus.

4. Ioan. 5. *Sicut Pater habet vitam  
in semetipso: sic dedit & Filio vitam habere  
in semetipso.* Non quomodo alia anima-  
ta creata vitam habent: sed quomodo  
Pater ipse habet. Vnde dicitur, Col. 1.  
*Primogenitus Dei & imago eius.* Quod in-  
telligi de Diuina æternaque generatio-

ne. patet ibidem isto: *In ipso, & per ipsum  
condita sūt vniuersa.* Manet igitur, quod  
in Deo sit Vnita Distinctio, & Distincta  
Vnitas: non trium Vnitas; sed Vnius  
Trinitas. Plura vide in meo *Luthero-  
calu. p. 1. q. 8. & 10.*

## QVÆSTIO V.

Sitne in Diuinis Personarum Ae-  
qualitas?

## IX. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**UTHERI. *Anima mea odit quosdam.* Idem in  
Gen. 1. *Verbum est Instrumentum Patris in ope-  
rando.* &c.

CALVINI. *Filius etiam in diuina Natura, offi-  
cij ratione, Patre minor est.* Sic vtrobique cæteri.  
Vide in meo *Luthero-caluinista quest. 9. & 12.*

**CHRISTVS. I.** At Angelus ad  
Zachariam de Ioan. Baptista, Luc. 1.  
*Multos filiorum Israel conuertet ad Dominum  
Deum ipsorum, id est, ad Christum: & ipse  
præcedet ante illum, Deum Israel Chri-  
stum, in spiritu & virtute Helie.* Atqui  
communis est regula Transylvanis,  
Seruetianis, Gentilistis, & Luthero-cal-  
uinistis; *Deum Israel, esse Verum Deum;*  
sed & addunt, *solum Patrem intelligi vsque  
Deus.* Hoc falsum; illud verum est. Pa-  
tet hoc loci. Nam quod Angelus hic  
Christum quoque *Deum Israel* appelleret,  
attestantur interpretes S. Patres, *Irene-  
us, l. 3. c. 11. Ambr. Euthymius, Beda. &c. in  
Luc. 1. Ratio.* Quia constat Ioannem  
præcessisse ante *illum*, prædictum sc.  
*Deum Israel:* at ante Christum præces-  
sit: Christus igitur est Deus verus Isra-  
el, sicut & Pater, nō minor. Quia quic-  
quid est Deus, est vnicè summus: & quic-  
quid est non vnicè summum, est quo-  
que

que Non Deus: sed minus Deo. Atqui Christus est Deus; ergo vnice summus, & vnus cum Patre Deus æqualis Patri.

II. Petrus ait, Mat. 16. *Tu es Christus Filius Dei viui.* At proprium est viuentibus gignere sibi simile in Natura. Ideo Christus dicitur, Ioan. 3. *Filius Vnigenitus.* Rom. 8. *Proprius.* 1. Ioan. 5. *Verus.* Col. 1. & Heb. 1. *Naturalis*, vt imago naturalis paternæ hypostasios: respectu cuius *Angeli* dicuntur *Serui*; cum tamen sint Adoptiui filij Dei. Et à Iudæis est hoc nomine accusatus, ac morti adiudicatus, *Quia Filium Dei se fecit*: vtique naturalem, non metaphoricum, vel adoptiuum. Nam & ipsi dicebant: Ioan. 8. *Nos vnum patrem habemus Deum.* Neque Christus illam diluit accusationem.

III. Ioan. 5. *Quærebant eum Iudæi interficere; quia non solum soluebat Sabbatum; sed etiam Patrem suum dicebat Deum, AEQUALI SE FACIENS DEO.* Quippe vt Deus verus de Deo vero: *genitus, non factus.* Itahic Patres Chryl. Cyril. Augustinus. &c.

IV. Docet Paulus, qui ex Reuelatione IESU CHRISTI didicit Euangelium, Rom. 9. *Ex quibus Christus est, secundum carnem: Qui est super omnia DEVS benedictus in secula, id est, aiunt S. Patres hic vnanimiter, Summus Deus. Ergo æqualis Patri secundum Diuinitatem; minor Patre, secundum Humanitatem, infert rectè symb. Athanasij.*

Erasinus Rotero. conatur locum infringere, dicens:

1. Vocem, *Deus*, forte non esse de textu.
2. Aut vocem *Deus* referri ad Patrem solum.

At vtrumque refragantibus SS. Patribus: Cypr. Hilar. Chry. Iren. Tertulian, &c.

V. Iterum Paulus, Phil. 2. *Qui, cum informa Dei esset, non rapinam arbitratus esse se AEQUALI DEO.* In forma Dei, id est, substantia Dei, quæ ibidem opponitur *forma serui*, id est, naturæ humanæ. Sic S. Patres apud Bellar. l. 1. de Christo. c. 6. contra Erasimum & Transylvanos. Vide meam *Geneal. q. 5.*

## QVÆSTIO VI.

*An Deus cum Essentia communicarit Christo omnipotentiam & Iustitiam & Immortal.*

### I. X. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERVS in Conc. Nat. Dom. *Vnus Christus, esse Deum Omnipotentem; alter, Homo non omnipotens.* Id est, ait Brentius lib. recognitionis suæ pag. 131. *Communicatione Proprietatum Filij hominis ab inhabitante Dei Filio ornatur.*

CALVINVS lib. contra Gentilem, Pater Filio nec in parte, nec in solido communicauit essentiam. &c. Vide *Luthero-calv. q. 13.*

Sed ordine distincto colligamus & omnia redigamus ad tria.

1. Sabellius sub annum 216. finxit: *Deus vna est persona; Trinitas nulla: diuersa autem nomina sunt, excogitata ad diuersos significandos Dei effectus.*

CALVINVS ait. *Pater nec ex solido nec ex parte suam communicauit Essentiam: solum, Instit. L. I. c. 13. §. 5. Proprietate quadam distincti sunt.*

2. Acius finxit: *Christus minor Patre est; prima ab eo creatura productus.* LUTHERO-CALVINISTÆ similes supra.

3. Nestorius; *Maria solum hominem peperit; cui deum accessit Dei Filius inhabitator per gratiam.* Sic & Luth. & Brentius. &c.

CHRISTVS. At verò, Ioan. 7. *Ego ex Deo processi.* Inde Pater mihi ait: *Plas. 2. Filius meus es tu, Ego hodie genui te. Et Dauid vocat eum Dominum: Dixit Dominus Domino meo. &c.* Cætera repete supra ex quæst. 3. 4. 5.

### XI. ANTICHRISTIANISMVS.

CAL-

CALVINVS Inft. l. 3. c. 23. §. 3. Potētia Dei Abfoluta commentum est, ficut profanum ita merito deteftabile. Beza lib. contra Helium. Nec credenda est, nec vniuerfaliter recipienda illa Gabriētis Angeli propositio: Non est impoffibile, apud Deum omne verbum &c. Vide Luthero-cal. q. 14.

CHRISTVS. Mat. vlt. *Mihi data est omnis potestas in cælo & in terra. Ego sum, Apoc. 1. Qui venturus est Omnipotens.*

2. XII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERVS ad marginem Rom. 3. *Deus est iniustus; nam impoffibilia præcipit. &c.*

CALVINVS. Inft. l. 1. c. 18. §. 3. *Deus autor est omnium eorum peccatorum, quæ Papiftæ tantum otiofe volunt eius permiffu contingere.*

ZVINGLIUS. de prouid. c. 5. *Numen ipsum est autor eius; quæ in nobis est iniuftitia. Vide Luthero-cal. q. 17. 18.*

CHRISTVS. Ioan. 5. *Sicut audio, iudico; & iudicium meum iustum est. Vel Iuda teste, Mat. 27. Peccaui, tradens sanguinem Iustum. Et Pilato: Innocens ego sum à Sanguine Iusti huius: Et Vxorē illius: Nihil tibi & Iusto illi. Ita decebat, Rom. 3. Vt fit ipse iustus & iustificans.*

3. XIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERVS l. de Concil. p. 2. *Nestoriani sunt, qui Diuinitatem pati non potuiffè pertinaciter disputant. &c.*

CALVINVS. *Deitas est mortalis: Immo verò aliquando mortua est. &c. Vide meum Luthero-cal. q. 16. Sic & Theopachitæ quondam damnati.*

CHRISTVS. Ioan. 17. *Clarificame Pater apud te ipsum claritate, Immortalitatis, quam habui prius, quam mundus efferet, apud te. Hinc Hebr. 13. IESVS Christus heri, & hodie, & in fecula.*

2. *Quin & nos, Rom. 6. Si mortui sumus cum Christo, Homine homines, credimus, quia simul etiam viuemus cum illo. Scientes, quod Christus refurgens ex mortu-*

*is iam non moritur, mors illi ultra non dominabitur. Quod enim mortuus est peccato, mortuus est semel: quod autem Viuit, viuut Deo.*

4. XIV. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS Inft. l. 1. c. 13. §. vlt. *Stulte fingitur à Patre continuus actus generandi.*

CHRISTVS. *Ego verò æternam de me prædico generationem Ioan. 8. Antequam Abraham fieret, ego sum. Nam, Prou. 8. Ab æterno ego ordinata sum, sc. Sapientia genita. Vnde Michæas. 5. Egredessus eius ab initio à diebus æternitatis. &c. Heb. 13. Et in fecula Deus.*

*Quò nefandius negant Samofateni, Christum fuisse ante Mariam: Sic & Photinus, apud Baron. anno 357.*

QVÆSTIO VII.

*Qualis fit Christus Deus Luthero-calvinisticus?*

XV. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS contra Nebul. respon. ad propos. 7. *Deus vult fieri, quæ fieri verat.*

CHRISTVS. *At Volo, iubeo vos orare: Mat. 6. sed libera nos à Malo. Ioan. 12. Ignem charitatis veni mittere; & quid volo, nisi vt accendatur. Mat. 20. An non licet mihi, quid volo, facere? At Veni destrucere opera diaboli.*

XVI. ANTICHRISTIANISMVS.

ZVINGLIUS, *Deus est tyrannus. &c. Vide in Luthero-cal. q. 18.*

CHRISTVS, *At Mat. 11. Discite à me, quia mitis sum & humilis corde. Matt. 9. Misericordiam volo; & non sacrificium. Ideo Nolo mortem peccatoris; sed vt conuertat. &c.*

XVII. ANTICHRISTIANISMVS.

CAL-

CALVINVS contra Libert. c. 14. Qui Deum faciunt autorem scelerum, Deum transformant in diabolum. At agit id Caluinus.

CHRISTVS. Ioan. 12. Ego demonium non habeo; sed honorifico Patrem meum. Mat. 21. Quomodo potest Satanas satanam eijcere? Mat. 6. Non potestis Deo seruire & Mammonæ. Et ego similis satanæ, autor essem scelerum?

## XVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS Inst. l. 1. c. 17. §. 8. Deus armat diabolum in nos. Ibid. c. 18. §. 2. Dæmon tantum minister est Dei. Ergo Deus peior diabolo erit.

CHRISTVS. Luc. 18. Magister Bone. &c. Quid me dicis Bonum? Nemo Bonus, nisi solus Deus. Et Ego ipse tam bonus sū: Mat. 9. Vt non venerim vocare iustos, sed peccatores.

## XIX. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERVS in Isa. 9. Dei filius est Virtus Patris; non Deus: nam vocem DEVS expunxit. In Gen. 1. Est instrumentum Patris in operandis. Ergo minor Patre.

CHRISTVS. At Ioan. 5. Patrem suum dicebat Deum, Aequalem se faciens. Ioa. 10. Ego & Pater Vnum sumus. 1. Ioan. 5. Simus in Vero Filio eius: Hic est Verus Deus, & vita aeterna.

## XX. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERVS lib. contra Latomum: Anima mea odit *μωσῆν* vocem hanc, cum recipiā.

CHRISTVS. At Ioan. 1. Credo Domine, quia tu Es Filius Dei. Mat. 16. Tu es Christus Filius Dei. Ioan. 3. Scimus, quia à Deo venisti. Exod. 3. Ego sum *ὁ ὢν*, qui sum, & sic.

## XX. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS Harm. in Ioan. 1. Christus non fuit ab æterno: sed tum fuit, cum Deus à populo suo inuocari nomine Patris coepit. Vide Luthero-cal. q. 20.

CHRISTVS. At Ioan. 5. Sicut Pater habet vitam ut in semetipso: sic dedit & Filio vitam habere in semetipso. At Pater habet

eam ab æterno. Ergo Ioan. 1. Et verbum erat apud Deum in principio. ibid. Vngentus, qui est in sinu Patris. Quare Christum esse Deum ab æterno necesse est.

## XXI. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS: Christus est *ὁ ὢν* &c., Deus ex se ipso, non Deus de Deo Patre. &c. Vide Luthero-cal. q. 21.

CHRISTVS. Quia, Ioan. 5. Pater dedit Filio vitam habere in semetipso: Ideo, Ioan. 6. Ego viuo propter Patrem. Quod si dedit mihi vitam, sicut Pater habet vitam in semetipso, non sicut creatura; certe dedit & Essentiam.

2. Deinde, Mat. 11. Omnia tradita mihi sunt à Patre meo: Cur non & Essentia?

3. Sanè, Ioa. 7. Ego scio eum, quia Ab ipso sum. Et Ioan. 8. Sicut docuit me Pater, loquor in mundo. Dedit omnem scientiam, dando Essentiam, ait Augustinus.

## III. DE CHRISTO HOMINE.

## QVÆSTIO VIII.

In Christo num Dua sint Persona, & Vna Natura? An contra?

## XXII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ ex Caluino cum Beza: Semper duas in Christo Personas ponunt, siue Vniones hypostaticas: & sic Personaliter Christus homo à Deo distinctus est. Vide in mea Genealog. q. 9. de Nestorianismo tali plura luculentè.

CHRISTVS. 1. Ioa. 3. Nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo, Filius hominis qui est in cælo. Ecce tibi vnum eundemque esse Filium Dei; & Hominis:

B cate-

cæteroquin falsum foret filium Dei descendisse de cælo.

2. Ioan. 10. *Ego & Pater Vnum sumus*: Quod sanè conuenire nequit Humanitati illius. Nec enim Pater est homo factus. Et ego, qui id loquor, sum Filius Dei. Ioan. 9. *Credis in Filium Dei? Respondit ille: Quis est Domine, ut credam in illum? Dixit illi IESVS; Et vidisti eum, & qui loquitur tecum, Ipse est. At ille ait: Credo Domine: Et procedēs adorauit eum.* Non poteram apertius declarare, vnā esse Personam Filium Dei, & filium hominis.

3. Mihi Vni acclamabat Thomas, Ioan. 20. *Dominus meus, & Deus meus!*

4. Matt. 16. *Quem dicunt homines esse Filium hominis?* Alijs alium dicentibus, respondit Petrus: *Tues Christus Filius Dei viui.* En vterque persona est eadem.

5. Sicut & Luc. 1. *Ideoque & quod nāscetur, ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei:* At est homonatus, idemque Deus; naturæ duæ, sed vna persona.

6. Ioan. 1. *Verbum caro factum est*, in persona vna: sicut Dauid factus est Rex; vbi vna est, non duæ personæ.

#### XXIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LYTHERANI, ex Luthero cum Btentione: *In Christo duplex est Diuinitas, vna Æterna, altera Humanitatis communicata: Et hæc supra & extra omnes creaturas collocata, quam à creaturis longe abest Deus ipse.* De hoc Eutychnismo vide in meo *Luthero-calui. p. 1. q. 22. & Genes. q. 9.*

CHRISTVS. Duæ mihi Naturæ insunt, Quia Ioan. 3. *Nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo, Filius hominis, qui est in cælo.* Hæc loquens cum Nicodemoram vtiq; homo; & me tamen de cælo descendisse fatebat, esseque adhuc in cælo, scilicet qua Deum: Vnde duo Esse in Vno necesse erat; sed

Naturâ duo, vnum Personâ.

2. Ioan. 5. *IESVS soluebam sabbatum,* vt homo; *sed etiam Patrem meum dicebam Deum, æqualem me faciens Deo Deus.* Et tamen, Ioan. 10. *Ego & Pater vnum sumus.* Idque saluo isto, Ioan. 14. *Pater maior, diuinitate sua & mea, me est, homine.*

3. Ita Ioan. 8. *Antequam Abraham fieret, ego, qui loquor homo, Deus sum.*

4. Vnde Petrus Act. 1. *Dextera Dei exaltatus, qua homo & creatura, effudit hoc donum Sp. Sancti, quâ Deus.* En, naturæ duæ; & tamen Vnus id effundebam. Cætera vide in *Genes. q. 10.* Et in *Luthero-calui. q. 23.*

#### QVÆSTIO IX.

*Quid carni Christi communi: aut Deus?*

#### XXIV. ANTICHRISTIANISMVS.

LYTHERANI. *Vnio Hominis ad Deum in Christo, consistit in communicatione Attributorum facta Humanitati: Et ea Realis.*

CALVINISTÆ aiunt, *Verbalis:* Sic tamen, vt ea non sit de essentia Vnionis. Vide in *Luthero-calui. q. 23. 24.*

CHRISTVS. Testatus iam sapius fui, vnā inesse mihi Personam, Naturas duas, Vnitatis, non confusas, neque in sese conuersas: Sed *Verbum caro factum est*: non Caro verbum facta est, id est, verbum communicauit suam Hypostasin Humanitati; non hæc suam Verbo.

Sicut Ioan. 10. *Ego & Pater vnum sumus* in Essentia, duo in Personis: ita Deus & Homo Vnum sunt in hypostasi diuina sola: non in humana; Hinc Realis Communicatio Idiomatum facta est,

hypo-

hypostaticè; Non essentialiter, Neque accidentaliter.

## XXV. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERANI. Christi Humanitas; utpote, ad dexteram Dei exaltata super omnia creata; est vbiq̄ue perinde, vt Diuinitas. Vide *Luthero-calū. q. 26.*

CHRISTVS. Istud è diametro repugnat S. Scripturis meis.

1. Quæ dicunt Me Hominem alicubi non fuisse. Vt Ioan. 11. *Lazarus mortuus est: &c. quia non eram ibi.* Matth. vlt. *Non est hic surrexit.*

2. Illis, quæ esse vbiq̄ue asserunt. Vt Iere. 25. *Cælum & terram ego impleo.* Pf. 138. *Quo ibo à spiritu tuo?*

3. Illis, qui me Deum & Hominem esse docent supra.

## XXVI. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERVS. Necessè habes Christi carnem adeo longè extra creaturas ponere, quam longè Deus ipse extra illas est.

Scvvenkf. Est Deus verus. Anabaptistæ, Est ex substantia Patris in vterum Virginis allata caro Christi. Vide meum *Luthero-calū. q. 27.*

CHRISTVS. Mat. 1. *Liber generationis Iesu Christi filij Dei, Filij Abrahamæ.* &c. quæ genealogia veri est hominis. Lu. 1. *Ecce concipies in utero, & paries.* &c. i. ait Ambr. l. de Incar. c. 9. *Habuit de suo Virgo, quoad traderet; non alienum dedit mater.* Matt. 21. *Quid vobis videtur de Christo, cuius filius est? Dicunt, David, id est, homo hominis. Fili David miserere. Vereque Pilatus; Ecce Homo.* Atque ita & post ascensionem Christus dicitur, *Filius hominis*, in Scripturis.

## QVÆSTIO X.

Num quæ inerat Anima Christi imperfectio Scientiæ.

## XXVII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERVS, & CALVINVS notam ignorantie Christi multiplicem impingunt; adeoque, quam Gnostici, & Nicolaitæ, indigniorem. Patet in meo *Luthero-calū. q. 28.* & *Genealog. q. 11.*

CHRISTVS. De me testati secus Prophetae sunt, ceterique plures.

1. Isa. 11. *Requiescet super eum Spiritus Domini, Sp. sapientiæ.* Idemque 61. *Spiritus Domini super me, eò quod vnxit me.* Psal. 44. *Vnxit te Deus, Deus tuus.* Act. 10. *Vnxit eum Dominus Sp. Sancto & Virtute.* Hoc verò fieri nequijt, nisi in Conceptione. Nam quid est, Isa. 11. *Virga florens*, nisi B. Virgo concipiens, cuius fructus Christus, id est, vnctus?

2. Sin' autem ætatis anno XXX. primum vnctus fuisset; errasset Angelus dicens: Luc. 2. *Natus est vobis hodie saluator, qui est Christus Dominus*, id est, vnctus.

3. Adhæc Ioan. 1. *Verbum Caro factum est.* &c. *plenum gratiæ & veritatis.* Idque in limine vitæ mortalis: non igitur dilata fuit sapientia Christi ad vsque XXX. ætatis annum. Vnde bene S. Aug. l. 15. de Trinit. ca. 26. *Absurdissimum est dicere Christum anno XXX. accepisse sp. Sanctum; cum eius Praecursor accepit in utero matris suæ.* Luc. 1.

4. Demum ait Apostolus meus, Eph. 4. *Vnicuique nostrum data est gratia, secundum mensuram donationis Christi.* At verò, Col. 1. *In eo sunt omnes thesauri scientiæ & sapientiæ Dei.* Ideo Petrus, Ioan. vlt. *Domine, tu omnia nosti.*

5. Et fatentur omnes in Ioan. 1. De plenitudine eius omnes accepimus.

6. Quid quod Lucas 6. ait: *Ipse sciebat cogitationes eorum.* Ioan. 2. *Eo quod ipse nosset omnes.*



## QVÆSTIO XI.

*Christus an sit verus Deus; verus Homo; idemque Adorandus?*

XXVII. ANTICHRISTIANISMVS.  
1. **D**EVM esse perfectum IESVM, abnegant iuxta LUTHERANI & CALVINIANI.

2. Atque iidem & istud, Verum esse Hominem, plenè confiteri tergiverfantur.

3. Adorare verò horrent etiam. Vide in meo *Luthero-calui*. p. 1. q. 35. & 36. Inque *Genealog.* 9. 12.

I. CHRISTVS. Pater est, qui testimonium perhibet de me, & ipse clarificat me. Qua causa, Mat. 3. *Ecce vox de cælis dicens: Hic est Filius meus dilectus.* &c. Idem Mar. 11.

2. Et verè, Luc. 2. ait *Angelus ei: Ne timeas Maria, inuenit enim gratiam apud Deum: Ecce concipies, & paries Filium, & vocabis nomen eius IESVM.*

3. Verè Dæmonium, Mar. 5. *Quid mihi & tibi IESV Fili Altissimi?* 1. Ioan. 3. *In hoc autem apparuit Filius Dei, ut dissoluat opera diaboli.*

4. Verè Martha, Ioan. 11. *Vtique Domine, Ego credidi, quia Tu es Christus Filius Dei viui, qui in hunc mundum venisti.*

II. CHRISTVS. Verus Homo venturus sum à Patre promissus, Ezech. 13. *Suscitabo super omnes Pastorem unum, seruum meum Dauid.* Atqui, Ioan. 10. *Ego sum Pastor bonus.* De quo meus Vicarius, 1. Pet. 5. spondet; *Cum apparuerit Princeps Pastorum, percipietis immarcescibilem glorie coronam.* Deque me percunctante, *Christus cuius filius erit?* responderunt Pharisei. *Dauid.* Denique 1. Ioan. 4. *In hoc cognosci-*

*tur Spiritus Dei: Omnis spiritus, qui confiteatur IESVM Christum in Carne venisse, ex Deo est.* &c.

III. Quin ADORANDVS sim, nihil dubitabant, Mat. 14. *qui in nauicula erant; venerunt, & adorauerunt Eum, dicentes: verè Filius Dei es!* Nihil tres Magi dicentes, Mat. 2. *Venimus adorare eum.* &c. *Et procidentes adorauerunt eum.* Nihil leprosus, Mat. 8. *qui veniens adorabat eum.* Hæsitabat nihil Syrophænis, Mat. 15. *quæ venit & adorauit eum dicens: Domine adiuua me.* Cæcus ille natus, sed illuminatus, & interrogatus, Ioan. 9. *Tu credis in Filium Dei?* Quærebat: *Quis est, Domine, ut credam in eum?* ait IESVS: *Et vidisti eum; & qui loquitur tecum IPSE est.* At ille dixit: *Credo Domine: Et procidens Adorauit eum.*

## QVÆSTIO XII.

*An Christus fuerit defectuosus, Deus mortuus, infernique perpeffus penas.*

XXVIII. ANTICHRISTIANISMVS.  
**L**UTHERVS in Pl. 16. Ienensi tom. 2. *Christus verè ad infernum, secundum Totam Personam descendit, & ibi peccatorum nostrorum, in ANIMA & Corpore, penas luit.*

CALVINISTÆ immaniora. Vide in meo *Luthero-calui*. p. 1. q. 52. & 42.

CHRISTVS. 1. Dixi in Psalme, 114. *Anima mea in manibus meis semper.* Atque tamen, *tristis fuit Anima mea usque ad mortem; non tamen in mortem: Et tunc cepi pauere & tædere; Non tamen desperare. Quin obuiam processeris, & dicto, Ego sum; abierunt retrorsum.* Enimverò, Ioan. 10. *Ego pono animam meam, & iterum sumam eam. Nemo tollit eam à me.* &c. *Potestatem habeo ponendi eam.* Hoc Iudæi non intelligebant; uti nec Luthero-caluinistæ.

2. Accedit, Scripturam Apostolorum testari, sanguine & morte mea stare mihi redemptionem mundi non Animam, Nisi hac sensitiuam, id est, vita mortali: Obedientiam, Charitati adscribitur meum filius vindicata mortalium. Vt Phil. 2. *Factus est obediens.* &c. Eph. 1. *In quo habemus redemptionem per Sanguinem eius.* Bell. l. 4. de Christo. c. 8.

## XXIX. ANTICHRISTIANISMVS.

Pertinet Moribus & nomine ad Diuinitatem. &c. Ita LUTHERANI pariter ac Calvinista in meo *Luthero-cal. p. 1. q. 16. & 43.*

CHRISTVS. *Malac. 3. Ego Dominus, & non mutor, minus patior.* Et Ioan. 5. *Pater meus usque modo operatur, & Ego operor: non patimur.* Quia 2. Tim. 6. *Deus solus habet immortalitatem, & lucem habitat inaccessibilem.* Et quis resistit ei, & pacem habuit. Mat. 28. *Mihi autem data est omnis potestas, in celo, & in terra.* Proinde Ioan. 5. *Quacunque Pater facit, haec & Filius similiter facit: patitur neuter quicquam; aliorque cunctis, 1. Tim. 6. Lucem habitat inaccessibilem.* In primis Ego *Filius sapiens, gloria Patris sum;* 1. Pet. 1. *In quem desiderat Angeli prospicere.*

## XXX. ANTICHRISTIANISMVS.

Defectus & multos & graues imponunt Christo, qui sese Euangelicos iactant, & impiis Reformatos. Vide in meo *Luthero-cal. p. 1. q. 44.*

CHRISTVS. Idem Scribis & Pharisaeis vsu venit, per praedicationis meae decursum, In Doctrina legem eis soluere dicebar, docereque noua. &c. In Vita, peccatores suscipere, & manducare cum eis. &c. In Miraculis, per Beelzebub operari. &c.

In Passione vociferati sunt multas calumnias; & tamen a Iuda ipso pronun-

ciabar *Innocens;* a Pilato eiusque vxore, *Iustus,* addente; *Non inuenio causam in illo:* a Centurione, *Verè hic homo Filius Dei erat.* &c. Quare *Quis ex vobis arguet me de peccato: ita Praecursor; Ecce Agnus Dei, qui tollit peccata mundi: non qui cumulat, & peccata peccatis adijcit, &c.*

## QVÆSTIO XIII.

*An & quis sit Infernus, ad quem descendit IESVS.*

## XXXI. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ contendunt istud, *Descendit ad inferos;* explanationem istius esse, *Sepultus est.* Vt negent ad inferorum loca descendisse Christum; sed eius sepulcrum fuisse infernum. Vt ostendi in *Luthero-cal. p. 1. q. 53.*

CHRISTVS. Mat. 11. *Et tu Capharnaum usque ad caelum exaltaberis? Usque ad infernum descendes,* id est, ab extremo altissimi ad extremum profundissimi: at sepulchra in extrema terra sedent.

2. Deinde *Epulo sepultus est,* Luc. 16. & clamabat, *Crucior in hac flamma.* At haec non est asseruatricum corporum, sed absumptrix: Neque terrena flamma; sed tartarea, est animarum edax & torrix. Neque *chaos firmatum est* vllum, caelos inter ac terras; sed Inferos; unde *non est redemptio,* vt valeant superas remeare sub auras.

3. Adde, quod, *quem diligebat IESVS:* is vidit non inuentos, qui soluerent librum, *nec in celo, nec in terra, nec sub terra.* id est in inferno infra, non intra terram positos: Cadauera autem quid aperirent librum? Et Phil. 2. *In Homine IESV omne genua flectetur Caelestium, Terrestrialium,*

& Inferorum. Neque hoc esse cadauerum potest; sed debet Spirituum & mortalium esse.

4. Ergo, Eccl. 24. Dixi: Penetrabo omnes inferiores partes terra, & inspiciam omnes dormientes, & illuminabo omnes sperantes in Domino. Sic & feci, Mat. II. Sicut Ionas fuit in ventre ceti. &c. Vbi S. Hier. in c. 2. Ionæ: Sicut cor in medio est animalis: ita infernus in medio terræ esse perhibetur. Quo circa, Rom. 10. Ne dicas in corde tuo; Quis descendet in Abyssum, id est, Christum à mortuis reuocare? Quis ascendet in caelum, id est, Christum deducere? Omnino, Eph. 4. Qui ascendit, Ipse est, qui & descendit in inferiores partes terræ.

#### QVÆSTIO XIV.

An & quatenus descendit, exhaustisque  
Limbum IESVS?

##### KXXXII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**UTHERO-CALVINISTÆ negant Christum personaliter ipsum descendisse ad inferos; sed solum vi & effectu virtualiter:

2. Quod extinctam quoque Animam Christi; adeoque Diuinitatem ipsam mortuam fuisse velint.
3. Ac solum in sepulcro Corpus iacuisse:
4. Ideo Sepulcrum dici infernum oportere. Hæc requisita patent in meo *Luthero-cal. p. 1. q. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56.*

**CHRISTVS.** Multa isthic inuoluntur infanda: quibus præcedere Antichristianismo sat responsum est,

1. Nunc quoque sat pro mea essentiali apud inferos præsentia, atque in persona mea loquutus est & Psaltes, 15. & Petrus, Act. 20. Non derelinques Animam meam in inferno, Et I. Petrus.
3. Er. & impossibile eum teneri. Quin ibid. 45. qui in carcere erant, Spiritibus Prædicant

personaliter. Quam in sententiam duxit, adstrictosque omnes tenuit Sanctos Patres Traditio constans.

2. Quæ ipsa simul attestantur nec Animam meam, neque Diuinitatem extinctam, vel extingui vnquam potuisse. Quia vino ego dicit Dominus: Ioan. 8. Ego sum via, vita & veritas; Ioan. 6. Qui manducat me, viuere propter me; & Non morietur in æternum. Ideo Petrus aiebat, Verba vita habes, ad quem ibimus? Iterum idem cum Martha: Tu es Filius Dei viui. &c.

3. Qui solum in sepulcro Corpus meum iacuisse fabulantur, ij habent iudicium suum ex me per eum, quem diligebam: I. Ioan. 4. Omnis Spiritus, qui soluit Iesum, ex Deo non est: & hic est Antichristus, de quo audivis. Soluunt ij separatque à Corpore mortuo Deum viuente in sæcula, & absorptricem mortis Animam viuente meam.

4. Sepulcrum verò infernum nec esse valere, nec dici oportere, in parabola diuitis Epulonis, Luc. 16. Sepulti, & tamen in tartaro cruciati flammis; manifeste declarauit. Vide in *Genealog. pa. 1. q. 16.* & in *Luthero-caluin. p. 1. q. 51. 52. 53. 54. 55.*

##### KXXXIII. ANTICHRISTIANISMVS.

**CALVINISTÆ** Limbum Abnegantes, siugunt ante Christum Incarnatum, S. Patres, & post Christi reditum ad caelum Sanctos in caelis degisse ac degere;

2. Sed in Atrio caeli, ac Sub ara conditos præstolari. Vide in mea *Genealog. p. 1. q. 17.*

**CHRISTVS.** 1. Qui limbum Patrum negant, me abnegant veritatem, qui dixi Luc. 16. Factum est autem ut moreretur mendicus, & portaretur ab Angelis in Sinum Abraha. Nunc autem hic consolatur. Ac iterum, Mat. 12. Quomodo potest quis-

quisquam intrare in domum Fortis, & Vasa eius diripere, nisi alligauerit prius Fortem, & tunc Domum illius diripiet: Id est, Heb. 2. Ut per mortem destrueret eum, qui habebat mortis imperium, id est, diabolum, & liberaret eos; ut timore mortis per totam vitam erant obnoxii seruituti.

Quos illos? Exposuit Paulus Colof. 2. Expolians Principatus & Potestates, traduxit confidenter, palam triumphans illos in semetipso. Idem manifestius, Eph. 4. Ascendens Christus in altum captiuam duxit captiuitatem, dedit dona hominibus: Illud nimirum erat; quod acclamaba tibi Zacharias. c. 9. Tu quoque in Sanguine Testamenti tui emisisti victos tuos delacu, in quo non est aqua. Ea causa, Apoc. 1. Ego sum primus & nouissimus, & Vetus, & fui mortuus: & ecce sum. viuens in secula seculorum; & habeo clauis mortis & inferni.

2. Quare in caelis S. Patres degisse meum ante Ascensum minimè potuerunt. Quibus accedit, Ioan. 3. quod Nemo ascendit in caelum, nisi qui & descendit de caelo. Et quidem ille Ego sum, nolite timere. Quo rectius orauit Iatro: Luc. 23. Memento mei, quando veneris in regnum tuum. Cui & respondi: Hodie mecum eris in paradiso beatificæ visionis ac fruitionis Mei.

Sanctè optabat ille meus Phil. 1. Cupio dissolui & esse cum Christo: Quia sciebat, 2. Cor. 15. dicens, Si terrena nostra habitatio dissoluatur, domum habemus non manufactam, conseruatam in caelis.

Vbi? In atrio, aut sub altari? Minimè verò. 1. Cor. 13. aiebat idem. Videmus nunc per speculum in enigmate; tunc autem Facie ad Faciem. &c.

Quia, 2. Cor. 3. Vbi Spiritus Domi-

ni, ibi libertas: (Dominus autem Spiritus est) Nos verò omnes reuelata facte gloriam Domini specularantes, in eandem Imaginem, transformamur. à claritate in claritatem, à Domini spiritu. Tales vidit testis meus in caelo fidelis, Apoc. 7. Amictus solis albis, qui sunt ante Thronum Dei, & seruiunt ei die ac nocte in templo eius. &c. Et sequuntur Agnum, quocumque ierit.

## QVÆSTIO XV.

Num qua sua Passione Christus meruerit Sibi, & qua nobis?

### XXXIV. ANTICHRISTIANISMVS.

UTHERANI & maximè CALVINISTÆ, Nihil sibi quicquam. Vide in Luthero-caluin. quest. 58.

CHRISTVS, Multum per omnem modum conditionemque merito necessariam.

1. Et quidem CORPORIS GLORIAM. Luc. 24. Oportuit namque Christum pati, & SIC intrare in gloriam suam. Sic & Apostolus meus, Phil. 2. Humiliauit semetipsum &c. PROPTER QVO D exaltauit eum Deus. Aug. tract. 104. in Ioan. Humilitas claritatis est meritum; claritas humilitatis est premium: Sed hoc factum est in forma seruiti. Ac iterum ille, Heb. 2. Videmus IESVM. PROPTER Passionem mortis, gloria & honore coronatum. Quocirca mihi supplicanti respondit Pater, Ioan. 17. Clarificaui, & iterum clarificabo. Hinc vidit & audiuit Ioannes, Apoc. 5. Dignus est Agnus accipere Diuinitatem, sc. vt cognita ab omnibus honoretur.

2. Merui Resurrectionem, Quia de torrente bibi: Propterea exalt. &c. Iuxta Ps.

138. Tu cognovisti Sessionem meam & Resurrectionem meam.

3. Merui Ascensionem. Ioan. 3. Nemo enim ascendit in calum, nisi qui descendit. Eph. 4. Quid est quod ascendit; nisi Quia prius descendit?

4. Merui exaltationem Nominis, ceu prædixit Isaias. c. 52. Exaltabitur & eleuabitur, & sublimis erit valde.

5. Merui Iudiciariam Potestatem, Iuxta Iob. c. 36. Vatem meum. Causa tua tanquam impij iudicata est. Causam, iudiciumque recipies. Ioan. 5. Neque enim Pater iudicat quemquam; sed omne Iudicium dedit Filio. Et Dedit illi iudicium facere, Quia Filius Hominis est.

6. Merui Dominium omnium. Vnde testis meus fidelis: Rom. 3. Christus in hac mortuus est & resurrexit; ut viuorum & mortuorum dominetur.

I nunc CALVINE, & percunctare Inst. l. 2. c. 17. §. 6. Quibus meritis assequi potuit homo, ut Iudex esset mundi, Caput Angelorum, atque ut potiretur summo Dei Imperio?

XXXV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI, Omnes, fideles & infideles, ac etiam reprobi Dominica sunt passione saluati; etsi propria nequitia condemnentur. Hefhusius limitat sic: Liberati à diabolo sumus; at certe non redempti.

LUTHERO-CALVINISTÆ. Tecta, aiunt, nõ sublata, sunt peccata. Vnde optima quæ que opera nostra sunt spurcitia. Vide in meo Luthero-calv. q. 59.

CHRISTVS. I. Verè de me dixit Baptista meus, Ioan. 1. Ecce Agnus Dei, Ecce qui Tollis peccata mundi.

2. Verè dixi de Magdalena, Luc. 7. Dimissa sunt ei peccata multa, quia dilexit multum.

3. Et ego, Mat. 8. Videns fidem illorum, dixi Paralytico: Confide mihi, remittuntur tibi peccata tua. Sic & Mat. 2. v. 5. Luc. 5. v. 20.

4. Verè Angelus, Mat. 1. Vocabis nomen eius IESVS: Ipse enim saluum faciet populum suum à peccatis eorum.

5. Et iterum Ego resurgens, inquam: Luc. 24. Sic oportebat Christum pati & resurgere, & predicari in omnes gentes, scilicet remissionem peccatorum. Vnde Petrus, Act. 2. ait ad illos: Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in nomine IESV Christi, in remissionem peccatorum. Sed nunquid & à Pœnis, Satanæque laqueis ac potestate vos ereptos auferui?

XXXVI. ANTICHRISTIANISMVS.

Luthero-calvinistis necessaria incumbit confessio & concessio penarum, peccatis debitum; quod eæ scilicet; permanentibus culpis, etsi obrectis & non imputatis; item permanent: sitque nostri Redemptio à potestate diaboli talis, qualis Remissio peccatorum: scil. Imputatiua vtraque, non vera, non realis: Vt quos, non Filius, sed misericordia Patris PER Filium, non PROPTER Filium, liberarit. Vide in Luthero-calv. p. 1. q. 60.

CHRISTVS. I. Ego verò vocaui clamans, vocoque, Mat. 13. Venite ad me omnes, qui laboratis, culpis, & onerati estis, pœnarum debitis; & ego reficiam vos liberandos ab vtrisque. Ioan. 7. Quia Totum hominem sanum feci. Quò verius & iustius acclamatum à populo est, Mar. 7. Bene Omnia fecit; non partem solum remissionis ab culpis; sed & alteram Redemptionis à pœnis.

2. Luc. 13. Ecce mulier, que habebat Spiritum infirmitatis, & erat inclinata. &c. Cui dixi: Mulier, dimissa es ab infirmitate tua. &c. Stomachanti Archifynagogo dixi: Hanc alligauit Satanas; & non oportuit solui etiam in Sabbato! Et erubescabant omnes aduer-

aduersarij; & omnis populus gaudebat. Ita sanat animas Dominus à morbis peccatorum; & soluit à vinculis pœnarum.

3. Similiter, Ioan. 8. in adulterio deprehensam, ac pœnæ lapidationis obnoxiam, ab hac pariter ac ab illa liberaui.

Quod vni feci, omnibus feci; hocque amplius. Prout apud Isaiam. 53. prædictum: *Verè languores nostros culpæ, ipse tulit; & dolores nostros pœnarum ipse portauit. Et huic omnes propheta testimonium perhibent,* ait Petrus Act. 10. *remissionem pecc. accipere.* &c. Col. 1. *In quo & habemus Redemptionem,* ab Angelo percussente; & remissionem peccatorum. &c.

### QVÆSTIO XVI.

*Quatenus IESVS Christus Mediator sit DEI & Hominum?*

#### XXXVII. ANTICHRISTIANISMVS.

STANCATIONI Nestorianizant, tribuentes opera Mediatoris soli Humanitati Christi: Quo duas in Christo Personas distinguunt. Nā opera sū: personarum. Consule hic, quæ dicta sunt in meo *Luthero-cal. p. 1. q. 22. & 59. 60. 62.*

CHRISTVS. Meam scindere Hypostasim, inque duas distinguere personas; est negare Deum; ac inferre Quaternitatem Personarum in Diuinis. (Quo de nos supra) Omnia verò Mediatoris opera soli homini adscribere; est Deum proferbere ab gloria redemptionis; vt qui ad eam nihil contulisset. Profanum vtrumque est, impium, ac blasphemum. (Huc repete testimonia supra qq. 7. 8. 11. quibus, vt propria causa; adde subiecta.)

1. *Ego, verbum caro factum,* Ioan. 1. *Sum,*

Ioan. 14. *Via, Veritas, & vita; & nemo venit ad Patrem, nisi per me,* vnicum Mediatorem; hominem quidem, sed iustum, vnitumque Deo.

2. Proinde Ioan. 10. *Amen dico vobis, quia Ego sum ostium: Per me si quis introierit, saluabitur per vnicum Mediatorem. Ego animam meam pono pro ouibus meis,* id est, morior, quod meri hominis est. Nam, vt ait Aug. tract. 47. in Ioan. *Caro ponit animam suam, & caro iterum sumit eam: Non tamen sua Potestate caro; sed potestate inhabitantis carnem.* Idcirco ait 1. 3. contra Maximum c. 14. *id vt homo loquitur.* Mori enim & resurgere hominis est, et si diuinæ potestatis.

3. Adhæc postquam omnes peccauerunt, & egent gloria Dei; Vnus ego sum, qui peccatum non feci; sed voluntatem Patris mei ego facio: Atque idcirco, Matt. 3. Luc. 3. Mar. 11. *Ecce vox de coelis dicens: Hic est Filius meus Dilectus, in quo mihi complacui,* vt in Mediatore; quantum scilicet in cæteris mortalium mihi displicebam. Quæ de causa, Rom. 8. *Deus proprio Filio suo non pepercit; sed pro vobis omnibus tradidit illum,* vt Mediatorem, & Satisfactorem: quomodo non etiam cum Illo omnia vobis donauit? Plura require in meo *Luthero-cal. p. 1. q. 64.* Et in *Genealogia. par. 1. quæst. 18.*

#### XXXVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTAE Euty-chianifant, & Arianizant. Vide *ibid. q. 65.* Dum enim Mediationis opera tribuunt hæc Humanitati, illa Diuinitati, aliter alia, naturarum cum Eutyche te confusionem inducunt: Dumque passam, Patrique supplicem & Sacrificam Christi asserunt Diuinitatem, Arij sectam profitentur. Vide in *Luthero-cal. p. 1. q. 64.* Et in *Geneal. Luthero-cal. p. 1. q. 18.*

C

CHRI-

CHRISTVS. I. Cùm Ego & Pater unum sumus; unum ipsi sibi nequit supplicare.

2. Cùm Ego in Patre, & Pater in me sit, idem sibi esse ipsi mediator haud valet: Quia, Ephes. 2. Gal. 3. Mediator vnus non est; Deus autem vnus est. Nefandè igitur Aut Vnus Deus scinditur in supplicem sacrificumque minorem alterum; Aut cum Deo confunditur Mediator & commiscetur. Quare quam parum Deus esse sibi Mediator potest; tam parum & opera Dei propria esse Mediatoria queunt.

3. Cum autem Opera Diuinitatis sint indiuisa, vt, quod vna Persona facit, idem peragat & altera, & tertijs; idcirco Diuinitas Christi Mediatricem agere nequit, quin simul & Pater & Sp. Sanctus sui esse dicantur Mediatores. Quis autem mortalium; (quantò minus Deus?) sibi supplicat ipsi sacrificatue sibi? Quapropter, 1. Tim. 2. Vnus Deus, idemque Trinus; Vnus & Mediator Dei & hominum, sc. Vnigenitus Virginis vnitus vnigenito Patri, Christus Iesus, innocentijs supra hominem; humanitate infra Deum; officio Mediator homines inter & Deum.

#### IV. DE CHRISTO GLORIOSO.

##### QVÆSTIO XVII.

Quis modus Dominica fuerit resurrectionis?

XXXIX. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANIS VBIQVETARIIS nullus, nisi vbi-quetarius inuisibiliter; at apparenter, ibi, vbi se-lic Dominus præbuit adspectandum.

2. Cæteris cum SMIDELINO Lutheranis, Caro Christi seipsam excelsa credenda est. Vide in Luthero-calui. p. 196.

3. CALVINISTIS verò seipsum in vitam reuocare non potuit: Patris opus operam; item & Angeli qui lapidem reuolueret.

4. Effusum verò Sanguinem resumisse Dominum, vesania est dicere.

5. Sepulcro clauso non magis, secusvè exiuit, quam foribus clausis intrauit ad Discipulos.

CHRISTVS. I. Veram resurrectionem meam testati sunt Angeli Matt. 28. &c. Surrexit, non est hic: Videte locum. Et mulieres: Dominus surrexit verè. Et Ego, Ioan. 20. Quia oportebat eum à mortuis resurgere.

2. Vi propria relurrexi diuina; non carnis. Quia, Ioan. 6. Spiritus est, qui viuificat: Caro non prodest quicquam. Neque tamen mea Rom. 4. Caro vidit corruptionem.

3. Neque etiam profusus Sanguis; iuxta Pl. 15. Non dabis Sanctum tuum videre corruptionem. Pretioso sanguinis pretio quid Sanctius? Vt cui Deus sese vnuerit semel, æternumque permansit eidem adeo hypostaticè Vnitus.

4. Vi mea ipsius Dei diuina surrexi: Quippe sic futurum prædixi. Ioan. 2. Soluite Templum hoc, & in tribus diebus reedificabo illud. Ioan. 10. Nemo tollit animam meam à me: Ego ponam eam, & iterum sumo eam. Ego autem, & Pater Vnum sumus, & Vnus Deus verus, Act. 10. Me igitur suscitauit DEVS tertia die, & dedit manifestum fieri.

5. Ioan. 5. Non legistis, Exo. 3. Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob? Non est Deus mortuorum, Luc. 20. Sed viuen-

viuentium. Qua causa: Sicut Pater suscitatur mortuos, & viuificat: Sic & Filius, quos vult, viuificat. Nolite mirari hoc. &c. Ioan. 11. Ego sum Resurrectio & Vita; qui credit in me non morietur in aeternum. Credis hoc? Isa. 26. Expergiscimini, & laudate, qui habitatis in puluere; quia Ros Lucis Ros tuus Christus IESVS.

6. Sepulcro demum clauso exiti; Sicut & ex Vtero clauso; Et foribus clausis ad discipulos intraui; Et caelos ascendens penetraui; Et aquis inambulauit; Et post resurrectionem cum discipulis manducaui; Ac in via, Emaunta vsque, de resurgente disputauit: &c. Omnia corpore vero; ceu incredulo Thomae ac vniuersis demonstraui.

### QVÆSTIO XVIII.

Qualis fuerit ascensio Christi?

#### XL. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERANI. Christus ter in caelum ascendit, bis verè, in Conceptione & morte: imaginariè coram discipulis in monte. Que ascensio fuit solam Dispartitio, & ne pilum latum a terra recessit.

**CALVINISTÆ** duo asserunt, 1. Christum non fuisse primum ascendentium.

2. Sanctos Patres diu antè incoluisse polos.

**CHRISTVS**: Omnes prophetae prouiderunt; viderunt Ascensionem Apostoli, ac testati sunt. Vt Psaltes. 17. Ascendit super Cherubim, volauit super pennas ventorum. Psal. 46. Ascendit in iu-bilo.

2. Et primus quidem, Micheæ 2. Ascendit pandens iter ante eos. Isa. 63. Ille formosus in stola sua, gradiens in muliitudine fortitudinis sue. Namque Ioan. 3. Nemo in

caelum ascendit primus, nisi qui descendit de caelo.

3. Verè ascendi, non imaginariè; Sicut prædixi; Ioan. 6. Cum videritis Filium hominis Hominem localem, mobilem, ascendentem ubi erat prius secundum Diuinitatem immobilis, illocalis. Et quidem Act. 1. **VIDENTIBVS** illis eleuatus est, & nubes suscepit eum ab oculis eorum.

4. Ad hæc ex terris & humanis abiit ad Patrem meum, & Patrem vestrum; sicut expediebat vobis, vt irem: Ioan. 16. Nisi enim abiissem Paraclytus ad vos non venisset. Itaque meus Lucas c. 24. rem dixit: Cum benediceret illis, recessit ab eis personaliter, & scirebatur in caelum propria virtute diuina. Simul, Eph. 4. Ascendens in altum captiuam duxi captiuitatem, & dedi dona hominibus septiformis Spiritus promissi. Quare sanctè monet Vas meum electionis, Heb. 4. Habentes ergo Pontificem magnum; qui penetravit caelos, **IESVM Filium Dei**, teneamus confessionem spei nostræ.

5. Et verò quia super omnes eram, super omnia quoque me ferri oportuit: vt omne genu mihi flecteretur etiam Cælestium; & sub me incuruarentur, qui portant orbem. Vnde Vates: Ascendit super Cherubim, Eph. 4. Ascendit super omnes caelos. Heb. 7. Excelsior caelis factus: Eleuatus ad omne quod est & dicitur Deus. Atque ita conuexum Empyreï caelum, Act. 7. mihi sedes est, terra autem scabellum pedum meorum.

Demum sanctè meus Augustinus li. de fide & Symb. c. 6. ita docet. Credimus Christum in caelos ascendisse. Sed Vbi, & Quo modo sit in calo Corpus Dominicum, curio-



sisimum, & supernacaneum est quarere. Tantummodo in caelo esse credendum est. Non enim fragilitatis est nostrae, caelorum secreta discutere: sed est nostrae Fidei, de Dominici Corporis dignitate sublimia & honesta sapere. Quare & vobis, ait idem in Psal. 85. 122. affectus pietatis esse gradus ascensionis debent. Plura vide in meo Luthero-cal. p. 1. q. 67. 68.

### QVÆSTIO XIX.

*Sessio Christi ad Dexteram Dei qualis?*

#### X L I. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI aiunt. Sedet ad Dexteram Dei. id est. Diuinitatem suam Humanitati communicauit, hoc est, eam Deificauit, vt cum Deo Dea regnet Vbi que & sit.

CALVINISTÆ addunt pro explicatione:

1. Sic creatura esse desit;
2. Attamen sedet in secundo gradu, Vicarius Dei Rex;
3. Erat constrictus, vt nusquam se mouere queat;
4. Sed non diutius, nisi vsque ad extremi iudicij diem.
5. Sique talis in terris degeret, prodesset nemini.

CHRISTVS. Infanda hic multa, & pijs abhorrescenda auribus, & indigna Deo. Verè Iob. 37. de Me & istis: *Super omnes caelos ipse considerat. Tu forsitan, Luthero-caluinista, cum eo fabricatus es caelos? Etiam si locutus fuerit homo, deuorabitur. At nunc non vident lucem. A Deo formidolosus laudatio! Dignè cum inuenire non possumus. Magnus fortitudine, & Iudicio, & Iustitia, & enarrari nò potest. Ideo timebunt eum viri, & non audebunt contemplari omnes, qui sibi videntur esse sapientes. Nam, Prou. 15.*

*Qui scrutator est. Majestatis, opprimetur à gloria. Raptus in tertium caelum, 2. Cor. 12. vidit & audiuit, quae non licet homini loqui.*

1. Stephanus tamen verè clamauit, Act. 7. *Ecce video caelos apertos, & IESVM stantem à dexteris Dei. Sto, auxiliator agonizantium; Sedeo, Dominator & Iudex omnium: vt bene Ambrosius l. 3. de fide: Christus stat, vt eius Benignitas ostendatur. Sedet, vt eius Autoritas commendetur.*

2. Sicut Isaias, c. 6. prauidit, sic & Michæas, 3. Reg. 22. *Vidi Dominum sedentem super Solium suum, & omnem exercitum caeli assistentem ei à dexteris & à sinistris. Ita Pater meus: Ita & Ego: teste ad Eph. 1. Suscitans illum, me, a mortuis, & constituens ad dexteram suam, in caelestibus super omnem Principatum, & Potestatem, & Virtutem, & Dominationem, & omne Nomen, quod nominatur; non solum in hoc seculo sed & in futuro; & omnia subiecit sub pedibus eius.*

3. Vnde meum folius est proprium sic ibi federe. Hebr. 1. *Ad quem enim Angelorum, (qui tamen creaturarum nobilissimi sunt) dixit aliquando: Sede à Dextris meis: At mihi homini ita meritisissimo dixit. Quin etiam, Ibid. Cum introducit Primogenitum, dixit, Vt adorent eum omnes Angeli Dei.*

4. Hinc is, quem diligebam, testatur, Apoc. 5. *Omnes audiui dicentes Sedenti in Throno, & Agno, Benedictio, & honor, & potestas in secula seculorum. &c. Et ne dubio sit locus, addit. Dignus est Agnus, qui occisus est, accipere virtutem, & Diuinitatè, id est, acceptam in Incarnatione nunc post Ascensionem manifestare. Quae causa*

causa impense precabatur Psaltes. 79. *Qui sedes SUPER Cherubim, manifestare coram Ephraim. &c.*

Totum illud federe meum complexus edixit Aug. l. 2. de Symb. c. 7. *Sedere ad dexteram Patris est: simul cum Patre habere,*

1. *Gloriam Diuinitatis,*
2. *Et Beatitudinis statum.*
3. *Atque Iudiciariam, Regalemque potestatem:*
4. *Et hoc immutabiliter.*

5. Nihilominus tamen, Mat. 25. *Electi stabunt à dexteris. Quin & sedebunt Apoc. 3. Qui vicerit, dabo ei Sedere mecum in Throno; (nō ideo tamen Deificādos:) sicut & Ego vici, & homo non Deificatus, Sedi cum Patre meo in Throno eius. Ita promisi, Luc. 22. Vt sedeatis super thronos, iudicantes XII. tribus Israel. Quocirca, Col. 3. Quae sursum sunt, quarite: ubi Christus est in Dextera Dei sedens.*

6. Denique, Act. 1. *Sicut vidistis eum euntē in caelum, sic veniet, Homo Deus Christus IESVS heri & hodie, & in saecula Deus: Hebr. 13. Et quidem necessitate voluntatis propriae, non vlla coactionis Act. 3. Necessē est, vsque ad tempus restitutionis omnium, in caelo permanere: scilicet, Pl. 109. Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum, occiso Antichristo. Neque ita permanere necesse est, vt nunquam me commouere queam; descendendo etiam in terras fidelibus in τῶν ἀγῶν ἐπιπέσομαι, in escam & potum. Quin, 1. Cor. 15. Nouissimē autem visus est & mihi, testatur Apostolus, corporali visione & praesentia. Cui meus ideo Legatus Ananias dixit: Deus praordinauit te, vt Videres Iustum, & audires vocem ex ore eius. 1.*

Cor. 9. *Nonne IESVM Dominum nostrum vidisti? Et iterum in Templo Ierofolymis assistens ei, monui: Act. 22. & 23. Constans esto. Sic Petro apparui Romae, percunctanti: Domine, quo vadis? teste Ambr. ep. 32. &c. Item & Polycarpō, dicens: Paratus sum iterum pro hominibus saluandis pati: teste Dionysio ep. 8. &c. Vide Bayum l. 1. Inst. Christianarum ca. 252. Vide & meum *Luthero. cal. p. 1. q. 69.**

## QVÆSTIO XX.

*An Christus Iudex sit omnium, & Caput Angelorum?*

### XLII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**UTHERANIS Iudex is, quem scelerum peragunt omnium reum?

CALVINIANIS multo minus; praesertim Caluino pronuncianti: *Qui Christum per merita consecutum existimant, vt Iudex sit mundi; Temerarij sunt. Vide in meo Luthero-caluin. p. 1. q. 70.*

**CHRISTVS.** Ego dixi, Ioan. 5. *Pater non iudicat quemquam; sed omne iudicium dedit Filio; vt omnes honorificent Filium, sicut honorificant Patrem.*

Et id quidem qua Deus sum vnus cum Patre & Spiritu S. verum etiam qua Homo factus sum, adieci: *Et potestatem dedit ei Iudicium facere, Quia Filius Hominis est.* Non quidem propter conditionem naturae humanae, aduertit Aug. tract. 19. in Ioan. sic enim omnes homines parem eam potestatem habent: Sed meo proprio merito: teste Iob. 36. *Causa quasi impij iudicata est; iudicium causaeque recipies.*

2. Dixi etiam Mat. 24. *Tunc parebit signum Filij hominis in caelo, & plangent, & videbunt Filium hominis venientem in nubibus caeli cum virtute multa & Majestate.*

C. 2.

3. Dixi.

3. Dixi iniquo Iudici, Mat. 26. *A modo videbitis Filium hominis Sedentem à dextris virtutis Dei; & venientem in nubi- bus cæli. Iuxta meorum vocem Angelo- rum, Act. 1. Hic IESVS, qui assumptus est à vobis in calum; sic Veniet, quemadmodum vi- distis eum euntem in calum. Iuxta testem Apostolum, 1. Theff. 4. Ipse Dominus in iussu, & in voce Archangeli, & in tuba Dei descendet de calo. Rom. 14. Omnes enim sta- bimus ante Tribunal Christi, & 1. Cor. 5. manifestari oportet, ut referat unusquisque propria corporis, pro ve gesit. &c.*

Causa est, Quia, Apoc. 3. *Ego vici, & sedi in regno Patris mei. Rom. 14. In hoc e- nim mortuus est, & resurrexit, ait de me Apostolus, ut mortuorum & viuorum do- minetur. Quare sic concludit idem Ro. 8. Quis est, qui condemnet? Christus IESVS qui mortuus est, qui & resurrexit, & est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro no- bis. Hi omnes Temerarij erunt Calui- no.*

#### XLIII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS In meo Luthero-cal. q. 70. *Qui Christum per merita consecutum existimant, ut sit ca- put Angelorum, Temerarij sunt. Quanto minus Caput Ecclesiæ ipsum prædicabit?*

LUTHERANORVM aliqui negant quicquã sibi Christum meruisse. Vide in meo Luthero- cal. q. 8.

CHRISTVS, 1. Innumeris & factis, & vijs, modisque comprobaui dictum illud Apostoli, Eph. 1. *Ipsam dedit Caput supra omnem Ecclesiam. Vnde confitetur de me Ioannes. ca. 1. De plenitudine eius accepimus omnes, ut membra de Capite; Utque Rom. 8. Primogenitus sim in multis fratribus; Pater meus prædestinauit confor- mes fieri imaginis Filij sui. Ideo, Gal. 3. ipse*

*dicor, qui tribuit vobis spiritum: Phil. 3. Qui reformabit corpus humilitatis nostræ confi- guratum Corpori claritatis sue. Inde etiam 1. Cor. 15. Sicut in Adam omnes moriuntur; sic in Christo omnes viuificabuntur. Deni- que Ioan. 10. Ego sum Pastor bonus, &c. Ut sit vnus Pastor & vnum Ouille.*

2. De Angelis verò pronunciatum est, de Me Colof. 2. *Qui est Caput omnis Principatus & Potestatis: parque ratio ceterorum est Ordinum angelicorum. Idcirco Mat. 4. Accefferunt Angeli, & mi- ni strabant mihi.*

## V. DE SANCTORVM CVLTV.

### QVÆSTIO XXI.

*Sancti num in calis sint beati?*

#### XLIV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ Sanctis bea- tam Dei visionem abnegare nil ambigunt; ut quos sub altari (quasi velo nondum scillo, q̄ altare aureum & Arcam diuidebat) ad vsque sæculi consummationem sessitare oporteat. Vide meum Luthero-cal. p. 1. q. 73.

CHRISTVS, Ego Veritas dixi la- troni, Luc. 23. *Hodie mecum eris in paradi- so; Non illo quidem Adami, Gen. 2. & 3. sed in altero, atque etiam beatiore, quã in quem rapui Paulum, 2. Cor. 12. supra tertium cælum. Et hic paradifus bea- torum est Regnum meum, pro quo roga- bat latro iustus, dicens; Memento mei, quando veneris in Regnum tuum, scilicet cælorum, ut bene Theophylactus & Am- brosius exposuerunt.*

Hoc

Hoc in regno gaudent animæ Sancto-  
rum, & sequuntur Agnum, quocumque ierit:  
Et velè Lymbome secuti sunt SS. Pa-  
tres; meæ Diuinitatis & Visione & Fru-  
itione Beati. *Qui autem me videt; videt  
& Patrem meum.* Iamque Tum, *Hodie* vi-  
dit me latro, videbitque sempiternum,  
in quem desiderant Angeli prospicere; Non  
quod conspectu meo careat; sed quòd  
eo insatiabiliter exsatiati eum magis  
magisque desiderent in infinitum.

2. Quòd, Eccl. 11. *facilius est coram Deo  
in die obitus retribuere unicuique secundum  
vias suas:* id quod in spe beatitudinis fie-  
bat in veteri Test. at in Nouo reipsa,  
Nam ibid. *In fine hominis denudatio ope-  
rum eius.*

3. Vnde meus inquit, 2. Cor. 5. *Scimus;*  
*quia, si terræstris domus nostra huius habita-  
tionis dissoluatur; adificationem ex Deo ha-  
bemus, Domum non manufactam, aternam  
in cælis.* &c. *Vt absorbeat, quod mortale est,  
à vita.* Et ego dixi, Ioan. 14. *In Domo cœ-  
lesti Patris mei mansiones multe sunt, &c.  
Et vado eas parare vobis.*

4. Dixi Ioan. 12. *Si quis mihi ministrat,  
me sequatur; & ubi ego sum, illic & minister  
meus erit.* Hocque amplius: *Si quis mihi  
ministrauerit, honorificabit eum Pater meus.*

5. Huc adspirabat votum dicentis:  
Heb. 9. *Cupio dissolui, & esse cum Christo:*  
Non sub altari, non in cœli atrio; sed in  
adito meo clauso, *ubi pueri mei mecum  
sunt in cubili,* Luc. 11. *Vbi ego præinctus  
ministro illis omne beatitudinis deli-  
tium.*

6. Id quod graphicè depingitur istis:  
Heb. 12. *Non accessistis ad montem Sion, &c.  
fumosum; sed ad Ierusalem cœlestem, &  
multorum millium Angelorum frequenti-*

*am, Ecclesiam primitiuorum, qui conscripti  
sunt in cælis, & spiritus iustorum, &c.*

7. Non sic olim, Hebr. 9. *adhuc prio-  
re tabernaculo habente statum, propalata erit  
Sanctorum via;* ceu nunc per Me propalata  
est. Per quam & Stephanus, Act. 7. *vi-  
dit apertos calos, & Me stantem à dexteris  
Dei. Vidit & orauit: Domine Iesu suscipe Spi-  
ritum meum: & exauditus est pro reue-  
rentia sua: Sicut & Ego simili in agone.*

8. Denique Apocalypsis plena est  
visorum in cælis cum Agno, cū Deo,  
Sanctorum, Apoc. 6. 7. *qui amicti sto-  
lis albis sunt ante Thronum Dei, & seruuunt  
ei die & nocte in Templo eius: non in atrio,  
aut sub Altari.*

## QVÆSTIO XXII.

*An Sancti sanctè Coli, Inuocarique  
possint?*

### XLV. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**Vtherani iuxta & Calviniani in cly-  
tos fama, virtute, miraculis & vitæ sancti-  
monia viros haud ferunt Sanctos appellari, ab  
Ecclesia verò declarari tales, colique fremunt  
ac frendent. Vide prolixè in *Luthero-cal. par. 1.  
quest. 74.*

**CHRISTVS.** Declarare Sanctos,  
præsertim vitæ sanctè institutâ, beate-  
que perfunctos; fas, dignum, perutile,  
ac necessarium est.

1. Sic ego declaravi vtrumque Laza-  
rum, vt viuere desierunt: Mendicum  
quidem, Luc. 16. *Qui mortuus est, & por-  
tabatur in sinum Abrahe.* Magdaleum ve-  
rò dicens, Ioan. 11. *Lazarus Amicus noster  
dormit: sed vado excitare eum.*

2. Similiter, Ioan. 15. *Vos amici mei e-  
stis, si feceritis, qua dixi. &c. Quisquis sic  
Ami-*

Amicus Dei constituitur, Sanctus idē declaratur. Sap. 7. *Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa Amicitia, & innumerabilis honestas &c. Infinitus enim thesaurus est hominibus; quo qui vti sunt, participes facti sunt Amicitia Dei, propter Discipline dona commendati.*

3. Sic & per Angelum, Sanctam declaravi Mariam *Gratiā plenam*. &c. Item ipse Baptistam esse *plus quam Heliam*.

4. Sic per Lucam testatus sum, & Sanctum declaratum volui Stephanum, Petrum, Paulum. &c. Quod sanctus iussit Psaltes. 150. *Laudate Dominum in Sanctis eius.* Vide in *Genealog. p. 1. q. 20.* Sat de Cultu; porro de Inuocatione.

#### XLVII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ COMMUNITER FINIUNT:

1. Orari à nobis Sanctos, vt autores largitoresque gratiarum & gloriae.

2. Vt immediatos ad Deum Mediatores in Christi iniuriam.

3. Forte eos generatim orare pro Ecclesia:

4. Singulatim verò pro nemine.

5. Proinde inuocari eos Inutiliter ac Illicite. Vide in *Luthero-cal. q. 76.*

CHRISTVS. Singula isthæc expresso meo contraria Verbo, etiam Scripto, militant.

I. Ego sum; de quo Ps. 83. *Gratiam & gloriam dabit Dominus. Ps. 120. Auxilium meum à Domino.* Quò verius Iacobus c. 1. *Omne datum optimum, & omne donum perfectum de sursum est, descendens à Patre luminum.*

II. Per me est omne bonum, ita merentem à Patre. Vnde Col. 1. *In ipso complasuit omnem plenitudinem inhabitare; & per Eum reconciliare omnia.* &c. Item, 1. Ioa. 1. *Ipse est propitiatio pro peccatis nostris.* &c.

& totius mundi. Atque ipse dixi vobis: Quia, Ioa. 10. *Ego sum via, veritas, & vita;* Idcirco Ioan. 14. *Nemo venit ad Patrē, nisi per Me.* Ego ideo docui, Ioan. 16. *Petite in Nomine meo.* Vnde dicor, 1. Tim. 2. & 1. Ioa. 2. *Aduocatus vester apud Patrem.* Quare *Per me Reges regnant;* Per me Sancti orati orant, & mea fidelibus applicati merita impetrant.

III. Neque Fortè, neque Generatim solū, interpellant per Me apud Deum.

1. Verè enim dixit 2. Petrus. 1. *Dabo operam & frequenter habere vos commendatos post obitum meum, vt horum memoriam faciatis.*

2. Vel ipse diues in gehenna pro fratribus supplicabat Abraham, *Luc. 16.* quantò magis Sancti mei, quorumcunque voluerint supplicū, meminisse supplices queunt?

3. Hinc, *Apoc. 5. XXIV.* Seniores vñi procidere coram Throno meo & Agno, aureasque effundere precum phialas.

4. Et verò etiam *Apoc. 6.* Martyrum animæ petunt vindictam de persecutoribus Ecclesiæ; quantò magis Misericordiam pro Fratribus?

5. Demum in Scripturis doceo passim Communionem esse Sanctorum vtriusque Triumphantis & Militantis Ecclesiæ, cuius Ego Caput sum, *Eph. 2. & 4. Gal. 4. Hebr. 12. Rom. 12. 1. Cor. 12.* Orant igitur certo; non fortè; generatim quoque.

IV. Quin & Singulatim orant Sancti, pro quoque Fidelium ritè inuocati, nò minus quam Phylacangeli mei. Sic ipse promisi, *Apoc. 2. Qui vicerit, & custodiet*

vic vsque in finem opera mea, dabo illi potestatem super gentes, & roget eas in virga ferrea: Meo sc. exemplo. Apoc. 3. *Qui vicerit, faciam illum Columnam in Templo meo, &c. Dabo ei sedere mecum in Throno meo: sicut & Ego vici, & sedi cum Patre meo.* At ego tam singulorum res ac vota procuro, quam vniuersorum: Ita & Sancti mei mecum. Facebant igitur eos inceslere profani.

V. Piè & vtiliter inuocari Sanctos, meus indicat Iob. 5. *Voca, si quis est, qui tibi respondeat & ad aliquem Sanctorum conuerti.* Et ipse ad Angelos clamabat, c. 19. *Miseremini mei vos silem Amici mei.* Ideo, c. 33. inquit: *Si fuerit Angelus loquens pro te, vnus de millibus miserebitur eius, & dicit: Libera eum.* Pium erat votum & precatio Iacob, Gen. 48. *Inuocetur nomen Meum super pueros hos, & nomina Patrum meorum.*

Dicunt Cacozelotæ, Christum per alios potius, quam sine alijs solum ipsum rogari: esse mihi iniuriam irrogari.

Ego verò dictum hoc, maledictum duco, ad insignem iniuriam meam.

1. Siccine, quem honorem mihi Centurio fecit, cum per feni ores me supplex adibat, Luc. 7. Isti ad iniuriam meam verterint?

2. Nimis ingrati interpretes, & iniurii? 2. Paulus, Rom. 15. ad iniuriam meam pro se apud me deprecationes fieri à Fidelibus postulasset?

3. Minus Sancti mei possent in cælis; quam in terris Moyses, qui meritò gloriabatur, Deut. 5. *Ego Sequester & medius fui inter Dominum, & vos: Meæ mihi Mediatura manet nihilo minus integra: ni-*

hil ei derogant, quin arroganti illi Submediatores mei. Horum ego rogatu, Heb. 7. *accedo per memetipsum ad Deum, semper viuens ad interpellandum pro vobis.*

Sed vide quemadmodum agant mecum pseudoxani: Iam negant me adorari oportere; supra q. 11.

Mox queruntur, Inuocatis Sanctis intercessoribus, honori meo derogari: Rursus volunt meam etiam Humanitatem versam in Deum, ac deificatam esse: supra q. 6. 9. Iterumque negant me verè Deum Dei Filium vnum cum Patre, & æqualem Patri credi debere, supra q. 11. Qui talia in Magistrum; quæ non in Discipulos eius audebunt? Quo mirandum minus; quod veros Mei, Sanctorumque adoratores culpent vt idolatras: vt ij videantur, qui non sunt, veri Adoratores.

### QVÆSTIO XXIII.

*An Sanctorum RELIQUIÆ sint veneranda?*

#### XLVII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERO-CALVINISTAE Sacras reliquias labolendas censent, vt ossa profana, & deductiones plebis. Vide in mea Geneal. p. 1. q. 22. & in Luthero-cal. p. 1. q. 78.

**CHRISTVS. I.** Hæmorrhoiisæ, Mat. 9. & turbæ agrorum, Mat. 14. vestis meæ simbriam tetigisse reuerenter, saluti fuit: idemque per mihi gratum, vt factum miraculi dignitate voluerim commendatum.

**II.** Deinde quia promisi, Ioan. 14. *Qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipse faciet: & maiora horum faciet: idcirco vel*

D vni-

ymbra Petri, *Act.* 5. quos tangebatur, ægros pertanabat in plateas expositos. Pauli quoque sudaria & semicinctia, *Act.* 19. ad ægros delata tactu sanitates faciebant.

III. Meum verò *Sepulcrum*, tum aliis ab causis, tum reliquiarum Sanctitate ac veneratione *gloriosum* fore prædixit verè *Isaias*, c. 11. Id quod sic recte interpretatus & expertus est S. Hieronymus; qui gloriam sepulcri Dominici fat admittari, venerarique nequibat.

IV. Quod si honorem istum Sanctorum ossibus debite liciteque exhibitum voluit Deus in Veteri Testamento: quanto iustius ille defertur meorum Amicorum reliquijs in Testamento gratiæ?

1. Merito suo laudatur Moyses; quòd *Exod.* 13. secum ossa Iosephi exportavit in locum terræ sanctæ digniorem: Quales hodie Sanctorum translatio ratione multò iustiore frequentatur in honorem meum, Patrisque gloriâ insigniorè.

2. Quin Deus ipse Moysis sui reliquias honoravit sic, ut in secretiorem eas tumulum inferret. *Deut.* 31.

3. Mortuos suscitare, solius Dei est; cui verò eandem donavit gratiam Deus, permagni honoris est argumentum. Atqui eo Deus, 4. *Reg.* 13. ossa Helisæi fuit dignatus, ad mortui suscitationem solo tactu fortuito procuratam.

4. Rex Iosias Idololatrarum fana, & sepulcra evastabat, ossibus in cineres redactis; At solas prophete sancti reliquias sanctè iussit aservari. 4. *Reg.* 23.

Quò detestabilior blasphemia est Lutheri in l. de abolenda Missa: *Deo*, aiebat, *nihilò maior cura est de Sepulcro suo, quam de bobus.*

## QVÆSTIO XXIV.

*Sanctorum IMAGINES an, & quatenus sint veneranda?*

### XLIX. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI ægrè, CALVINIANI minimè vel tolerandas esse volunt: Neutri verò vel tantillum venerandas pernegant, quin & omnem earum cultum detestantur. Docui in meo *Luthero-calv.* p. 1. q. 70. *Mendace Antipap.* p. 1. q. 7. & in *Genealog.* p. 1. q. 24.

CHRISTVS. Sacri sacris debentur honores. Religionem autem rebus facit aut sua ipsarum conditio sacra, ut est Verbum Dei, & S. Sacramenta; aut institutio autoritasque virorum factorum, & finis rerum: ut imagines meæ atque Sanctorum.

1. Hisce Signis quia reuerentia Christi ac Cœlitum proponitur; iisdem religiosa quoque reuerentia debetur, quæ in rem significatam rite referatur. Sicut præcepi, *Mat.* 5. *Nolite iurare per Cælum, temerè; quia thronus Dei est; neque per terram, quia scabellum est pedum eius.*

Sanctè iurare licet, quia actus religionis est, Deo primariò debitus, secundariò terræ vel cœlo, ut Dei creaturis, quatenus relationem habent ad Deum. Sic & cum sacris imaginibus res habet.

2. Quod si creaturæ censentur Sanctæ ob relationem suam ad res sacras, quibus adhibentur: Vt *Exod.* 3. *Locus, in quo stas, terra sancta est*, ob Angeli sc. præsentiam. Vt *Exo.* 12. *Dies Pasche sancta & venerabilis erit*, ob significationem Agni. *Exod.* 28. *Vestis sanctæ Sacerdotum;*

Iſa.

Isa. 11. *Sepulcrum meum erit gloriosum*: 2. Tim. 3. *Ab infantia Sacras Literas nosti*. Sacra, quia signa rerum sunt sacrarum. Ita iustus iubetur, *ut Phil. 2. in Nomine IESV omne genua fluctatur*. Quid est igitur cur Sacre imagines minus honorentur; cum æquè rerum sint Sacrarum signa?

3. Ideo, saluo Decalogo, *Exod. 25*. Cherubini supra Propitiatorium honorierant: Et serpens æneus, *Num. 21*. Quæ rectè huc interpretantur S. Hieronymus ep. ad Marcellam, & S. Aug. l. 3. Trin. c. 10. Itaque Pf. 95. *Adorate scilicet illum pedum eius*: hac enim humilitate Ipse Deus adoratur: ita quoque in iconibus ad ipsius ac Sanctorum honorem institutis.

## QVÆSTIO XXV.

*An CRUX sit veneranda?*

### L. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**UTHEROCALVINISTÆ nec cruce ferunt Christi, neque cultum eiusdem. Patet in mea Genealog. p. 1. q. 25. & in Luthero-caluin. par. 1. q. 82.

**CHRISTVS.** Tria blasphemant inimici Crucis meæ: Lignum, Signūque Crucis Permanens, ac Transiens, & debitum illis honorem sacrum abnegant: sed suo opte, sectatorumque malo.

**I. LIGNVM S. CRVCIS** ipsum venerandum est optimo cuique:

1. Quia illud ego elegi, dicens, *Ioa. 10. In hoc ego pono animam meam, & nemo tollit eam à me*. Quippe, *Isa. 53. Oblatus est, quia ipse voluit*. Act. 3. *Deus, qui pronunciauit per os omnium prophetarum pati Christum suum, impleuit SIC.*

2. Quia Crux ea fuit Ara meà; & Ego Sacrificium ac Victimam, *Colof. 1. Hebr. 7. Pacificans per Sanguinem Crucis omnia*. In cuius typum Iacob, *Gen. 20. crexit lapidem, vixit, & vocavit Domum Dei*.

3. Quia Crux ea fuit Scala mea ad regnum. Vnde dixi *Ioan. 12. Nunc princeps huius mundi eijcietur foras: & Ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum*, Ideo *Phil. Humiliaui memetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis*.

4. Quia Crux ea fuit Redemptionis innocuum instrumentum, & lectulus quietis meæ, ceu Figuræ prænotarunt, quas collegit *Damasc. l. 4. de fide. c. 12. Ut Lignum vitæ, Gen. 2. Arca lignea, domum Noe seruans, Gen. 8. Virga Moyses, Exo. 14. mare aperiens. Lignum, Exod. 15. dulcorans aquas. Serpens æneus, Gen. 18. exlatus. Ioa. 3. Sicut exaltavit Moyses. &c.* Vnde *Gal. 6. Vos igitur gloriari oportet in cruce Domini nostri IESV Christi, in quo est salus, vita, & resurrectio*.

5. Quia Cruce diabolus vici, ac triumphauit. Quò rectius de me, *Gal. 6. Chirographum decreti quod erat contrarium nobis, tulit de medio, affigens illud cruci, expolians principatus & potestates traduxit palam confidenter, triumphans illos in semetipso: vel ἐν δυνάμει τοῦ σταυροῦ*, iuxta *Orig. hom. 8. in Iosuen & Theoph.*

**II. SIGNVM PERMANENS S. Crucis** quodcunque venerabile est: ut de quo dixi, *Mat. 24. Tunc apparebit Signum Filij hominis in celo*. Id quod Calvinus, Musculus, Matloratus, negant de cruce accipiendum: At contra S. Patres *Orig. Chryf. Hier. Hilar. &c.* Cum itaque sit



*Signum Meum*, ac Vexillum Christi: Cùm locari cælo dignum; Cùm, vt ait *Aug serm. 130.* Angelorum manibus sit præferendum Iudici: Cùm sole clarius relucebit, vt sol & stellæ sint inde obscurandæ, *Mat. 24.* planè omni honore dignandum S. Crucis signum est.

III. SIGNVM TRANSIENS S. crucis religiosa cum & Reuerentia & Frequentia vsurpandum est. Sic ostēdi Ioanni meo, *Apoc. 14. Habentes Nomen meum, & Nomen Patris mei in frontibus suis.* Vnde clamabant ij, *Apoc. 7. Nolite nocere terra & mari, neque arboribus; quousque signemus seruos Dei nostri in frontibus eorum.* Sicut *Ezech. 9.* signum Tau iubetur in frontibus gementium describi, Neque aliud sanguis agni; *Exo. 12.* in postibus domorum denotabat, quam crucis signum in frontibus fidelium. Plura in meo *Luthero-calv. p. 1. q. 82.*

### QVÆSTIO XXVI.

*An DEVS, & Sancti rectè colantur  
TEMPLIS?*

#### II. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ præter Concionum & Sacramentorum Ministerium, vix aliud quicquam tribuunt templis: at in qua debacchantur, sunt plura.

1. Quæcunque loca seruire diuinis.
2. Non sacrificijs templa debent.
3. Non precibus.
4. Non Sanctis.

CHRISTVS. I. *Templa!* quin & *Situm* horum ad Orientem amo, voloque.

1. Huc enim verti orantes Me versus iubeo; iuxta *Nomen meum*, *Zach. 6.*

*Vir Oriens Nomen eius.* Ideo namq; *Ioan. 8. Ego sum LUX mundi; que illuminat omnem hominem*, *Ioan. 1.* à meo *Patre luminum* vnde ad orantes descendit omne bonum.

2. Ideo sic orari docui, *Matt. 5. Pater noster qui es in calis.* Qui ab Oriente moueri incipiunt, plaga omnium nobilissima; Vbi ego sedeo à dextris Patris. Vnde à Me, ceu Sole iustitiæ, veros adoratores in spiritu & veritate oportet illustrari.

3. Templum mihi locus voluptatis est & Paradisus. Atqui verò, *Gen. 2.* Plantauerat Deus Paradisum à principio ad Orientalem plagam, *ἡ ἀνατολὴς*: anterior enim pars orbis est Oriens. *Gen. 4.* Huc versi comprecantur, qui sese peregrinos & exules ad patriam adspirare profitentur: ait *Greg. Nyssenus.*

4. Hic ego votis iustorum requirendus sum, quò ascendi. Atqui, *Ps. 67. Ascendit in calum calorum ad Orientem.* Atque indidem reueniam ad Iudicium: *Matt. 24. Sicut fulgur exit ab Oriente, & paret vsque in Occidentem: ita erit Aduentus Filij hominis.*

5. Quòd si cordi mihi sit templorum situs; quanto magis ipsa templa volo? Ideo dixi, *Mat. 21. Domus mea domus orationis vocabitur.*

Quocirca *Ioan. 2. Auferte ista hinc profana hæreticorum dogmata omnia, & nolite facere Domum Patris mei domum negotiationis.*

II. VERBI DIVINI & Sacramentorum administrationi rectè instituuntur Ecclesiæ.

1. Exēplo mei, etsi varijs in locis prædicare solitus; præsertim tamen, *Mat. 26. quotidie apud vos sedebam docens in Templo.*

plō. Ioan. 18. Ego palam locutus sum mundo; Ego semper docui in Synagoga & Templo, quō omnes Iudei conueniunt, & in occulto locutus sum nihil.

2. Similiter & Apostolos iussit Angelus: Act. 5. Ite, & stantes in templo loquimini plēbi omnia verba vite huius. & c. Ita Act. 13. Paulus & Barnabas ad prædicandum missi intrant in Synagogam. & c.

3. Ita primitiua Ecclesia sacras Ædes à priuatis domibus habuit distinctas. 1. COE. II. Nunquid domos non habetis ad mand. & bib., aut Ecclesiam Dei contemnitis? 1. Cor. 14. Mulieres in Ecclesiis taceant; si quid autem volum discere, domos viros suos interrogent.

III. SACRIFICIIS patrands Mihi Tēplā ritē dedicantur; vt quæ sacris aris propria sint domicilia; Arē autem solis seruiant Sacrificijs; adeo vt ab Aris Tēpla uenerationem titulumque sibi inueniant. Quantus autem cunque Altarium sit numerus, vnus tamen eorum omnium sum Dominus solus Deus verus; in quo omnes Aræ sunt vna; sicut & Sacrificiū vnum est, quoties illud eun que repetitū ritē patretur. Vnde Heb. 13. Habemus ALTARE, de quo edere non habent potestatem, qui Tabernaculo deseruiunt. Et 1. Cor. 10. Non potestis Mensæ Domini, & mensæ demoniorum participes esse.

IV. ORATIONIS quā publicis, quā priuatis Ædes sacræ religiose destinantur.

1. Quia, Mat. 21. ex Isa. 56. Domus mea Domus orationis vocabitur. Veluti & Salomon orabat, 3. Reg. 8. & 2. Paral. 6. vt Deus fundendas in Templo preces exaudiret: Et vero sic facturum sese promisit Deus 3. Reg. 9. Atque re ipsa præ-

stitit, Annæ, 1. Reg. 1. ante Tabernaculum precanti; Dauid, 2. Reg. 7. Daniel, à Templo procul in Babylone, versus hoc tamen orabat. Dan. 6. Luc. 2. Anna nō discedebat de Tēplo, ieiunijs & obsecrationibus seruiens nocte ac die. Luc. 18. Publicanus ascendebat ad orandum. Petrus & Ioannes, Act. 3. ascendebāt in Templum ad horam orationis Nonam. Eunuchus, Act. 8. venit adorare in Ierusalem. Vide meū Luthero calu. pa. 1. q. 82. & in Genal. par. 1. q. 26.

## QVÆSTIO XXVII.

An sit tolerabilis Templorum Dedicatio, & Ornatus?

### LII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ. Dedicatio templorum est *vanitas* Iudæorum.

2. Ceremoniæ dedicatoriæ sūt quasi magicæ.

3. Sanctificari templum impiè creditur.

CHRISTVS I. Equidem scripturam dictare vnquam Legem volui de Templis Deo inaugurandis; eo quod legem ipsi naturæ impressissem.

1. Vnde, nulla Dei iussione sed ex se ipso, ab Natura instinctus Moyses, Num. 7. consecrauit Tabernaculum ac aram: Templum primitus. 2. Paral. 7. Salomon: Secundò Esdras l. 1. c. 6. Tertiò Machabæus lib. 1. cap. 4. Quas inaugurations annuas ipse mea præsentia eohonestauit. Ioan. 10.

2. Eadem quoque Magistrā Naturā Deo grati festa agamus gaudia post grandis operis perfectionem.

3. Quin ipse Deus, orbe condito, in signum quasi legitimæ, diei septimæ benedixit, eamque æternum voluit sanctificatam.

4. Quò sanctior Vfus ille perpetuus cōsecrandi in populo Dei persistit, hodie vniuersalis persistit, Ecclesiâ meâ ita sanciente per Felicem IV. ante 1000. annos: *Solemnitates dedicationum per singulos annos celebranda sunt.* Malè igitur vt κακοζηλία culpatur iudaica, quod ex ipsa hauustum est natura.

II. CEREMONIÆ Consecrationis piæ sunt, non superstitiosæ. Stat pro ijs in lege naturæ Jacob Gen. 28. qui erexit lapidem sacrificaturus; eum consecrauit fundens oleum desuper; locumque appellauit Bethel, id est, domum Dei. Nulla hic magiæ suspicio. In statu legis, Exo. 40. Num. 7. Moyses sanctè egit Tabernaculum consecrando. In euangelij æuo feliceiore clarè docet meus Apostolus, I. Cor. II. ecclesias sacris vñibus solis destinatas esse, velut profanis ædes priuatæ.

III. EFFECTVS consecrationis recte creditur, & est Sanctificatio.

1. Nam Leuit. vlt. *Quicquid semel fuerit consecratum Domino, Sanctū Sanctorum erit.* Quocirca Matt. 23. *Va vobis duces cæci, qui dicitis: Quicumque iurauerit per Templum, nihil est: qui autem iurauerit in auro templi, debet. Stulti, & cæci: quid enim maius est, aurum, an Templum, quod sanctificat aurum?* I. Tim. 4. *Sanctificatur enim per Verbum Dei, & orationem.* Ideo, 3. Reg. 9. *Exaudiui orationem tuam, Salomon, & sanctificauit Domum hanc, quam edificasti.* Vnde Heliodus verè dicebat. 2. Mac. 3. *In loco illo est verè Dei virtus quadam;*

*nam ipse, qui habitat in calis, visitator est & adiutor loci illius.*

## LIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ multipliciter arguunt sacrum Templorum ornatum; strenui sectatores Petrobrusianorum & Wiclistarum, Vide in mea *Genealog.* p. 1. q. 27.

CHRISTVS. 1. Deum ipsum Patrem meum in hoc coarguit hæretica impietas; qui, Exo. 25. 26. 27. &c. 39. Tabernaculum suum fieri præcepit ornatissimum. Laudatique sunt rectè ac iure merito per Moysen, qui Num. 7. certatim munera contulerunt ad ornatum.

2. Dauid ac Salomon æuiternam hic memoriam, isthic gloriam sibi inueniunt per Templi structuram, sumptus, ac ornatum. I. Paral. vlt. &c.

3. Nunquid ipse dilaudauit pauperulam viduam, Mat. 12. duo minuta mittentem in Gazophylatium. Admirantibus verò meis, Mat. 13. templum: *Aspice quales structura: nihil quicquam arguere volui, Laudauit autem profusum vnguētum pretiosum esse super caput meum potius, quam vt pauperibus erogatum fuisset; Mat. 14.*

4. Nimirum oportet impleri istud Isa. 60. *Domum Maiestatis meæ glorificabo. & quæ plura ibidem eximia.*

## QVÆSTIO XXVIII.

An BENEDICTARVM vsus verum, atque Peregrinationum sit licitus?

## LIV. ANTICHRISTIANISMVS.

MOS vsusque benedicendi aquam, panes, cereos, ramos. &c. à Waldensibus irridetur; à Flagellantibus dicuntur res eæ scintillæ in-

lae infernales: ab Lutheranis Magia, ab Calvinisticis ritibus ethnicis, ab alijs aliter perulenter traditur.

CHRISTVS. I. Ego verò Exemplum pariter & Documentum dedi vobis.

1. Exemplum *Mat. 14. & Luc. 9.* dum in cælum suspiciens panes benedixi, ac multiplicavi. *Et quis ex vobis arguet me de peccato?*

2. Documentum tradidi per Apostolum, *1. Tim. 4. Omnis creatura Dei bona est; & nihil abijciendum, quod cum gratiarum actione percipitur. Sanctificatur enim per Verbum Dei, & orationem.* id est, ait Chryl. & Theophyl. Omnis creatura bona est & munda; si tamen foret mala & immunda; sanctificaretur per Verbum.

II. Ad pellendos dæmones eam valere benedictionem Sacerdotalem, satis inde liquet; quòd, *Num. 5.* aqua ab Sacerdote maledictionibus affecta, adulteræ ventrem inflaret, fœmurq; putrefaceret, vt primum gustasset. Quò vis maior rebus inesse debet benedictis.

3. Quod item, *Num. 19.* docet aqua cineribus mista; qua aspersi ab legalibus delictis expiabantur; sic volente Deo, teste *Heb. 9.* Quale & istud erat, quod, *4. Reg. 2.* Helizus tale aquas perlanarit.

4. Idemque, *4. Reg. 5.* per aquas Iordanis ab lepra Naamanum emundavit.

5. Sic, *Mar. 6.* oleo ungebant ægros: Apostoli, & curabantur. In quibus nec suspicio necromantiæ, aut ethnicismi, vel suspitionis inhære potest. Vide *Luthero-cal. p. 1. q. 86.*

## LV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ pariter omnes cū priscis Hagiomachis, & Iconoclastis omnem ad Christi & Sanctorum templa seu Memorias, &c. peregrinationem execrantur, ceu superstitionem acidololatriam. Vt liquet in mea *Genta log. p. 1. q. 29.*

CHRISTVS. Equidem vidi, teste *Ioanne 12.* etiam Gentiles ascendere Ierosolymam procul aduentantes, & adorare: neque vnquam id improbare cogitavi.

2. Neque *Act. 8.* Eunuchus Æthiops vllam meruit reprehensionem, sed gratiam solidam, quod orationis causa Ierosolymam peregrinaretur.

3. Paulus quoque *Act. 20.* festinabat sanctè eodem, vt Pentecosten celebraret cum sanctis. Id quod *S. Hier. epist. 17.* in exemplum peregrinationis rectè adducit.

4. Et vero Deus instituit olim, *Deut. 16.* vt omnes ter in anno ad Tabernaculum, seu Templum peregrinationem obirent.

5. Quà in Dei cultu laudatur merito Helcana cum vxore Anna, *1. Reg. 1.* Tuleruntque præmium facti.

6. Ac ne veteris solum Legis id opus seruile duceretur; ipse ego, *Luc. 2.* cum Matre ac Iosepho pro more pio id frequentans approbau.

Porro vide in meo *Luthero-cal. par. 1. q. 87.*

Huc usque de Triumphantis Ecclesie Capite CHRISTO, eiusque Corpore Sanctorum debite colendo. Purgantes Anima, quia & ipse: ad Comprehensores beatos sunt adiudicata, licet indebiti ad nouissimum teruncium per solutione destinantur; beatis tamen sunt vicissim-

missima: ea causa hic quoque locum suum gra-  
dumque tenebant proximum à Beatis,

um; sed post cuiusque vitæ finem.  
Quo in futuro est Remissio venialium,  
& satisfactio pœnarum de mortali-  
bus.

## VI. DE PURGATORIO.

### QVÆSTIO XXIX.

An sit Purgatorium?

#### LVI. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERO-CALVINISTÆ id negant &  
detestantur vniuersi. Vide in mea *General.*  
p. 1. q. 31.

**C**HRISTVS. Esse purgatorium  
equidem euidenter docui, cum dixi:  
I. Matth. 12. esse peccatum quod neque in  
hoc saculo, neque in futuro remittitur. Inq;  
sententiam hanc plena cum fide con-  
cesserunt S. Patres: Aug. l. 21. Ciui. c. 24.  
Greg. l. 4. Dial. ca. 39. Bern. hom. 66. in  
Cant. in hoc solo acquieuit loco aduer-  
sum hæreses. Neque (vt vult Pet. Mar-  
tyr) id per exaggerationem, aut  
comminationem dixi: Nam ita & in-  
fernus esse quis negaret, isto item sic  
interuerso dicto meo: *Ite in ignem æ-*  
*ternum.*

2. Deinde loquebar de perfecta re-  
missione venialis culpæ vt temporalis  
pœnæ, in altero saculo: non de sola cul-  
pa. Neque ea omnium est immanitas  
peccatorum, quin aliqua, vt venialia  
quoad culpam, & mortalia, quoad pœ-  
nam, isthic expientur ad remissio-  
nem.

3. Neque futurum saculum intelligo,  
quod sequetur post extremum iudici-

4. Istud autem Marci ca. 3. *Non habet*  
*remissionem in æternum*, id est, nunquam  
dum vixero. Sicut Ioan. 13. *Non lauabis*  
*mibi pedes in æternum*, scilicet quoad vi-  
uam.

II. Dixi Matth. 5. Luc. 12. *Esto consen-*  
*tiens aduersario tuo cito, dum es in via: ne*  
*tradat te Iudici, & Iudex tortori, & mittaris*  
*in carcerem.* &c. *Aduersarius* est vel lex  
Dei, aut Deus, contraria Carni præci-  
piens: vel Conscientia, Dei Legem  
semper obiectans peccanti: Hæc sunt  
nobiscum in via vitæ. Ita S. Patres ex  
meliore sententia: *Iudex* est Christus,  
Ioan. 5. *Carcer* est infernus, &c.

Scopus parabolæ est, (etsi Ochinus  
ex Chryl. male neget esse parabolam)  
Rectè rationes tuas cum Deo institu-  
as, dum viuus, & facilem remissionem  
pœnæ debitæ impetrare potes: Non  
expectes futurum saculum, in quo se-  
uerissimè exigentur debita omnia. Ita  
*Tertullian. Cyprian. Orig. &c.* qui hinc  
inferunt esse Purgatorium: vnde da-  
tur exire per soluto nouissimo terun-  
cio.

III. Dixi Matth. 5. *Qui dixerit fra-*  
*tri suo. &c. reus erit Iudicio, Concilio, Ge-*  
*hennâ.* Certum est hæc rectè de pœnis  
in foro Dei iniungendis exponi: Vt ea  
*S. Aug. lib. 1. de serm. Dom. In monte cap. 19.*  
exponit de pœnis animarum post hanc  
vitam. *Item* certum est, distingui ge-  
nera pœnarum & culparum. *Item* cer-  
tum est aliquas pœnas pro leuioribus  
culpisse Temporales, id est, purgato-  
rias,

rias ex quibus est liberatio. Vnde sacertò infertur purgatorium.

IV. Dixi Luc. 16. *Facite vobis amicos de. &c. ut recipiant vos in ætern. taberna.* De quo rectè Augustinus libr. 21. Ciu. c. 27. Aliqui tam sunt Sancti, ut rectè ad cælum euolent; Alij tam mali, ut nec à se, vel alijs iuari possint, sed ad infernum descendant; Alij sunt medij: & hi recipiuntur in æterna tabernacula precibus sanctorū. Cū igitur ex aliquibus inferni pœnis sit liberatio certa; certum quoque est eisdem purgatorias esse.

V. Iudas, 2. Mach. 12. *misi Ierosoly- mam offerri, pro peccatis mortuorum, Sacrificium: bene & religiosè de resurrectione cogitans. Nisi enim eos, qui ceciderant, resurre- cturos speraret, superfluum videretur & vanum Orare pro mortuis. Et quia considerabat,*

*quod hi, qui cum pietate dormitionem acceperant, optimam haberent repositam gratiam. Sancta ergo & salubris est cogitatio pro defunctis orare, ut à peccatis soluantur.*

Ecce hic quinque.

1. Posse mortuos à peccatis solui, ac proinde Purgatorium esse.

2. Sacrificia & orationes viuorum prodesse defunctis.

3. Morte non omnia semper expiari.

4. Posse quem piè mori, & tamen habere soluetida debita.

5. Hæc esse de Fide. Quæ vanè afferunt hæretici contra locum hunc vide in Bellar. lib. 1. de Purg. cap. 3. Sanè S. Aug. 1, 18. Ciu. cap. 36. inquit, *Libros Machabæorum non Iudei, sed Ecclesia pro Canonicis habet. Quicquid ganniant hæretici,*

Quos sanet Iesus Christus, benedictus in sæcula. Amen.

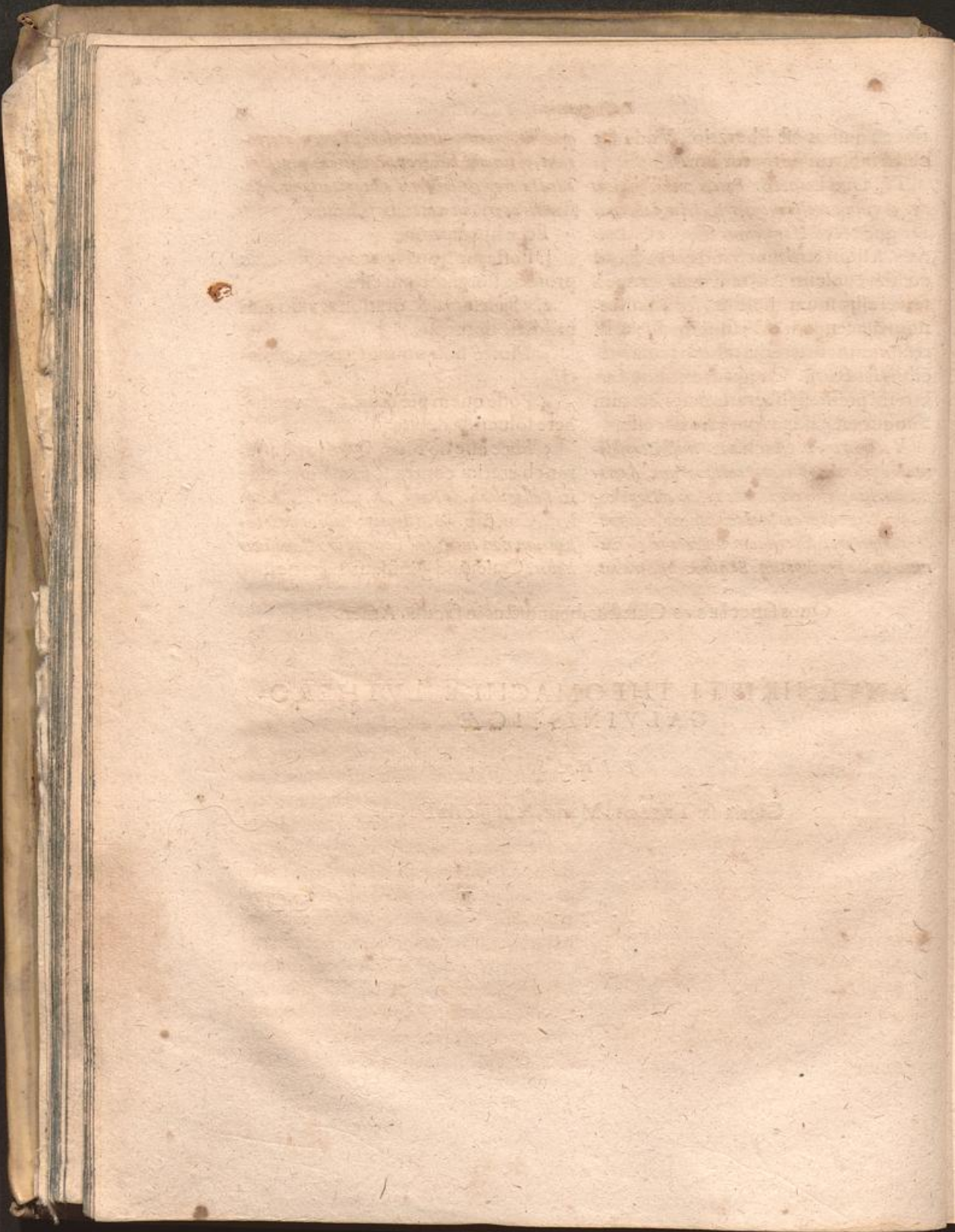
## ANTICHRISTI THEOMACHIAE LVTHERO- CALVINISTICÆ

FINIS.

Gloria sit TRIADI; Mariæ, & sit gloria DIVIS.

E

COP.





COPPENSTEINI

# ANTICHRISTVS

## ECCLESIOMACHIAE LV- THERO-CALVINI- STICÆ.

PARS SECVNDA

De Ecclesia Militante.

### I. DE PRIMATV PETRI.

#### QVÆSTIO I.

*Monarchicum regimen an sit optimum; ef-  
seque debeat Ecclesia-  
sticum?*



ANTICHRISTIANISMVS.

Caluin. Monarchia, tres  
inter simplices formas regen-  
di, non est optima. Vide Lu-  
thero-calui. p. 2. q. 2.

CHRISTVS. 1. *Deus*, Act. 17. *ex v-  
no fecit omne genus humanum*: Chry. hom.  
34. in 1. Cor. 13. Virum ex humo, fami-

nam ex viro; vt esset inter homines Re-  
gnum, non Democratia. Nam si plu-  
res ex humo produxisset, singuli suæ  
posteritatis Principes esse debuissent.

2. Deus omnibus creatis naturalem  
inseuit propensionem ad monarchi-  
cum regimen. Hinc in omni domo Pa-  
terfamilias regit; Reges in regnis, &c.

3. Hebræorum regimen semper mo-  
narchicum esse voluit Deus: ac primò  
dedit Patriarchas, tum Duces, dein Re-  
gessiterumq; Duces: Et singulis ijs po-  
testas erat regia, id est, Monarchica.  
Mixtum tamen regimen è tribus sim-  
plicibus, prædominante Monarchia,  
optimum est. Nam Monarchia He-  
bræorum continebat & Aristocratiam,  
eligens minores principes, Exo. 18. ex  
quaque tribu: Rursusque his infetio-

E 2 res



res è plebe lectos; quæ est Democratia. Sic & Ego Christus Monarcha elegi Apostolos; & vocavi LXXII. Discipulos. Sic rectè & meus in terris Vicarius habet Episcopos, & Parochos.

## II. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI hi esse volunt regimen Ecclesiæ Democraticum; Illi Aristocraticum:

CALVINISTÆ Mixtum. Vide *Luthero-calv. p. 2. q. 3.*

CHRISTVS. I. Democratiam Autor Ecclesiæ nouæ respui. Nam, Ioan. 15. *Ego, vt Monarcha, elegi vos, & posui. &c. Et vos similiter agetis.* Ideo Paulus Act. 15. *transiens Syriam & Ciliciam, precipiebat populis, vt custodirent precepta Apostolorum & Seniorum, id est, Ecclesiæ, quæ in his consistit vno sub Capite.* Hinc iustifici Mat. 18. *Dic Ecclesiæ.*

II. Nec solum in Ecclesia Aristocratiam volui. Ideo, I. Cor. 12. Eph. 4. *Deus in Ecclesia posuit primum Apostolos, deinde Prophetas, tum Pastores. &c.* Vnde Pl. 44. *Pro Patribus tuis, Apostolis, nati sunt tibi Filij, Episcopi: Constitues eos Principes. &c.* Et Ego dixi, Ioan. 21. *Pasce oves meas, regimine vt pote sacro & supernaturali.*

III. Monarchiam istis permistam e. legi, qua mea regatur Ecclesia.

1. Quia qualis est Cœlestis hierarchia Angelorum; talis & terrestris fit fidelium; at in illa fuit monarcha Lucifer post Deum; nuncque est Michael: Vnde Apoc. 21. *Vidi Ierusalem nonam descendentem de celo. &c.*

2. Quia Ecclesia mea est Cant. 6. *Acies ordinata: cui Dux vnus: Est, Cant. 7. Mulier speciosa, cui caput vnum vir: Est, Dan. 2. Regnum; cui Rex vnus: Est*

*Ouile, Ioan. 10. At fiet Ouile vnum & vnus Pastor. Est I. Tim. 3. Domus & vna Nauis; quibus vnus est Gubernator. Vnde dixi, Luc. 12. Quis putas est fidelis Dispensator & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam, vt &c. Et quærebat Petrus: Domine ad nos dicis parabolam istã, an ad omnes? Ad vos, inquam, & de Vno. Ideo Si dixerit malus ille Seruus in corde suo. &c. Pariter Ecclesiæ vnus sit Rector, Pastor, & Caput.*

3. Monarchia optimè conseruat Vnitatem; Esse autem in Ecclesia debet, Eph. 4. *Vnus Deus, vna Fides, vnum Baptisma.* Verum ita, vt non sit dominatus gentilis, Luc. 22. *sed qui inter vos maior est, fiat sicut minor: & Præcessor, vt & quævis, Dux, Princeps, fiat sicut Ministrator.*

4. Exemplum dedi vobis: *Sicut Ego non veni ministrari, sed ministrare.* Et: Ego in medio vestrum sum, sicut qui ministrat. Et tamen, Ioan. 13. *Vocatis me Magister & Domine, & benedictus, sum etenim. &c.* Vide in *Luthero-calv. p. 2. q. 3.*

## QVÆSTIO II.

*An promissæ, Datæque sint Petro principaliter Clauis Primatus Monarchici sacri?*

## III. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI: Non Petrus est Petra; sed Vel Fides, fideique Confessio; Vel Omnis Christi fidelis:

Aut CALVINISTÆ, Christus est Petra. Vide *Luthero-calv. p. 2. q. 4.*

CHRI-

CHRISTVS. I. Ego dixi, Mat. 16. *Tu es Petrus & super Hanc Petram*; non quâ persona particularis es, sed quâ Caput & Pastor: Et sic *Petrus es Petra*. Syriacè: *Tu es Cepha*, & *super hoc Cepha adific.* &c. Vocis itaque feci allusionem, vt vox *Hanc*, referri debeat ad *ô xai ñ pí-rog*, atticum. Huc omnes per Euangelium sparsæ Petri Prærogatiue spectant, eiusque Primatum luculentè demonstrant. De quibus vide *Luthero-cal. par. 2. quest. 7.*

II. Ego verò tamen sum Petra, ac XII. fundamentorum fundamentum princeps & vnicum; hic tamen non ad Me istud, *Hanc*, referre potui; sed debui ad proximum sermonis mei Petrum, iuxta nominis allusionem. Et me *Petrus* seu *Petra confitens* appellabat sic: *Tu es Christus Filius Dei viui*. Et Ego ipsum dixi Petram, non Me: itaque vocem, *Hanc*, ad eum, non ad me referebam. Neque dixi, *Aedificauit iam fidem sc.* sed *Aedificabo Ecclesiam*, congregationem Fidelium.

## IV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ. Nihil Mat. 16. promissum est Petro, nisi vt Patris auditor erat. Et promissum illi est, quod omnibus, sc. ligandi Soluendique potestas. Vide *Luthero-caluin. quest. 5.*

CHRISTVS. Dixi: *Dabo tibi Claves regni celorum.* &c. *Tibi Simoni bar. Iona. Tibi*, ad quem aiebam: *Ego dico tibi, Tu es Petrus.* &c. Et quia es; & quia *adificabo* ideo *dabo tibi.* &c. tibi Sic, vt nulli alteri. *Tibi*, cui postea dixi: *Vade post me.* &c. At is tu Petrus eras solus.

## V. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ. Promissi Exhibitiō nulla Petro magis, quam cuiquam facta est Apostolorum. Vide *Luthero-caluin. p. 2. q. 6.*

CHRISTVS. Ego verò huic personæ Petro, ceu Capiti ac Pastori Vniuersali, vt Promissi, sic & Dedi Claves verè, principaliter & immediatè. Idcirco sic personam eius designaui, vt nullus Notarius magis describere possit testatorem: A substantia personæ, *Tibi*. A nomine natali: *Beatus es Simon*. A genitore, *Bar-Iona*. A nomine nouo: *Ego dico Tibi, quia Tu es Petrus*.

2. Neque nomine Ecclesiæ Claves accepit; sed suo ipsius solius. Quia non erat Legatus aut Vicarius Ecclesiæ: A quo enim factus aut constitutus?

3. Dicenti, *Tu es Filius Dei viui*; illi tradidi Claves soli: Sicque, vt notat S. Hieronymus, *mercedem accepit Confessio*.

4. Cui post pauillum dixi: *Vade, post me Satana.* &c. eidem & dixi: *Tibi dabo Claves*: Deditque dicens: *Pasce oves meas*.

5. Illi dedi eas, cui dixi: *Non potes me sequi modo; seque is autem postea*. De quo Sanctus Ambrosius lib. de Isaac, cap. 3. *Claves commiserat regni celorum; & sequelam imparem indicauit*.

6. Neque etiam par est ratio cum Petro & Abraham; quod, sicut, Rom. 4. *Abrahæ reputata est Fides ad iustitiam*; sic & omni Credenti: Pariter, vt Petro tradidi Claves, sic simul omnibus fidelibus.

Quia dispar materia est, etsi par forma argumenti.

E; Nam

Nam fides naturâ suâ ducit ad iustitiam & iustificat: non autem ad Clauum acceptionem: poteram namque eam Petri Confessionem sexcentis modis alijs remunerari.

## VI. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ. Vt sint Petro datæ CLAVES; non hæc tamen significant Principatum Ecclesiæ. Vide *Luthero-caluin. par. 2. quest. 5.*

CHRISTVS. 1. At verò metaphora Clauum in Scriptura significat Principatum. Vt *Isa. 22. Dabo Clauem domus David super humerum eius, & aperiet, & non erit, qui claudat, &c.* Quod est principari; non, prædicare. Atque etiam, *Isa. 9. Factus est PRINCIPATVS super humerum eius.* Teste *Apoc. 3. Hac dicit sanctus & verus, qui habet Clauem David, qui aperit, & nemo claudit; claudit, & nemo aperit.*

2. Quid? Sic Vfus obtinet. q. vrbis tradit clauem, Dominum tradit.

3. Dixi Petro: *Mat. 18. Quodcumque ligaueris, erit ligatum.* Ligare autè in Scripturis est Præcipere & Punire. Præcipere: vt *Mat. 23. Alligant onera graua, &c.* Punire: vt *Mat. 18. Quacumque alligaueris super terram, itaque homines obligantur legibus directiuis & vindictiuis.*

## QVÆSTIO III.

*An soli Petro sit vniuersa Ecclesiæ Pastura commissa?*

## VII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVIN. Non soli Petro, sed toti Ecclesiæ Clauem sunt Promissæ ac Datæ.

CHRISTVS. 1. Ego dixi: *Ioan. 21. Simon Ioannis, Pasce oues meas. 1. Hoc vo-*

cabulum solius est Petri; cui & respondet mysterium Petræ in promissione Clauum, vbi Petrum dixi Petram.

2. Cui dixi: *Disfigis me plus his Apostolis? Eidem commisi quoque plus his, sc. Pasce oues meas; idque item plus his, tu vnus ac solus.*

3. Quem ter idem interrogauit; quòd ter negaturus erat Petrus solus, eidem dixi, *Pasce.*

4. Qui ter interrogatus *contristatus est Petrus; quique respondit, Tu scis Domine quia amo te; eidem personæ dixi, Pasce.*

5. Cui dixi: *Cum senueris, extendes manum. &c.* Quæ sciscitabatur. *Hic autem quid? Cui respondi, Quid ad Te? Tu me sequere: illi ipsi dixi soli, Pasce.*

Vnde S. Amb. in vlt. Lu. *Quia solus proficitur ex omnibus; omnibus antefertur.* Ita & cæteri Patrum.

## VIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALV. *Pasce*, id est, Doce Gregem; & non est idem quod Rege, castiga, &c.

CHRISTVS. *Luc. 12. Quis putas est fidelis Dispensator ac prudens, quem constituit Dominus super Familiam suam, vt det illis in tempore tritici mensuram?* Is quidem, qui cibum ministrat; at verò vel in primis ille, qui cibum prouidet atque procurat: quod Præpositi est. Quocirca & huius proprium est *Pascere*, i. Regere præceptis, ac pœnis. Actus enim Pastorales sunt Ducere, Tueri, Præesse, Regere, Castigare. Id Pedum indicat pastorale. Vnde *Isa. 44. Pastor meus es Cyre, id est, Rex: Idemque & in græco significat ποιμαίνω: pascō, rego.* Sic Patres interpretantur.

## IX. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHE-

LYTHERO-CALVIN. Hoc, *Oues meas*, non significat Vniuersam Ecclesiam. &c. Vide meum *Luthero-calv. p. 2. q. 6.*

CHRISTVS. 1. Ego verò tertium dixi, Πέτρος, πρίμαυε τῶν Ἀπὸστόλων, παροβλήθη, παροβλήθη. *Pasce Agnos, Oviculas, Oves meas*: scilicet Incipientes, Proficientes, Perfectos: Laicos, Clerigos, Episcopos: Vel Iudæos, Gentes, eorumque Pastores. *Meas* inquam absolutè, id est, *Omnes*. Sicuti Ioan. 10. *Cognosco oves meas*, scilicet omnes; & *oves mea vocem meam*, omnem, scriptam ac traditam, *audiunt*. Et ego pono animam meam totam *pro ouibus meis* vniuersis. Neque aliud est, *Pasce oves meas*, quam *Curam habe totius Ovilis mei*. Ita necesse est, Quia Ioan. 10. *Erit Vnum Ouile, & Vnus Pastor*.

2. Denique Ego dixi:

1. *Beatus es Simon bar-Iona.*

2. *Reuelauit tibi Pater meus, qui in calis est.*

Lutherus lib. de potest. Papæ: Contradicit:

1. Petro non promittuntur Claves, vt est *bar-Iona*: sed vt est auditor Patris cœlestis.

2. De nullo autem homine certo nobis constat, sitne is verus Auditor Dei.

At de Petro constat.

## II. DE PONTIFICE ROMANO

### QVÆSTIO IV.

*An Petrus Iure Diuino habere Successores debuit?*

#### X. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHEROCALVINISTÆ caterique hæretici hodierni pertendunt: Esto; habuerit à

Christo Petrus Primatum & Monarchiam; Non tamen quæquam Petro succedere debet Iure Diuino.

CHRISTVS. Iure diuino debet aliquis succedere Petro in totius Ecclesiæ Monarchia.

1. Sic volui, Ioan. vlt. *Pasce oves meas*. At Oues cum Ouili esse semper volo perpetes: Quare & Pastoris Officium sit ordinarium oportet ac perpetuum: proindeque in eo continui quoque Successores sunt: & hisce idem *Pasce* dictum, quod Petro. Quam enim æternare volui Ecclesiam; ei non minus in progressu, quam in ortu volo prouisum. Neque Petrus semper victurus erat; ideo tam Successores eius in ipso, quam i psummet compellauit.

2. Ego promisi, Mat. 28. *Ego ero vobiscum vsque ad consummationem sæculi*: non cum vestris solum Personis, sed Officij vestri Successoribus omni loco, tempore, & causis in *ijs* ac rebus, *qua sunt Patris mei*. Bene S. Leo ferm. 2. de *Assumpt.* *Manet dispositio veritatis, & B. Petrus in accepta fortitudine Petra perseverat, & vivit in Successoribus suis.*

3. Ego dixi, Ioan. 10. *Erit Vnum Ouile, & Vnus Pastor*. Ego, Luc. 22. *rogauit pro te Petre, vt non deficiat Fides tua; Et, Ioan. 17. non pro te solum, sed pro omnibus, qui credituri sunt per Apostolos; vt sint Vnum, si. ut & nos Vnum sumus*: & ex hoc cognoscat mundus, &c. Quare ipsa Ecclesiæ Vnitas, omni tempore & loco Eadem reposcit, vt forma regiminis non immutetur. Sicut igitur in prima Ecclesiæ institutione Vnum posui Caput omnium; sic & esse volo iubeo in Conseruatione.

Quæ

Quæ omnia Iuris esse Divini rectè docet *S. Cypr. lib. de Unit. Ecclesie. Hier. lib. 1. contra Iovin. &c.*

4. Vnum Ecclesie semper esse Corpus voluit; quid ni & Caput Vnum? Caput autem cum ego sim inuisibile ac spiritale; visibile quoque sit aliud Ecclesie necesse est. Rectè id innuitur 1. *Cor. 12. Non potest Caput dicere pedibus; non estis mihi necessary. Quod certè Christo convenire nequit: Ego enim omnibus sum necessary, mihi nullus. Caput igitur nullum est aliud visibile Ecclesie, quam Petrus, eiusque omni tempore successor.*

5. Sicut Diuina Constitutione perpetua Deus omnium rerum est principium & causa; idem tamen per immediatas proximasque causas agit: Ita ut Corpus Ecclesie à Primario & Vitali Capite iugem gratiæ influxum recipiat, *Col. 2. Eph. 1. & 4.* omnino debuit constitui Caput Vnum secundarium ac ministeriale, Corpori homogenium, idque dum Corpus illud durabit.

6. In Veteri Test. continua serie Aaroni succedebatur; ut *Num. 28. Eleazari huic, Iud. 20. Phinees. &c.* At, Sacerdotium veteris Test. figuram Noui prætulit Sacerdotij summi: Parem igitur hodieque Successionem in hoc continuari necesse est. Vide in *Luthero-cal. p. 2. q. 9.*

#### QVÆSTIO V.

*An Papa questiones Fidei ac Morum infalibili iudicio definiat?*

#### XII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ pernègant: quin de facto Papam hæresin docuisse narrant. Vide *Luthero-cal. p. 2. q. 13.*

CHRISTVS. I. Ego verò dixi, *Lu. 22. Simon, Simō, ecce Satanæ expetuit vos, ut cribraret sicut triticum: Ego autem rogaui p Te, ut NON deficiat ides Tua. Et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos.* Et exauditus sum orans pro Reuerentia mea.

2. Deinde Orationi promissionem adieci præsentia meæ *Mat. 28. Ecce Ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi.* Addidi promissionem Sp. Sancti, ac præstiti infallibilem illius Assistentiam, & ille docebit vos omnia.

3. Promisi Ecclesie Capiti: *Mat. 16. Tu es Petrus, & super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam: & Porta inferi non preualebunt aduersus eam. Quis ergo nocebit nobis, si boni æmulatores simus? Promissumque præstiti: Ioan. vlt. Pasce oues meas doctrinis infallibiliter sanis ex Officij dono. Sicut ego Sacramentis pascō ex opere operato infallibiliter efficacibus; ita tu Doctrinis in meæ Orationis, Promissionis, Donationis infallibiliter certis semper futuris. Ego enim dabo tibi os & sapientiam, cui non poterūt resistere. &c.*

4. Istorum prætulit typum Rationale summi Pontificis, cuius epigrapha, *Veritas & Doctrina: Exod. 28. Quippe, Deut. 17. omnes in re dubia iuebantur à Pontifice requirere, & obedire Voci Sacerdotis: Sin' morte morerentur. Ita, (ceu Petrus Rauennas Eutychem monebat) quæ à Beatissimo Papa scripta sunt, obedienter attendo. Quoniam B. Petrus, qui in propria Sede & viuit & præsidet, præstat*

stat quærentibus Fidei Veritatem.

5. Neque secus docuit hætenus experientia. Omnes enim cæteræ Sedes Patriarchales ab hæresibus, quin & hæresiarichis aliquando contigit adulterari: Romanam verò nunquam.

### QVÆSTIO VI.

*Fasne Papa condere leges in conscientia obligantes ad culpam ac peccatum?*

#### XIII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERO-CALVINISTÆ negant. Sed cum lapsis hæreticis. Vide *Luthero-calvin. par. 2. q. 19.*

**CHRISTVS. I.** Dixi, Matth. 16. *Quodcunque ligaueris, &c.* Atqui ligare non solum est retinere peccata indimissa; sed etiam ferre leges: prout declaro, Mat. 23. *Alligant onera grauiora & importabilia, sc. Præceptorum.* Ita S. Hieron. in c. 18. Mat.

2. Deinde: Promissum *Mat. 16. præstiti Petro, Ioan. 21. Pascere oues meas.* *τὸ ποιμαίνε*, regis & potestatis vocabulum est; cuius est ferre leges.

3. Adhæc, Ioan. 20. *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos.* sc. cum omni potestate etiam ferendi leges: Proinde Lu. 10. *Qui vos audit, me audit, &c.* Ita S. Cyprian. li. 4. ep. 9. Basil. in Const. Mon. ca. 23.

4. Quo rectius, 1. Cor. 11. *Laudo vos, quod præcepta mea tenetis.* 1. Thef. 4. *Scitis, quæ præcepta dederim vobis. Qui hæc spernit, non hominem spernit, sed Deum, qui Spiritum suum nobis dedit.* Sic & 2. Thef.

3. *Qui non obedit verbo nostro, ne commiscamini illi.*

### QVÆSTIO VII.

*Habeatne Papa temporalem Iurisdictionem?*

#### XIV. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERO-CALVINISTÆ Nullam in se, seu Dominia, seu Principes, iure villo diuino tribuunt Papæ. Neque licuisse Papis & Episcopis, aiunt, dominia acceptare. Vide *Luthero-cal. p. 2. q. 21.*

**CHRISTVS.** Cum, Ioan. 18. *regnum meum non est de hoc mundo;* etsi Rex cælorum natus fuerim: Cum Rex eligi fugerim; *Ioan. 6.* Cum verè paupere fuerim volens: Cum Scripturas, quibus Rex appellor de spiritali regno accipi oporteat: Cum sine orbis imperio finem assequi spiritalè valuerim, orbemque redimere: idcirco regna non eripui mortalia, qui cælestia dabam, At, Ioan. 20. *Sicut misit me Pater: sic & ego mitto vos* in primis Petrum eiusque successores Papas; Vicarios meos qua Homo sum, non qua Deus. Quare nec ad Papas iure diuino directè habere temporalem volui potestatem.

II. Indirectè tamen, ad maius bonum spiritalè, Dominium orbis habet, Sic Petro dedi, *Ioan. vlt.* triplicem potestatem; Arcendi lupos infideles; Coercendi arietes tyrannorum fidelium, & Pascendi oues. Consule meum *Luthero-cal. p. 2. q. 21.*

### QVÆSTIO VIII.

*Quis, qualisque Antichristus erit?*

#### XV. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERO-CALVINISTÆ, I. Antichristus idem est quod Vicarius Christi.

F H. Est

II. Est vnum quoddam regnum continuum, & Corpus tyrannorum.

III. Aduenit autem in orbem post annum Christi 600.

IV. Characterem habet Vnctionem, Adorationem Sanctorum, Eucharistia, Missam. &c.

V. Et is Papa est Romanus,

VI. Romæ folium habiturus:

VII. Seque pro Deo ostensurus Vicarius Dei.

CHRISTVS. I. Antichristus idem est quod Contrarius Christo inimicus: 2. Thes. 2. *Qui extollitur super omne, quod est Deus:* Et 1. Ioan. 2. *Qui negat IESVM esse Christum.* Ita, vt Mat. 24. *Dicat se esse Christum.*

II. Idemque vnus, verus, certus ac singularis erit Homo, ex homine natus: sicut & ego singularis sum, ac individuum. Ioan. 5. *Ego in nomine Patris mei veni, & non receperitis me: si ALIUS venerit in nomine suo, illum recipietis.* 1. Ioan. 2. *Antichristus venit,* (voce hac communiter pro quocunque Christi aduersario accepta: *Licet nondum venerit, de quo audistis, singulari. De quo 2. Thes. 2. Nisi reuelatus fuerit* ὁ ἀνθρώπος τοῦ νόμου, ὁ υἱὸς τοῦ ἀπολείας. Sic 1. Ioan. 2. ὁ ἀνθρώπος ἐρχεται. Ecce, ILLE antonomasticus. Ita Dan. 7. 11. 12. *Rex vnus* vocatur, non regnum vnus.

III. Nondum venit in orbem: tunc venit, Mat. 24. *cum videritis abominationem desolationis, quæ dicta est à Daniele, ca. 9. &c. 2. Thes. 2. Deus interficiet eum spiritu oris sui.* Apoc. 11. *Dabo autem duobus testibus meis, & prophetabunt diebus 1260.* Enoch gentibus, & Helias Iudæis. Atque tunc fuerit, Mat. 24. *Euangelium meum prædicatum vbiq̃ue:* Ac etiam Iuge Sacrificium sublatum: Et, Apoc. 12. *Tuba*

sexta sonabit: Et erit consummatio sæculi. Apoc. 12. *Beatus qui expectat ad illos dies.*

IV. Papa verò Antichristus nec fuit, nec esse potest, obstante tam diuturna, continua, tamque multorum successione, & porte inferi non praevalerunt aduersus eam: Quia Ego sum cum ea usque ad consummationem sæculi. Et sicut, Ioan. 5. *Ego veni in nomine Patris mei:* sic & omnis Papa venit: *Si ALIUS Ant. papa venerit in nomine suo, &c.*

V. Suo cum singulari caractere, Apoc. 13. *Numeri & Nominis, omnibusque communi suis.*

VI. Ierosolymis sedem statuet: Hic vbi, Apoc. 11. *Henoch & Helias post pugnas iacebunt in plateis ciuitatis magnæ, quæ dicitur Sodoma, Isa. 1. vbi est Dominus eorum crucifixus.* Roma autem, Apoc. 17. *desolabitur ab illo; At ipse, 2. Thes. 2. in Tēplo Dei sedebit:* ἐν τῷ ναῷ, scil. Salomonæo.

VII. SE dicet esse DEVM, 1. Ioan. 2. *Quis est mendax, nisi qui negat IESVM esse Christum? Et hic est Antichristus.* Ioan. 5. *In nomine suo veniet:* Et Dan. 11. *Deum Patrum suorum non reputabit, &c.* Vide Luthero-cal. p. 2. q. 22, 23, 24, 25.

### III. DE CONCILIIIS & ECCLESIA.

#### QVÆSTIO IX.

*Ecceius sit Generalia Conc. indicere, præsendo regere & confirmare: & id qua forma?*

## XVI. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERANI & CALVINIANI fingunt: solius Imperatoris esse, generalia indicere & regere Concilia. Ac in ijs Episcopi sunt Cōsiliarij. Vide *Luthero-caluinistam. par. 2. q. 26. & 29.*

**CHRISTVS. I.** Cū ego Potestatem meam, Autoritatemque sacram Petro sōi, vti Vicario meo, tradiderim per excellentiam; debeantq; Concilia cogi *Autoritate mea*, hoc est *In Nomine meo*. planè est necesse, vt meus in Ecclesia Vicarius Successor Petri, data sibi Autoritate solus vti debeat.

2. Atq; tameti, Mat. 18. *Vbi sunt duo, vel tres congregati in Nomine meo, ibi ego in medio eorum sum*, inuisibilis quidem; non sic tamen, vt quisquam discernere queat Me præsidere: Multò minus, si qui S. Scripturam præfesse solam, vt Iudicem, velint. Ad hanc enim omnes hærenus hæretici appellarunt.

3. Quocirca meam ablaturus Ecclesiæ visibilem præsentiam, Petro dixi, nō Tiberio: Ioan. vlt. *Pasce oves meas*, infallibiliter. Quia Lu. 22. *Ego rogavi pro te. &c. proinde, Et tu confirma fratres tuos*, in nomine meo ad Concilia congregatos: *Et ecce Ego vobiscum sum vsque ad consummationem sæculi.* Mat. 28.

4. Cuius autem indicere; eiusdem est, ceu Capitis, regere Concilia generalia, velut membra; sc. Vicarij mei Papa. Ideo iussi Petro: Ioan. vlt. *Pasce, docendo & educendo.* Idèq; & fecit Petrus, *Act. 15.* prædicens Concilio, qd indixerat: ad quod conuenerunt Apostoli, & Seniores ceu Iudices, non vt *Cōsiliarij*, videre de verbo h. c. legalium ceremoniarum, an ad salutem forent necessariae. Et Paulus *Act. 16. pertransiens ciuitates præcipiebat eis*

*custodire decreta, conscientias obligantia, ob Autoritatem præsidis Petri.*

**III.** Porro Episcopi suffragijs definiunt vt Iudices, in forma Iudicij; non disputant solum vt Cōsiliarij.

1. Idcirco docui, Mat. 18. *Si Ecclesiam non audierit, sit tibi velut ethnicus & publicanus*, Iuste: nam Deut. 17. *Qui non obdierit eorum sententia, morte condemnatur.* Hinc in Conc. Ierusalymitano *Act. 15. & 16. conuenerunt Apostoli & Seniores, Iudices, videre de verbo hoc*, non de fide sola iustificante; sed de ceremonijs abstinentiæ à sanguine, suffocato, & immolatijs: de quibus nihil in Verbo Scripto extabat: Nec tamen permixta erant ex animi discipulorum; sed imperata simpliciter cum obligatione conscientiarum: vti & Paulus prædicabat.

**IV.** Atque istud est Pascere; iuxta quod, Eph. 4. *Posui vobis Pastores & Doctores.* Prout promisi, Ierem. 3. *Dabo vobis Pastores secundum cor meum; & Pascant vos Scientia & Doctrina.* Quò necessaria monitio hæc, *Act. 10. Attendite vobis, & uniuerso Gregi, in quo posuit vos Sp. Sanctus Episcopos regere Ecclesiam Dei.*

## QVÆSTIO X.

*Concilia per Papam confirmata num errare possint?*

## XVII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERANI itemque CALVINIANI affirmant errare posse, errasseque de facto sæpius. Vide *Luthero-cal. p. 2. q. 30.*

**CHRISTVS. I.** Ego postquam dixissem, Mat. 18. *Dic Ecclesiæ; & si Ecclesiam nō audierit, sit tibi.* &c. vim autoritatēque Ecclesiæ tantam esse ostendi ad do-



cendum, vt subiecerim: *Vbi sunt duo vel tres duntaxat, quanto magis si plures, congregati in nomine meo, illic sum in medio eorum*, ipsa scilicet Veritas & via, vt errare non possint. Quin & tantam eorum esse potestatem, vt addiderim, *Amen dico vobis, quaecumque ligaveritis super terram, erunt ligata & in caelo*. Adeo certa est mea Concilij sacris Assistentia, si eadem non desit priuatis.

2. Deinde Errarent, quibus addixi. Ioan. 16. *Spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem*. An Apostolos solos? Quin & successores, quia Ioan. 14. promisi mansurum Spiritus, S. vobiscum in aeternum.

3. Experti testantur: Act. 15. dicentes: *Visum est Spiritui S. & nobis*.

II. Docui, Ecclesiam errare non posse: Matt. 16. *Super hanc Petram aedificabo*. &c. Mat. vlt. *Ecce Ego vobiscum sum usque ad consummationem saeculi*. Consonatque Apostolus. 1. Tim. 3. *Ecclesia Dei viui est Columna & firmamentum veritatis*. Quare nec Concilia rite congregata possunt errare: cum in his resideat formaliter Autoritas Ecclesiae, in iisdem representata; habentibus consensum vniuersae.

III. Nec Vicarium meum errare posse affirmavi, dicens, Luc. 22. *Patrem ego rogavi pro te, vt non deficiat fides tua: Et tu conuersus confirma fratres tuos: praesertim in Concilium conuocatos*. Illius itaque est confirmare congregatos: quo sine possunt sequi vento circumferri.

## QVÆSTIO XI.

*Scriptura, Papa, an Concilij potior sit Autoritas?*

### XVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINIANI ab Papistis S. Scripturam esse pessundatam & abiectam conclamant. Vide in meo *Luthero-caluin.* p. 2. q. 31.

CHRISTVS. *Qui Spiritum Christi acceperunt, (qui est Verbum Patris;) ij Vocem meam audiunt, habentque Spiritum Veritatis, & Verbum vitae*. ideoque Sacrae Scripturae semper à Me secundas tribunt, longè posteriora dant Concilij.

1. Quippe, 2. Tim. 3. *Omnis Scriptura diuinitus inspirata est*. Et, 2. Pet. 1. *Spir. S. inspirante locuti sunt Sancti Dei*. Et verè Testis meus, 1. Ioan. 1. *Quod vidimus oculis nostris, quod perspeximus, & manus nostrae contractauerunt de Verbo vitae; & Vita manifestata est; & vidimus, & testamur*. Ita Matthaeus & Ioannes: At Marcus & Lucas audita scripserunt: *Sicut tradiderant nobis, qui ab initio ipsi viderunt*. Ideo Scripturae omne Concilium sese submittit, quod *in Nomine meo congregatum est*.

2. Scriptura nullo constitit labore conscriptionis: Nullus ei error inesse potest seu verbuli, seu sententiae: Nec indiga humanae confirmationis est: At secus Concilia habent indictis singulis.

Ergo Scriptura omnibus potior est.

### XIX. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ Concilij Papam sub-

subijciunt. Lutherus lib. de Concilijs. Putasne adeo esse tenue officium Parochi aut Ludimagistri, ut non possint aliqua ex parte conferri ad Concilia? Quin errare possunt omnes in Concilio, & vnus sentire secundum Scripturam; tunc omnis omnibus, ille sequendus vnus est. Quanto inferior Papa est.

CHRISTVS. Dixi Petro; eiusque Successoribus, & factum est; *Matt. 16. Tu es Petrus; & super hanc Petram aedificabo Ecclesiam meam & porta inferi non preualebunt aduersus eam.* Dixi, Ioan. ult. *Pasce oves meas.* Ergo Caput & Pastor est vnus Corporis & Gregis totius mystici; quod fundamentum est domus: at ab hac illud non pendet, sed domus innititur illi tota. Nec vnā, sed omnem Ecclesiam Vniuersā aedificabo: id est omne Concilium representans Ecclesiam: Sicut ipsi Sectarij intelligunt istud *Mat. 18. Dic Ecclesia.*

2. Deinde Ecclesiam meam esse volui regnum Monarchicum: Quia *Pl. 2. Ego constitutus sum Rex super Sion.* Et, *Ioan. 8. Regnum meum non est de hoc mundo.* Et, *Luc. 1. Regni mei non erit finis.* Rex autem regnat; non regnatur. Præsentim meus in terris Vicerex, qui Regnum Ecclesie suscepit immediate à Me Christo tuo, non à populo, ut in regnis mundi assolent. Quia verum est istud, *Apoc. 5. Fecisti nos Deo nostro regnum:* hoc verò me non fecit Regem. *Ioan. 15. Non vos me elegistis; sed ego elegi vos. &c.*

3. An potestatem accipit Paterfamil. ab familia? Pastor ab ouib? Caput à corpore? Vir ab vxore? Ita & Christus ab Ecclesia? Minime verò. At Petrus eiusque Successor omnis est is, de quo dixi *Mat.*

24. *Quis est fidelis seruus & prudens, quem constituit DOMINVS SVPER, non infra, familiam suam?* Item *Ioan. 10. Ego sum Pastor bonus; & est vnum Ouile.* Item *Eph. 4. Ego sum Caput, Ecclesia Corpus:* *Eph. 5. Ego sum sponsus, Ecclesia sponsa.* Nolui igitur Vicarium meum subiacere Ecclesie seu dispersæ, seu Collectæ. Vide *Bell. l. 2. c. 17. de Nominibus Christi, quæ docent Papam absolute esse supra Concilium.*

## QVÆSTIO XII.

*An, & quales peccatores sint in Ecclesia?*

### XX. ANTICHRISTIANISMVS.

PELAGIANI, Anabaptistæ, & Luthero-calvinistæ, p. 2. q. 33. ferè consentiunt, ab omni immaculatos peccato, id est, solos iustos efficere Ecclesiam. Nam, Pelagiani aiebant, etiam peccata venialia constituunt hominem inimicum Deo.

CHRISTVS. Ego sic orare omnes docui, *Mat. 6. Dimitte nobis debita nostra.* Nam, *Iac. 3. In multis offendimus omnes.* Et *1. Ioan. 1. Si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas non est in nobis.*

Sic & *Vetus Instrumentum: 3. Reg. 8. Nec enim est homo, qui non peccet.* Idem *Eccel. 7. Psa. 31. Tu Remissisti impietatem peccati mei: pro hac remissione orabit ad te omnis Sanctus.* *Pro. 24. Septies enim in die cadit iustus.*

### XXI. ANTICHRISTIANISMVS.

Nouatiani, Donatistæ, Confessionistæ: In Ecclesia sunt soli Fide perfecti, & ex ea nunquam lapsi. Vide *Luthero-caluin. par. 2. question. 34.*

CHRISTVS. Docui, Mat. 18. *Si peccauerit in te frater tuus, 1. Vade, corripe eum, &c.*

2. *Adhibe tecum unum, vel duos; si vos non aud.*

3. *Dic Ecclesie:*

4. *Si Eccl. non audierit, sit tibi sicut. &c.* Ecce manere improbos in Ecclesia, donec per huius sententiam excludantur. 2. *Mat. 23. de malis Præpositis dixi parandum dictis eorum, non exemplis. Mat. 24. de percussore conseruorum; Dominus diuidet eum, partemque eius cum hypocritis ponet. Vnde 1. Cor. 5. Auditur inter vos fornicatio, qualis nec inter gentes. &c. Tollatur de medio vestrum. Dictum factum. Apoc. 2. & 3. Ecclesie ferè singulæ culpantur à peccatis. Sicut in Lege semper erant grauissima peccata in populo. Sic est, eritque. Semper enim habitis pauperes vobiscum.*

### QVÆSTIO XIII.

*An soli Prædestinati sint in Ecclesia?*

#### XXII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS tria. 1. Prædestinati sunt verè Fideles, quòd fides semel habita perdi non possit.

2. Ecclesia à solo Deo cognoscitur.

3. In Externa Ecclesia sunt boni & mali. *Vi. de Luthero-calv. p. 2. q. 35.*

CHRISTVS. I. Ego in isto, Matth.

3. *Permundabit Aream suam, & congregabit triticum. &c.* designaui Ecclesiam; in qua *paleæ* reprobos significant comburendos, non electos. Item Ecclesiam dixi, Mat. 13, similem *Sagena*, ex omni genere piscium congreganti bonos, & malos. Itē

*Mat. 22. Conuiuium nuptiale, in quo boni & mali: ideo Multi sunt vocati; pauci verò electi. Item, Mat. 25. Decem virginibus, quarum quinque prudentes, quinque fatuæ. Ibid. Ouis in quo oues, & hædi.*

2. Meus ille Apostolus, 1. Cor. 5. in incestuosum expulit Ecclesiam, non tamen reprobum fecit ex prædestinato, nec id voluit, Nam, 2. Tim. 2. *In magna domo vas sunt aurea. &c. & fictilia; quædam in gloriam, & quædam in contumeliam.*

Erunt autem qui dictis meis abutentur talibus: Ioan. 10. *Alias oues habeo, quæ non sunt ex hac ouili. Et Ioan. 11. Iesus moriturus erat pro Gente, ut filios Dei, qui erant dispersi, congregaret. Quasi ideo prædestinati essent de Ecclesia, licet degant extra eam. Sic etiam 1. Ioan. 2. Ex nobis exierunt; sed non erant ex nobis; nam si ex nobis fuissent, mansissent utique nobiscum; quasi, antequam exissent, non erant ex iustis, sed videbantur solum esse. &c.*

Sciendum igitur, quosdam dici in Scriptura oues, filios Dei, mēbra. &c. secundum prædestinationem potentiâ, in futurum: alios Actū in præsens, idque per inhærentem actualiter ijs iustitiam verè: Et hoc, veritate aut Formæ, id est, Charitatis; à qua excidens non tamen excidit à Fide, seu Ecclesia. Aut Veritate Finis, seu permanentiæ, cum qua assequitur hæreditatem. Ex his prædicta finitè accepta sanius intelligi distinguique debent.

### QVÆSTIO XIV.

*Ecclesia num sit Visibilis?*

X XIII.

## XXIII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**UTHERO-CALVIN. fingunt inuisibilem, soli Deo notam, ac solum esse piorum paucorum, inde ab exordio Ecclesie etiam Veteris Testamenti. Vide *Luthero-calv. p. 2. q. 36.*

## CHRISTVS. 1. Fundamentum

Ecclesie est visibile ac sensibile; *Mat. 16. Super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam; quare & hæc visibilis sit necesse est.*

2. Ideo, *Mat. 18. Dic Ecclesie, Si Ecclesiam non audierit. Videtur, auditur, conuenitur sermone, regitur, saluatur, &c. suos ea suscipit, deducit, &c. Vnde Act. 28. Attendite vobis, & vniuerso Gregi, in quo nos Sp. Sanctus posuit Episcopos Regere Ecclesiam Dei. Act. 18. Ascendit Paulus, & salutauit Ecclesiam. Idem se persecutum dicit Ecclesiam, 1. Cor. 15. Gal. 1. Phil. 3. hoc est, Christianos, Act. 9. 1. Tim. 3. Scias quomodo te oporteat conuersari in domo Dei, que est Ecclesia Dei viui. Act. 15. Illi deducti ab Ecclesia pertransibant, &c. & suscepti sunt ab Ecclesia.*

3. Omnino visibilis est, de qua dixi, *Matt. 5. Non potest Ciuitas abscondi supra montem posita: Et quam comparauit Area, Reti, Ouili, Conuiuio &c.*

4. Talis & in Veteri Lege describitur: *Num. 20. Cur eduxistis Ecclesiam Domini in solitudinem? 3. Reg. 8. Conuertit Rex faciem suam, & benedixit omni Ecclesie Israel: Omnis enim Ecclesia stabat. Pl. 18. In sole posuit Tabernaculum suum: id est, Ecclesiam in manifesto, ait Aug. tract. 2. in ep. Ioan.*

5. Olim visibile signum Circumcisionis incidi Ecclesie: Nunc Spiritu S. visibilem superfudi, vt Apostolos, Discipulosque: His additi sunt visibiles

semel 3000. rursus 5000. per fidei confessionem & Baptismum. *Act. 1. 2. 3. 4. Sicque deinceps vsque huc.*

## QVÆSTIO XV.

*An Visibilis Ecclesia possit Desicere, aut Errare?*

## XXIV. ANTICHRISTIANISMVS

**A**FFIRMANT Luthero-caluinistæ, multisque adstruunt in meo *Luthero-caluin. par. 2. q. 37.*

**CHRISTVS. 1.** Ego verò asserui, *Mat. 16. Super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam, & Porta inferi non praualebunt aduersus eam. Quia, 1. Tim. 3. Est Ecclesia Dei Viui Columna & firmamentum veritatis.*

2. Ego promisi, *Mat. vlt. Ecce, Ego vobiscum sum vsque ad consummationem seculi: At illi erant visibiles, quibus hoc promissum, similiterque eorum successores. Vnde Eph. 4. Ipse, ait, dedit quosdam Apost. alios Prophetas, alios Euang. &c. ad consummationem Sanctorum, in opus ministerij, in adificationem Corporis Christi, donec occurramus omnes, &c. At ista visibilis est successio perennans.*

3. Ita & *Psaltes 47. Deus fundauit eam in aeternum, id est, Ecclesiam ait August. Huc ego, Luc. 4. in Synagoga citauit illud Isa. 61. Spiritus Domini super me, &c. Et factus perpetuum feriam eis: & Sciatur in gentibus semen eorum, & germen eorum in medio populorum. Omnes, qui viderint eos, cognoscent illos: quia isti sunt semen, cui benedixit Dominus.*

4. *Parabolis: Vt erat Area, Ager, Conuiuium, Ouile: tria docui Ecclesiam esse Vi-*

se Visibilem; Constare bonis & malis:  
& perennare ad vique iudicium extre-  
mum. Mat. 3. *Triticum congregabit in hor-  
reum suum, paleas autem comburet igni in-  
extinguibili.* Mat. 13. *Sinite utraque crescere  
vsque ad messem. Messis autem consummatio  
seculi est. &c.*

## XXV. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ aiunt Ecclesiam Visibi-  
lem posse errare.

CHRISTVS. I. Ego verò anathe-  
ma dixi nolentibus Cedere Ecclesiæ in  
omnibus. Mat. 18. *Quod si Ecclesiam non  
audierit, sis tibi sicut ethnicus & publicanus.*  
Vnde praxis Conciliorum manat ius-  
ta, anathematizans omnes parere  
nolentes decretis suis. Neque ego do-  
cui omnia, nam adhuc multa habeo dicere  
*vobis, sed non potestis portare modo: Nec,  
quæ docui, scripta sunt omnia; verum  
vt tradita multa benè sunt, sic & erunt,  
esseque debent.* Vide supra part. 1.

2. Adhæc, A me, ceu Capite & spon-  
so, ab Sp. Sancto ceu Anima, guberna-  
tur Ecclesia: Eph. 1. *Ipsium Me dedit Ca-  
put super omnem Ecclesiam, quæ est Corpus  
ipsius.* Eph. 4. *Vnum Corpus, & vnus Spiri-  
tus.* Quocirca meus is, & Sp. Sancti fo-  
ret error, si erraret Ecclesia. At nunc,  
Ioan. 16. *Spiritus Veritatis docebit vos om-  
nem veritatem: omnem, nã uo nullo re-  
lictò, non solùm necessariam & scri-  
ptam.*

## IV. DE CLERICIS.

## QVÆSTIO XVI.

*Sintne Clerici, Laicique distin-  
guendi?*

## XXVI. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERVS. Clericos à Laicis diseruit impia hominum  
Traditio. Idem: Christianus populus est simplex, in  
quo nulla secta. &c.

CALVINVS. *Tota Ecclesia est Clerus. Vtinam  
Patribus nunquam venisset in mentem vti hac voce  
Clerus. Vide Luthero-cal. p. 2. q. 4. 1.*

CHRISTVS. I. Quid attinet con-  
tendere de nomine, cum de re constet?  
De illo tamen ita Spiritus Dei apud  
Ierem. 12. *Cleri eorum non proderunt eis.*  
Et, 1. Pet. 5. *Pascite, qui in vobis est, Gregem  
Dei. & c. neque vt dominantes in Cleris; sed  
forma facti Gregis ex animo.*

2. Nam, vt benè Hieron. epist. ad  
Nepot. Propriè vocantur Clerici, vel quia  
*de sorte sunt Domini; vel quia ipse Dominus  
Sors, id est, pars Clericorum est.* Ideo quif-  
que nitatur esse, quod dicitur.

3. Hinc Colof. 1. *Dignos nos fecit, in par-  
tem sortis Sanctorum.* Eph. 1. *In quo nos Sor-  
te vocati sumus; nullo merito nostro præ-  
cedente; vt Pelagiani finxer.*

4. Ego Cleri ab Laicis distinctio-  
nem innouaui: Nam Ioan. 17. *Ego elegi  
vos, sc. è populo; & posui vos, vt eatis &  
fructum afferatis, & c.* Sicut Num. 18. Deut.  
18. Leuitæ dicuntur esse de sorte Domi-  
ni; & Dominus sors eorum ac hæredi-  
tas; vt quibus dedit sortem extra alios  
de plebe; & insuper donauit decimas  
ac oblationes.

5. Instè terra dehiscerebat Chore, Da-  
than & Abyron, Num. 16, quod contra  
Sacerdotes, id est, Clerum cie-  
rent seditionem.

QVÆ.

## QVÆSTIO XVII.

*Quis eligendi Pastores, seu Ministros esse  
Populi, an Episcoporum?*

## XXVII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**UTHERO-CALVINISTÆ: Eligere & vocare populi solius est: Ordinare autem Pastorem, sed nomine populi. Vide meum *Luthero-cal. p. 2. q. 42.*

**CHRISTVS** Ioan. 15. *Non vos me elegistis, sed ego elegeri vos:* Sicut Moysen Deus, & Moyses Aaronem. Vnde Ps. 98. *Moyses & Aaron in Sacerdotibus eius.*

2. Et ego Summus Sacerdos quam incruenti sacrificij *Hosiam Feci* ter sanctissimam, *Facere* item iussi Apostolos, dicens: *Hoc facite.* Dictumque factum fuit; eoque ipso, Vocatos & Electos, in Sacerdotes inauguravi, & Potestatem faciendi contuli, cuius faciendi mandatum dedi.

3. Ego dixi, & feci: Ioan. 20. *Sicut misit me Pater,* ad Sacra omnia operandum; ita & Ego *MITTO* vos. Simul *Insufflaui & dixi eis: Accipite Spiritum Sanctum, quorum remisistis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt.* Et quis est hic, qui peccata dimittit, nisi Christus per Sacerdotem secundum Ordinem Melchisedech?

4. Simili cum propagatione spiritali; (non carnali;) etiam Apostoli mei S. Clerum meum exauserunt. Vnde Paulus Sacris ab sese ritè initiatum monet & officij ordinarij exercendi, & Sacerdotij propagandi, dicens 1. Tim. 4. *Noli negligere Gratiam, qua est in*

*te, qua data est tibi per IMPOSITIONEM MANVVM Presbyterij, id est, per Episcoporum cætum, non per Sacerdotes simplices: Ita S. Chryl. cæterique Patres. 2. Tim. 1. Resuscites gratiam, qua data est tibi per Impositionem manuum mearum: Non populi, aut Sacerdotum simplicium.*

Verum, 1. Tim. 4. *Manus cito nemini imposueris; ut Episcopus episcopando.*

*Ordines Sacri tres Maiores an sint iuris diuini?* Luthero-caluinistæ non controuertunt quidem; Minores tamen certos aspernantur; malunt arbitrarios.

De Episcopis vide 1. Tim. 3. Tit. 1. De presbyteris, 1. Tim. 4. Tit. 1. De Diaconis, 1. Tim. 3. Act. 6. de 7. Diaconis. Act. 7. de S. Stephano.

Minores quatuor docentur ex S. Traditione apud Bellar. lib. 1. de Cler. cap. 11, 12.

## QVÆSTIO XVIII.

*An Episcopi sint maiores Presbyteris?*

## XXVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**UTHERO-CALVIN. cum Aerio archihæret. pernegant. Vide in meo *Luthero-cal. par. 2. q. 46.*

**CHRISTVS.** 1. Ego, Luc. 6. *elegi duodecim ex illis Discipulis, LXX. Luc. 22. iudicantes XII. Tribus Israel. Nam constitui eos Principes super omnem terram: Et cuiq; dixi, ut verè S. Patres aduerterût, Mat. 24. Fidelis seruus & prud. què constituit Dominus super Familiam suam, non subter.*

G Qua-

Qualibus & Paulus dixit, Act. 20. *Attēdi et vobis, & vniuerso gregi, in quo Vos Sp. S. posuit Episcopos, regere Ecclesiam Dei.*

Sicut igitur Apostolos Discipulis esse statui superiores; sic & Presbyteris Episcopos: hi enim Apostolis, illi Discipulis iure pari succedunt.

2. Non extat alius ortus istius subordinationis in vlllo iure humano; vnde ex diuino promanet oportet. Ideo ipsi Apostoli sic Vsu obseruarunt, vt Episcopis Presbyteri subessent. Hinc 1. Tim. 5. monetur Episcopus: *Aduersus Presbyterum accusationem noli accipere, nisi sub duobus aut tribus testibus.* Vide porto in meo Luthero-cal. p. 2. q.

### QVÆSTIO XIX.

*An iure Apostolico COELIBATVS sit Ordini-  
bus sacris annexus?*

#### XXIX. ANTICHRISTIANISMVS.

**N**VLLO iure, aiunt Iouinianus, Vigilantius, Wicleff, Græci, Luthero-caluinique vniuersi. Vide in Luthero-caluin. par. 2. quest. 48. & 49.

**CHRISTVS.** Equidem de hoc in Euangelijs dictaui nihil quicquam:

1. Exemplo tamen meo sat docui Cultor Cœlibatus.

2. Nec improbaui, sequaces mei Apostolos, Discipulosque vxores continuo reliquisse; nec liberis carnalibus, sed spiritualibus operam nauasse impensius.

3. Quò Sanctius illud Tit. 1. *Oportet esse Episcopum hospitalem, cōmodum, id est, vertit Hiero. Castum, seu sobrium, iustum, Sanctum, Continentem,* scil. à ducta prius.

Item, 2. Tim. 2. *Nemo militans Deo; vt Sacris initiati: se implicat negotijs secularibus; qualis res est vxoria.* Vnde S. Basilius ait: *Nuptiæ sunt pedicæ.* Ideo 1. Cor. 7. monentur coniugati *ad tempus abstinere, propter orationem:* Vnde infert S. Hier. in Tit. 1. ergo præcipitur *Ordinatis semper abstinere.* Sic & *Orig. hom. 23. in Num.* Vt quibus semper sit orandum.

4. Neque Vetus Test. absimile. Nam Exo. 12. Agnum paschalem esuri iubentur lumbos subcingere. Exo. 19. Legem accepturis dicitur: *Ne appropinquetis vxoribus vestris.* Exo. 28. Sancta ingressuri iubentur fœmoralia induere. 1. Reg. 21. Achimelec noluit dare Panes propof. nisi impollutis. 1. Paral. 24. Sacerdotes in templo debebant, dum Vices suas ministrabant. Quibus è locis S. Patres Cœlibatum rectè obseruari, præcipique deducunt, eò decentiorem Christianis, quò Sacra sunt diuini ora.

### QVÆSTIO XX.

*Fasne Clero, accipere decimas, & possessiones?*

#### XXX. ANTICHRISTIANISMVS.

**E**RASMO decimarum exactio est tyrannica, *Vniuerso est mera elemofyna, neganda discolis: Fratricelli eas sibi debent, vt sponte, pauperibus, aiebant. Anabaptista, veri Christi ministris, non falsi, debent volunt.* Vide Genealog. p. 21. q. 12.

**CHRISTVS.** Seu Decimariam, seu qualemcunque debent pensionem Magistratui docebam isto, Mat. 22. *Reddite, quæ sunt Cæsaris, Cæsari; &, quæ Dei, Deo.* vbi rectè S. Hier. & Aug. *Cæsari tributa; Decimas Deo* in suis ministris templi. Iuxta 1. Cor. 9. *Nescitis, quoniam qui in*  
SACRA-

Sacrario operantur, qua de sacrario sunt, e-  
dunt: & qui altari deseruiunt, de altario viuunt:  
Ita Dominus ordinauit ijs, qui Euangelium  
annunciant, de Euangelio uiuere. Quia,  
Mat. 10. Dignus est operarius mercede sua.  
&c. I. Cor. 9. Quis militat stipendijs suis un-  
quam? Et si nos uobis spiritalia seminauimus,  
magnum est, si nos carnalia uestra metamus?  
Atque tunc infidelis erat & Cæsar, &  
Sacerdotes plerique.

II. Quò improbius negantur posses-  
siones iure teneri à S. Clero: cum sit,  
Nu. 35. Præcipe filijs ISAE ut dent Leuitis  
de possessionibus. Datumque est, Iosue 21.  
Leu. 25. Et Leu. vlt. Qui agrum Domino  
uouit, eum sacerdotes possidere iubentur.  
Et talium Deus possessor est in fa-  
mulo suo.

### QVÆSTIO XXI.

*AN RES, Causa, & persona Clericales sint di-  
uino iure Exemptæ ab seculari  
Potestate?*

#### XXXI. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**UTHERANI Clericorum & personas, & Res. &  
Causas quascunque politice subiiciunt.

CALVINIANI Res, causasque merè ecclesia-  
sticas excipiunt. Vide in meo *Luthero-cal.* p. 2. q.  
51. & in *Genealog.* p. 2. q. 13.

**CHRISTVS.** I. Ego meam Ec-  
clesiam esse uolui, non Democraticam,  
ut populus eligeret Ministros sacros, ac  
regeret; nec Aristocraticam, ut soli iun-  
ctim Apostoli seu Episcopi præessent:  
sed Monarchicam, ut his quæ Pastori-  
bus, quæ Gregibus, vno in Ouili Pastor  
vnus, Vicarius meus Petrus, Petrique  
successor ex ordine superintenderet.  
Vide *suprà* q. 1.

Qui igitur huic ordinationi resiste-

ret, aut S. Clerum potestati sæculari  
subijceret, Dei ordinationi resisteret idem,  
ac cælum terræ misceret: imò subiecta  
ret. Ecquæ isthæc rerum diuinarum e-  
uersio? Diuinarum, humanarumque  
confusio? & certa euersio. Benè, verè  
Alexander Papa in Conc. Lateran. *Non  
debet Ecclesiam Dei minus liberam esse tem-  
pore Principum Christianorum, quam fuerit  
tempore Pharaonis.*

2. Quid? Deterioris foreat conditio-  
nis Sacra Christiana Virique Sacri in  
Nouo Testamento, quam in Veteri  
fuerunt? At in hoc cum fortunis suis ex-  
empti erant Sacerdotes, *Gen. 47.* sub  
Pharaone: *Leuitæ, Exo. 30. Num. 1. & 3.*  
donati omnes Aaroni, iussu Dei, ut fors  
Dei propria. Item, *1. Esd. 7.* Sacerdotes  
sub Artaxerxe.

3. *Mat. 17. Liberi sunt filij Regum à tri-  
butis: At Ego sum Rex Regum, & Cle-  
rici sunt liberi mei. Quin Regum quo-  
que ministri habentur immunes: quo  
magis serui mei in libertatem vocati.*  
Quò sanctius ab exemplis S. Scripturæ  
statuerunt Sancti mei, diuino iure, etsi  
minus expressè scripto, tamen ab ex-  
emplis ducto, Ministros meos esse de-  
bere, sicut, Magister eorum est, exem-  
ptos. Satis est, *si sit Discipulus, sicut Magi-  
ster est.*

### DE MONACHIS.

#### QVÆSTIO XXII.

*Quanta sit Antiquitas Religio-  
sa vita?*

G 2

XXXII.



## XXXII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERANI & CALVINIANI negant ante 400. annum à Christo nato ullam vsquam Monasticen extitisse. Vide in meo *Luthero-cal.* p. 2. q. 53.

**CHRISTVS. I.** Ego ipse meâ vitâ & Doctrinâ status Religiosi perfecti, quantus in Euangelio apparet, Autor extiti, promulgator, & protector, *Est autem Religio status hominum ad perfectionem tendentium per indissolubilem Votorum trium essentialium professionem.*

1. Consilium Obedientiæ dedi Luc.

9. *Qui vult venire post me, abneget seipsum, & tollat crucem suam, & sequatur post me. Matth. 19. Consulebam iuueni. Si vis perfectus esse, vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & veni sequere me.*

2. Paupertatem, Luc. 14. *Qui non renunciat omnibus quæ possidet, non potest meus esse Discipulus.*

Item Matth. 19. vers. 29. Lu. 18. vers. 29. &c.

3. Castitatem docui, Matth. 19. *Sunt Eunuchi, qui seipso castrauerunt propter regnum cælorum. Qui potest capere, capiat.*

**II.** Et verò Apostoli mei Consilia amplexi ritè tenuere: Matth. 19. *Ecce nos reliquimus omnia, Bona fortunæ, vt Pauperes: vxores, vt casti: & secuti sumus te, vt obedientes. Atque ideo Amen dico vobis, qui reliquerit domum, & patrem & matrem & vxorem, & agros propter regnum Dei, centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit.*

**III.** Accedit, quòd præcessit adumbratio Religionis; cuius quædam

est in Euangelio perfectio. 1. Gen. 4. *Enos, iste cepit inuocare Nomen Domini*, cultu rituque scilicet peculiari; nam antè Adamus, Abel, Seth inuocauerant Dominum modo vulgari.

2. Nazaræi, *Numero. 6.* Votis conceptis sese cultui diuino consecrabant.

3. Helias & Helisæus absque vxoribus, opumque studio vitam transegerunt. Vnde filios prophetarum, Monachos appellat S. Hieronymus ep. ad Rusticum.

4. Nepotes Rechab, *Ierem. 35.* abstinebant vino, agros non colebant, duram vitam exigebant.

5. Ioannem Baptistam verè Monachorum principem appellant S. Patres, Chry. Hier.

## QVÆSTIO XXIII.

*An sint CONSILIA Evangelica?*

## XXXIII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERO-CALVINISTÆ negant vtrumque. Vide in meo *Luthero-cal.* p. 2. q. 54-55. Et in *Genealog.* p. 2. q. 15.

**CHRISTVS. I.** Dicentibus Apostolis. *Mat. 19. Non expedit nubere;* respondi: *Non omnes capiunt verbum hoc; sed quibus datum est, &c.* Nam sunt eunuchi, qui seipso castrauerunt propter regnum cælorum. *Qui potest capere, capiat;* hoc Consilij est, non præcepti: Neque illud, *Propter regnum cælorum,* significat, propter Euangelium prædicandum; (vt vult Martyr, contra S. Patres.)

2. De voluntaria Paupertate dixi adole-

olescentulo: Mat. 19. *Si vis perfectus esse, vade, vende omnia qua habes, & da pauperibus; & veni, sequere me* obedienter. Et hoc Consilium esse patet ex hoc: *Si vis perfectus esse*: Nam de necessitate præceptæ salutis dixeram: *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata*. Quod autem Consilijs istis suum sit præmium, meritumq; certum, subiuncto docui: *Et habebis thesaurum in celo*. Sic omnis Patrum consensus est.

Sicque Petrus intellexit, ideo auditio Consilio hoc meo, aiebat: *Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te; quid ergo erit nobis meriti ac præmij?* Matth. 16. respondit: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum; quò magis tua: Et tollat crucem suam, quæ existit ex concupiscentiæ stimulo perpetiando; & sequatur me, obediendo. Qui autem perdidit animam suam propter me, inueniet eam in vitam æternam.*

#### QVÆSTIO XXIV.

*An Consilia Euangelica sint obseruatu possibilia?*

#### XXXIV. ANTICHRISTIANISMVS.

PRÆCEPTA Dei obseruatu possibilia nemini sunt; quanto minus, si quæ forent, altioris Consilia perfectionis.

CHRISTVS. 1. Verè Pater meus dixit per Moysen, Deu. 30. *Mandatum hoc, quod ego precipio tibi hodie, non supra te est: sed iuxta te est sermo valde in ore tuo, in corde tuo, ut facias illud*. Eccl. 33. *Homo sensatus credit Legi Dei, & lex ei fidelis*. Et ego, Matth. 11. *Tollite iugum meum s. vos: Is-*

*gum enim meum suauè est & onus meum leue.*

2. Atque idcirco, Mat. 19. *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata*; dixi adolescenti: *Qui mihi verè reddebat. Omnia hæc custodiui à iuuentute mea. Quid adhuc mihi deest?* Consilium, inquam, Euangelicæ perfectionis: *Nam si vis perfectus esse, Paupertatem voluntariam sectare, vende omnia, & da pauperibus; & veni, cum flore castitatis, & sequere me* Virginem Virgo, & obedientem obediens.

3. Erit, quando, Act. 2. & 4. nemo, quæ possidebat, aliquid suum esse dicit: sed erunt illis omnia communia: & venditorum pretium ponent ad pedes Apostolorum: ac diuident illa omnibus, prout cuiq; opus erit. Factumque est ita.

4. Erit, quando vni Philippo parenti, Act. 21. erunt quatuor filie Virgines prophetantes: Si tunc tot, quot erunt cæteris? Sap. 3. *Felix sterilis, & incoquinata. &c.* Quare, Isa. 56. *Non dicat eunuchus: Ego lignum aridum. &c.* Dabo eis nomen melius à filijs & filiabus.

5. Quoad obedientiam; Ego veni, non ut faciam voluntatem meam; sed Patris mei, qui in cælis est: Et hic est cibus meus. Huc & Discipulos vocaui, Matth. 4. *Venite post me; & faciam vos fieri piscatores hominum. Et illi continuo relictis relictis relictis retibus & navi, secuti sunt me obediens.*

#### QVÆSTIO XXV.

*An Vota sint Vtilia, gratusq; DEO cultus? An cum Veteri Test. sublatus?*

G 3

XXXV.

## XXXV. ANTICHRISTIANISMVS.

**V**OTA nulli sunt bono; adeoque non vltus Dei cultus; vt sit *ἑθελωτησικεία*, seu voluntaria superstirio. Suntque cum vetere lege stirpitus sublata.

**CHRISTVS. I.** Promisi ac præstiti, & præstabo: Mat. 19. *Vos, qui secuti estis me, centuplum accipietis, & vitam æternam possidebitis: Et sedebitis, iudicantes XII, Tribus Israel.* Sap. 3. *Quæ nesciuit thorum in delicto, dabitur ei fidei donū clectum.* I. Cor. 7. *Dico innuptis & viduis: Bonum est, si sic permanserint, Et Vidua beator erit, si sic permanserit.* Quam gloriosæ hæc sunt utilitatis?

**II.** Vouere autem, Deum est insigniter colere. Isa. 19. *Colent Deum in hostijs & muneribus: Vota vouebunt, & soluent.* Nec aliud insignius sciebat, quod Deo præstaret, quam, Gen. 28. quod *Votum vouit Iacob.* Itemque Dauid, 2. Reg. 7. Idque voluntarium, minimeque præceptum. Vide *Luthero-cal. p. 2. q. 56.*

**III.** Neque ego *veni soluere legem, sed adimplere;* Mat. 5. Hocque amplius legem de Votis reddendis; quò lex gratiæ esse perfectior debet Lege vetere seruitutis. Cùm autem in hac Lex de Votis Moralis fuerit, non solui eam, sed adimpleri perficique oportuit per veros Adoratores in Spiritu & veritate: Veluti prædictum Isa. 19. *Vota vouebunt Domino, & soluent.* Sin: 1. Tim. 5. *erunt habentes damnationem; quia primam Fidem irritam fecerunt.*

Tamet si igitur omnia Veteris Testamenti Ceremonialia, & Iudicialia voluerim antiquata; Moralia tamen confirmari tantò solidius, quale *Vouere Deo* est. Quocirca, Deut. 23. *Si nolueris polli-*

*ceris, absque peccato eris: Si voueris, non tardabis reddere.*

## QVÆSTIO XXVI.

*An Deo rectè voueatur Paupertas, & Obedientia?*

## XXXVI. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERO-CALVINISTÆ damnant vtramque *ἑθελωτησικεία*, seu superstitionis, Vide *Luthero-cal. p. 2. q. 59.*

**CHRISTVS. I.** Ego sic volui, & docui, Mat. 5. *Beati pauperes spiritu:* non paupertate Afflictionis; non Humiliationis; sed voluntate non diuites, Et nõ diuites, seu pauperes Actu, sed non affectu; neque pauperes actu simul & affectu. sed pauperes Affectu, etsi non actu. Hi enim sunt hilariter & sponte effecti, humiles; &, licet omnia habentes, nihil tamen possidentes. Hunc in sensum istius beatitudinis concedit omnis S. Patrum consensus.

2. *Quoniam talium est regnum cælorum;* principaliter sic mea eis gratia donante; dein etiam ipsorum Voto sic commerente. Proinde dixi, Luc. 6. *Va diuitibus:* Et Mar. 10. *Quam difficile, qui pecunias habent, intrabunt in regnum cælorum. Facilius est Camelum intrare per foramen acus, quam diuitem in regnum cælorum.* Quare id omne Deo rectè vouetur, quod Deo teste bonum esse, gratumque illi scimus: tale est Paupertatis voluntariæ votum: ergo rectè vouetur.

3. Mat. 19. *Si vis perfectus esse, vade, vende. &c.* Quia rectum est vouere, ac perfectum, ideo ad id hortatus sum: præmumq; proposui, vt traherè pellectos.

4. Huc

4. Huc concurrebant, A. & 4. *Credendum cor unum & anima una; nec quisquam eorum, quae possidebat, aliquid suum dicebat.*

5. Huius violatio voti, A. & 5. *Sacrilegij crimine obstrinxit Ananiam & Saphiram, reosque mortis constituit.*

## XXXVII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ: Obedire, cui non debetur, quasi ob Dei cultum; est stultum; & impietas. Vide *Luthero-cal. p. 2. q. 54. & 59.*

CHRISTVS. Ego verò fui obediens usque ad mortem. Phil. 2. Et dixi, docuique: Mat. 16. *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me.* Hoc animi præparatione omnibus Fidelibus est factu Necessarium ad salutem; ad perfectionem verò altiore & coronam gloriosiore, est Consultum: sed qui potest capere, capiat. Si vis perfectus esse, vende. &c. & sequere. Me sic obligatus arctè, vt retrocedere tibi integrum non sit, vi voti facti.

## QVÆSTIO XXVII.

*An Constitas ritè voveri possit? Et à quibus?*

## XXXVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ negant. Vide in *Gen. p. 2. q. 15.*

CHRISTVS. 1. Meam Virginem Matrem Deo perpetuam vouisse castitatem, isto Gabriele docebat: Luc. 1. *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* quasi dicat, Impedimentum posui, quo min⁹ cōcipere me fas: istud a. est votum, ob quod non licet cognoscere virum. Ita S. Patres rectè intellexerunt.

2. Ego dixi, Mat. 19. *Sunt Eunuchi, qui se castraverunt propter regnum Dei. Qui*

*potest capere, capiat; sic tu adeo. Castratio hic non est eivratæ naturæ, non ferri emasculantis; sed Continentia voto necessitante professa. Ita S. Patres semper sanè id intellexerunt.*

3. Huc meus respexit Apostolus, 1. Tim. 5. *Adolescentiores viduas denita; cum enim luxuria fuerint in Christo, nubere volunt, habentes damnationem; quia primam FIDEM irritam fecerunt, votifragæ nimirum.*

## XXXIX. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERVS, viris, anno ætatis 70. aut 80. Calvinus; Fæminis olim licuit ætatis anno 60. Vide meam *Luthero-cal. p. 2. q. 66.*

CHRISTVS. Ego verò ad ætatem acquiesco, cui liberi sit vsus arbitrij.

1. Vnde Mat. 19. *Sinite paruulos ad me venire.*

2. Quia Thre. 3. *Bonum est viro cum portauerit iugum ab adolescentia.*

3. Exempla ecce: Baptista puer secessit in eremum. Mater mea, Lu. 1. adolescentula vouit Non cognoscere virum. Sic Antonius, Paulus, Hilarion, &c. Thecla, Agnes, Cecilia, &c.

## XL. ANTICHRISTIANISMVS

LUTHERVS, cum suis: Parentibus inuitis nulli unquam fas inire religionem.

CHRISTVS. At Mat. 10. inquam: *Qui amat patrem, aut matrem plus, quam me, non est me dignus.* Et Luc. 9. *Vocarum nec vel salutare, vel sepelire parentes permisi.* Id adeo in Veteris Test. imperfectione Pater voluit obseruatum. Gen. 12. *Egredere de domo tua, & de cognatione tua.* Deut. 33. *Qui dixerit patri suo, & matri sue, Nescio vos; & fratribus suis, Ignoro vos; hi custodierunt eloquium tuum, & patrum tuum.* Pl. 44. *Obliviscere populum tuum, & do-*

*& domum patris tui, & concupiscet Rex de-  
corem tuum.*

**XL I. ANTICHRISTIANISMVS.**

LUTHERANI in meo *Luthero-cal.* p. 2. q. 66. Pro-  
fessio castitatis in religione non soluit matrimoni-  
um seu ratum solum, seu etiam consummatum.

**CHRISTVS. 1.** Consummatum  
non solui posse docui, Mat. 19. *Quos De-  
us coniunxit, homo nō separet. Qui dimiserit  
uxorem suam, facit eam machari.* Vnde 1.  
Cor. 7. *Is, qui matrimonio iuncti sunt, præ-  
cipio non ego, sed Dominus: Mulierem à viro  
non discedere: post Consummationem.*  
Sic Patres.

2. Ratum duntaxat potest solui per  
monasticen professam, exempla sancto-  
rum approbat Deus.

**QVÆSTIO XXVIII.**

*An Vita EREMITICA sit pro-  
banda?*

**XLII. ANTICHRISTIANISMVS.**

LUTHERANI & CALVINIANI culpant in  
Lea solitudinem, & Austeritatem. Vide me-  
um *Luthero-cal.* p. 2. q. 67.

**CHRISTVS.** Eremiticem esse san-  
ctam, in meo docui Præcurfore & Ba-  
ptista Ioanne, inque Helia. Ille per eam  
tantus euasit, vt Mat. 11. *Inter natos mu-  
lierum non surrexerit maior Ioanne. Et ipse,  
Luc. 1. præcessit ante me in Spiritu & virtu-  
te Helia. Qui, 4. Reg. 1. vir qualis ac quan-  
tus?*

2. De me quoque sic prodidit Lu-  
5. *Ipsē secedebat in desertum, & orabat.* Ceu  
Moysen, *Exo. 24.* in montem ascendere  
solum iussit Deus, ei locuturus:

**QVÆSTIO XXIX.**

*An Monachis LABORARE necesse: & ne-  
fas MENDICARE?*

**XLIII. ANTICHRISTIANISMVS.**

CALVINVS: suis solis victitent laboribus  
monachi, ex præcepto.

**CHRISTVS. 1.** Cùm Religiosi me  
vocate, Mei, Apostolorumque esse de-  
beant imitatores; Quidam in sola vita  
Cōtēplatiua; Alij in Actiua sola; in Mix-  
ta alij: Vacare Deo quoq; *Supplices* soli i-  
psos quandoq; oportet: aut proximorū  
saluti, seu cōprecando, seu prædican-  
do. In vtroque sunt operarij & serui bo-  
ni. At, Mat. 10. *Dignus est Operarius mer-  
cede sua: præsertim spiritu laborans.*

2. Corporis autem labor, vt meus &  
Apostolorum, esse pro Vocationum va-  
rietate potest in vinea mea, ac messis.

1. Ob quam & Ipse me cum Apосто-  
lis mulierum pietate sustētari permisit.

2. Quò constantius Apostoli, omni-  
sa piscatione sua ordinaria, ordinariam  
tenuere vocationem suam me sequen-  
do. *Quin* tamen & subinde repeterent  
piscationem; cum libebat, licebat; non  
sic verò, vt Piscatoriam profiterentur.  
Itaque Laborandi præceptum commu-  
ne omnibus volui; plus tamen, minusve  
alijs; alijsque aliter.

**XLIV. ANTICHRISTIANISMVS.**

LUTHERANI teste *Luthero-cal.* p. 2. q. 69. cum dam-  
natis olim hæreticis, Vide in *Genea* p. 2. q. 16. damna-  
tionem spontaneam colentibus mendicitatem de-  
nuntiant.

**CHRISTVS. 1.** Ego, cùm essem di-  
ues, pauper factus sū; ideo, Luc. 9. *Filius  
hominis non habet, vbi caput suum reclinat.*  
Et testis idem Lucas, 6. *Mulieres aliquæ  
ministrabant ei de facultatibus suis:*

2. Om-

2. Omnis vita mea spontaneâ testatur paupertatem, opis, stipsq; indigam alienæ. Sine domo natus vixi: prædicâdo conuersatus apud diuersos prandebam; alieno in iumento vilique vectus nec victum in vrbe reperiebam: in domo cœnâ supremâ aliena habui; alieno illatus demum sepulcro quieui. Quia Pl. 39. *Ego Mendicus sum & pauper.* Et populus meus, Plâ. 108. *persecutus est hominem inopem & mendicū.* At verò, 2. Cor. 8. *Propter vos egenus factus sum, ut essem diues.*

3. Sanè, cùm ad tam gloriosam me demiserim Mendicitatem; imitatores meos degeneres mei haud esse conuenit; Nec eis illam à quoquam duci ignominiosam; tantum non damnosam.

4. Sicut enim morte mea Crucis ignominiam verti in gloriam; ita paupere Vitâ meâ Mendicitatis opprobrium transtuli in fructuosum exemplum & ad Priuilegium euexi gloriosum.

5. Hinc Apostolus gloriabunda cōfidentia exclamat: Mat. 19. *Ecce, Nos reliquimus omnia.* Hinc alacres acceptabât mandatum meum, Mat. 19. *Nolite possidere aurum, neque argentum in zonis, nec duas tunicas.* Hinc in gratis dantes prædicationem Euangelij, quam gratis acceperant, suam auditores Euangelij profusè promebant liberalitatem, vt in mendicos præclare de ipsis meritos: Mat. 10. 1. Cor. 9.

### QVÆSTIO XXX.

*An hæretici incorrigibiles sint ple-  
tendi?*

ANTICHRISTI ECCLESIOMACHIÆ LVTHE-  
RO-CALVINISTICÆ

F I N I S.

H SACRA.

### XLV. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERVS cum Donatistis & Hulsio, negat. Vide in *Luthero. e. p. 2. q. 73. & Genea. p. 2. q. 16.*

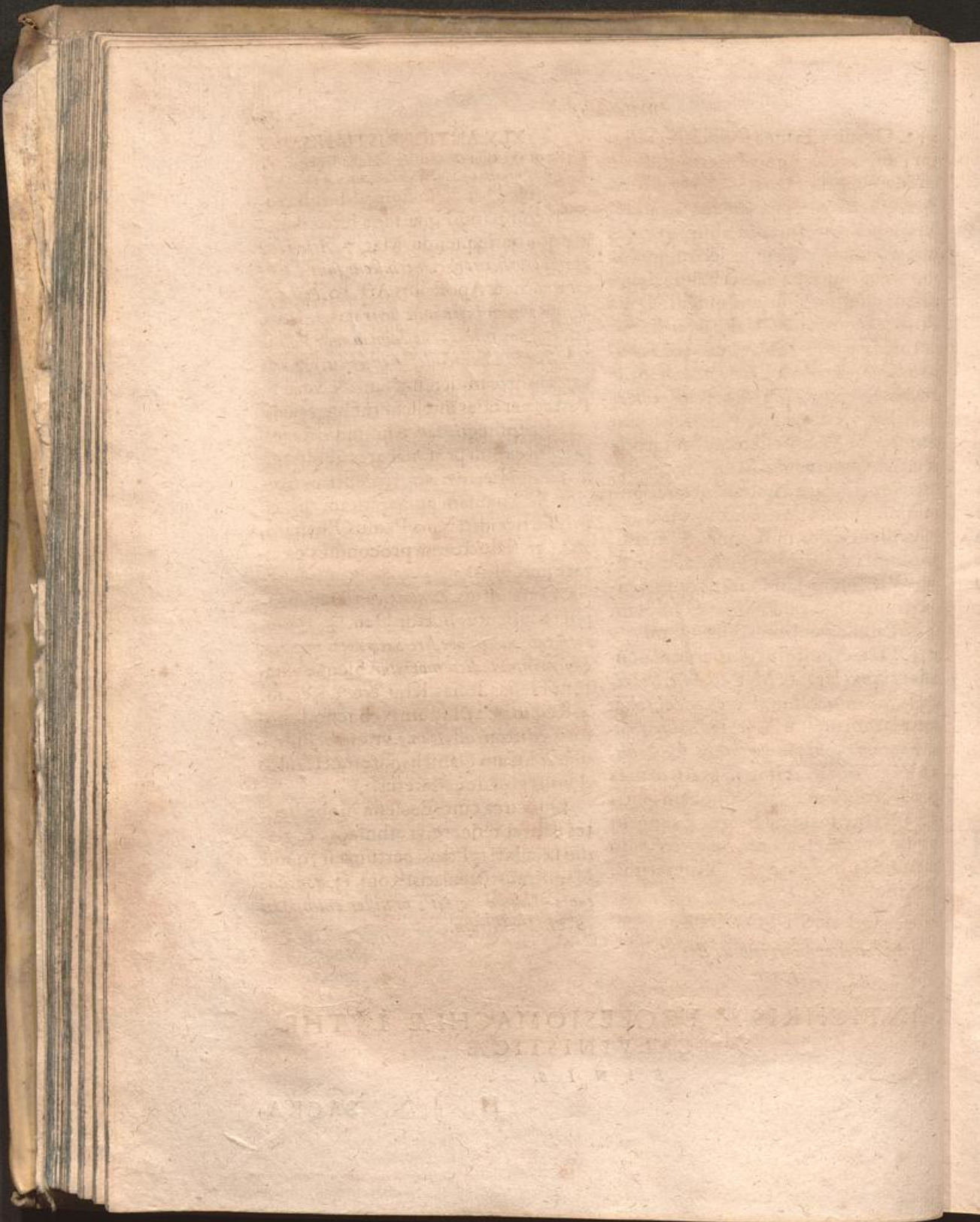
**CHRISTVS.** Ego talibus hæreticos comparauit quæ sunt ferro flammisque persequenda. Mat. 7. *Attendite à falsis prophetis. &c. intrinsecus sunt LV PL rapaces.* Sic & Apostolus Act. 20. *Post discessum meum intrabunt lupi rapaces.* Ioan. 10. *Qui non intrat per ostium in ouile ouium, sed ascendit aliunde; ille fur est, & latro:* At hi tales morte mulcandi sunt: & verè S. Patres per tales intellexerūt hæreticos.

2. Et Ipse ego, Ioan. 2. *nunquid flagello facto expuli profanatores templi?*

3. Non Petrus, Act. 5. mentitos Spiritui S. Ananiam ac Saphiram spiritu oris sui occidit? Non Paulus Elymam, Act. 13. seductorem proconsulis cæcitate percussit?

4. Quò iustius. Deut. 13. & 18. falsi prophetæ iubentur occidi. Deu. 17. *Qui superbierit, nolens obedire Sacerdotis imperio: ex sententia Iudicis moriatur.* Sicque vsitarunt Helias, Iosias, Iehu. &c. 3. Reg. 18. 4. Reg. 10. & 23. Iustum Nabuchodonosoris edictum est, Dan. 3. vt, qui blasphemaret Deum Danielis, interficeretur & domus eius deuastaretur.

Quocirca cùm Ecclesia inobedientes debeat reijcere, vt ethnicos, & gladio sæculari relictos; certum est, quod Magistratus sæcularis, Rom. 13. *non sine causa gladium portat: minister enim Dei est, vindex iram.*





SACRAMENTARIVS

# ANTICHRISTVS

## MYSTERIOMACHIÆ LV- THERO-CALVINI- STICÆ.

PARS TERTIA

### De Militaribus Ecclesiæ Sacramentis.

## QVÆSTIO I.

An nomen Sacramentum sit ἄγερρον, nec  
vsurpandum?

## I. ANTICHRISTIANISMVS.



LVTHERVVS cum suis primum  
reiecerunt perueicaciter, sed refu-  
mente id Luthero, in odium Ca-  
rollstadii ac Zvinglii; cæteri quo-  
que id receperunt, ac retentant.

CALVINVS pertinaciter reiecit, hodieque  
respuunt Caluinistæ & Sacramentarij vniuer-  
si, maluntque σφραγιδας, seu symbola. Vide  
Luthero-cal. p. 3. q. 1.

CHRISTVS. Cum Sacramentum  
sit signum visibile rei inuisibilis, idem  
est quod Μυστήριον: & hoc in Biblijs græcè

redditis sæpius rectè vsurpatur. Vt, Dan.  
2. statua Nabuchodonosoris dicitur  
μυστήριον, signum rei secretæ, non, Rem  
secretam; sc. successionis regnorum, &  
regni Christiani. Ita Apoc. 17. In fronte  
eius nomen scriptum *Mysterium*. Intra: *Ego  
dicam tibi sacramentum mulieris*, sc. Anti-  
christi: Vbi non res latens, sed mulier  
signans dicitur *mysterium*. Sic & apud  
Apostolū, 2. Thes. 2. *Mysterium iam opera-  
tur iniquitatis*: sc. persecuciones Impera-  
torum & hæreticorum.

Quare si quidem de vocabulo qua-  
ratur; in Biblijs reperitur. Sin' de verita-  
te ac proprietate vocis *Sacramenti* agi-  
tur; equidem V. I. Sacramenta institui;  
qui solus potui, volui, ac debui, vocem

H 2 tamen



tamen nusquam vsurpauit; quod, Ioan. 16. *Multa habeo dicere vobis, aiebam, que non potestis portare modo. Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.* Atque ex illo didicit Apostolus, q̄ de Matrimonio dixit, Eph. 4. *Sacramentum hoc magnum est, sc. viri feminaque coniunctio significans illam Ecclesiæ mecum.* Subinde ramen extare volui in Bibliis vocem *Sacramentum*, vbi non denotaret signum rei sacræ; sed rem ipsam secretam: Vt Tob. 12. *Sacramentum Regis abscondere bonum est.* Ita Eph. 1. *notum feci vobis Sacramentum voluntatis meæ.* Et, 1. Tim. 3. *Magnū pietatis sacramentum est incarnatio.*

## QVÆSTIO II.

*An Verbum Sacramenti sit Predicatorium, an Consecratorium?*

### II. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERANI & CALVINIANI in baptismo volunt concionale, & conceptum baptismale:

1. Sed Caluinistæ volunt id esse necessarium ad essentiam Sacramenti; Lutherani verò ad fructuosam susceptionem eiusdem.

2. In Cæna Caluinistæ solum concionale requirunt: Lutherani etiam Verba institutionis: etsi diuersimodè. Vide *Luthero-cal. p. 3. q. 5.*

**CHRISTVS, I.** Ego verò in Cæna sum certā verborum vsus formā ad benedictionem panis: *Hoc est corpus meum. quod pro vobis datur:* dein iussi idem vsurpari: *Hoc facite in meam commemorationem.* Luc. 22. *Facite,* dixi, totam scilicet Actionem verbi & facti.

Et exinde vsque huc ita factum est. Sicut & in baptismo, dixi; *Docete omnes gentes, baptizantes eos in Nomine. &c.* Sic & factum, fitque adhuc, teste Traditione verborum horum: *Ego te baptizo in. &c.* & non aliorum Necessè est igitur certis vti verbis, si qui velint facere, quod feci ego.

2. Cum igitur in Baptismo suscipitur Ecclesiæ Autoritas; cur non & in Eucharistia, cæterisque Sacramentis?

3. Sic in Confirmatione vsurpatur forma orationis cum impositione manuum ex Act. 8. An Pœnitentia tenetur forma ex Ioan. 2. *Quorum remisit peccata. &c.*

5. In Ordinatione item concepta seruat, cum manuum impositione.

6. In Vnctione item ex Iac. 5. Traditio formam per vitæ ac renouit.

7. In Matrimonio similiter formam transmisit ad nos Traditio sancta.

II. Nec Concionale Verbum requiri volui.

1. Quia nusquam vel præcepto, vel exemplo sic institui. Quoad Baptismū fit mentio nulla Concionis: vt Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua. &c.* Mar. vlt. *Qui crediderit & baptizatus. &c.* 1. Per. 3. *Vos saluos facis baptisma.* Tit. 3. *Saluos nos fecit per lauacrum.*

2. Quia dixi, Mar. vlt. *Docete omnes gentes, ætate sc. adultiores prius catechizate;* vt rectè fit, non quod ea catechizatio forma sit essentialis baptismis: cateroquin paruuli doctrinæ incapaces tingi non possent; Attamen *Baptizate eos in Nomine. &c.* Et hæc sola formula est necessaria.

Vnde

Vnde Eph. 5. dicitur, *Mundans eam lauacro aqua in Verbo vitæ*, non Concionatorio; Sed illo, *Ego te baptizo in &c.* Itaverè S. Patres id exposuere.

Neque item in Synaxi fieri oportere concionem docui, *Mat. 26.* aut Apostolus, *1. Cor. 11.* Factà Cœnâ sermonem habui; sed eum non Eucharisticum. Par cæterorum est ratio Sacramentorum, quoad formam conceptam, minimeque concionalem.

3. Denique *Baptizantes in nomine Patris. &c.* baptizare est, non prædicare: Quo iussu ad baptismum **IN VOCARI** Deum formula sub concepta verborum: non prædicari prius, nisi ad adultos catechumenos, hos *docete* prius vt capaces, non solum de Trinitate, sed etiam de Incarnatione, Passione. &c. oratione, vitæque Christiana.

### QVÆSTIO III.

*Quis esse Minister Sacramentorum debeat?*

#### III. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**UTHERVS *lib. de Missa priu* Minister Verbi & Sacramentor esse vel diabolus potest, Eoque magis quilibet Christianus baptizatus vir seu femina. Vide in *Luthero. cal. p. 39.*

**CHRISTVS.** Ego non Angelis dixi, nec quibusuis Christianis; sed Apostolis, *Matth. 28.* *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in Nomine. &c.* *Luc. 22.* *Hoc Facite in meam commemorationem.* *Ioan. 20.* *Quorum remiseritis peccata, remittentur eis.*

2. Et de me Apostolus, *Eph. 4.* *Christus ascensus dedit dona hominibus.* Nam unicuique nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi. &c. Dedit quosdam quidam Apostolos, alios. &c. Et *Hebr. 5.* *Omnis Pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur:* Non igitur Angelus bonus, seu malus.

#### IV. ANTICHRISTIANISMVS.

**LUTHERVS.** Quiuis baptizatus sit sacerdos in baptismo, potestque sacra omnia ministrare. Sed non expedit vsus potestatis, ob confusionem, sine Vocatione

**CHRISTVS.** Apostoli mei baptizarunt ante passionem meam, *Ioan. 1. cap. 4. teste:* & Ecclesie non sit credibile quod baptizarint non baptizati. Potestatem quoque consecrandi primum acceperunt in Cœna, cum dixit: *Hoc facite:* Absoluendi, *Ioan. 20.* *Quorum remiseritis. &c.* Nō igitur in baptismo acceperunt: alioquin bis accepissent.

2. Quo rectius dixit Apostolus meus, *Ephes. 4.* *Nunquid omnes Apostoli? Nunquid omnes prophete? &c.*

Item *Heb. 5.* *Nemo assumit sibi honorem, nisi qui vocatur à Deo, tanquam Aaron:* idque ad honoris Potestatem, & Vsum.

3. Quin de me vere idem ibidem. *Sic & Christus non semetipsum clarificauit, vt Pontifex fieret.*

### QVÆSTIO IV.

*An Sacramenta conferant gratiam ex opere operato?*

#### V. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**UTHERO-CALVINISTAE pernegant Sacra.

cramenta quicquam conferre gratiæ; sed solum significando excitare fidem, quæ iustificat: sicut verbum prædicatum.

CHRISTVS. I. Præcurfor meus & Baptista prædicabat & baptizabat; non tamen iustificabat: vnde aiebat, Mat. 3. *Ego baptizo vos aqua: Ille vos baptizabit Spiritu Sancto.* Discrimen afferebat ingens efficacia, quanta spiritum inter & aqua est. Alioquin par vtrique vis inerat significandi, adque fidem excitandi. At ob disparem efficaciam. Paulus, Act. 19. iussit baptizari baptismo Christi eos, qui Ioannis baptismo fuerant baptizati.

2. Mar. vlt. *Qui crederit & baptizatus fuerit, hic saluus erit.* Hic baptismo vim saluandi tribuit nõ fidei soli. Hæc enim cũ præcedat baptismum, iam hominẽ iustificasset ante, quam aqua tingere- tur: at effectus sequitur causam, nõ præcedit.

3. Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Sp. S. non potest introire in regnum Dei.* Nil hic dixi de concione, nil de fide excitata; solum de vi baptismi. Quod si fides sola iustificaret, quid opus Baptismo? Sicut dixi, Mat. 3. *Ille vos baptizabit in Sp. Sancto & igni.* sc. externo, indice Spiritus interni: ita isthic *in aqua*, indice Spiritus interni ac gratiæ: Sicut acceptum panem dixi, *Hoc est corpus meum*, visibilis species index erat inuisibilis gratiæ & mysterij præsentis.

4. Neque Discipuli mei secus, quam ipse dicere, docereque potuerunt. Vnde Petrus, Act. 2. *Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum, in Remissionem peccatorum.* Act. 22. *Quid moraris? baptizare, & ablue peccata tua, inuocato Nomine*

*ipsius.* Iam illi crediderant, & tamen vis baptismi necessaria restabat: Non vt testimonium aut sigillum factæ gratiæ, sed vt instrumentum faciendę remissionis, id est, iustificationis.

5. Vidit Simon, Act. 8. *quia per Impositionem manuum Apostolorum daretur Spiritus Sanctus*, sc. Confirmationis & Ordinationis. Sic admonuit, 2. Tim. 2. *vt resuscites gratiam, quæ est in t: per Impositionem manuum.* Hæc apertissima sacramenta causam esse gratiæ testantur.

6. De Eucharistia: 1. Cor. 10. *Vnum Corpus multisumus; Quantus hic effectus & gratia quanta? Eccuius causæ? Qui de vno Pane participamus.* Eucharistia hæc vis est. Sicut illa baptismi: 1. Cor. 12. *O. mnes nos in vno spiritu, in vnum Corpus baptizati sumus.* Per Baptismum hæc vis spiritus est Vereigitur, Tit. 3. *Saluos nos fecit per lauacrum regenerationis.* &c.

7. Huc spectarunt Prophetiæ ac Figuræ.

## QVÆSTIO V.

*An Sacramenta Veteris Legis iustificarint, vti Nouæ?*

### VI. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERVS affirmat de habentibus annexam promissionem remissionis peccatorum: negat de nõ habentibus eam.

CALVINVS: Ait, *Vberior sub Christi regno percipitur gratia.* Is vult pariter; hic, minus iustificasse: rejicit que illius distinctionem. KEMNERTIVS accipit minoritatem à Caluino, & Distinctionem à Luthero.

CHRISTVS. Ego verò inquam, Ioan. 6. *Patres vestri manducauerunt Manna in deserto: & mortui sunt: Qui manducat hunc panem, viuet in aeternum.* His & non illis esca saluti fuit; Tantum inter vtraque

que Sacramenta interest. Quia nimirum, Ioan. 1. *Lex per Moysen data est; gratia & veritas per Iesum Christum facta est.*

2. Vnde Apostolus, Rom. 3. *Quid amplius Iudeo est, quam gentili; aut qua utilitas Circumcisionis? Multum quidem per omnem modum. Potissimum, quia credita sunt illis eloquia Dei, id est, lex circumcisis: & hoc præstabant hi gentibus, non iustificatione ex circumcissione. Causati enim sumus omnes sub peccato esse sc. circumcisos & incircumcisos.*

3. Ideo, Rom. 4. ex professo probat, Abrahamum fuisse iustificatum in præputio, non in circumcissione.

4. Hinc, 1. Cor. 7. si de iustificatione agitur, *Circumcisio nihil est, & præputio nihil est.*

5. Gal. 4. *Inter infirma & egena elementa est circumcisio.*

6. Ideo, Gal. 6. ait; *Neque circumcisio aliquid valet, neque præputium; sed noua creatura.*

7. Phil. 2. *arbitratur detrimentum iustitiam, que ex lege est.*

8. Col. 2. *Circumcisi estis, non circumcissione manu facta. &c. sed circumcissione Christi, conscripti ei in baptismo.*

9. Idcirco, Heb. 7. *Reprobatio fit precedentis mandati propter infirmitatem & inutilitatem.*

10. Heb. 9. *Ceremonias veteres dicit fuisse iustitias carnis. Et, Heb. 10. ait legem Umbra habuisse, non imaginem, nec auferre peccata potuisse.*

## QVÆSTIO VI.

*An sit Character Sacramentalis?*

## VII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & que ac CALVINIANI esse negant; vt qui doceri nequeat seu Scripturis; siue aliter. Vide *Luthero-cal. p. 3. q. 15. & 16.*

CHRISTVS. Quod meum erat, Sacramenta instituere; peregi: instituta doceri, Apostolici muneris esse iussi: Mar. ult. *Euntes docete omnes gentes.* &c. Et verò de Characterè, quod res est, docuerunt.

1. Vnde, 2. Cor. 1. *Vxit nos Deus, per gratiam gratumfacientem; Et Signauit nos, Characterè ceu Sigillo obsignatos, consecratosque ad Dei cultum; Et dedit Pignus Spiritus in cordibus nostris, id est, testimonium bonæ conscientie, ceu consequens ad iustificationem. Quod dicit de cordis obsignatione, non externa solum symbolica.*

2. Quia, Eph. 1. *In quo & credentes signati estis Spiritu promissionis sancto, qui est pignus hereditatis.* Benè signaculum id Patres de characterè accipiunt, post fidem dato per baptismum.

3. Eph. 4. *Nolite contristare Sp. sanctum Dei, in quo signati estis in diem redemptionis, id est, diem baptismi aiunt Patres. Istitis. Credentes dicuntur obsignari; non promissiones cordis.*

4. Vt Circumcisio fuit corporis character in lege carnali: ita character est spiritale animarum signaculum; de quo *Ita. 66. Omnes gentes & lingua venient, & videbunt gloriam meam; & ponam in eis Signum;* tum Crucis, tum characteristicum. Cuius fuerit typus, *Exo. 12. Signatura super liminarium in sanguine agni. Nec abludit vaticinium Ezech. 9. Signa Tau in frontibus gementium & dolentium.* Et *Apoç. 7. Donec signemus seruos Dei in fron-*

frontibus eorum. Qui typi tamen rectius de vi Crucis accipiuntur, quam de caractere: signati illa saluantur omnes; non characterizati omnes.

## QVÆSTIO VII.

*An sint septem Sacramenta?*

### VIII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERANI & CALVINIANI variant: Hi tamen vt plurimum duo solum adnumerant. Vide Lutero-cal. p. 3. q. 17.

**CHRISTVS.** Ego, sicut neque miracula mea, neque articulos fidei enumeravi in scriptura; ita nec Sacramenta. Neque de Nomine hæc appellauit vsquam, de Re ipsa sollicitus instituenda. Quin alia plura, quæ Sacramenta vera non sunt, vocari tamen Sacramenta permisi; sed in certo significato alio. Quare sat esse duxi instituisse signa sensibilia gratiæ insensibilis, habentis promissionem annexam. Et hæc talia sunt omnino septem.

**I. BAPTISMI** Ritus: est, Eph. 5. *Lauacrum aque in verbo vite.* Institutio & mandatum. Mar. vlt. *Baptizantes eos.* Promissio. Mat. vlt. *Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit.*

**II. EYCHARISTIÆ** Ritus: Mt. 26. *Accipit panem, &c. &c.* Institutio & mandatum: *Hoc facite.* Ioan. 6. *Nisi manducaueritis, &c.* Promissio: Ioan. 6. *Qui manducat hunc panem, viuet in æternum.*

**III. CONFIRMATIONIS** Ritus, Act. 8. & 19. *Manuum impositio.* Effectus gratiæ ibidem, *Spiritus sancti collatio.* Institutio & mandatum indidem colligitur ex tam confidente Apostolorum Imposi-

tionem manuum. Neque enim hominis esse sciebant instituere, vt Spiritus S. daretur. Vnde Petrus & Ioannes abierunt Ierosolymâ Samariam, vt manus imponerent, & orarent, ac vngerent.

**IV. POENITENTIÆ** Ritus, Ioan. 20. *Quorum remiseritis, &c.* ritu iudiciali eterno. Promissio: *Remittuntur eis.* Mandatum: *Sicut misit me Pater, & Ego MITTO vos.*

**V. ORDINIS** Ritus, Manus impositio: 1. Tim. 4. *Noli negligere gratiam, qua in te est, qua data est tibi per prophetiam, cum impositione manuum presbyterij.* Sic 2. Tim. 4. *Resistetes gratiæ, qua est, &c.* Institutio & mand. Eph. 4. *Ipse dedit quosdam quidem Apostolos, alios Euangelistas, &c.* Promissus effectus: *Gratia, qua est in e.* Ex promissione enim tam fidenter affirmabat.

**VI. MATRIMONII** Ritus est Contractus v. sibilis, Institutio & mand. Matth. 19. *Quod Deus coniunxit, homo non separet.* Promissio: Eph. 5. *Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo IESU & Ecclesia, &c.* 2. Cor. 10. *Despodi enim vos vni viro, &c.*

**VII. EXTREMÆ VNCTIONIS** Ritus, Iac. 5. *Orent super eum, vngentes eum oleo in nomine Domini.* Promissio: *Et allevabit eum Dominus; & si in peccatis fuerit, dimittetur ei.* Mandatum colligitur ex confidentia docentis ac iubentis Apostoli, freti iusu Christi.

## II. DE BAPTISMO. QVÆSTIO VIII.

*Qua sit Materia, & forma Baptismi?*

IX.

## IX. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERVS in *Symposiaco*, c. 17. Ratus est baptis-  
mus in lacte, ceruicia, aut quocunque in liquore da-  
tus qui balneum dici queat.

CHRISTVS. I. Ego verò dico,  
Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua &  
Sp. S. non potest. &c.*

2. Ipseque ego, *Mat. 3.* volui in Iorda-  
ne baptizari.

3. Discipuli etiam Ioannis visis Apo-  
stolis baptizare in aqua, vt & Ioannes, æ-  
mulatione succendebantur.

4. Hinc Eunuchus Philippo, *Act. 8.*  
*Ecce, aiebat, aqua; quis prohibet baptizari?*

5. Quò rectius, *Eph. 5.* *Lauacro aque  
in verbo vitæ.* Idem, *1. Cor. 10.* Confert  
baptisum cum mari rubro: Petrus, *1.  
Pet. 3.* cum diluuiò.

6. Sic & Prophetæ; *Ezech. 36.* *Effun-  
dam super vos aquam mundam.*

Dicitur autem de me, *1. Ioan. 3.* *Hic  
est, qui venit per aquam & Sanguinem; non  
in aqua solum; sed in aqua & sanguine:* quia est  
baptisum Fluminis, Fluminis, & Sangu-  
inis. Quod *Mat. 3. Lu. 3.* de igne & Spir. S.  
dicitur; id in Pentecoste impletum est.

## X. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERVS *lib. de Capt. bab.* Forma consueta non  
est ad substantiam Baptismi necessaria: vtare verbis  
quibuslibet, dummodo in nomine Domini bap-  
tizet, aut adeo in diaboli nomine; aut ipse diabolus  
baptizet; modo suscipias baptismum in nomine Do-  
mini.

CHRISTVS. Ego dixi, *Mat. vlt.*  
*Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in  
Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.*  
Vnde Sponsa mea, Magistra Veritatis  
ex Sp. sancto, tali vtendum Forma sue-  
uir & decreuit inde ab Apostolis: *Ego te  
baptizo in nomine. &c.* Quam S. Traditio  
vt docet, sic & custodit, pluribus Conci-  
lij confirmatam.

Atque hoc est baptizari, *Eph. 5.* *laua-*

cro aquæ in VERBO VITAE: non con-  
ditionali, sed concepto verbis totidem ac  
formali.

Quod autem Apostoli mei in Nomine  
Christi baptizasse produntur in *Actis*;  
*c. 2. 14. 19.* id in meo Instituto, sc. in Nomi-  
ne Patris & Filij & Spiritus Sancti, factum  
esse intellige cum S. Patribus.

## QVÆSTIO XI.

*An baptisus sit ad salutem neces-  
sarius?*

## XI. ANTICHRISTIANISMVS.

ALVINVS, Zvvinglius. &c. Baptisus non  
est necessarius siue ad remissionem pec. or.  
siue ad salutem consequendam. &c. Vide Lu-  
thero-cal. p. 3. q. 21.

CHRISTVS. Ego vero dico, *Ioan.  
3.* *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spir. S.  
non poterit intrare in regnum Dei;* Hæc ne-  
cessitas Medij est, non præcepti: vt benè  
docet *Au. l. 1. de pe. mer. & remis. c. 30.* Ra-  
tionem ipse reddidi: *Quod enim natum  
est de carne, caro est: Et oportet vobis nasci de-  
nuo.* Declarauit idem typo Serpentis æ-  
nei, cuius aspectus erat de necessitate  
medij: sic & Baptismi vsus contra mor-  
sum serpentis, id est, peccatum orig.

Neque hic per aquam volui mortifica-  
tionem intelligi peccatorum: Neque Aqua  
est epithetum Spiritus S. Neque Spiritum  
volui magis necessarium quam a-  
quam: Neque toto dicto inesse periphra-  
sin pœnitentiæ volui: Neque etiam a-  
quam passionis è latere meo manantem;  
*ex aqua*, id est, merito ac vi passionis  
meæ. Nihil, inquam, istorum volui: sed  
naturalem aquam.

## QVÆSTIO X.

*Baptizare cui fas in necessitate?*

## XII. ANTICHRISTIANISMVS.

**C**ALVINVS negat fas vlli, nisi Ordinario. Nouum hoc, eiusque proprium commentum est. Vide *Luthero-cal. p. 3. q. 22.*

**CHRISTVS.** Ego contrà affirmit, 1. Quia *Mat. 28. Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos:* at omnes tenentur etiam in articulo necessitatis Docere: quid nō & baptizare?

2. Piē fecerunt, *Act. 18.* docendo Apollinem Aquila & Priscilla par coniugum.

3. Deinde, *Act. 8.* Philippus solum Diaconus baptizauit eunuchum: Ananias, *Act. 9.* Paulum laicus. Petrus, *Act. 10.* iussit baptizari à fratribus laicis Cornelium eiusque familiam.

4. Ipso Pentecostes die baptizata sunt 3000. hominum; quod Apostoli soli facere nequiverint; iuuerint LXXII. discipuli, cum adhuc laici.

5. Saphira, *Exo. 4.* placuit Deo, quod in necessitate filium circumciderit, etiam coram Moyse, per id à morte seruato. Quanto gratius mihi fiet, seruata per baptismum in periculo subitaneum animā, pro qua mortuus sum?

## QVÆSTIO XI.

*Sintne baptizandi infantes?*

## XII. ANTICHRISTIANISMVS.

**A**NABAPTISTÆ negant ante XXX. annum baptizari oportere. Itemque Ministri Transyluaniz & subobscure Erasmus.

**CHRISTVS.** Ego de omni ætatis gradu dixi, *Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non intrabit in regnum Dei.*

Atque singulatim de Infantibus, *Luc. 18. Sinite paruulos ad me venire, talium enim est regnum cælorum. Et afferebant ad eum Infantes.* Ideo ipsos arcetè tum amplexatus, & benedixi, notante id *Marco.*

2. Deinde cum integras Apostoli familias baptizauerunt, in ijs & paruulos fuisse quis negarit? *Vt Act. 16.* Lydiæ domus, & Custodis carceris, & *1. Cor. 1.* Stephanæ.

3. Demum typus ita præmonstrauit: nam Circumcisio data infantibus est: at *Col. 2.* ea dicitur baptismus quidam, Quò rectius Ecclesia definiuit sub anathemate, ita fieri oportere.

## QVÆSTIO XII.

*Num qua Fides in pædobaptismo infantibus necessaria?*

## XIII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**UTHERANI Infantes quidem esse baptizandos; & Aut fidem in eis non requiri: Aut ipsos habere fidem, id est. motus nouos & sanctos, inel nantes ad fidem, & c.

**CALVINISTÆ** contrà: Infantes non credere: recte baptizari tamen; quod antè sanctificati sint, & Electi, in promissione Abraham facta. Vide *Luthero-cal. p. 3. q. 24.*

**CHRISTVS.** 1. Tametsi infantes actualem habere fidem non possint; vt quæ cognitione intellectus indigeat; Nec motus nouos fidei similes persentiscant: Non tamen iustificantur sine vlla fide.

I. Dixi enim, Ioan. 3. *Qui non credit, iam iudicatus est.* Vbi de Medio salutis loquebar; non de præcepto credendi: hoc enim infantes teneri non possunt. Et illius necessitatem absolutam ibidem declaravi typo serpentis ænei, in deserto exaltati, cuius respectu à serpentibus isti seruebantur; peribant, qui cum non aspectabant hæli: Ita exaltari oportet Filium hominis, *Ut omnis, qui Credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam.*

2. Hinc iterum dixi: Mat. ult. *Ite docentes & baptizantes.* &c. *qui Crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit.*

3. Adeo, Heb. 11. *Sine fide impossibile est placere Deo.* Vnde passim Apostolus; Rom. 3. *Arbitramur hominem iustificari per fidem.*

II. Porro Ego ipsis fidei, spei, charitatis habitus in baptismo infundo: Sicq; Ego & Pater meus ad eum venimus, & mansionem apud eum facimus; Ioan. 14. Sic, Ioan. 15. *Ego sum Vitis, vos palmites.* &c. Sic dicitur; Eph. 3. *Christus habitat per fidem in cordibus vestris.* Gal. 3. *Qui in Christo IESU baptizati estis, Christum induistis.* &c. *Viuo iam non ego, viuit vero in me Christus.*

III. Demum Actu credere infantes dici possunt; Tum quòd actu baptismi suscepti sit realis ac personalis professio fidei Christianæ: Tum quòd aliena fide afferantur ac gaudeant.

### QVÆSTIO XIII.

*An baptismus verè tollat peccata? An & Impeccabiles reddat?*

#### XIV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ cum Origenistis & Messalinis pernegant tolli; sed regi solū non imputata. Vide Luthero-caluin. par. 9. 25.

CHRISTVS. At verè de me Baptista, Ioan. 1. *Ecce Agnus Dei, ecce qui Tollit peccata mundi.* Et Ipse ego, Ioan. 13. *Qui lotus est, non indiget, nisi ut pedes lauet; sed est mundus totus.* Si totus, nil ergo remanet, ait S. Greg. 1. 9. epist. 39.

2. Idque ex contrario liquet, Ioan. 3. *Quod natum est ex carne; caro est, carnale totum: quod natum est ex spiritu; spiritus est, seu spiritale.* Sicut enim, ait meus testis, 1. Cor. 15. *in Adam omnes moriuntur; ita in Christo omnes viuificantur.* At mors illa vera fuit: ergo & vita vera, non imputatiua. Rursum, Rom. 5. *Sicut per vnus inobedientiam peccatores constituti sunt multi: ita per Vnius obedientiam iusti constituentur multi.*

3. Itaque Ioan. 3. *Nisi quis Renatus fuerit.* &c. Sic, Col. 2. *Cum essemus mortui propter delicta, conuiuificauit nos Christo:* 1. Pet. 2. *Quasi modo genitos infantes.*

4. Figuris idem manifestauit: taceo veteres: Ecce tibi, Mat. 8. porcorum in mari submersio. Probatice, Ioan. 5. Sanitatem veram corpori conferebat. Ego, Ioan. 9. cæcum natum oculos limui; se lauit, & vidit.

#### XV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ. *Non potest homo damnari nisi nolit Credere: si sit, vel redeat fides in promissionem baptizato factam.* Non baptismo, tanquam Dei chirographo certiores reddimur de perpetua adoptionis gratia, ait Calvinus. Vide Lutherocaluin. par. 3. quæst. 26.

CHRISTVS. I. Ego verò Sententiam recitauit ferendam, non ob fidei defectum, sed vitæ; Mat. 25. *Ite maledicti.* &c. *quia esurini & non dedistis.* &c. Ibidem: I 2 fatuæ



fatuz exc'uduntur à nuptijs, non quòd virgines non essent in fide illibata; sed quòd non ornatis essent lampadibus paratae. Certe 1. Pet. 2. *Melius erat eis non cognoscere viam iustitiae.*

2. Atque tamen si Rom. 11. *Tu fides stas: tamen Noli altum sapere: nam excidere fide potes: Sicut pater mendacij ab initio in Veritate non stetit.* Meus ille Judas verè, vt cæteri, credidit; at excidit fide, ac periit. Ita multi, 1. Tim. 1. *circa fidem naufragauerunt.* Thomas & Apostoli steterunt mecum in fide; sine me exciderunt; perissent, nisi ipsos restituissem.

#### QVÆSTIO XIV.

*An baptismus liberet fideles a lege Dei, Ecclesiae, & à Votis?*

#### XVI. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERANI IUXTA & CALVINIANI aiunt, Christianos ad aliam Deilegem non obligari, nisi ad Fidem; inq; hoc Christianam consistere libertatem. Vide *Luthero-cal. p. 3. q. 27.*

**CHRISTVS.** Ego verò per necessarium esse docui: *Matth. 19. Si vis ad vitam ingredi, serua mandata: Omnino, Mat. 5. nolite putare quoniam veni soluere legem. &c. Proinde qui seruat mandata mea, hic est qui diligit me. Mat. vlt. Baptizantes. &c. & docentes eos seruare, quaecunque mandani vobis.*

#### XVII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERO-CALVINIANI aiunt omnes, Baptismum omnes ab omni etiam humana lege obseruanda absoluere, cum nulla obligare conscientiam possit. &c.

**CHRISTVS.** Tales me conueniebant, vt circumuenirent, *Luc. 20. Licetne tributum dare Casari, an non? Quibus inquam: Quid me testatis hypocrisis? Ro. 13.*

*Omnis anima Potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi à Deo. &c. Mat. 7. Reddite ergo Casari, quae sunt Casaris, & quae Dei, Deo.*

2. Quid ego Pilato? *Ioan. 16. Non haberes potestatem aduersum Ate ullam, nisi tibi datum esset de super. Idco, Heb. 13. Obedite Praepositis vestris, & subiaccete illis. Ipse enim peruigilant pro vobis, quasi rationem reddituri pro animabus vestris.*

#### XVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERO-CALVINISTÆ: Baptismus liberat à Votis tam factis, quam faciendis.

**CHRISTVS.** Stat, perstatq; lex, *Ps. 75. Vouete, & reddite Domino Deo vestro. Et verò præclare norat vim Voti mea Deipara, dum dixit ad Angelum: Quomodo fiet istud, vt à voto absoluar, quoniam ex voto virum non cognosco? Deuotæ enim Deo, 1. Tit. 5. Cum luxuriat, & fuerint in Christo nubire volunt, habentes damnationem; quia primam fidem irritam fecerunt: at hæc baptizatae fuerant, neque tamen à voto liberatae. Plura par. 2.*

#### QVÆSTIO XV.

*Baptismus Christi, & Ioannis an sit idem?*

#### XIX. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERO-CALVINISTÆ, p. 3. q. 31. contra Lutherum, affirmant idem esse sacramento, & efficacis.

**CHRISTVS.** I. Nec ipse Ioannes baptismum suum esse Sacramentum vnquam dixisset: quod altioris id esse potestatis sit professus: *Non sum ego Christus: sed qui medijs vestrum stetit, ille est: cuius non sum dignus soluere corrigiam calceamenti.*

2. Ipse

2. Ipse differentiam edixit: Mar. 1. *Ego baptizavi vos in aqua sola, absque verbi concepta forma: Ille vos baptizabit in Spiritu S.*

3. Illius baptismus proprie dictus est *Baptismus Ioannis*. Mar. 11. Luc. 20. Act. 1. 18. 19. quod nihil ei Numinis inesset. Hinc, Mat. 3. *Videns Ioannes multos, venientes ad Baptismum SVVM*. Et Ego, Mat. 22. *Baptismus Ioannis de caelo erat, an ex hominibus?*

#### XX. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ parem Ioannis & Christi baptismis vim asserunt valuisse ad remissionem peccatorum ut ea non imputarentur.

CHRISTVS, 1. *Quantò præstantior est Spiritus aqua, (ait recte S. Basil. lib. 1. de bapt.) tantum excedit qui baptizat in Sp. S. illum, qui baptizat in aqua: Et ipsum adeo baptismus: quantumque sacramentum est præ non sacramento.*

2. Officium Ioannis erat, non instituire sacramentum: sed quod Angelus descripsit, Lu. 1. *Preibit ante illum in spiritu & virtute Helia, &c. parare Domino plebem perfectam*. Ioan. 1. *Ego vox clamantis: parate viam Domini. Venit ergo ad dandam scientiam salutis, non salutem ipsam vi Sacramenti.*

### III. DE CONFIRMATIONE ET EVCHARISTIA.

#### QVÆSTIO XVI.

*An Confirmatio sit verum Sacramentum?*

#### XXI. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ negant. Vide Luthe-  
ro-caluin. p. 3. q. 26.

CHRISTVS. Quæ tria ad sacramenti essentiam requiri posse videntur, ea adsunt Cōfirmationi. Promissio, Signum cum verbo & Mandatum.

I. PROMISSIONEM feci per amplam ac illustrem, *Ioan. 11. 14. de Sp. Sancto Consolatur meos; Ioan. 15. & confortatur ad testificandum; & Ioan. 16. datur Apostolis ac fidelibus robur ad arguendum mundum de peccato, de iustitia, & iudicio*. Ideo iussi, Luc. ult. *Sedete in civitate, donec induamini virtute ex alto*. Act. 1. *Accipietis Virtutum supervenientis Sp. Sancti in vos, & eritis mihi testes*. Atqui hæc insuper promissio facta est iam diu multumque catechizatis, Et baptizatis, sicque in gratia positus; & tamen ampliore confirmandis.

II. SIGNVM sensibile cum Verbo, quibus ea promissio applicetur, est Manuum impositio cum oratione. Et Apostoliquidem acceperunt eam gratiam absque medio, at non absque miraculo, in die Pētecostes: Cæteri verò cum medio dicto per Ministerium Apostolorum. Act. 8. *Tunc imponebant manus super eos, & accipiebant Sp. Sanctum*. Idem Act. 19. Atque ad hoc medium infallibilis subsequeretur effectus, diu visibiliter supervenientis Sp. Sancti, demum invisibiliter. Patet concionante Petro, Act. 2. idemque ex lohele testante. Item Act. 11. *Cornelium eiusque comites catechizante, & ad manuum impositionem veniente Sp. Sancto sic, quod, Nihil discrevit inter nos & illos, inquit*.

III. MANDATVM colligitur ex ordi-

I 3                      naria

naria & secunda manuum impositione, recte Mandati de super accepti. En praxin Act. 8. 19. Hebr. 6.

Neque ea Impositio manuum fuit baptizatorum oblatio facta Deo; sed infallibilis Collatio gratiæ. Neque erat gratia gratis data: quia hæc non dicitur simpliciter Sp. Sanctus; nec habitat semper in iustis, sed etiam improbis datur, Mat. 7. Neque hanc Ego promisi Ioan. 14. 15. 16, sed communem omnibus aliam. 1. Cor. 12. *Nunquid omnes prophetant; nunquid omnes loquuntur linguis? Vide in Luthero-cal. p. 3 q. 36.*

## DE EUCHARISTIA.

### QVÆSTIO XVII.

*An Realis veritas Eucharistica doceatur ex Figuris, P. omissione?*

#### XXII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ statuunt Lira: Nobis, & Hebræis symbola sunt in Sacramentis diuersa; et si nostra melior: at REM omnino eandem, figuratè & significatiuè tantum. Vide Luthero-cal. p. 3. q. 43.

CHRISTVS. Vtrotumq; sit Æqualitas in Symbolica Re siue materia. Vt in pane & vino Melchisedechano; in Propositionis panibus: in Eliæ pane. Par est & vis significandi.

AT non par Efficiendi. Nam Hebræis in figura omnia contingebant: Nunc verò, Ioan. 1. *Lux in tenebris lucet; & tenebra umbrarum eam non comprehenderunt. Ego sum Lux mundi: Ego sum panis viuus & verus, qui de celo descendit.* Ioan. 6, 1. Bene

de me, Heb. 6. *Tu es Sacerdos in Aeternū, secundum ordinem Melchisedech;* sed hic tamen non in æternum; nec iugiter, sed semel.

2. Deinde. 1. Reg. 21. Mundis corpore dabatur panes propositionis: At, 1. Cor. 11. *probet seipsum homo; qui enim manducat indignè, iudicium sibi manducat.*

3. Demum Eliæ panis satiabat ventrem: at Meus mentem. Ideo *Ecce ego plus, quam Elias, nempe Heli.* Quanto igitur Ego sum veritas & vita pæ Vmbris istis, & inanis elementis? Quò Diuinius quid inesse reuera debet meo Sacramento; quam in figuris huiusce inerat?

II. Præstantiores quoque fuissent Vmbræ & signa Hebræorum, quæ Symbola Christianorum: Vt Agnus animalis, Manna cæleste, Sanguis asperfusionis digniora sunt pane inanimato, furnali, & vino: Præstantiores inquam in Materia symbolica: in Vi significatiua: inque Effectu corporali.

AT verò nunc in Sacramento meo, Ioan. 6. *Caro non prodest quicquam animalis; Ecce, ego sum, qui loquor vobis: Ecce Agnus Dei, qui tollit peccata; qui immolatus est paschalis.*

2. Deinde, Ioan. 6. *Patres vestri manducauerunt Mannam, & mortui sunt: At verò Qui manducat hunc Panem, viuet in æternum.*

3. Demum, dicebat Moyses in asperfusione, Exo. 24. *Hic est Sanguis testamenti quem misit ad vos Deus? At Ego dixi: Mat. 26. Hic est Sanguis meus Noui testamenti.* Luc. 22. *Hic Calix Nouum Testamentum est in meo Sanguine.*

Ecce vna RE Diuinâ Nouum Sacramen-

mentum superat Vetera elementa inania. Et vero sanguis ille asperionis tyrum præferbat potius Institutionis Eucharisticæ, quam Passionis Dominicæ, Bell. l. i. c. 3.

## XXIII. ANTI-CHRISTIANISMVS.

LYTHERANI & CALVINIANI. in MCO Luthero- cal. p. 3. q. 44. pernegant, Ioan. 6. factam Eucharistiæ Promissionem aut Commendationem; nisi spiritualis manducationis cum fide apprehensiva Christi.

CHRISTVS. Ego verò secundum id promisi bifariam.

I. Implicitè, Mat. 28. *Ecce Ego vobiscum sum usque ad consummationem*, scil. in *Iugis scriptis*, Dan. 8. Sic id exponit Clemens V. cum Conc. Vienn. in Clementina de reliquijs: & Innocent. l. 4. c. 44. Patres tamen id exponunt de præsentia Divinitatis, aut Prouidentia Christi: Vti illud Mat. 24. *Me autem non semper habebitis corporali, visibilique præsentia, sicut pauperes semper habebitis*: at vero in Sacramentali, *Ecce, Ego ipse adsum, qui loquor vobis*. Ego, Ioan. 10. *sum Pastor bonus, pascens Verbo & Prædicato; & Incarnato, & Mystico.*

II. Expresè promisi, Ioan. 6. Demonstrantque illud Circumstantiæ omnes.

1. Quia Ego quæ Fidei obiectum eram Præsens ac datus: at loquebar de futuro: *quem Dabo*. Dein Manducatio per fidem res est omnium temporum, præteriti Patribus; præsentis, tunc cū Christo degentib<sup>9</sup>: at Eucharistia hic promissa, anno post Instituta, res erat futura, Et quidem Danda ad Manducandum hic ait non ad Patiendum: nam hic de Passione nec verbulum.

2. Distinctè loquebar; Deme Dato

in obiectum fidei sic: *Pater meus dat vobis Panem Viuum de caelo*. De Dando Sacramentaliter, dixi: *Panis, quem Ego dabo, prius Incarnatum; at postea Transubstantiandum.*

3. Dicere quid clarius debui ista promissione; *Panis, quem ego Dabo, Caro mea est: quæ dabo pro mundi vita*: Itèq; ista promissi exhibitione: *Accipite, & manducate. Hoc est Corpus meum, quod pro vobis datur in remissionem peccati*. Idem, quod promisi, & præstiti.

4. Promissum sic intellexerunt Samaritæ dicentes: *Quomodo potest hic nobis Carnem suam dare ad manducandum?* Et Discipuli dicentes: *Durus est hic sermo; & quis potest eum audire? Quos utrosq; correxerit dicens: Nisi manducaueritis Carnem. &c.* Neque in re tanta ludere volui metaphoris aut parabolis; qui hæc aliàs sivei discipulis explicare. Mat. 13. Ioan. 3. 10. 16. At claritate scandalizatis hic dixi: *Vultis & vos abire?* quasi dicat, fide hic opus; qui non credit, abeat.

5. Ego toto hoc sermone sæpè distinxim *Cibum & Potum, manducare & bibere, Carnem & sanguinem*: quò apertè speciem utramque futuri Sacramenti expressi. At spiritualis perceptio Christi per fidem non aget distinctione; cū modo fiat. vno semper simulque manducatio & bibitio. Sin tollas Species, iam perit Modus communicandi iste; *Caro mea verè est cibus; & Sanguis meus verè est potus.*

6. Ideo dixi: *Non, sicut manducauerant patres vestri mamma*: sc. fide sola in Venturum: sed realiter, substantialiter, vereq; sub speciebus.

7. Idcirco subiunxi sermoni miraculum de multiplicatis panibus, in typum

typum Sacramenti futuri. 8. Istud Manducare & Bibere realiter iuratus, Amen, Amen, confirmaui: & in iuramento lussem figuratis terminis, contra ius fas omne, moremque? At ista significat propriè corporalem actionem circa rem non imaginariam, sed re ipsa præsentem.

9. Planè sicut de futuro Baptismo dixi Nicodemo, Ioan. 3. *Oportet vos nasci de novo. Et Nisi quis renatus fuerit, &c.* Sic & de Eucharistia futura Ioan. 6. *Nisi manducet, &c. Et Qui manducat meam, &c.* Quare cedant Umbræ Veritati: & Fides mādudcet realiter præsentem Me, non imaginariè apprehensum tantum.

### QVÆSTIO XVIII.

*An Veritas Eucharistica doceatur ex INSTITVTIONE?*

#### XXIV. ANTICHRISTIANISMVS.

SACRAMENTARIJ CALVINISTÆ figuratè Christi verba capienda esse pertendunt, & abnegant Veritatem: Secus credentes arguunt Idololatria.

CHRISTVS: At Ego Veritas dixi, & dictum factum erat:

1. *Hoc sub speciebus contentum, Est verè realiter, substantialiter, Corpus meum:* Nimirum illud, Lu. 22. *quod pro vobis datur:* 1. Cor. 11. *Tradetur: Frangitur.* At panis non est traditus, datus, factus pro vobis: Ergo Neque *Hoc* est hic panis: Neque *Est* significat corpus, vt mera figura: Neque *Corpus* est Sacramentum corporis: sed *est* ipsum *Corpus meum* meæ Personæ Christi Dei & Hominis.

2. Similiter, Mat. 26. *accipiens Calicem*

*gratias egi, & dedi illis, dicens Consecrando: Mat. & Mar. 14. Hic est Sanguis meus noui Testamenti: Vel Luc. 22. Hic est Calix nouum Test. in Sanguine meo: Matth. Mar. Luc. Qui pro vobis effundetur:* At meus vere Personalis est effusus: ergo & in Sacramento prius datus. Atq; tali in re ac tanta propriè loqui debui, & feci.

3. Ita quoque verba mea Apostoli, omnisque retrò Patrum & Ecclesiæ posteritas accepit: & verè. Ego quoque omnem hæresin aduersariam destruxi; & anathematizauit Ecclesia.

4. Esto; sicut in Baptismi promulgatione locutus figuratè, Ioan. 3. *Nisi quis renatus: continuo tamen explicauit tropum per hoc, ex aqua & Spiritu Sancto.* Et in Institutione sum propriè locutus. Mar. ult. *Euntes baptizate in, &c.* At in Cœna voces sunt propriae omnes; explicauit nihil; quòd opus esset nihil. Vide in *Luthero-cal. p. 3. q. 46.*

5. Ad hæc id tempus, is locus, ea Actio, eæ personæ erant; quæ omnem lusum tropicum minimè patiebantur. Mei quoque Euangelistæ, ipseque Paulus, verbis vtuntur iisdem proprijs: cum alioquin vnus explicare soleat, siquid alter scripsit figuratè.

6. Denique Ego & panem & Calicem gratias agens; benedixi: hoc est, Consecraui. Neque sueui Benedicere, nisi magnū quid ac singulare in rebus efficiens ipsa Benedictione rerum, Deo eiusque Honori facta.

7. Vnde Apostolus. 1. Cor. 10. *Calix benedictionis, cui benedicimus, nonne communicatio Sanguinis Christi est? Et panis &c.* Hæc de realiter vero Corpore & Sanguine meo dicuntur; non de figurato. Sicut

& istud: 1. Cor. 11. *Qui mand. & bibit indigne &c. Reus est Corporis & Sanguinis Domini.* Qui solo corpore accipiunt, ij indigni: at digne percipiunt, qui spiritu & fide lumunt in ore & corde.

### QVÆSTIO XIX.

*An possibile DEO, pluribus in locis simul Christi existere Corpus?*

#### XXV. ANTICHRISTIANISMVS.

**C**ALVINISTÆ, cum damnato Wiclefo, negant. Vide in *Luthero-cal.* p. 3 q. 49. In *Genea.* p. 3 q. 12.

**CHRISTVS. I.** Dixi, Mat. 19. *Apud Deum omnia possible sunt.* Ita Factis docui, quando eram cum Deo cuncta componens Ego, per quem omnia facta sunt. Et qui voco ea que non sunt, tanquam ea que sunt.

2. Velint Adynatarij; nil credendum sine Verbo Dei; At Corpus vnum pluribus in locis existere non posse, nusquam scribi curavi, aut docui. Scriptum est, *Heb. 6. Impossibile est metiri Deum.* 1. Tim.

2. *Ne rare seipsum non potest.* Quia non potest illa Deus, quæ facere, deficere est.

3. Docent Adynatarij verè: Vera doctrina est, quæ Deum exaltat, hominem deprimat: At asserere istud de meo Corpore, est exaltare Deum.

4. Ea implicat, ut fatentur, quæ cum rei essentia pugnant; at *Esse in loco* est rei extrinsecum & accidentarium. Nam & vltimum cælum non est in loco. Omitto, quod natura docet.

5. Cum, *Act. 9. & 22.* Paulo apparui; in cælo simul & in aere extiti. Cui & dixi, *Act. 26. Ad hoc apparui tibi, ut constituam te Ministrum & resem eorum, que vi-*

*disti.* Et ipse inquit: 1. Cor. 9. *Nonne Dominum n. strum vidi: 1. Cor. 15. Nouissime, tanquam abortiuo, visus est & mihi.* Et quidem in terra me vidit, non oculis in cælo existentem intuitus est. Nam *Act. 9. Lux circumfulsit eum: at Ego sum lux.* Et percunctanti, *Quis es Domine?* aiebam, *Ego sum IESVS, quem tu persequeris.*

6. Sic & Petro apparui colloquens ei: Testibus S. Ambr. Egesippo, Athan. Sic deinde pluribus Sanctis *in terris visus sum.* &c. Simulque in cælo existebam idem.

### QVÆSTIO XX.

*An Corpus Christi tantum sit in Eucharistia sine Quanto, & Loco?*

#### XXVI. ANTICHRISTIANISMVS.

**C**ALVINIANI Veram presentiam negant Christi, ob quantitatem, quam occupare locum esse necessarium volunt.

**CHRISTVS. I.** At ego dixi, *Matth. 19. Mar. 10. Luc. 18. Facilius est CAMELO per foramen acus transire; quam diuitem intrare in regnum cælorum.* Attamen, ut hoc apud homines impossibile est; apud Deum omnia possible sunt. At non potest Camelus sic transire, nisi non occupando locum: quod cum Deo sit facilius; ergo & possibile est corpus non occupare locum. Iam verò minor est proportio foraminis acus ad camelum, quam hostiolæ ad Corpus Christi: atqui illud possibile est, & facilius, quam saluari diuitem: ergo & hoc, Christi Corpus non occupare locum in Euch. est possibilis illo. Esto, sit Camelus animal, siue rudens nauticus; fus deque est ad propositum vtrumque.

K

2. De-

2. Demetradit Symbolum, id est, Verbum Dei Traditum, non Scriptum: *NATVSEX MARFA VIRGINE*: Iuxta *Ila. 7. Ecce VIRGO concipiet, & pariet filium*: c. per Portam clausam, *Ezech. 4. 4.* per quam solus Dominus intrat. Et clare S. Patres asserunt, talem meum per Virginem egressum esse cum corporum penetratione factum, sine alterius mutatione substantiæ: Quanto facilius est in Eucharistia cum transubstantiatione?

3. *Angelus*, Mat. 28. Mar. 16. *reuoluit LAPIDEM ab ostio monumenti*; non Christus resurgens, qui prius eo clauso me penetraui. Nec lapis meo cessit Corpori; (vt fingunt Calu. Beza. &c. Contra S. Patrum Consensum:)

4. *Veni*, Ioan. 20. *ad discipulos foribus clausis secundum: vbi vel locum non occupauit Corpus meum, vel penetratio facta corporum est*: Vtrumque soli possibile Deo. Qui verò talem meum ingressum negant, (contradicientibus Euangelistis, & S. Patribus,) Me Christum abnegant, infideli deteriores.

5. Dixi, *Ioa. 3. Nemo Ascendit in Cælum, nisi qui descendit de cælo, Filius hominis*. Idemque feci: *Luc. 24. Necessit ab eis, & ferrebat in cælum. A. & I. Videntibus illis eleuatus est in cælum*. En modum, *Heb. 4. Habentes ergo Pontificem, qui PENETRAUIT cælum IESVM*. Atqui, *Iob. 37. Solidissimi, quasi ære fusi sunt cæli*. Quare Corpus Christi locum non occupauit sese penetrando. Proinde vt pariter in Eucharistia, possibile est, adeoque verissimum.

6. *Epulonis vox est*, *Luc. 16. Valde crucior in hac flamma*. His in animarum peccatis plura insunt miracula.

1. Corpora vruntur verè; nec tamen dissoluuntur dolore.

2. Tam spiritali naturæ conuenit Non posse impediri; quam corporali posse impediri. Attamen potentia Deo animas adstringit gehennæ, vt non possint, quo vellunt; & hisce corporibus nostris includit animas, à corpore non dependentes, vt egredi nequeant citra corporis dissolutionem.

3. Animæ seu spiritus nō solum tenentur ab igne, sed & cruciatur. quod intelligi sat nequit: credi debet Pariter causa Eucharistiæ.

7. Exempla plura similia Vide in *meo Genea. p. 3. q. 12. Cætera in Luthero cal. p. 1. q. 49.*

### QVÆSTIO XXI.

*An vere fiat TRANSUBSTANTIATIO & Accidentia persistent?*

#### XXVII. ANTICHRISTIANISMVS

**L**UTHERANI probabilius putant non fieri; fieri meum non impossibile censent. Vide *Luthero cap. 9 § 1. 5. Genea. p. 3. q. 13.*

CALVINIANI omnem abnegant, autantur, ciurant Transubstantiationem.

CHRISTVS. I. Quod dixi, feci, & verum erat: *Mat. 26. Hoc est Corpus meum*. Hic Panem accipi & benedixi verè & propriè; ergo Mutatum dedis; verumque dixi. *Hoc est corpus meum*, sc. Hoc sub spectibus Contentum, non est panis, sed Corpus meum: Non est figura corporis; sed corpus: Quanto minus verum est, Hic panis triticeus verè & propriè est corpus meum. Nam impossibile est Rem non mutari, & tamen fieri aliam: Nam effectus plura, & non esset.

II. H.

II. *Hic est Corpus meum, quod pro vobis traditur.* At non est traditus, seu crucifixus panis; Non Corpus paniceum; Non figura corporis mei; sed *Corpus meum*: Ergo *Hic*, quod erat sub speciebus panis. Quare panem necesse erat esse mutatum in Corpus meum, esseque panem desisse.

III. Atque in hunc sensum meum omnium Sanctorum ista semper, ita, ibi que; Consensus Patrum.

IV. Idem docui potestate simili, Minore, & Maiore substantia vna mutans in aliam: Simili, *1. ca. 2.* Aquam in vinum mutans feci initium liquorum, & manifestavi gloriam meam. At in similibus est simile iudicium: hic quoque similis est virtus: ergo & similis effectus.

2. Minore; Eo quod res, quæ minus possunt, quam Verbum Dei, vnam mutant in alteram substantiam; vt Ars, Natura, Gratia.

ARS Vitificis cinerem mutat in vitrum: quanto magis Verbum Dei panem in Corpus meum? Cum, *Eccl. 8.* Sermo Dei potestate plenus est; Nec dicere ei quisquam potest, quare ita facis?

NATURA, Vt in vite, aqua mutatur in vinum; succus florū per apes in mel, cibus in carnem: ergo magis, ait *Dama. panis & vinum transeunt, virtute Consecrationis, in Corpus & sanguinem Christi: Sic panis & vinum transeunt per nutrimentum in corpus hominis, & non in aliud.*

GRATIA, Vt *Moyser*, ait *Ambr. virgam proiecit, & facta est serpens per gratiam. Quod si tantum valuit benedictio humana, ut naturam conuerteret, quid dicemus de ipsa*

Consecratione diuina, vbi Verba Saluatoris operantur?

3. A Maiore, Nam Verbum Dei maiora fecit, facitque: *In principio erat Verbum; omnia per ipsum facta sunt*, *Eugenius*, *ex nihilo: ita ex potestate in spiritualibus Sacramentis, vbi precipit Virtus, seruit effectus.*

## XXVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

PET. MARTYR. Si detur Transsubstantiatio, tunc sensus falluntur circa proprium obiectum: Et probamus in Euch. esse verum panem, quia adest color, sapor, &c. Sicut Christus se probauit hominem verum, quod comedebat, dormiebat, &c. Alioquin in accidentibus esset falsitas; vt quæ sunt naturalia signa internæ substantiæ.

CHRISTVS. Dixi: *Hoc*, (saluo sensuum officio, & signorum seu specierum indicio:) *est corpus meum*, Contentum, & Significatum speciebus. Similiter & *Hic Calix*, &c. Quia *Ioan. 6.* *Hic est Panis*, specietenus, *Viuus*, re & veritate Christus, *qui de celo descendit*. Ita & *Hic calix est*, &c. specietenus: at re & veritate Sanguis idem, *qui pro vobis effundetur*.

Quocirca sensus non falluntur circa obiectum per se, quod sunt Accidentia; quæ manent; Substantia enim est eorum obiectum per accidens. Neque in his est falsitas; quia verè significant corpus Christi præsens eiusque effectus supernaturales: cum facta sit mutatio supernaturalis, dicta Transsubstantiatio.

Hanc triplici Similitudine ostendo sic fieri, vt Accidentia maneat.

I. *Heliseus*, 4. *Reg. 2.* *misit salin aquas amaras, & conuersæ sunt in dulces.* Qua in



Conuersione quatuor insunt: *Continens* species, seu claritas exterior, quæ manet. *Contentum*, amaritudo interior; quæ tranfit in *Operatum*, sc. in Dulcedinem; Sed per *Operans*, quæ est gratia: Sic in Eucharistia est *Continens*, Species permanens: *Contentum*, substantia panis interior, tranfiens in *Operatum* quod est Corpus Christi: idque per *Operans*, quod est verbum Dei.

II. Samuel ait ad Saul: 1. Reg. 10. *Instilet in te Spiritus Domini, & mutaberis*, sc. ex peccatore in iustum. In peccatore Species exterior corporis manet; Amaritudo peccati interior tranfit in Dulcedinem gratiæ; sed per Sp. Sanctum. Sic fit conuersio. Eugenius ad conuersum: *Nouum tibi & impossibile esse non debet, quod in Christi substantiam terrena conuertantur. Te ipsum interroga, qui præterita uilitate deposita subiuò nouam indutus es dignitatem. In exteriori nihil additum: totum est in interiore mutatum.*

III. Similitudo. Oua sub aue excluduntur in pullos. *Continens*, testa, est species exterior; *Contentum* est vitellum, quasi substantia interior oui; Hæc tranfit mutata in *Operatum*, sc. pullum; Sed per *Operans*, quod Natura est. Ita in Eucharistia.

2. Sic, Luc. 3. Sp. sanctus in specie columbæ apparuit super Christum.

3. Sic, Gen. 1. Spiritus Domini ferebatur super aquas; Glossa, *Sicut auis fouens oua.* Ita, ait Aug. *Panis non sanctificatur, ut sit Sacramentum, nisi operante inuisibiliter Spir. Sancto. Quia sicut de Virgine, per Sp. S. vera Caro Christi, sine coitu, est formata; ita per eundem de substantia panis mysticè idem Corpus Christi consecratur. Vnde Verfus.*

*Corpus DE pane est: Corpus DE Virgine. Primum DE, Conuersiuum est: Sed Materiale Secundum.*

## QVÆSTIO XXII.

*Eucharistia siue Res permanens; an Actio tranfiens?*

### XXIX ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERANI, Sacramentum Euch. est in solo ufa Actio tranfiens: P. manet tamen Præsentia Corporis Christi, dum ad ægros immediate post Cœnam defertur.

CALVINIANITUM præcisè tantum est Sacramentum, cum actu sumitur; non dum defertur. Vide *Luthero* c. p. 3. q. 55.

**CHRISTVS.** i. Ego ante manducationem & bibitionem dixi, & feci, verumque fuit: *Hoc est Corpus meum.* Quippe cum accedit verbum ad elementum, tunc, non postea, fit Sacramentum. At prolata à me verba protinus vera fuerunt.

Neque hic attendendum, quid prius, posterius scripserint Euangelistæ: nã, Mar. 14. produntur prius bibisse; dein me dixisse, *Hic est Sanguis meus.* &c. Sensus autem verborum cogit, ea prius dicta fuisse: cum causa manducandi esset istud. *Manducate; Cur? Hoc est ENIM Corpus meum; Mat. 26. Hic est ENIM Sanguis.* Idque prius in calice fuit, quam in ore: nam, Luc. 22 Mar. 14. *Hic est calix noui Test. in Sang. meo Est, dixi, n. ò. Erit.* Itaque Consecratio materiæ est actio Sacramentalis perfecta, etiam non subsequente Manducatione.

2. Ideo S. Patres dicunt in altari esse Sacramentum; aram esse sedem eius. &c. Vnde Rem permanentem verè esse Sacra-

Sacramentum agnouerunt, etiam omif-  
sa manducatione; Licet Benedictio fi-  
at in ordine ad manducandum.

3. Dissimilitudo Baptifimi & Eucha-  
ristiæ id declarat: Nam Baptifimus non  
est aqua; sed aquæ applicatio; quæ est a-  
ctio transiens; At Eucharistia est Res  
ipsa benedicta, res permanens per se &  
sacra, non communis: Sic I. Cor. II. Pa-  
nis, quem frangimus: Calix benedictionis,  
cui benedicimus. Atque illi Rei permanen-  
ti conuenit definitio Sacramenti; vt sit  
signum vifibile, gratiæ inuifibilis. Vide  
*Luthero-cal. p. 3. q. 55.*

### QVÆSTIO XXIII.

*Qualis Panis & Vinum sint MATERIA Eu-  
charistiæ?*

#### XXX. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERO-CALVINIANI Panem fer-  
ment tū sibi deponunt, cum Græcis Schif-  
maticis. Vide *Luthero-c. p. 3. q. 56.*

**CHRISTVS.** At, Mat. 26. *Prima die  
Azymorum, feria V. Luna IV. vesperi,  
accesserunt discipuli dicentes: Vbi vis pare-  
mus. &c.* Sic Mar. 14. *Prima die azy. quando  
Pascha immolabant. Luc. 22. Venit dies azy.  
in qua necesse erat occidi Pas. h.*

2. Ac ne feriam VI. Lunam XV. pu-  
tes ferotinam, ideo ait Ioan. 13. *Ante di-  
em festum,* sc. Luna XIV. Et post die  
clamabant: *Non licet nobis inte. fi. ere,* sc.  
ob festum Lunæ XV. quo Pascha bo-  
um, ouiumque immolandum: ideo nec  
Prætorium intrarunt Ioan. 18. *Vnum di-  
mittam vobis in Pascha, ipsa XV. Luna.*

3. Hisce consentiunt S. Patres om-  
nes recti corde. Atqui cum initio feriæ:

VI. quod dabatur vesperi feria V. Pa-  
scha manducaui, & continuò post in-  
stitui Euch. in ferm.

#### XXXI. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERANI sentiunt, Vinum posse misceri aquæ;  
at non ex debito, seu præcepto: factò tamen non mi-  
scent in Cœna.

**CALVINIANI** aquam etiam dirè execrantur  
in Cœna.

**CHRISTVS.** Ego verò ipse in Cœ-  
na sacra, calicem vini aquâ permiscui;  
etsi nullum id verbum scriptum, Tra-  
ditum tamen testatur, in Liturgia Iaco-  
bi, in Const. I. 8. Clementis, &c. & om-  
nis retrò continuata ætas, & S. Patrum  
harmonia. Vide *Luthero caluin. par. 3.  
q. 57.*

### QVÆSTIO XXIV.

*Ancerta Verborum FORMA conficiatur Sa-  
cramentum? Et ab alio, quam  
Sacerdote?*

#### XXXI. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERANI aiunt; Sed ore & voluntate Christi  
per Ministrum; non ore Sacerdotis vi iusionis  
Christi &c.

**CALVINIANI** negant: sed verbum concio-  
natorium, aut Institutionis Recitatorium ex  
I. Cor. II. requirunt. Quòd hæc verba velint ad  
instruendum populum historia recitari; non  
ad benedicendum Panem ac Vinum. Vide *Lu-  
thero-c. p. 3. q. 58.*

**CHRISTVS.** At Ego, i. Pronuncia-  
ui hæc: *Hoc est enim Corpus meum: Hic est  
enim Calix Sanguinis mei.*

2. Hisce Consecraui: quia dicta ver-  
ba ea statim esse vera oportuit, Idque  
esse, quod affirmant.

3. Volui eadem repeti, iisdemque cõ-  
secrari. & id per os Sacerdotis; non per  
solam

K 3

solam voluntatem meam: *Hoc facite*: sic volo, sic iubeo, vos *facite* ritu tali sensibili, hoc sacramentalis; non sola voluntate mea, hoc est modo miraculoso, & non sacramentali sensibili.

4. *Hoc vere facite*, non historice solum recitate, non solum predicare, *manducate*, non solum Credite fide excitata. Ita omnis retro posteritas *Facit*, *Fecit*, *Facit*: nil *Fingit*. &c.

## XXXII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHER. Baptizatus omnis potest administrare Eucharistiam; at ob confusionem ordinis ecclesiastici non vulgandum.

CALVINVS id præfractè negat.

CHRISTVS. Ego præcepi, *Hoc facite*, cunctis quidem Christianis sc. *manducate*, & *bibite*: at solis Apostolis, *Benedicite*, *Frangite*, *Distribuite*.

1. Cùm enim Sacramenta conficiantur in persona mea, ideo nil is facit, cui Ego non id commisi. Vnde Lucas; qui solus scribit, *Hoc facite*; solum præmiserat, *Accipit*, *benedixit*, *dedit*: quasi dicat, *Hoc*, quod solorum est Sacerdotum *facite*. Quia autem ego ipse manducaui & bibi; ideo & vos *manducate* & *bibite* sub eodem præcepto.

2. Quia si omnibus mandassem; benedicere & distribuere omnes tenerentur: quod per absurdum foret: ideo nunquam sic vsquam intellexit Ecclesia. Quare solos attinet Sacerdotes mandatum hoc.

## QVÆSTIO XXV.

*Quali cum Effectu, & Preparatione Communicatur?*

## XXXIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERVS: Preparatio optima est, ante retroque scaturere peccatis: Effectus Remitti peccata: Indignitas accedendi est, vacare culpa. LUTHERANI Remissionem pec. credunt, cætera rejiciunt.

CALVINVS variat, eadem asserendo; & negando. Vide *Luthero. c. p. 3. q. 60.*

CHRISTVS. 1. At ego, *Ioan. 6.* assero, ad vitam sumi panem cœlestem nutriendam ac conseruandam. Et aduersarij fatentur me loqui isthic de spiritalis manducationis effectu. etsi de symbolis agi pernegent. At *Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus*. Id quod externæ species attestantur. Cibus verò mortuis dari absurdum.

2. Deinde Eucharisticæ Figuræ præmonstrarunt idem: vt Elus agni, *Num. 9. & 2. Paral. 30.* à purificatis solum vescendi. Item panes propositionis: *1. Reg. 21.* Carnes sacrificiorum, *Leu. 22.* qui pollutus edebat, peribat anima eius de populo.

3. Et vero ideo, *Ioan. 13.* Laui pedes discipulorum prius, quam Synaxim adirent. Sic *Luc. 15.* Filius prodigus ante pœnitebat reconciliatus patri. Carens veste nuptiali, *Mat. 22.* eiectus è nuptiis dire punitur.

4. Hinc Apostolus, *1. Cor. 10.* *Vnus panis, & vnum Corpus multi sumus, qui de Vno Pane participamus.* Eò, quod Eucharistia solum profit vnitis in Charitate viua membris. Proinde, *1. Cor. 11.* *Probet seipsum homo, & sic de Pane illo edat. Qui enim manducat & bibit indigne, iudicium sibi man. & bibit.* Neque probatus is censetur, qui solum credit; sed quem expiatum non arguit conscientia; qui que seipsum iudicauit.

—o—o—

QVÆ.

## QVÆSTIO XXVI.

An Christus in quaque specie sit totus? An  
Vtraque sit vi Præcepti su-  
menda?

## XXXIV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERVS ait, negatque: Lutherani plures aiunt, prudentiores quæstionem dissimulant: Vbiq̄uitarij coguntur asserere.

CALVINISTÆ Vident & execrantur Concomitantiam. Vide *Luthero-caluin. par. 3. quæstion. 61.*

CHRISTVS. I. Dixi, Ioan. 6. *Qui manducat ME, viuet propter me. EGO sum Panis viuus qui, &c.* at non manducor nisi in specie panis: ergo in hac totus adsum.

2. Præclarè verode me meus, 1. Ioan. 4. *Om̄nis Spiritus, qui soluit Iesum, ex Deo nõ est; & hic est Antichristus:* at soluunt, qui Concomitantiam abnegant.

3. An non verissima hæc, *Hoc est Corpus meum;* Rom. 6. *Christus resurgens ex mortuis, iam non moritur:* Quocirca viuente inesse Animam Corpori oportet.

4. An non, Ioa. 1. *Verbum Caro factum est:* Num igitur sola caro absque anima? Quare nec & solum *Hoc est Corpus meum* in anime, An non sic *Verbum Caro factum est,* vt in naturis duabus vna sit Persona in hypostatica Vnione inseparabili? Et verò ea prima sunt fidei summaq; principia Christianæ.

## XXXV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERVS, & quidam pauci, permissam & alterutram; & vtramque dicunt sæpe; sæpe negant vt potiores.

CALVINISTÆ cum his. Vtramque præceptam esse volunt.

CHRISTVS. I. Sicut plures præiere Typi de Vna specie; de Vtraque pauciores: Ita Ego Ioan. 6. quator de

Vna meam prodidi Doctrinam:

1. *Qui manducat me, viuet propter me.*

2. *Qui manducat hunc Panem, viuet in æternum.*

3. *Si quis manducauerit ex hoc Pane, viuet in æternum.*

4. *Hic est Panis de cælo descendens, vt, si quis ex ipso manducet, non moriatur.* Hæc Doctrina mea.

2. Exemplum simile, Ioan. 6. Panes multiplicau; turbam saturau; Potum nec dedi, nec procurau. Item, Luc. 24. peregrinos in Emaus vnâ solâ Communicaui. Vbi sane Mysterium subesse mea declarauit panis Acceptio, Benedictio, Fractio, & Distributio: tum etiam Effectus illuminationis miraculosus. Vnde rectè multi S. Patrum asserunt S. Synaxin peractam esse: Alij Eucharistiæ fructum à me in figura demonstratum fuisse existimant. Pingunt, qui intellectiois figuram hic somniant.

3. Doctrina, Vtusque Apostolorum in vna est manifestus, Act. 22. *Erant perseverantes in Doctrina Apostolorum, & Communicatione fractionis panis, & oratione.* Vbi non de sacrificio Apostolorum, quasi sub Vna sacrificasset; sed quid populus egerit, describitur: In populo autem fidelium tunc multi erant Nazarzi, qui vino abstinere sinebantur.

## QVÆSTIO XXVII.

An sola MISSA sit proprie dictum  
Sacrificium?

XXXVI.

XXXVI. ANTICHRISTIANISMVS. In hunc sensum consensus inuadit S. Patrum.

**L**VTHERO-CALVINISTÆ pernegant. Vide *Luthero. c. p. 2. q. 68. & c.*

**CHRISTVS. I.** Ego in SACRA COENA Meipsū ipse Obtuli, Offerriq; iussi, *Hoc facite*, vsque ad consummationem sæculi: & sic *Ecce Ego vobiscum sum* in iugi sacrificio mundo. Atqui hoc est propriè dictum sacrificium fecisse, & instituisse. Ergo Eucharistia est illud, seu Misa. Ego vere sacrificauī; quia pane & vino sum cum benedictione. & c. vsus secundum Ordinem Melchisedech, Sacerdotis offerentis Deo.

**II.** Vtus sum verbis præsentis temporis, *Luc. 22. Datur: 1. Cor. 11. Frangitur; Luc. 22. Effunditur, Matt. 26. in remissionem peccatorum.* Hæc non sunt *Manducare, bibere; sed Sacrificari.* Idque tunc Incruentè, quia in præsentī & continenti: Item & postea, sed Cruentè, *Tradetur, Effunditur.*

**III.** *Quod pro vobis frangitur:* At Christum frangi non conuenit, nisi in specie panis: *Vt Isa. 58. Frange esurienti panem: 1. Co. 10. Panis, quē frāgitur. Act. 2. Frange panem circa domos Panem.* Itaque in S. Cœna Me prius obtuli sub speciebus vt Sacrificium: dein me dedi manducandum, vt Sacramentum.

**IV.** IN TYPICIS Sacrificijs, præsertim victimis prius immolabatur; dein participabatur, Caro manducatione, sanguis asperione; panis & vinum sumptione: At in S. Cœna sub speciebus Ipsissimus ineram Totus corpore & sanguine; dedique Me manducandum & bibendum: Quare prius immolassō me oportuit, sed incruentè: Et *Hoc facite*, sc. vtrumque offerendo, dein Monendo.

**V.** Meo cum SAMARITANA colloquio prædixi idem, *Ioan. 4. Veri Adoratores Adorabunt in Spiritu & Veritate, id est. Sacrificabunt.*

**1.** Quia schisma Iudæorum & Samaritanorum, quod hi in monte hoc Gaizim adorauerunt, id est, sacrificarunt: *Et vos, Iudæi, dicitis, quia Iero. est locus, vbi Adorare oportet, id est, sacrificare.* Ita loquebatur Abraham, *Gen. 22. Postquam Adorauerimus, reuertemur. Sic Ioan. 12. Gentiles ascenderant, vt Adorarent in die festo. Act. 8. Eunuchus venerat Adorare in Ierusalem.*

**2.** Quia Nunquam fuit Iudæis licita Adoratio, nisi in loco deputato vnicuique ratione Sacrificij: Cū autem de hoc esset schisma, & scemellæ sermo; meam quoque responsionem de eadem Sacrificiali Adoratione fuisse necesse est. Ceteroquin responsum non fecisset tanti quæstioni. At dixi, *Mibi CREDE, quia venit hora, quando neque in hoc monte, neque in Ierof. Adorabitur: sed in OMNI LOCO, iuxta Malach. 1. Offerretur Nomini meo Oblamina munda.*

**3.** Dixi, *In Spiritu;* quia, *Spiritus est qui uiuificat, Ioan. 6. sola mortua caro non prodest quicquam. Vbi verè Petrus; Verba quæta habes: qualia sunt mea Consecrationis: Et Veritate realis vereque præsentis Corporis & Sanguinis mei.*

**4.** De Noua Adoratione Sacrificiali dixi: *Veni hora, incipientis à Meipso Sacrificialis Adorationis, Et nunc est: Ecce ego adsum: Hoc est enim Corpus meum: Hoc est enim Calix Sanguinis. &c.*

**5.** Sermo totus erat de Adoratione

externa; non de interna simplice, aut bonis operibus: quia illa fuerunt ante in lege naturæ & Moyſis. Ita recte S. Patres docuerunt.

VI. APOSTOLVS, I. Cor. 10. v. 15. de altari triplice meminit, Gentilium, Iudæorum, Christianorum. Iubet, *Fugite ab idolorum cultura. Nolo vos socios fieri mensæ demoniorum.* Quare?

1. Quia *Calix benedictionis, cui ben. nonne Com. Sang. Christi est? & Panis. &c.* Ecce Sacrificium consecratorium: Nunc esse Sacramentum particeps: *Non potestis calicem Domini bibere, & demoniorum: Non potestis mensæ Domini particeps esse, & demoniorum.*

2. Quia *Videte Israel: Nonne, qui edunt Hostias, particeps sunt Altaris?* Participare de altari, est de sacrificio participare: at Christiani participant de Mensa mea: ergo & de Sacrificio meo.

Item Heb. 7. *Translatio Sacerdotio, necesse est ut Legis translatio fiat; ut facta est à Naturali ad Moſaicam; ab hac ad Christianam: similiter & Sacerdotiū ac sacrificium triplex est, Naturale, Legale, Christianum.* Quare ubi est peculiaris Lex, ibi & Sacerdotium & sacrificium est peculiare: at Christiana est peculiaris lex: ergo & sacrificium. Vide *Becani Manuale c. 10. arg. 4.*

VII. PROPHEſIÆ d'ctis meis, Institutoque sacrificio nouo præcinerūt. Vnde meus S. Aug. ep. 49. q. 3. *Nostrum, ait, sacrificium non solum Euangelicis, sed etiam prophetis libris demonstratum est.* vt, I. Reg. 2. prædicatur Heli cessaturum sacrificium Patrum eius, cum surget Nouus Sacerdos: id est, Christus. Prou. 9. *Sapientia edificauit sibi domum.* &c. Isa. 19. *Co-*

*gnoscens Aegyptij Dominum, & colent eum in hostijs & muneribus.* Et verò, Dan. 8. & 12. proditur Antichristus *Iuge Sacrificium sublaturus: teste Apoc. 13. Malach. 1. In omni loco sacrificatur, & offertur Nomini meo Oblatio munda: Quia magnum est nomen meum in gentibus.* De hoc in *Lutherocalum. p. 3. q. 72.*

### QVÆSTIO XXVIII.

*An Missa sit Sacrificium Propitiatorium, & Imperatorium?*

#### XXXVII. ANTICHRISTIANISMVS.

L'VTHERO-CALVINISTÆ propitiatorium esse negant.

CHRISTVS. Est vel maxime Propitiatorium inde ab Institutione sua.

1. Ego dixi: *Hic est Sanguis, qui pro vobis funditur in REMISSIONEM peccatorum.* Hoc vt in mea sacra Cœna iam tum in præſenti, *Funditur*, verum fuit: sic & est, eritque in Missa.

2. Eoque magis, quod Missa est sacrificium applicans promissiones Noui Test. Ideo enim Luc. 22. appellauit *Nouum Testamentum*: at inter huius promissiones vna est de Remissione pec. teste *Ierem. c. 32. & Heb. 8.*

3. Hinc meus ait, Heb. 5. *Omnis Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his, que sunt ad Deum, vt offerat dona & Sacrificia pro peccato.*

4. Ideo ex contrario infert: Hebr. 10. *Vbi est horum remissio iam non est Oblatio pro peccato, quasi dicat, vbi nondū facta est remissio; ibi adhuc relinquitur Hostia pro peccato: Atqui remissio perfectè completa nondum est facta; sed fit*

L quo,

quotidiè vsque ad consummationem  
sæculi.

3. Quid? In lege Naturæ & Moyſis  
fuiſſet Propitiatoria; & in Chriſtiana  
lege ea deſiderarentur? Job. c. i. quoti-  
die ſacrificabat pro peccatis libero-  
rum. Et vt pro amicis Deum propitia-  
ret, ca. vlt. iuſſit ipſe Deus. Quæ ſacrifi-  
cia, *Leuit. 5. & 6.* varia, cum typica fue-  
rint Chriſtiani, quanto magis hoc eſſe  
propitiatorium oportet? Et ea propitia-  
bant, non ex ſe, ſed reſpectu ſuo ad ſacri-  
ficium Crucis; quo efficacius Chriſtia-  
nū, in quo ſum Ipſe propitiatio veſtra?

## XXXVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ eſſe Impetrato-  
rium negant.

CHRISTVS. Meum, inquam, Sa-  
crificium Miſſæ eſt vel maxime Impe-  
tratorium.

1. Cū inter Orationes, quas iuſſi,  
locum facilè principem obtineat. Hoc  
meus voluit, qui, *1. Tim. 2.* Suadet fieri  
in Eccleſiâ Obſecrationes, poſtulationes, oratio-  
nes, gratiarum actiones pro omnibus. Et rectè  
ſic expoſuerunt eum S. Patres.

2. Idem Typi in Veteri Teſt. docent  
de Hoſtijs Pacificis, *Leu. 7.* Dauid, *2.*  
*Reg. vlt.* pro auertenda peſte obtulit pa-  
cifica: Onias, *2. Mach. 3.* pro ſalute He-  
liodori. *Eſd. 6.* pro vita Darij. Enimvero  
*Ego ſum pax veſtra.*

IV. DE POENITEN-  
TIA.

## QVÆSTIO, XXIX.

*An Pœnitentiæ ſit verè Sacramentum?*

## XXXIX. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERS cum ſuis principio negarunt: dein af-  
ſeruerunt.

CALVINVS cum ſuis pernegant. Vide *Luthe-  
ro cal. p. 3. q. 80.*

CHRISTVS. Ego vero aſſerui, &  
aſſero eſſe Sacramentum: Ioan. 20. *Ac-  
cipite Sp. Sanctum, quorum remiſeritis pecca-  
ta, remittentur eis. Et quorum retinue-  
ritis, retenta ſunt.* Hic nil abeſt eorum, quæ ve-  
ro ineſſe Sacramento debent.

I. SIGNVM Externum: *Remiſeritis:* Re-  
mitti verò ſibi peccata nemo intel-  
ligit, niſi per ſignum, ſeu Ritum: vocis Tum  
Abloluentis: *Ego remitto;* ſeu, *Et in eo ſibi.*  
*Et c.* Tum pœnitentis; Non enim remi-  
ti peccata debent aut Nolentibus, aut  
niſi ijs, qui peccata ſe habere confiten-  
tur, ſibi que diſplicere teſtantur. Tales,  
*Act 19. Qui crediderant, veniebant confiten-  
tes, & annunciantes Actus ſuos.* Idem que  
promulgatum eſt, *Iac. 5. Conſitemini al-  
terutrum peccata veſtra; ut ſaluemini.*

II. PROMISSIO gratiæ: *Remittuntur*  
*eis;* idque poteſtate Iudicaria; non An-  
nunciatoria. Quippe hic ego dedi pote-  
ſtatem Clauium; non Prædicationis.  
Vnde rectius Patres interpretati ſunt  
id de Fidelium peccatis remittendis in  
pœnitentiâ: non de Infidelium remitte-  
ndis peccatis in baptiſmo. Atque de  
fidelibus iudicatur: Nam *1. Cor. 6. Quid*  
*ad me de his, qui foris ſunt, iudicare?*

III. MANDATVM liquet ibidem.  
Nam ideo Ritum dedi, & gratiam pro-  
miſi, quod vſum eorum vigere volo, &  
durare vsque dum purgatione eger Ec-  
cleſia *Luc. 13. Niſi enim pœnitentiâ geri-  
tis, ſimiliter peribitis,*

IV. FOR-

IV. FORMA liquet ibidem: *Remitto tibi peccata tua*: Velex Mar. *Absoluo te*: *Quacunque solveris super terram*. &c. Sicut ex illo: *Baptizantes eos in Nom.* &c. forma petitur ista, *Ego te baptizo*.

V. MATERIA Essentialis est in pœnitente Actio Contritionis & Confessionis: Integrans est, Actio satisfactoria. Cum igitur adsint Pœnitentiæ, quæ ad Sacramenta requiruntur; ipsum verè Sacramentum esse necesse est. Vide plura in *Luthero-calvin. par. 3. question. 80.*

### QVÆSTIO XXX.

*Quæ sunt Partes Pœnitentiæ Essentiales?*

#### XL. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINISTÆ Essentiales partes constituunt Memoriae reditum ad acceptum baptismum; & Absolutionem. Vide *Luthero-cal. p. 3. q. 81.*

CHRISTVS 1. Dixit meus, qui me dilexit: *1. Ioan. 1. si Confiteamur peccata nostra*; non, si respiciamus ad baptismum: *Fidelis est & iustus, ut remittat nobis peccata nostra, & emundet nos.*

2. Dixit Vas electionis: *Heb. 6. Impossibile est eos, qui semel sunt illuminati, sc. per baptismum, ut bene S. Patres; & prolapsi sunt, rursus, repetito & iam mente baptismo, renouari ad pœnitentiam baptismalem*: At vero ad aliam Sacramentalem etiam plus *septuagies septies* possibile est renouari. Ratio. Vnum enim est fundamentum fidei & Ecclesiæ, ianua vna Baptismus: oportet esse *Non rursus iacentes fundamentum pœnitentiæ baptismalis*:

*Qui non intrat per Ostium baptismi, ille fur est infidelis*: *Ioan. 10. Qui autem intrat per Ostium, ille vocem meam audit*. Doctrinæ docentis per Ecclesiam, & pascua inueniet Eucharistiæ, Pœnitentiæ, Confirmationis, &c.

3. Neque Petrus Simonem baptizatum, ac relapsum in peccata, *Act. 8.* remisit ad memoriam baptismi: Nec, *1. Cor. 6.* incestuosum Paulus: sed ad Pœnitentiam, tabulam secundam post naufragium.

4. Nihil vsquam in S. Scriptura, vel in Ecclesia Dei reperitur doctum tale, de memoria baptismi.

#### XLI. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI Hi Absolutionē sō a esse partem Essentialē volunt Pœnitentiæ: Isti duas, Ritum visibilem, & Verbum Absolutionis.

CHRISTVS S. Ego verò duas solas institui, Confessionem, & Absolutionem, *Ioan. 20.* ceu supra liquet. Cum enim Sacramentum voluerim esse signū visibile inuisibilis gratiæ, statui ad signū externum Confessionis peccata remitti cum signo externo sc. Absolutionis; aut, isto non apparente, peccata retineri, cum signo Absolutionis item negato. Ut pœnitentes ab impœnitentibus dignoscantur: & illi plus *septuagies ignoscatur*: hi verò *sint tibi sicut ethnicus & publicanus*. Est autem Sacerdos primarius Operarius meus, per Claves Absolutionis; huius vero Cooperarius est Confitens per actum sinceræ & contritæ humiliatio- nis; ad exemplum Publicani stantis retrò; & Magdalenæ lauantis pedes meos lacrymis; & respecti à me Petri flentis amarè.

\* \*

L 2

QVÆ-



## QVÆSTIO XXXI.

*Quæ sint Partes Pœnitentiæ Materiales:*

## XLII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI Alij duas aiunt, Contritionem & Fidem. Alii tertiã addunt Nouam obedientiam, seu Opus bonum.

CALVINIANI duas, Mortificationem veteris hominis & vitiorum; ac Viuificationem per fidem. Vide *Luthero-cal.p. 3. q. 8. 4.*

CHRISTVS. I. TERROR ex minis Legis non est Contritio, aut Mortificatio, nec pars Pœnitentiæ. Nã, 2. Cor. 7. *Quæ secundum Deũ est Tristitia, Pœnitentiã in salutem stabilem operatur.* Tristitiam hic vocat pudorem & molestiam cogitantis adire pœnitentiã, vt Motiuum ad hanc motiuum verò ad rem pars rei non est. Vnde ibidem ait; *Gaudeo, non quia contristati estis ex pudore humano; sed quia contristati estis ad Pœnitentiã, id est, de fructu tristitiæ gaudeo qui est impulsio, accessioque ad Sacramentum.* Vide q. sequentem.

II. FIDES non est pars Pœn. et si prœquiratur.

1. Nam *Mat. 1. Pœnitentiã agite, & Credite Euangelio. Act. 20. Testificans Iudais & Gentilibus in Deum Pœnitentiã, & Fidem in Dominum Iesum.* Vbi sanè clara fit distinctio fidem inter & Pœnitentiã.

2. Fides prœt Pœnitentiã, & gignit. *Ionã 3. Crediderunt primum Niniuita in Deum, & deinde pradicauerunt ieiunium, & induti sunt saccis.*

III. Non sunt pars pœnitent. omnia Opera bona, quæ post iustificationem

fiunt; sed fructus sunt digni pœnitentiã.

IV. Nec Mortificatio & Viuificatio Calviniana sunt partes. Quia & illa sunt fructus pœnitentiæ, ipsaq; Iustificatio: atqui hanc prœcedit pœnitentiã. *Ezech. 18. Si pœnitentiã egerit impius; iniquitatum eius non recordabor. Dixi Luc. 13. N. si pœn. habueritis, omnes similiter peribitis. Luc. 24. Oportet pradicare pœn. & remissionem peccatorum.*

V. Contritio, Confessio & Satisfactio, sunt partes Pœnitentiæ illius, quæ ad remissionem peccatorum in Sacramento ordinatur: Alioquin pœnitentiã virtus, est simplex, partium nescia. Ad Pœnitent. sacramentum igitur pertinet, I. Contritio. *Isaël. 2. Scindite corda vestra. Pl. 50. Cor contritum & humiliatum Deum non despicies.*

2. Confessio *Num. 5. Vir siue mulier, cum fecerint ex omnibus peccatis, quæ solent hominibus accideri, Confitebuntur peccatum suum. Mat. 3. Baptizabantur ab eo confitentes peccata sua. Act. 19. Multi Credentes ueniebant, Confitentes & annunciantes actum suos.*

3. Satisfactio per opera laboriosa, 2. *Eld. 9. Conuenerunt filij Israel in ieiunio, & saccis, & huius super eos: & Confitebantur peccata sua. Dan. 4. Peccata tua elemosinis redime. Mat. 11. Olim in cinere & cilicio pœnitentiã egissent.*

4. *Dauid, 2. Reg. 24. percussit cor suum: en Contritio: Et dixit ad Dominum: Peccavi valde in hoc factò: en Confessio: Porro en satisfactio: sed precor Domine, vt transferas iniquitatem serui tui, quia stulte egimus. &c. Vertatur, obsecro, manus tua contra me. Publicanus, Luc. 18. Contritus non audebat oculos tenere in calum: Confessus,*

ait:

ait: *Deus propitiuſ eſto mihi peccatori: Satisfaciens tundeſt peccatuſ. Prodigiuſ, Luc. 15. Cõtrituſ factuſ deteſtatur: confitens ait, Pater, peccavi in cœlum: & corã te. Satisfactuſ ait: Fac me ſicut unum ex merce nariis tuis.*

### QVÆSTIO XXXII.

*Contritio an ſit Actio libera, Evangelica, parſque Pœnitentiæ?*

#### XLIII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**UTHERANI, RIGIDI, eam aiunt eſſe Terrorem ex coactis, & Legis miniſ: Pr. inde eſſe coactam Paſſionem, non Actionem liberam; Non opus bonum, quiſ ſpoliat. omni opere bono: ac pertinere ad Legem, non ad Euangelium:

MOLLES contra & CALVINISTÆ docent cum Catholice Orthodoxis.

**CHRISTVS**, Speculum veræ Pœnitentiæ mea præbuit Magdalena; quã & verbis ipſe teſtatuſ ſum luculentè, Luc. 7. *Dimittuntur ei peccata multa* (Auctoritate mea non vilius virtute Sacramenti, nondum adhuc inſtituti.) *Quoniam DILEXIT multum*: Non, quoniam fuit paſſa terrores: ſed merito ex amore.

2. Iacobi 1. *Nunquid & demones credunt, & contremiſcunt*, ad latam ipſiſ pœnalem legem. Neque tamen idcirco pœnitentiæ contritionem habere cenſendi ſunt.

3. Ter, & verè teſtatuſ eſt Petruſ mihi: Ioan. 21. *Tu ſcis Domine, quia amo te*: Idemque ſemper imperterrituſ egit; niſi quando, Mat. 14. *cœpit mergi*; At *Modice fidei*: Et ancillæ ad vocem terreri, immemor ſui, Mar. 14. Ecce terror eum in peccatum negationiſ traxit: Amore autem mei ſuiſ conuerſuſ fleuit amarè.

4. Phariſæi quantos Legis terrores aut ſentiebant, aut præſerebãt hypocritæ: eos tamen Contritionem dixerit

nemo, niſi ſimiliſ ipſiſ aut deterior. Nec Regiſ Balthaſar ex conſcientiaterrore ad viſæ manuſ apparitionem, Contritio fuit: Dan. 5. &c. Nec Iudæ terror conſcientiæ ex læſæ memoria Legis quintæ in Decalogo.

5. Parumne clarè Dauid vim debitam aſſerit Contritioni, Pl. 50. *Cor contritum & humiliatum Deus non deſpicies*: atque Iſaias Dominuſ: *Ad quem reſpiciam, niſi ad pauperculum, & contritum ſpiritu, amore læſi Dei, & deinde etiam tremenſem ſermone ſ meoſ pœnalem*, Pl. 35. *Prope eſt Dominuſ iſ, qui tribulato ſunt corde.*

#### XLIV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI RIGIDI. Contritio eſt Paſſio coacta, non Actio libera.

**CHRISTVS**. At ego inquam, Mat.

3. *Penitentiam AGITE*, Ioel c. 2. *ſcindite corda veſtra*. Pauluſ Act. 17. *Annunciat hominibuſ, ut omneſ ubique Pœnitentiã AGANT*. Imperatur, quod agamuſ, & agere poſſumuſ. Vide *Luthero-calu. par. 3. q. 85.*

#### XLV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI RIGIDI. Contritio pertinet ad Legem, non ad Euangelium.

**CHRISTVS**. Ego dico, Mat. 4. *Penitentiam agite; appropinquabit enim regnum cœlorum*. Ego Luc. 5. *Non veni vocare iuſtoſ, ſed peccatoſ ad penitentiam*. Ego, Mar. 6. mittens Apoſtoloſ prædicatum, prædicare pœnitentiã iuſſi: Meque explicauit poſt reſurrectionem, Luc. ult. *Oportet prædicari Pœnitentiã, & remiſſionem peccatorum in omneſ gentes*. Petruſ, Act. 5. verè dixit, *Me exaltatum à Patre, ad dandã Pœnitentiã Iſraeli*. Quin, Act. 11. *Ergo & Gentibuſ Pœnitentiã dedit Deus ad vitam*.

Hocque prædicauit, Act. 20. *Viſ electio-*

tionis, *Act.* 26. Et quisquam adhuc Contritionem ad Euangelium pertinere negabit?

2. Ego, *Ezech.* xi. & 36. Israeli promisi Test. Noui nouum spiritum, & cor carneum pro lapideo; malleumque conterentem petras, *Ier.* 23.

3. Lex vetus hoc differt à Noua, quod nō habeat promissionem gratiæ: Nam, *Gal.* 2. *Si ex Lege esset iustitia, Christus gratis mortuus esset.* *Rom.* 4. *Qui operatur, ex Lege, habet gloriam; sed non apud Deum.* At verò, 2. *Cor.* 3. *Idoneos Nos fecit Ministros Noui Test. non Litera, sed Spiritu. Litera enim occidit, Spiritus a. viuificat.* *Nā, Pl.* 50. *Sacrificium Deo Spiritus contribulatus.* *Ezech.* 18. *Si impius egerit penitentiam, vita uiuet.*

4. Lex solum terreret; non Euangelium? Et vero hoc longe horribilius terret illa, minaturque gehennas. *Mat.* 3. *Cuius ventillabrum in manu eius. &c. paleas autem comburit igne inextinguibili.* Sic passim comminor gehennas, vermes immortales, Tenebras exteriores, stridorem, supplicia. &c. *Non erubescio Euangelium: Virtus enim Dei est in salutem omni Credenti. &c. Reuelatur enim ira Dei de celo super omnem impietatem & iniustitiam. &c.* Atque tantò minus spoliatur bonis operibus hominem Contritio, vt quidam errare malunt inimici crucis.

#### QVÆSTIO XXXIII.

*Contritio Vnde, Qualis, Quanta esse debet?*

#### XLVI. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANVS Kemnitius affingit Conc. Tridentino, quod stabiliat Pelagianismum, ac doceat Nos à peccatis liberari, non Dei gratiâ, sed nostris meritis.

LUTHERANI tamen omnes & Calviniani in hoc consentiunt nobiscum.

CHRISTVS. Dixi, *Mat.* 18. *Si quis Ecclesiã non audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus.* At Vniuersalis Ecclesia mea in Conc. Tridentino definiuit ac sapius stabiliiuit istud: Contritio seu Pœnitentia est Donum Dei, nec potest sine speciali gratia obtineri. Teste verbo factoque meo. Nam, *Luc.* 22. Me negauit Petrus tertium; nec resipuit, donec ego conuersus respexi Petrum: & fleuit amare. Pulchrè S. Amb. lib. 10 in *Luc.* Quos Iesus respicit, plorant delictum. Negauit Petrus, & non fleuit; quia non respexerat Dominus. Negauit tertio, & respexit Iesus, & ille fleuit amare. Ita *Ezech.* 36. *Auferam vobis cor lapideum, & dabo vobis cor carneum; ecce Deo opus ac donum.* Ita *Tim.* 2. *Ne quando de illis Deus poenit. & respiscant à diaboli laqueis.*

#### XLVII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERVS solus negat odium peccati præteritis penitentia includi; nouam vitam si fieri solem.

Contradicunt ei cæteri Lutherocaluinistæ omnes.

CHRISTVS. Ego verò, *Matth.* 23 & alibi sapius Scribarum ac Phariseorum coarquo peccata. Sic & *Act.* 7. *Stephanus.* *Act.* 13. *Paulus.* *Act.* 2. & 3. *Petrus.* S c Deus, *Gen.* 3. *Quare hoc fecisti?* *Gen.* 4. *Cayn quid fecisti?* Sic Prophetæ omnes in memoriam reducunt peccata. Plena exemplorum scriptura est. *Magdalena, Luc.* 7. *vetera peccata defleuit.* *Luc.* 19. *Zachæus pro præteritis satisfecit.*

#### XLVIII.

XLVIII. ANTICHRISTIANISMVS. LVTHERVS & CALVINISTAE negant esse Contritionem necessariam remissioni peccatorum.

LVTHERANI potiores affirmant Nobiscum.

CHRISTVS. At primam, vt maxime necessariam, Prophetæ, Baptista, Ego, & Apostoli prædicauimus penitentiam; à qua abesse nequit Contritio. Apoc. 2. *Poenitentiam age, & prima opera fac. Sin autem, veniam tibi cito. &c.* Ezech. 18. *Proiecite à vobis prauitates; & facite vobis cor nouum.*

2. Ita mandauit; *Poenitemini*: proinde quin necessaria sit Contritio, dubitare nefas. Nam, Mat. 19. *Si vis ad vitam ingredi serua mandata.*

3. Væ dixi impœnitentibus. Mat. 23. *Quoties volui congregare filios tuos. &c. & nolulistis?*

#### XLIX. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTAE fingunt à Papiſtis requiri contritionem simpliciter Perfectam iræ Dei æqualem: quæ, vt impossibilis, adigat homines ad desperationem aut hypocrisim.

CHRISTVS. Verè Psaltes, 89. *Quis nouit potestatem iræ tuæ; & præ timore tuo iram tuam dinumerare?* Inſinitæ iræ nulla humana contritio finita potest æquari: proinde nec vnquam præcepta fuit. Sat mihi, vt Diligi, Sic & conuerti in toto corde. 2. Par. 30. *Dominus bonus propitiatur cunctis, qui in toto corde requirunt eum.* Velle tuum postulo totum; Sentire tuum da, quod vel habes, vel accipis plus minusue Penſo ego, ex quanto, non quantum dolea. Ideo Ita. 30. *Quo momento reuerſus in gremio matris filius eris.* Nã, Ezech. 18. *Facite est in cunctis Dei subnũd boniſta*

re pauperem. Ita dole, quantum tibi posse videris, exemplo Dauid, Petri, Magdalena. &c.

#### QVÆSTIO XXXIV.

*Effectus Contritionis an sit Remissio peccatorum etiam solum cum Voto Sacramenti?*

#### L. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTAE negant: Aiunt Lutherani, vt Kemnitius.

CHRISTVS. Experta secus Magdalena est, Luc. 7. *Remittuntur ei peccata multa, Quoniam dilexit multum, ex, & cum qua fluxit Contritio iustificans, & dilectionem testificans.* Sic Daniel c. 4. *Peccata tua elemosynis redime.* Tob. 12. *Elemosyna à morte liberat; & ipsa est, qua purgat peccata.* Quæ de elemosynis penitentium accipi oportet: nam ijs iustis remissionum peccatorum penas redimunt: iniustis nil iuuantur.

#### LI. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTAE aiunt, ad desperationem, vel hypocrisim homines induci per postulationem perfectæ Contritionis Papiſticae.

CHRISTVS I. Ego verò qualem requisivi Dilectionem ex toto corde, &c. perfectam; talem & Contritionem esse penitentis oportere in Magdalena, cæterisque ad me conuersis peccatoribus, ostendi. Quocirca perinde esse vtraque perfectæ in penitentibus potest; in Voluntate quidem auersa ab peccato, & conuersa ad Deum perfectæ; in Sentu autem inferioris animæ; quanti-

eam humana patitur fragilitas. 2. De tali Moyses, Deut. 30. *Si ductus poenitentiae cordis, reuersus fueris ad Dominum in toto corde, & tota anima tua, miserebitur tui.* Sic & 3. Reg. 8.

3. Ita Niniuitæ contriti se conuertunt; & iram Dei auerterunt. Sic plures. Et ea Contritio fieri momento potest: Adeo, Eccl. 11. *Facile est in oculis Dei subire honestare pauperem.*

#### LII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ negant Contritionem esse causam remissionis peccatorum; etsi ad eam asserant esse necessariam: Quin nec eam cum Voto Sacramenti causare eandem.

CHRISTVS. I. At verè Pl. 50. *Sacrificium, sc. Propitiatorium Deo Spiritus con tribulatus.* Teste exemplo Publicani, Zachæi, Matthæi, Petri flentis, & Magdalenæ, & ex Saule Pauli. Ionæ 3. *Vidit Deus opera eorum Niniuitarum: quia conuersi sunt de via sua mala & misertus est Deus.*

II. Quin contritio voto Sacramenti remissionem operatur. Vnde Ezech. 33. *Impietas impij non nocebit ei, in quacunque die conuersus fuerit ab impietate sua.* Ecce, Luc. 15. prodigo reuertenti pater occurrit, osculum pacis offert. Tantum Pl. 31. *Dixit: Confitebor aduersum me iniustitiam meam: Et tu remisisti impietatem meam.*

Nimirum, quia, Prou. 8. *Ego diligentes me diligo:* Hinc, 1. Pet. 4. *Vniuersa delicta operit charitas.* Vnde, 1. Ioan. 1. *Nos scimus: quia translati sumus de morte ad vitam: Quoniam diligimus fratres. Et qui non diligit, manet in morte.*

#### QVÆSTIO XXXV.

Num qua peccata; quot, quantaque sint irremissibilia Pœnitentia?

#### LIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI sub initio Pœnitentiam esse Sacramentum negarunt, Deia vela verterunt, & affirmarunt; sed seorsim cum erroribus.

CALVINISTÆ verò negant praefractè. Vide in Luthero-c. p. 3. q. 80.

In quo sunt Nouatiani, negantes grandiora scelera vllâ vnquam expiari Pœnitentia posse. Vide ibid. q. 91.

CHRISTVS. Mea aut Vox euocantis è quibuscunque miserijs est generalis sine exceptione vlla, Mat. 11. *Uenite ad me omnes, qui laboratis, Sub peccatis, & onerati estis grauiamine conscientiarum, & meritatum illade pœnati um: & Ego reficiam vos.* Hæc Inuitatio est ad peccatores.

2. Promissio item mea ad Petrum constat, Mat. 16. *Vniuersalis: Quodcunque solueris super terram, solutum erit & in caelis.* Ad Apostolos, eorumque Successores, Mat. 16. *Quaecumque solueritis super terram, erunt soluta & in caelis.* Ibidem quoque de NUMERO peccatorum: *Non dico usque septies: sed usque septuagies septies.*

3. Exhibitio Promissi à me facta est: Petro, Ioan. 21. *Pasce oves meas.* A postolis omnibus ipsique S. Sacerdotio: Ioa. 20. *Accipite Sp. Sanctum,* (simul insufflavi in eos) *Quorum remisistis peccata,* (sine exceptione) *remissentur eis.*

4. Exemplis constat idem. Act. 7. Stephanus orauit pro ijs etiam, qui restiterunt Spiritui sancto. Petrus, Act. 8. etiam Simonem Magum pœnitentiæ monuit, Paulus, 2. Cor. 2. *Audiat inier*

vos fornicatio, qualis nec inter gentes; ut uxorem patris sui aliquis habeat. Huic tamen correpto ac penitenti condonauit.

5. His adde repetita altius: In Regibus Israel, quis Achabo sceleratior? 3. Reg. 12. In Iuda regno quis peior Manasse? 2. Paral. 33. Poenitentibus tamen uenia obrigit. Et Iudæ proditori eam obtuli ipse, ac sapius.

6. Prophetæ uniuersè clamant, ut Ezech. 18. 33. Nolo mortem peccatoris. Sic Isa. 1. 55. Jer. 18. &c. Ioel. 2. OMNIS, qui inuocauerit Nomen Domini, saluus erit: at omnis serio contritus inuocat Dominum. Hinc, ibid. Inter vestibulum & Altare plorabunt Sacerdotes ministri Domini, & dicent: generatim, Parce Domine, parce populo tuo. Quin & Niniuiti prædicauit Ionas & Rex Ioan. 3. Operiantur sacco homines, & iumenta, & clament ad Dominum in fortitudine. Et ego Omnes peccatores suscepi; Quin Agnus sui ac sum Dei, qui tollit peccata mundi, quot, quanta, qualiacunque fuerint.

### QVÆSTIO XXXVI.

*Contritus ex timore poenæ Seruili, an sit bona?*

#### LIV. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**YTHERS. Seruiliis timor hypocrisis facit, augetque peccatum.

**LVI HERO.** CALVINISTÆ uerò eam adprobant, ut bonam, nobiscum.

**CHRISTVS. I.** Ego multis studui timorem incutere gehennæ per & minas, & increpationes. Mat. 5. 13. 24. 25. Mar. 9. Luc. 12. Sic & Præcursor meus, Mat. 3. Genimina viperarum, quis uobis demonstrauit fugere à uentura ira? Sic Pfaltes.

7. Nisi conuersi fueritis, gladium suum vibrabit. &c.

2. Vtilis ille timor est: Nam Eccl. 1. Timor Domini expellit peccatum: cap. 25. est initium dilectionis eius. Isa. 26. A timore tuo concepimus, & peperimus spiritum salutis. Mat. 1. Si ego Pater uester, ubi est honor meus? Si Dominus, ubi timor meus?

3. Hinc mandauit, Matth. 10. Timete eum, qui potest corpus & animam perdere in gehennam.

4. Hinc eundem timorem inspirat Deum: Rom. 8. Non accepistis Spiritum seruitutis iterum in timore: sed accepistis Spiritum adoptionis filiorum. &c.

### QVÆSTIO XXXVII.

*An sit necessaria CONFESSIO de Iure diuino?*

#### LV. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**YTHERANI Vtilem ac necessariam aiunt; negantque:

**CALVINISTÆ** vllam esse necessariam pernegant, cum Montanistis, Nouatianis, Massalianis, &c.

**CHRISTVS. I.** Quia nolo mortem peccatoris; sed magis ut conuertatur, & uiuat: Ideoque non ueni uocare iustos ad poen. sed peccatores: idcirco hi quoque tenentur iure diuino circumspicere sibi reconciliationem cum Deo. At huic necessarium est unicum illud, post baptismum, Confessionis medium Sacerdoti faciundæ: Quocirca ad hanc tener iure diuino peccatores necesse est. Atque eâ causâ Iudices constitui Sacerdotes, lapforum reconciliatores. Iudicium uerò nequit fieri, aut fingi, sine præuia causæ cognitione:

M

Quo-

Quocirca ea est per Confessionem explicanda.

II. HAEC equidem istis manifestauit:

1. Promissione Principi soli Apostolorum facta, Mat. 16. *Tibi dabo Claves regni caelorum: & quodcumque solueris super terram, erit solutum & in caelis: & quodcumque ligaueris. &c.*

2. Apostolis vniuersis promissi, Mat. 18. *Quaecumque alligaueritis super terram, erunt ligata & in caelis: & quaecumque solueritis. &c.*

3. Exhibitio promissae Potestatis, Ioa. 20. *Accipite Sp. Sanctum, quorum remisseritis peccata, remittentur eis: & quorum retinueritis, retenta erunt.* Itaque iure diuino tenentur Peccatores sese Deo reconciliare de peccatis, eaque Confiteri; Sacerdotes eadem audire; audita iudicare; iudicata remittere, aut retinere.

III. VSVS APOSTOLORVM solennis sic frequentauit.

1. Act. 19. *Multi credentium veniebant, CONFITENTES & annunciantes ACTVS SVOS. Multi autem ex eis, qui erant acriora sectati, contulerunt libros & combusserunt coram omnibus.* At Credentes dicuntur post baptismum: ergo Confitentes sunt lapsi post baptismum resipiscentes; Et in specie *Actus suos confitentis*: Idque non soli Deo; sed etiam Paulo. Neque huic facti sic necessario praecessit vlla humana institutio. Quare necessario dandum Institutionem Confessionis a me esse diuinam.

2. DEINDE, 2. Cor. 5. *Dedit nobis, ait deffis me, Ministerium Reconciliationis, & potestatem vobis Verbum reconciliat. Pro Christo ex-*

*golegatione fungimur.* Atqui verò Legatus ad Regem alteri reconciliandum fungi munere hoc nequit, nisi pernoctat causam vi potestatis sibi factae: vnde alter eam edicere tenetur, ac Legati subicere iudicio.

3. ADHAEC Iac. 5. *Confitemini alterum peccata vestra; Necessitatem isthæc testatur adhortatio, ad Confitendum Peccata, Homini.*

4. SIMILITER I. Ioa. 1. *Si Confiteamur Peccata nostra, fidelis & iustus est, ut Remittat nobis pec. nostra, & emundet nos ab omni iniquitate.* Non dicit, *Si confiteamur nos peccatores in genere; sed in specie peccata nostra.*

IV. FIGURAE istius ritè praecesserunt: Sicut Baptismi in Arca Noe. in circumcissione; in Transitu maris rubri; in Probatica piscina; in Baptismo Ioannis; in Christi Promissione, Ioa. 3. *Nisi quis renatus. &c.* Figuratum pariter respondit in Institutione, Mat. vlt. *Baptizate omnes. &c.* inque Vsu. Sicut praerunt typi Eucharistici in Oblatione Melchisedech; in Panibus propositionis; in Agno paschali, in Multiplicatione panum; in Promissione Christi, Ioa. 6. Et Res Figurata respondit in Institutione; inque Vsu.

Sic & de Confessione pec. liquent eadem.

Deus eam in lege naturæ exegit: In Lege Moysis praescripsit: Ego eam in Euangelio, figuris expressi: Promissum Institui: Apostoli celebrarunt Vsu facti, dicti, scripti.

IN LEGENATVRÆ, Deus exegit Confessionem peccati, Gen. 3. ab

Adam

Adam & Eva: *Gen. 4.* ab Cayn. Et confessio oris, & peccati specialis; idque coram Ministro Dei angelo sic interrogante non solum cordis, peccati in genere, & coram Deo solo. Atqui & *Sacerdos Angelus Domini est. Malac. 2.*

II. IN MOSAICA. *Leu. 13. 14.* Iudicium lepræ solis creditum est Sacerdotibus inspectoribus, ac iudicibus lepræ. Et ego eam approbavi *Mat. 18. Ostende te Sacerdoti. Num. 5. & Leu. 5.* Confessione addidit Deus, loco Satisfactionis, Oblationem Sacrificij. *Num. 5. Vir, siue mulier cum fecerint ex omnibus peccatis, quæ solent hominibus accidere, & per negligentiam transgressi fuerint mandatum Domini atque deliquerint; confitebuntur peccatum suum, quod fecerunt expresse, habetur in hebraico. Leuit. 5. Agat penitentiam pro peccato.*

Quod si in Vet. Test. instituta Confessio fuit iure diuino necessaria; ubi nulla impendebatur Absolutio: quanto magis in Nouo?

III. IN EVANGELIO. *Mat. 3. Mar. 1.* Accurrentes ad baptismum Ioannis confitebantur peccata sua. *Ioan. 11.* De excitato Lazaro dixi Apostolis; *Soluite eum, in figuram Ministerij instituendi.* Quare *Ecccl. 4. Non confundaris confiteri peccata tua.*

### QVÆSTIO XXXVIII.

*An dimissa culpa quandoque poena remaneat temporanea?*

#### LVI. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI cum Lutero affirmant Nobiscum.

CALVINVS cum Lutero & Calvinistis negant. Vide *Luthero-c. p. 3. q. 98.*

CHRISTVS. Nolo. Veteris Te-

stamenti dicta, factaque sat restantur; persæpè temporalem peccatoribus remanere luendam pœnam, culpâ condonatâ.

1. Cùm enim Deus sit idem & non mutetur, semper & Iustus, & Misericors; misericordia tamen super alios iudicium: idcirco licet in culpæ veniâ sit nunc facilior, placatus à me restitutore Amicitia suæ ad nos: tamen Iustitiæ pactum in vtramque stat partem, ad & præmia iustorum, & supplicia peccatorum iustitiam diuidenda cuique prout gessit. Hinc *Dauid, 2. Reg. 12.* adulterij, homicidij; culpâ donatâ, pœnas expendit morte filij *Idem, 2. Reg. 24.* ob numeratum populum pœnitens in gratiam recipitur: optio tamen ei facta est belli, famis, aut pestis, in partem pœnæ, idque ad peccatum præteritum luendum; non ad cauendum futurum. Ideo & flebat de peccato ad Satisfactionem; non de futuro ad cautionem.

2. Item *Sap. 10. Sapientia eduxit eum Adam à delicto suo.* & tamen ecce temporalem pœnam, *Gen. 2. morte morieris: Rom 5. Et ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt:* peccato originis remisso pœna, tamen subeunda lupereft.

3. Dominus, *Exo. 32.* ob Moyfi preces peccatū adorati vituli dimiserat; multa tamen millia sunt ob id interfecta.

4. Ad preces Moyfi, *Num. 14.* murmuratio populi remissa fuit; in pœnam tamen omnes mori in deserto oportuit, præter Caleb, & Iosuen.

5. Moyses & Aaron suæ ad petram incredulitatis veniam obtinuerunt; nō pœnam tamen euaserunt, quin more-

M 2 tentur



rentur ante ingressum terræ promissæ. Num. 20. Ideo, 1. Cor. 11. ob indignam Synaxin, inter vos multi imbecilles, & dormiunt multi, ecce pœnam temporariam: Verum à Domino corripimur, ne cum hoc mundo damnemur. ecce remissam culpâ. Propheta, 3. Reg. 13. inobediens voci Domini à leone occiditur in pœnam: licet impetrarit veniam.

### QVÆSTIO XXXIX.

Num quæ Opera bona sint Satisfactoria pro reatu pœnæ temporalis?

#### LVIII ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI aiunt, Pœnis temporalibus commertis per spontaneas pœnas posse Dei manum vindicem præueniri & auerti.

CALVINIANI id pernegant: in meo. Lutheri c. p. 3. q. 99.

CHRISTVS. Atego docui gemina viperarum fugere à ventura ira, Mat. 3. Lu. 3. Idque per prædicatam Pœnitentiam, & fructus dignos pœnitentiæ.

2. Ego Mat. 12. Lu. 11. contra duræ ceruicis viros dixi: Viri Niniuitæ surgent in iudicio cum generatione ista, & condemnabunt eam: quia pœnit. egerunt in prædicatione Ionæ. Et ecce plus, quam Jonas hic. &c. Unde Pater meus, 2. Paral. 7. Si clausero caelum. &c. & conuersus populus deprecatus me fuerit: ego exaudiam de celo. &c. Dan. 4. Quamobrem consilium meum placeat tibi, & peccata tua elemosynis redime. Sic, sic Luc. 21. Fugite à ventura ira, qua superueniet uniuerso orbi. &c. Et tanquam laqueus superueniet in omnes.

#### LIX. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI, Castigationes à Deo immittæ vt feren-

da sunt, ita vel susceptæ sponte, vel ab Confessione iniunctæ, ad reatus pœnam temporalem expiandam, temerè sunt & reuicendæ.

CHRISTVS. I. De sponte accersitis, assumptisque pœnis, odio sui & peccatoris, & peccati; amoreque mei imitandi, dixi, me in exemplum proposito, in frumenti grano mortuo humi: Qui amat animam suam, perdet eam: & qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam. Ioan. 12. Quare, Si quis mihi ministrat, me sequatur: & ubi Ego sum, illic & minister meus erit. Ego autem passus sum & mortuus, quia Volui. Sic & vos voluntaria in patientia vestra possidebitis animas vestras.

2. Iob. vlt. Insuper locutus sum: & dixi: me ipse reprehendo, & voluntarie ago pœnitentiam in fauilla & cinere.

Dauid sponte vltimavit fletus, ieiunia, humicubationes, flagella, saccos. Achab iniustus se humiliavit, 3. Reg. 12. Itemque Niniuitæ egerunt ipsi ieiunia, cineres, saccos, fletus, orationes. Ionæ 3.

II. De iniunctis ab Confessione factis dixi Mat. 18. Quæcumque alligaueritis, in seu culpis, seu pœnis, alligata erunt. Quibus igitur sit potestas alligandi culpas, quanto magis & pœnas aliquas? Idque culpis etiam remissis; sic, sic exposcente post condonatricem. Misericordiam iustitiæ Dei.

#### LX. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANVS Melanch. Oratio, Ieiun. Eleem. non sunt opera Satisfactoria, nisi ex humana traditione & ceremoniosa fictio neque proinde inutilia sunt. Kemnit. Bona quidem sunt in se, non tamen superstitiosè satisfactoria in tali die, modo numero, res, &c.

CHRISTVS. De istorum singulis mea fecus clamant exempla facti; qui perditus & pernox in Orationibus perlitit: qui XL. dies Ieiunauit: qui esurien-

rientes cibavi; qui nullum non Misericordiae opus qua spiritale, qua corporale exercui prorsus asceticè; causâque nullâ mei, sed exempli solâ, meritique vestri pro vobis.

1. De Oratione docui: Luc. 18. *Quoniam oportet semper orare, & non deficere*: Et verò sic orare. *Dimitte nobis debita nostra, culparum iuxta & poenarum.* Id quod velut explanat Apostolus, Iac. 5. *Confitemini alterutrum peccata vestra, & orate pro invicem, ut saluemini, sc. à debitis.* *Multum enim valet deprecatio iusti assidua.* Quin etiam, Luc. 6. & 23. *Orate pro persequentibus & calumniantibus vos; ut sitis filij Patris vestri, qui in caelis est*: Idque in & remissionem culpæ ac poenæ ipsorum, & in partem vestræ Satisfactionis, & in cumulum meritorum vestrorum: omnia hæc in gloriam meam ac Dei. Quare, Mat. 7. *Petite, & dabitur vobis.* Nam, Eccl. 2. *Quis invocavit eum, & despexit illum?* Eccl. 3. *Qui diligit Deum, exorabit pro peccatis, & continebit se ab illis, & in oratione dierum exaudietur.* Etiam Levit. 4. *Rogabit pro eo Sacerdos & pro peccato eius, & dimittetur ei.* De quem Sacerdote Sacerdotum verè, Rom. 8. *Quis est, qui condemnet? Christus IESVS qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis, ut omne debitum dimittatur.*

2. Ieiunij pars vis est ad satisfactionem, cuius plena exemplorum Biblia: Moyse, Exo. 24. & 34. Deut. 5. v. 9. Israelitarum, Leu. 20. v. 26. 2. Reg. 7. v. 7. in Maspha, 1. Esd. 1. & 4. Hest. 4. Machabeorum. Daniel, c. 10. Niniuitarum Iona. 3. Christi, Mat. 4. Annæ; Luc. 2. Apostolorum, Mat. 9. *Cum auferetur ab eis sponsus, tunc ieiunabunt.* Luc. 5.

3. De Eleemofynarum vi ad expiationem & satisfactionem vetera repetere quid attinet: cum, Prou. 21. *Facere misericordiam magis placeat Deo, quam victimam?* Idcirco Mat. 5. *Euntes dicite, quid est? Misericordiam volo, & non sacrificium illud Iudeorum.* Senfit, cui dixi: Mat. 18. *Serue nequam, omne debitum dimisi tibi; quia rogasti me: Nonne ergo oportuit & te miseri conserui tui; sicut & Ego tui miserus sum? Dimittite, & dimittemini: dabite, & dabitur vobis.*

Quantæ manebant poenæ culpas Pròdigi, Publicani, in Adulterio deprehensæ, Zachari defraudatoris, Peccatorumque cæterorum, quos suscepi: at omne debitum dimisi placatus vel oratione, vel eleemofyna, aut fletu ac poenitudine.

### QVÆSTIO XL.

*An iustificatus verè possit Deo satisfacere pro temporali poenâ?*

#### LXI. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERO. CALVINISTÆ pernegant, Vide Luthero-cal. p. 3. q. 101.

CHRISTVS S. 1. Vox Clamantis est, Luc. 3. *Facite fructus dignos poenitentiae*: sc. non solam vitæ nouitatem, & legis obseruationem; sed etiam restitutione iniuriæ aut damni, & emendatione vitæ: iuxta vnanimem S. Patrum Consensum. *Digni fructus sunt, qui iniuriam compensant factam Deo; idque ad æqualitatem proportionis iuxta læsi Dei acceptationem.*

2. Rectè, 2. Cor. 7. inter dignos fructus

M 3

ctus

Deus sanctæ tristitiæ ponitur *Vindicta*, seu assumpta sponte, seu iniuncta: & ea est Satisfactio ipsa.

3. Scripturæ de meritis vitæ æternæ huc faciunt. Vt Matt. 20. *Voca operarios, & redde illis mercedem, sc. denarium*, id est, vitam æternam. De hac 2. Tim. 4. *Reposita est mihi corona iustitiæ. &c.* At hæc laborum est merces.

4. *Isa. 1.* Deus promittit perfectam remissionem ijs, qui se & lauerint, & excrucerint operibus misericordiæ. Clare Prou. 16. *Misericordiâ & veritate redimetur iniquitas*: Redemptio autem est Satisfactio.

## V. DE EXTREMA VNCTIONE, ORDINE & Matrimonio.

### QVÆSTIO XLI.

*An Extrema Vnctio sit vere & proprie dictum Sacramentum?*

#### LXII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERVVS: Ritus est; non Sacramentum. CALVINO & Lutheranis cum Waldensibus, Wiclefistis. &c. non est Sacramentum, sed ridiculum vnguentum.

**CHRISTVS. I.** Vnctio infirmorū verè est Sacramentum, à Me institutum; quia ab S. Iacobo promulgatum intrepide, & indubiè, ex certa scientia sua Institutionis meæ. Alioquin temeritatis excusari non posset, qui a deo mandaret vsurpari ad modum ritumque cæterorum Sacramentorum id, quod à me, vt Sacramentum ritè institutum, non accepisset.

II. Ecce omnia in Vnctione ea ad sunt, quæ sacramenti sunt. *Infirmatur quis in vobis, probabiliter ad mortem? Inducat Presbyteros Ecclesie, & orent super eum, Vngentes eum oleo, in nomine Domini*, benedicto: Ecce Ritus, seu signum externum ac perennaturum: Idque rei Sacra: nam *Et oratio fidei*, id est Verbum sacramentale cum oleo, *SALVABIT infirmum* per collatam gratiam. Nam *Si in peccatis sit, remittentur ei*, infallibiliter ex opere operato. Ecce promissionem absolutam ac certam; quæ necessario præsupponit Institutionem: Porro per accidens, (si Deo sic visum) & *alleuiabit eum Dominus*, tum mœrore pressum animū, seu pusillanimitate deiectum; tum & subinde corporis morbum mitigabit. Atque id signum Institutum est Noui Testamenti solius; est perpetuum, non breue, sed quamdiu infirmi erunt: Est rei sacra, Remissionis peccatorum, Salutisque conferendæ per applicationem Vnctionis.

III. Ille curandi ritus est vere Sacramentalis; & non miraculi instar. Nam miraculum non definit certos corporis defectus; sed indifferens est ad omnes, ad cæcitatem, claud. surd. lepram, &c. At hic *Infirmatur quis*, decumbens ad mortem quasi.

2. *Inducat presbyteros*: at donum miraculorum non est proprium vnus ordinis hominum.

3. Nec in his est vllius præscriptio materiæ: at hic est olei.

4. Nec ijs additur infallibilis promissio; vt hic, *Et oratio fidei. &c.*

5. Nec ijs remittuntur peccata:

6. Nec eadem pertinent ad omnes;

vt cæ,

vt ea, quæ ibidem Iacobus præscribit.

IV. Qua Vnctio miraculi sanabât varios Apostoli; *Mar. 6.* ea fuit dissimilis ab hac Sacramentali. Nâ ea Marci dabatur surdis, cœcis, claudis: ab nō Sacerdotibus: ad solam corporis sanationem: Quibusuis, etiam infidelibus. Sacramentalis tamen Vnctio est rectè per illam miraculosa in sinuata seu adumbrata.

## QVÆSTIO XLII.

An sit vere & proprie dictum Sacramentum  
ORDINIS?

### EXIII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERVS cum suis negat.

CALVINVS cum Melanch. & Calvinistis ait. Vide *Luthero. cal. p. 3. q. 105.*

CHRISTVS. I. Ego, sicut Ministros ad prædicandum *misi sic, vt misit me Pater meus*; Misi ad docendum & baptizandum: ad peccatores vocandos, & soluendos. &c. Sic & Sacerdotes inaugurauit: *Hoc facite*: quo Apostolos ab LXXII. ceteris Discipulis distinxit Ordine sacratiore Sacerdotij.

II. 1. Apostoli datam sibi gratiam grauius resuscitarunt per Manuum Impositionem: Vt, *Act. 6.* ordinarunt Diaconos: *Act. 13.* Episcopos Paulum & Barnabam. *Act. 14.* Cum constituissent eos Presbyteros; *χαιροτονισαντες*, id est, *1. Tim. 4.* Cum impositione manuum Presbyterij. Et illa est Signum externum.

2. Iam Gratia promissio constat, 1.

*Tim. 4.* Noli negligere gratiam, qua est. &c.  
2. *Tim. 1.* Admonete, vt resuscites gratiam.

3. Mandatum quoque liquet, *Act. 13.* Segregate mihi Paulum & Bar. *Act. 20.* Vos Spiritus S. posuit Episcopos. *Eph. 4.* Ipse dedit quosdam quidem Apostolos, alios Prophetas, alios Pastores & Doctores.

III. 1. Impositio illa manuum fiebat ad Ordinandum; non ad Orandum. Quia *1. Tim. 4.* nulla est mentio orationis. *Act. 6.* aperta fit distinctio: Cum Orasset, primum, deinde Imposuerunt eis manus. *Act. 13.* Ieiunantes, & Orantes, Impo- nentesque illis manus, dimiserunt eos. Ad hæc illud, *1. Tim. 5.* Nemini cito manus im- posueris, nullius orationis memine- rit.

Et esto: Fuerit iuncta Chirotonizæ semper oratio; nunquam vlla fit Ordinatio sine Oratione: cum verba Sacramentalia, seu Forma, sit Oratio: Vnde *Mystica preces* dicuntur.

2. Deinde quoad *promissum gratia*, diuersus est finis Sacramentorum à me institutorum: Alia enim sunt ad peccatum per se delendum; alia ad gratiam conferendum per te, & certam aliquam; licet, si quod inuenerint peccatum, id deleat. Talis est Ordinatio, Eucharistia, &c.

3. Mandatum Ordinationis per chirotoniam scriptum non est in Euangelio, vt à me datum: dedisse me tamen arguit indubitata vsurpatio Apostolica, vt rei à me Notoriè instituta; quippe quæ ab alio, nisi à me solo, manare queat. Nam *gratiam & gloriam dat Dominus* (o-

lus mediata, vel immediate. Gratia vero me alligasse ad chirotoniam fat constat: quod est Sacramentum instituisse.

### QVÆSTIO XLIII.

*An Matrimonium sit vere & proprie dictum Sacramentum?*

#### LXIV. ANTICHRISTIANISMVS.

**H**ÆRETICI Veteres, vt Gnost. Manich. &c. negabant Matrimonium, quia contractus est civilis, esse bonum, vt à bono Deo, proinde nec Sacramentum.

LVTHERANI & CALVINIANI aiunt esse bonum à Deo; sed esse Sacramentum negant.

**CHRISTVS. I.** Matrimonium, quatenus in lege naturæ à Deo institutum fuit, bonum est. Quia, Gen. 2. *Non est bonum hominem esse solum: faciamus illi adiutorium ad prolificandum*, ait S. Aug. nam alijs in rebus melius viri à viris adiuuantur.

2. Dei instinctus Spiritu dixit Adam: *Propter hoc relinquet homo patrem & matrem cum dilectione naturali; & adheret uxori suæ, cum dilectione Sacramentali*: Sicque prophetizauit.

3. Et Ego, Mat. 19. *Quod Deus coniunxit, homo non separet*. Deus enim bene omnia fecit. Ideo, Ioan. 2. nuptias cohonestauit mea & Præsentia, & miraculi operatione.

4. Vnde, 1. Cor. 7. *Si nupsit virgo, non peccat*. Hocque amplius; *Qui matrimonio iungit virginem suam, benefacit*. Ideo 1. Tim. 4. hæreticos fore ait, *prohibentes nubere*. Et c. 5. *Volo ego inuires nubere, filios procreare, matres esse*. Hinc, Heb. 11. *Honorabile connubium*. Huc ijt omnis retrò Ecclesia Dei, ibitque.

II. Matrimonium Ego esse iussi Sacramentum.

1. Ego id Institui: quia Apostolus Institutum prædicauit.

2. De nomine, vt *Sacramentum*:

3. De Re, vt cum Promissione gratia iunctum.

1. *Sacramentum* appellat; Non solum generatim, vt rem mysteriosam; sicut illius vocis vsus est creber in Scriptura, Tob. 12. Dan. 2. Col. 1. 2. Tim. 3. Apoc. 1. & 17. Eph. 1. & 3. quibus in locis non est sermo de propriè dicto & speciali Sacramento: Sed vere & propriè est Sacramentum; Non in coniunctione Mei cum Ecclesia; sed Viri cum fœmina coniugio, significante tum mysticam vnionem mei cum Ecclesia; in charitate, per fidem; tum Rem sacram gratia nubentibus in Domino collatæ ad dilectionem & vinculum insolubile; sicut mea vnio cum Ecclesia eam dicit, seruat, beat Et *Sacr. Hoc*, in viris & fœminis, *magnum est* & propriè Sacramentum, quia significans vnionem Christi cum Ecclesia, quæ & sanctificans viros & fœminas. De *Hoc* omnis sermo est Apostoli capite toto.

III. PROMISSIONEM Gratia vnâ cum Institutione prædicauit, & commendauit; quæ est Charitas; *Dico autem in Christo & Ecclesia*, quasi dicat, nõ quoad coniunctionem meam cum Ecclesia in Conformitate naturæ: sed in Charitate gratia, sanctificatis vnitos, *magnum est Sacr.* Et propter hoc Donum gratia Sacramentalis *relinquet homo patrem & matrem*, queis iungitur amore naturali; nam fortiore, sacratione vinculo *adheret uxori suæ*, efficiente id Sacramento.

Vnde

Vnde ait 1. Tim. 2. *Saluabitur per filiorum generationem*, id est, in hac, vt medio; non vt per causam. Proinde monet 1. Thes. 4. *Sciat vnusquisque Vas suum possidere in sanctificatione*. Et sic, 1. Tim. 2. *Vnusquisque Domum suam habet ex Deo*. Nam tale Honorabile coniugiū est quasi Domus Dei.

Iam sic qui que statuat: Paulus promulgauit Matrimonium vt verum Sacramentum, signum externum gratiæ internæ: ergo accepit à me Christo Institutum cum certitudine infallibili gratiæ conferendæ. Nam cum *Gratiam & gloriam dei Dominus* solus: Paulus dare, vel instituere vt daretur nequirit citra Sacrilegā temeritatem. Quod autem Institutio specialiter scripta non sit, sicut plurium Sacramentorum etiam aliorum; causa est, quia iussi, *Prædicate Evangelium* non, *Scribite*, Sicq; prædicatū est.

#### QVÆSTIO XLIV.

*Polygamia an Christianis sit licita?*

##### LXV. ANTICHRISTIANISMVS.

**K**EMNITVS assingit Nobis, quod, vt Montani, prohibeamus polygamiam successiuam, seu nuptias secundas, terras &c.

**L**VTHERVS diserte docet polygamiam plurium simul vxorum, vt licitam, relinqui cuique liberam: exemplo patriarcharum.

**CHRISTVS. I.** Colūba mea Sponsa Ecclesia semper sensit & docuit iuxta illud, 1. Cor. 7. *Si dormierit vir eius, cui vult, nubat, tantum in Domino*: quotuscunque vir ille fuerit. Quin optima cohortatio Apostoli est, 1. Tim. 5. *Viduas iuniores volo nubere, secundū, tertium, &c.*

**II.** Polygamiam plurium simul vxorum ego abrogavi; & Mat. 19. matrimonium reuocaui ad primam Institutionē. Percuntatibus, an liceat dare libellum repudij, negavi, Instantibus, Moysen

permisisse, dixi: *Ad dardite in cordis vestri permisit: Ab initio autem non eras sic*. Monogamiam verò vnus cum vna institutam abs Deo, istis ostendi.

1. *Masculum & feminam feci eos: Adhaerebit vxori sue: Erunt duo, non tres, &c. in carne vna.*

2. *Itaque iam non sunt duo, sed vna caro:* at in pluralitate vxorum essent multæ carnes; quæ diuisio est, non vnio.

3. Et Si vni plures esse voluissimus, ei adiutoria, non adiutorium, fecissemus initio.

4. Ego ipse, Mat. 5. & 19. Mar. 10. Luc. 16. declaravi eum, qui dimissa vxore aliam duxerit, in cæcharis eò sc. quod prior licitè dimitti nequibat: Esto, fiat coram hominibus; non tamen corā Deo. Quod si dimissa sit adhuc vxor; magis illa quæ nunquam dimissa fuit.

5. Prouidē Paulus semper de vxore loquitur in singulari 1. Cor. 7. *Vnusquisque vxorem suam habeat*. Et, *Alligatus es vxori: Noli querere solutionem*. Clarè Ro. 3. *Viuentē viro, vocabitur adultera, si fuerit cum altero viro*. 1. Cor. 7. *Iis, qui Matrimoni iuncti sunt, præcipio non ego, sed Dominus, vxorem à viro non discedere: quod si discesserit, manere innuptam; aut viro suo reconciliari*. Quare vnus vni, vnaq; vni inhæreat.

#### QVÆSTIO XLV.

*An factō Diuortio ob fornicationem fiat & Vinculi solutio?*

##### LXVI. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERRANI & CALVINIANI solutionem & thori & Vinculi ob fornicationē, aut infidelitatem fieri:

**L**VTHERRANI quidam ob alias etiam culpas quascunq; solui volūt. Vide *Luthero-c. p. 3. q. 113.*

**CHRISTVS. I.** Ego sic statuo, Mat. 5.

N

Omnia

Omnis, qui dimiserit uxorem suam; (quod non licet; excepta fornicationis causa) facit eam mœchari, ob permanens Vinculum, si dimissa ducatur ab alio; quod nefas. Nā & qui dimissam duxerit, mœchatur ob idem dimissę vinculum perstans. Ni ita foret, fornicarię dimissa liceret nubere ob solutum cum thoro vinculum; foretque melior conditio reę, quam in fontis.

2. Disertę Mar. 10. *Quicumque dimiserit uxorem suam, & aliam duxerit, adulterium committit super eam. Et, si uxor dimiserit virum suum, & alteri nupserit, mœchatur.* Sic & Lu. 16. Itaq; manet vinculum. Ac licet exceptio Matthęi, nisi in causa forn. apud Marcum & Lucam subaudiri possit; non tamę necessario debet. Quia alioquin hi non scripsissent absolutę verum. Et Marcus Romę anno 45. non scripsit, vt Matt. scripto anno 41. aliquid adderet; sed vt memoriale Petrinę prędicationis daret Romanis: teste Ire. Euse. Hier. Et Lucas scripsit gętibus, quę Paulus prędicarat; ad quos Mat & Mar. Euangelia non peruenierant; sed pseudo Matthęus ingerebatur. Neque ambigendum ait Sanctus Augustin. de eo, quod Euangelistę dicunt; sed de eo, quod non dicunt: Non dicunt autem, Non omnis, qui dimittit uxorem, & aliam ducit, mœchatur: Sed qui dimittit iniuste, mœchatur, id est, facit mœchari; & qui dimittit iuste: ob forn. & aliam ducit, mœchatur: Et qui dimissam iuste, vel iniuste ducit, mœchatur. Hęc Euangelistarũ cõcordia est.

3. Concordat & Paulus, Rom. 7. *Mulier viuentē viro alligata est Legi: igitur viuentē viro vsabitur adultera, si fuerit cum alio viro.* Sic & 1. Cor. 7. *Hęc verba,* ait Aug. 1. 2. de adu. t. c. 4. *toties inculcata, sunt*

*vera, vna, fina, plana, vt neutri, seu fontis, seu in fontis, ad alias transire liceat nuptias, altero viuentē compare dimisso.*

SUMMA BREVIS. I. Solubile est Matrimonium Infidelium, quoad vinculũ etiam; si alter fideli cohabitare nolit sine Creatoris iniuria. 1. Cor. 7. *Si infidelis discesserit, discedat.* Neque id homo separat, Sed Deus; cuius interpres Apollolus. Cui Infideles dicuntur non baptizati: in quibus matr. non est Sacramentum, sed contractus solum ciuilib; ideoque hominibus solubilis. Ego verò Mat. 19. *Qui dimiserit uxorem, &c.* de Fide loquor matrimonio: Distinguit Apollolus, 1. Cor. 7. Fidelibus, *Præcipio non ego, sed Dominus, &c.* Deinde cateris, scilicet infidelibus, *ego dico, Si, &c.*

II. Matrimonium Consummatum Fidelium solui potest; sed quoad thorum, seu cohabitationem tantum; non quoad Vinculum.

1. CAUSA, Consensus mutuus, ob altiore Statum acquirendum Religionis. Matth. 19. *Omnis, qui reliquerit patrem aut matrem aut uxorem, &c.*

2. CAUSA, Sine consensu, ob Crimen vel adulterij, Mat. 5. *Ve i hæresis Tit. 3. Hæreticum hominem post vnã & alteram correctionem deuota. Vniuersis Luc. 14. Si quis venit ad me, & non odit patrem & matrem, & uxorem, &c.*

3. CAUSA, Peccati periculum: Mat. 18. *Si oculus tuus scandalizat te, proice ab te.* & Hieron. In casu adulterij & coniugii parius vtrique, 1. Cor. 7. *Præcipio non ego, sed Dominus, uxorem à viro non discedere; & vir uxorem non dimittat, sc. ob iniustã causã: Quod si discesserit, &c. ob iustã causã; manet in nuptiam.* Non tamen discedat

cedant, si adulterium fuerit coactum: Si adulter vterque sit: Si post adulterium se in s. uerit. Si alter alteri fuerit autor.

### QVÆSTIO XLVI.

*Num quæ sint Impedimenta matrim. Dirimentia?*

#### LXVII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERANI Sponsalia dirimunt post ea contractu cum alio matrimonium: Nec votum factum impedit contrahendum; nec dirimit contractum matrimonium.

**CHRISTVS.** Vouere liberum est, ac licitum; at votum factum seruatum est necessarium: Eccl. 5. Deut. 23. *Si quid uouisti Deo, ne moreris reddere:* Reddi autem Deo nequit votum castitatis cum matrimoniali debito; estque, quam hoc, sanctius magisque debitum. Quocirca id dirimit subsecutum matrimonium. Nam, Luc. 9. *Nemo mitens manum ad aratrum Continentiæ uotiuæ, & respiciens retrò ad matrimonium, aptus est regno Di.* Quales eæ, de quibus, 1. Tim. 5. *Cum luxuriat & fuerit in Christo, nubere uolunt, habentes damnationem; quia primam Fidem irritam faciunt.* Vide supra p. 2. q. 46. Et in *Luthero-c. p. 2. q. 60. & p. 3. q. 116.*

#### LXVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERVS: Male statuitur impedimentum dirimens esse Adulterium; homicidium, aliudue crimen; contra exem. illam Danidis.

**CHRISTVS.** Dirimit crimen; Si uerbi gratia adulter adulteræ uirum occiderit; Aur cum ea contrahat de futuro, Seu presenti: Vt iuste mea statuit potest. Dauidis tamen cum Bethzabæa coniugium ratum fuit: tum quod nulla tunc lex prohiberet Ecclesiæ; tunc quod adultera non consensisset in homicidium.

#### LXIX. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERVS. Nulla infidelitas, etiam non baptizati, impedit, aut dirimit matrimonium.

**CHRISTVS.** At, Deut. 7. Deus lege Iudiciali quidem; sed etiam Morali, ideoque omnibus communi iustis, sancit, ne cum infidelibus contrahatur: *Quia seducet filium tuum, ne sequatur me; sed magis seruiat dijs alienis:* Quæ causa moralis est. Item repetitur 3. Reg. 11. *Quia certissime auertent corda uestra, ut sequamini Deos alienos*

2. Præceptum est, 1. Cor. 7. *Cui uult nubat; tantum in Domino.* In quo S. interpretes rectè docent, vetari connubia fidelium cum infidelibus; queis pars nulla in Domino.

3. Simile istud: 2. Cor. 6. *Nolite iugum coniugale ducere cum infidelibus.* Hoc ueritum; at non irritum reddit.

II. Matrim. fidelis cum non baptizato est irritum; Non iure diuino, naturali, uel Ecclesiæ; Sed more Christiano laudabiliter obseruato: contra quam Patriarchæ, & Iudæi uisitarunt. Iam enim Matrimonium cum sit Sacramentum, incapaci non communicari: capacem uerò reddit baptismus.

F I N I S.

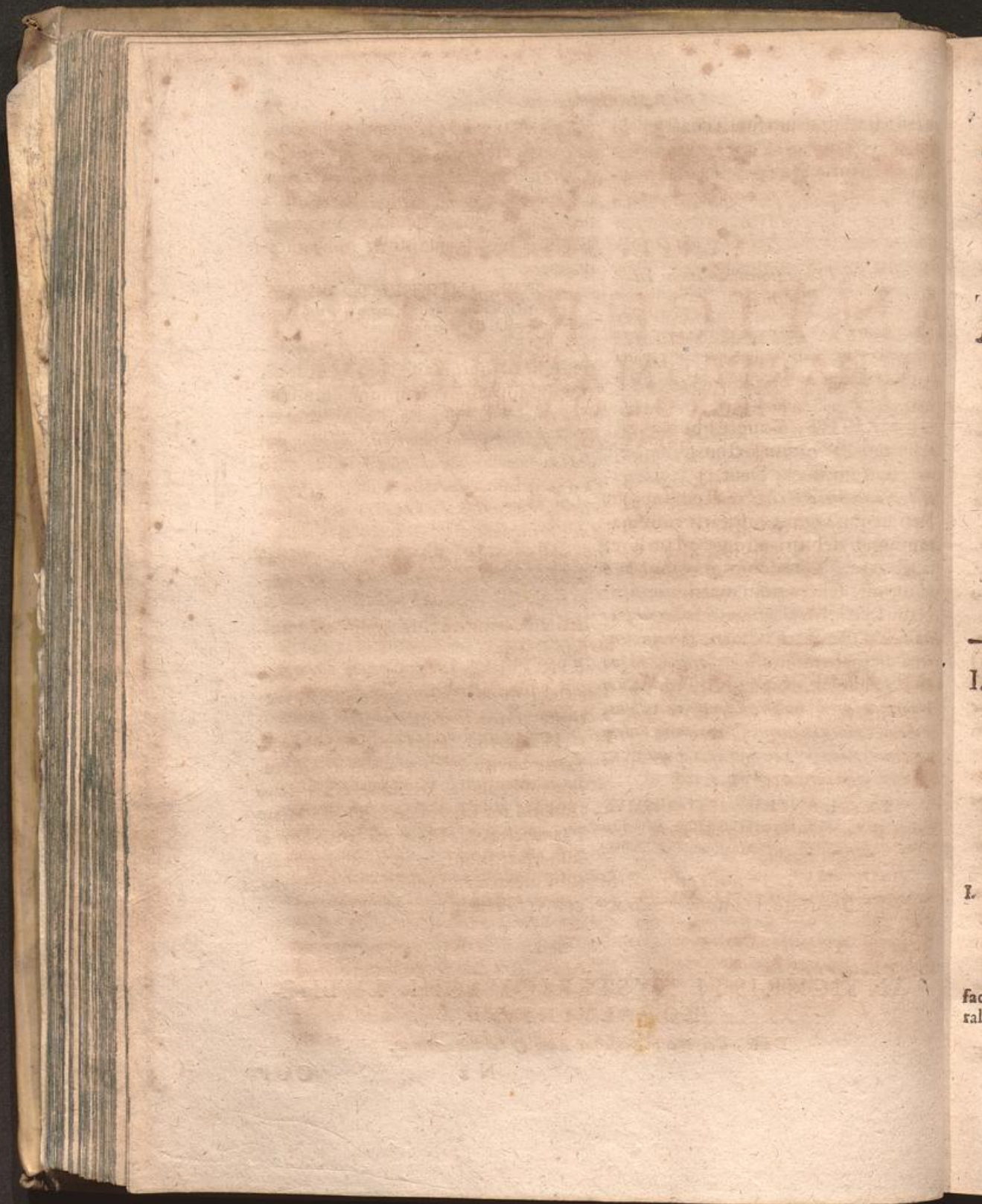
ANTICHRISTI MYSTERIOMACHI LVTHE-  
RO-CALVINIANI.

DEO, Deiparæ, Diuisque Laus & Gloria Amen.

N 2

COP.







COPPENSTEINII

# ANTICHRISTVS CHARITOMACHIAE LV- THERO-CALVINI- STICÆ.

PARS QVARTA

De Gratia, &amp; Iustificatione.

## I. DE AMISSA REC- PERATAQVE Gratia.

### QVÆSTIO I.

*Fuerintne Protoplastæ conditi cum dono  
supernaturali?*

**I.** **ANTICHRISTIANISMVS.**  
LVTHERANI, item & CAL-  
VINIANI pertendunt cum Pe-  
lagianis, hominem esse con-  
ditum cum solis naturalibus  
facultatibus, ac originantem Iustitiam ei natu-  
ralem fuisse; sicque omni dono supernaturali

caruisse. Vide *Geneal. p. 4. q. 1.* & *Luthero-cal. p. 4. quæst. 1.*

CHRISTVS. I. At, Gen. 1. *Creavit Deus hominem ad Imaginem, & Similitudinem suam.* Vere IMAGO Dei est natura Intelligentiæ ac Voluntatis: SIMILITVDO vero ad Sapientiam ac Iustitiam refertur; quam, inquit S. Cypr. serm. de bono patient. *peccato Adam perdidit; & manifestatur, si luceat in actibus nostris. Quas virtutes, ait S. Ambr. 1. de dignit. hum. condit. c. 2. quanto plus quisque in se ipse habet; tanto propius est Deo, & maiorem sui Conditoris similitudinem gerit.*

2. Gen. 2. *Erant ambo nudi, & non erubescabant.* Quia, dicit S. Aug. 1. 14. *Ciuit. c. 17. nondum libido membra illa præter arbitrium commouebat. Nondum ad hominis*

N 3 inobe-

inobedientiam redarguendam suam inobedientiam caro testimonium perhibebat.

3. Hinc, Rom. 7. *Iam non ego operor illud; sed quod habitat in me peccatum.* Quippe, Eccl. 7. *Creavit Deus hominem & ECTVM; & secundum se vestiuit eum virtute.* Nunc autem, Eph. 2. *sumus filij irae.*

4. Demum certum est, Sap. 2. quod *Fecit Deus hominem inexterminabilem*; Et tamen ei comminatus est, Gen. 2. *Quacunque die comederis, morte morieris.* Comedit; moritur: Vitaque mortali luit perditionem vite spiritualis. Vnde, Rom. 7. *Infelix ego homo, quis me liberabit de Corpore Mortis huius?*

II. Homo, praeter Animi Rectitudinem, accepit etiam in creatione Gratiam gratum facientem: Iuxta Eph. 4. *Renouamini spiritu mentis vestrae; & induite Nouum hominem, qui secundum Deum Creatus est iniustitia & Sanctitate Veritatis.* Qui Renouari iubetur, is fuit aliquando *Novus.* Non igitur sola Caro, sed & Mens fuit vitata.

2. Sic & Col. 3. *Nolite mentiri inuicem, expoliantes vos Veterem hominem cum actibus suis; & induentes nouum; Eum, qui renouatur in agnitionem, secundum Imaginem eius, qui creauit illam.* Sic enim, 2. Cor. 4. *licet, qui foris est, noster homo corrumpitur: tamen is, qui intus est, renouatur de die in diem.*

III. Praeditus gratia gratum faciente, alia non egebat gratia Excitante ad operandum bene, aut ad mala cauenda: adeo sufficiebat vnum supernaturale Donum ad omnia.

1. Luculentè id docui *Luc. 10.* in lapso inter latrones, quem 1. Despoliatur: 2. Dein plagis impositis semiuivum

reliquerunt. *Spoliarunt Originali iustitia superaddita naturae, Quia, Eccl. 17. Deus creauit hominem de terra, & secundum se, id est, ad similitudinem suam, vestiuit illi virtute.* Vulnerati a natura, post debiliorem se. consequenter ex despoliatione relictam. Ita S. Patres rectè exposuerunt Basil. Ambr. &c.

2. Adhuc istud, Gen. 3. *Puluis es, & in puluerem reuertieris,* indicat, quid ex naturae conditione sit homo. Ex gratia vero quid? Pl. 8. *Gloria & honore coronauit eum.* &c. Proinde *Quid si homo, quod memoratus eius.* &c. Attamen, Pl. 48. *Homo cum in honore doni supernaturalis esset, non intellexit: comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis,* scilicet de tracta ei stola gloriae merus puluis erat.

3. Rom. 5. *Iudicium ex vno, peccato originali, in damnationem, & expulsionem è regno: quare hominè fuisse in regno necesse est.*

4. Istud, Gal. 5. *(Caro concupiscit aduersus spiritum: spiritus autè aduersus carnem)* naturalis est partium pugna: Hanc enim ubi inuicem aduersantur; ut non, quacunque vultis; illi faciat. Itaque conditi primus protoplastae carebant supernaturalitate ista pugna, & supernaturaliter abstinebant se à carnalibus desiderijs, quae militauerunt aduersus animam. 1. Pet. 2.

5. Denique Ego sum *Vnigenitus Dei filius, & haeres naturalis;* iusti sunt filij per adoptionem, ut natura filij irae; sed coheredes Christi: Inde etiam Ego sum *primogenitus in multis fructibus,* scilicet adoptatis.

## QVÆSTIO II.

An peccata sint omnia Aequalia  
in se?

## II. ANTICHRISTIANISMVS.

Iovinianus finxit esse Aequalia: PELAGIVS, Mortalia omnia: WICLEFVS, Reproborum, Mortalia; Electorum, Venialia.

CALVINVS istis singulis aliquid assentitur: Wicleffo omnia. Vide Genealog. p. 4. q. 2. & Luthero. cal. p. 4. q. 2.

CHRISTVS. Ego verò iustos & iniustos iuxta orare docui, Mat. 6. *Dimitte nobis debita nostra.* Prou. 20. *Quis potest dicere: Mundum est cor meum?* Et tamen sunt quidam in Ecclesia iusti, licet non vnde quaque mundi. Itaque macula peccatorum aliqua consistit cum iustitia in electis meis.

*Scrutamini Scripturas; quomodo legitis?*

I. Quibusdam peccatis constitui iniustos: Ezech. 18. *Si auerterit se iustus a iustitia sua, & fecerit iniquitatem, secundum omnes abominaciones, quas operari solet impius; nunquid viuet?*

Sic & Apostolus 1. Cor. 6. *An nescitis, quia: Iniqui regnum Dei non possidebunt? Nolite errare, neque fornicarij. &c. Et hac quidem fuistis; sed Abluti estis baptismo; sed sanctificati estis, sed iustificati estis. &c.*

2. Quaedam peccata stant salua cum iustitia iniustis. Nam Eccl. 7. *Non est Homo iustus in terra, qui faciat bonum, & non peccet.* Prou. 24. *Iustus in die septies cadit.* Pl. 31. *Pro hac, remissione peccatorum orabit ad te omnis Sanctus.* Proinde, 1. Ioa. 1. *Si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus.*

Indeliquet: Peccata, quæ mortis reos faciunt, esse mortalia: quæ leuis culpæ, Venialia; vt quæ iustos non reddunt iniustos. Huc omnis S. Patrum, a retro sæculorum, conspirat consensus. Neque obstat illud, 1. Ioa. 3. *Omnis, qui natus est ex Deo, peccatum, mortale, non facit; quoniam Semen ipsius gratiæ manet in eo, vt iusto; & quæ iustus, non potest peccare mortaliter, & manere iustus: quoniam ex Deo natus est: id est: iustus, quæ iustus, non peccat ad mortem.* Ita S. Aug. tract. 5. in e. Ioa. & Hieron. l. 1. contra Pelag. Hæc contra Iouinian. & Pelagianos novos fabros Æqualitatis omnium peccatorum.

## QVÆSTIO III.

An Electorum peccata sint tantum  
Venialia?

## III. ANTICHRISTIANISMVS.

WICLEFVS & CALVINVS pugnaeiter contendunt; Omnia Reproborum peccata, etiam minima, esse mortalia: Electorum, quantumcunque, esse Venialia.

CHRISTVS. At sacra Exempla contrarium euincunt.

I. Adā fuit prædestinatus; quia nunc est beatus: asserensque contrarium Tacianus, est hæresios iuste damnatus. Idem tamen peccauit, Rom. 5. *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors.* scil. quam Pater ei comminatus erat, Gen. 2. *Quacunque die comederis ex eo; morte morieris.*

II. Omnes Prophetas meos canonizauit, me teste, beatos: Luc. 13. *Cum videris*

vii 18.

ritis Abraham, Isaac & Iacob, & omnes prophetas in regno Dei. At in hisce & Dauid erat; cui, Act. 13. Deus testimonium perhibens dixit: Inueni Dauid, Filium Iesse, virum secundum cor meum, sc. plenum Fide & Iustitia. Dauid autem iustus peccauit, & dicitur 2. Reg. 12. filius mortis: Fareturque Ps. 5. Tibi soli Peccaui, & malum coram te feci. Resipiscens orat: Cor mundum crea in me, & Spiritum rectum in noua. Et Sp. Sanctum ne auferas à me. Redde mihi letitiam Salutaris. Cor contritum & humiliatum non despicies. Orauit, exorauitque exauditus.

III. Omnes Apostolos meos, præter filium perditionis ipse canonizauit ut hic Amicos meos, isthicque beatos, & vitam eternam habituros. Et verò de beata Petri morte sic ipse illis Ioan. ult. Cum senueris, alius cinget te, & duceat, quò tu non vis: Significans, ait Ioannes, qua morte clarificaturus esset Deum. Et Ioan. 13. Vos mundi estis; sed non omnes. &c. Idè tamè me ter negauit, ac anathematizauit nosse me. Mox respectus respuit, & fuit amarè. Quapropter accepta semel fide ac iustitia, Spirituque S. iustus excidere per tale peccatum potest, quod mortem illius animæ infert.

#### QVÆSTIO IV.

An non Imputata, ut Inuoluntaria, sine Venialia, fidemque non excludant?

#### IX. ANTICHRISTIANISMVS.

**I**YTHERANIS, I. Venialia sunt, quæ non imputantur.

2. Non imputata sunt, quæ cum fide consistunt,

3. Consistunt, quæ prorsus Inuoluntaria sunt. **CHRISTVS. I.** At Ego petendam suppliciter Remissionem peccatorum docui; & non vilam Non Imputationem, aut obtectionem, Mat. 6. Dimitte nobis debita nostra. Iuxta Ps. 31. Pro hac Remissione, orabit ad te omnis Sanctus. Cum sint cuique deprecanda pec.; certè antè dici vel Non imputata, vel Condonata, vel Tecta, vel Innoxia non queunt. Cum etiam, Prou. 20. nemo possit dicere, Mundum est cor meum; petenda sane omnibus remissio est peccatorum. Quocirca ex me promisit. Ioan. 1. Si confiteamur peccata nostra, fidelis est & iustus, ut remittat nobis peccata nostra, & mundet nos ab omni iniquitate.

2. Ego Sacerdotium institui ad Remissionem peccatorum mediatam ac ministerialem; non ad immediatam Nō imputationem, Condon. Tecturam, &c. Ioan. 2. Accipite Sp. Sanctum, quorum Remiseritis potestate Clauium, vi & efficacia Sacramenti, peccata, Remittuntur eis: non Teguntur &c. Sic Moyses, Aaron, Samuel peccarant; at Ps. 89. Tu propitius fuisti eis; & tamen hic temporali pœnâ Vltiscens in omnes adinventiones eorum.

3. Ego dixi, Ioan. 13. Qui lotus est, in Baptismo non Indiget nisi ut pedes lauet. De me ait S. Aug. hic trac. 56. Quotidie lauat pedes nobis, qui interpellat pro nobis: De hominibus ait: Et quotidie nos opus habere, ut pedes lauemus, in oratione Dominica confitemur, cum dicimus; Dimitte nobis: &c. Si enim confiteamur pec. &c.

II. Omnia peccata, præter solam Infidelitatem, possunt consistere cum fide, & nihilominus esse mortalissima.

## QVÆSTIO V.

An ex Natura sua distinguantur pec. Mortalia & Venialia?

## V. ANTICHRISTIANISMVS.

Iovinianvs & Pelagivs negarunt. VVicleevs distinxit, & finxit.

Lutherani item negant ex natura rei peccata differre, seu Mortalia esse omnia; Ex misericordia tamen Dei, non imputantis quantacumque, esse Venialia solum, ob fidem in Misericordiam Dei propter Christum: Proinde omnia pec. Infidelium esse mortalia, quia imputantur.

Calviniani volunt omnia solum Reprobatorum peccata esse Mortalia: Prædestinatorum, Venialia.

CHRISTVS. Atego docui, Veniale ab Mortali distingui, absque respectu ad Prædestinationem, aut Misericordiam Dei, aut statum Renatorum: Offendere tamen Deum, salua amicitia; pœnamque mereri; at remissu facilem.

1. Mat. 5. *Qui, I. Irascitur fratri suo; reus erit Iudicio:*

2. *Qui dixerit Racæ; reus erit Concilio:*

3. *Qui dixerit, Fatue; reus erit gehenna ignis.* Ecce tres gradus peccati eiusdem, quorum vnus altero peior est: quibus totidem respondent & pœnarum gradus. Manifestum contrarium est reum gehennæ: Iracundia non in conuitium erumpens fit rea iudicij, seu Consilij; cum non constet malitia mortalis. Itaque necessario differunt. Esto, Rom. 6. *Sit stipendium peccati mors;* non tamen omnis peccati.

2. Deinde peccata comparavi rebus leuiculis, & alia grandioribus: Matth. 13. *Duces cæci, excolantes culicem; camelum autem*

O

tem

1. Vt Mat. 5. *Qui dixerit fratri suo, fidelis si deli seu infideli Fatue; reus erit gehenna ignis.* Parumne hoc mortale est?

2. Itemque illud: Matt. 23. *Ite maledicti in ignem æternum: O mortem animæ!* Quare? Ob pec. mortalia talia; *Esurium enim, & non. &c.* Vbi rectè S. Augustin. lib. de fide & oper. c. 15. *Eos in combustionem iuros dicit, quorum, Non Fidem, sed bona opera defuisse declarauit.*

3. Apostolus quoque Christianorum peccata enumerans credetium, 1. Cor. 6. Ephes. 1. Gal. 5. ait: *Qui talia agunt, regnum Dei non possidebunt.*

III. Peccatum voluntarium, ait Aug. 1. de vera relig. c. 14. *vsque adeo est malum; vt nullomodo sit peccatum, si non sit Voluntarium.* Rectè: sic enim ipse docui, Luc. 7. *Pharisæi autem & Legis periti consilium Dei spreuerunt in semetipsis, non baptizati ab eo.*

2. Clare Apostolus Heb. 10. *Voluntarie enim peccantibus nobis post acceptam notitiam Veritatis, finaliter, iam non relinquitur pro peccatis Hostia, seu Cruenti Sacrificij reiterandi, seu incruenti, sub iudicium extr. cessaturi: Sed terribilis expectatio iudicij. &c.*

3. Caino dictum: Gen. 4. *Quare iratus es? Nonne, si bene egeris, recipies: si autem male, statim in foribus pec. tuum aderit. Sed Sub Te erit appetitus eius, & tu Dominaberis illius.* Quippe, Eccl. 15. *Deus ab initio reliquit hominem in manu Consilij sui: Addidit mandata; Si volueris mandata seruare, seruabunt te; Nam, Olex 13. Perditio tua Israel ex te tantummodo in me auxilium tuum.*

Plura alia repete ex Luthero-

calu. par. 4. quest. 3.



tem glutientes. At culicem inter & camelum est differentia in natura rei.

3. Lu. 6. *Quid vides fesculam in oculo fratris tui: Trabem a. in oculo tuo non consideras?*

4. Luc. 12. *Non exies inde, donec etiam no- vissimum minutum reddas, id est, aiunt be- ne S. Patres, minuta peccata las.* Sic Tert. Orig. Hier. Cypr. &c.

II. Apostoli consona meis tradunt. 1. Cor. 3. *Si quis super aedificat aurum, ar- gentum, lapides pretiosos; ligna, fenum, stipulam; uniuscuiusque opus manifestum erit, & quale sit, ignis probabit. Si cuius opus manserit, mer- cedem accipiet: si arserit, detrimentum patie- tur; ipse autem saluus erit; sic tamen quasi per ignem.* Hæc recte S. Patres ad differen- tiam peccatorum interpretantur.

2. S. Iacobus cap. 1. tres motus Con- cupiscentiæ distinguit:

1. Inuoluntarios: *Vnusquisque ten- tatur à concupiscentia sua abstractus, ut ab causa peccati; non ipsum est pecca- tum.*

2. Imperfectè voluntarios: *Concu- piscencia vero cum coeperit, parit peccatum, sc. Veniale: patet ex tertio.*

3. Perfectè voluntarios: *Peccatum vero cum consummatum fuerit, generat mor- tem, ut Mortale: Nec ea Consummatio est operis, sed etiam animi: Nam, Matt. 5. Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam; iam mæchatus est eam in corde suo. Unde Non concupisces.*

III. Ego denique de nonnullis pec- catis longe mitius censui, quam de mor- tiferis. Vt Matth. 12. *De omni verbo otioso, quod locuti fuerint homines, reddet rationem in die iudicij.* Oblerthalia vera pronun- ciaui: *Ite in ignem æternum. Projicite eum li- gatis man. & ped. in teneb. exter. Discedite à*

*me omnes operarij iniquitatis.* Sic Eph. 5. *O- mnis immunditia, aut auaritia nec nominetur in vobis; sicut decet Sanctos. &c. Omnis au- tem immundus. &c. non habet hereditatem in regno Christi.*

## QVÆSTIO VI.

*An Deus predestinavit Adæ, omniumque hominum peccata, vel itaque fieri?*

### VI. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS cum asseclis: *Decretum fuit à Deo ab æterno, ut sua defectione periret Adam. &c. Vide Luthero-cal. p. 4. q. 5.*

Sic & Zvingliani.

CHRISTVS. At Ego, & Scriptura Dei lapsum Protoplastarum adscribi- mus Serpenti, Satanæ, Eux, Adam; Deo nusquam vel verbulo. Ioan. 8. in- quam: *Ille homicida fuit ab initio. Sapiens c. 2. Deus creauit hominem inextinguibilem. &c. Inuidiâ autem diaboli mors introi- uit in orbem terrarum. Gen. 3. Serpens decipit me. Ibid. Mulier, quam dedisti mihi: so- ciam, dedit mihi de ligno. Rom. 5. Per unum hominem peccatum in hunc mundum intra- uit: Non auctore ac predestinatore Deo.*

2. DEVS Adæ peccare prohibuit sub pena mortis: Gen. 2. *Præcepitque ei, Ex omni ligno Paradisi comede, de ligno autem Scientiæ boni & mali nec comedas. Quocumque enim die comederis ex eo, morte morieris.*

3. DEVS & vindicauit transgressio- nem; Gen. 3. *Quia audisti vocem uxoris tue, & comedisti, &c. maledicta terra in opere suo. &c. reuertaris in terram. &c. Electi- que Adam, & collocauit ante Paradisum va- luptatis Cherubim.*

4. Sua-

4. Suapte libera voluntate peccauit homo, non volente Deo. Eccl. 15. Nam *DEVS ab initio conſtituit hominem, & reliquit illum in manu conſilij ſui. Adiecit mandata & Præcepta ſua; ſi volueris mandata ſeruare, conſeruabunt te. Appoſuit tibi aquam & ignem; ad quod volueris, porrige manum tuam. Ante hominem vita & mors, bonum & malum: quod placuerit ei dabitur illi.*

Itaque (vt ait Calu. Inſt. 1. c. 15. §. 8. Potuit Adam ſtare, ſi vellet; quando non niſi propria voluntate cecidit.

#### VII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS cum Symmiſtis: Omnium ac ſingulorum ſingula peccata prædeſtinauit ab æterno Deus, vultque fieri. Vide *Luthero-cal. p. 4. quæſt. 6.*

CHRISTVS. At Sap. 14. *Odio ſunt Deo impius & impietas eius. Quoniam, Pſa. 5. Non Deus Volens iniquitatem tu es. Habac. 1. Mundi ſunt oculi tui, ne videant malum; & reſpicere ad iniquitatem non poteris. Quin etiam, Ezech. 18 Nunquid voluntatis mee eſt mors impij: adeo non vult culpam, vt nec pœnam velit. Vnde 2. Pet. 3. Deus: neminem vult perire. 1. Theſ. 4. Hæc eſt Voluntas Dei, Sanctificatio veſtra; non præuaricatio, pollutio peccati, ac perditio.*

#### QVÆSTIO VII.

*Quid Deus per diabolum, quid per ſe faciat noſtra ad peccata?*

#### VIII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS. Deus Impellit diabolum, vt homines ad peccandum inducat. Sic & Zvingliani.

CHRISTVS. At, Eccl. 15. *Nemini mandauit Deus impiè agere; Quod ſi De-*

*us incitat diabolum; ergo falſa S. Scriptura: Si diabolus non agit impiè; ergo patronum habet contrarium aſſerentem.*

2. Deinde Ego dico, Ioan. 8. *Cum loquitur mendacium; ex proprijs loquitur: quia mendax eſt, & pater eius. Si Deus ei mandat; non loquitur ex proprijs, ſed ex Deo. Vnde à Deo ipſo manat efficacia erroris & mendacij, ait Caluinus. Sicque Deus foret pater mendacij, non diabolus. Quia, ait, Deus clauum tenet; diabolus eſt tantum inſtrumentum. Plura talia blaſphema. Vide in *Luthero caluin. parte 4. quæſt. 7.**

#### IX. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS ait: Deus occulta vi mouet, & neceſſitat homines ad peccandum; Idque phyſicè, effectiue, & vt principali Agens. Sic & Zvingliani.

CHRISTVS. At Ego docui orare, Mat. 6. *Ne nos inducas in tentationem: Induceret autem, ſi occultè moueret ad peccandum Deus. Iac. 1. Deus Intentator malorum eſt: ipſe autem neminem tentat: ad Seducendum: licet ad Probandum teneat, noſtrâ, non ſuâ, cauſâ. Quin etiam, 1. Cor. 10. Fidelis Deus eſt qui non patitur vos Tentari ſupra id, quod poteſtis.*

2. Verè etiam Deus apud Ier. 19. teſtatur. *Aedificauerunt Excelfa Baalim; grande nefas! quæ Non præcepi, nec locutus ſum, nec aſcenderunt in cor meum. Itaque ſuapte voluntate fecerunt, nullo motu Dei.*

3. Iuſta Stephani exprobratio eſt, Act. 7. *Vos ſemper ſpiritui S. reſiſtiſtis; Sicut & patres veſtri. Ergon' arcana vi Deus ſuggeſſit eis, vt lapidarent ipſum?*

4. In Eccleſia, 1. Cor. 12. *Diuiſiones*



Gratiarum sunt; idem autem spiritus. Monet verò S. Ioannes in I. c. 4. Nolite omni spiritui credere: sed probate spiritus, si ex Deo sunt. Vnde id discernetur, si Deus tam ad mala, quam bona occulte moueat ac necessitet? Nam & diabolus inspirat occulte. Interna spiritus Critiria hic iactare, vanum est.

## X. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ cum ZVINGLIANIS volunt, Deum operari nobiscum peccata nostra.

CHRISTVS. At Ego sum Agnus Dei, qui tollit peccata mundi: Qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore ipsius: Quem oportuit per omnia vobis assimilari; Absque peccato. Nam, Sap. 14. Odio sunt Deo impius, & impietas eius. At verò, Sap. 11. Nihil odisti eorum, quæ fecisti, Deus, Non ergo peccatum fecit.

2. Deinde, Iacob dilexisti; Esau autem odio habuisti, sc. non Hominem; sed Peccatorem, ait S. August. li. 1. ad Simplic. q. 1. Non ergo Deus fecit Esau peccatorem; licet inſtiti fecerit Iacobum.

## QVÆSTIO VIII.

DEVS an simpliciter, & absolute, ac propriè sit AVTOR PECCATORVM?

## XI. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ & ZVINGLIANI affirmant esse Auctorem Factorum; non tamen peccatorum: Quod illa ex bona Dei voluntate procedant sine bono, ad declarandam tuam Iustitiam in reprobos; Misericordiam in Prædestinatos. Peccata verò promanent ex hominis mala

voluntate, sine malo, ad libidinem explendam. Vide Luthero-cal. p. 4. q. 10.

CHRISTVS. I. At Deus Peccata non fecit. Quia Gen. 1. Vidit Deus cuncta, quæ fecerat; & erant valde bona. Deut. 31. Deus fidelis, & absque omni iniquitate. Ro. 3. Nunquid iniquus est Deus? Absit: alioquin quomodo indicabit hunc mundum? Sic Ro. 9. 1. Ioan. 3. Peccatum non est in eo.

II. DEVS non vult peccatum; minus fieri decreuit. Pf. 5. Non volens iniquitatem tuas. Ezech. 18. Nunquid voluntas mea est mors impij? 2. Pet. 3. Deus neminem vult perire.

III. DEVS non imperat peccata. Eccl. 15. Nemini mandauit impiè agere. Quin, Ioan. 13. Hoc est mandatum meum, vt diligatis inuicem. Nam, Qui diligit, legem impleuit. Veni vocare peccatores ad penitentiam. Et Nolo mortem peccatoris; magis nolo peccatum.

IV. DEVS non compellit ad peccandum. Eccl. 15. Non dicas, per Deum abest, sc. deferendo nos; Quæ enim odit, ne feceris.

2. Non dicas, ille me implanauit, incitant do intus ad peccandum.

3. Non enim necessarij sunt ei homines impij, sc. vt suam in eis puniendis declararet iustitiam.

V. Peccatum est propriè solius creaturæ; non ergo Creatoris. Osee 13. Perditio tua ex te Israel; tantummodo in me auxilium tuum. Proinde, 1. Ioan. 3. Qui facit peccatum, ex diabolo est. At verò 1. Ioan. 1. Deus Lux est; & tenebra, peccati, in eo non sunt.

VI. DEVS hortatur homines, vt non obdurent corda in peccato. Pf. 94. Nolite obdurare corda vestra. Quia, Apoc. 3

Ego

Ego sto ad ostium, & pulso; si quis aperuerit mihi, intrabo ad eum. Ideo, Mat. 11. Venite ad me oēs. Quò min<sup>o</sup> obdurat corda peccatorum Deus effectiue; obdurari tamen sic volentibus permitto, & quam respiciunt, noluntque gratiam, subtraho iuste defertis.

## QVÆSTIO IX.

Num qua Scripturae in Deum referant peccata Mortalium?

## XII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ, & ZVINGLIANI acervant Scripturas ad referenda in Deum peccata hominum.

I. Deus voluit & decrevit peccari. Gen. 45. Non vestro consilio, sed Dei voluntate, huc missus sum. Gen. 50. Nolite timere, num Dei possimus resistere voluntati? Act. 2. Conuenerunt aduersus IESVM; definito consilio, & præscentia Dei traditum; facere, quæ manus tua & consilium tuum decreuerunt fieri. Act. 4.

II. Deus creauit impios, vt suam in puniendis iustitiam declaret. Prou. 16. Omnia propter semetipsum operatus est Dominus; Impium quoque ad diem iudicij. Rom. 9. An non habet potestatem signus facere aliud vas in honorem, aliud in contumeliam? Exo. 5. Idcirco autem posui te, vt ostendam in te fortitudinem meam, & narretur nomen meum in omni terra. Vel vt est Rom. 9. In hoc ipsum excitauit te, vt ostendam in te virtutem meam.

III. Deus impellit homines ad mala, vtens eis vt instrumentis. 1. Reg. 24. Addidit irasci furor Domini contra Israel; commouitque Dauid in eis dicens: Vade, numer a Israel. 2. Reg. 16. Dominus proceperat Semei, vt malediceret Dauid. 3. Reg. 22. Decipies, & praualebis. Vade, & fac ita. 3. Reg. 11. 12. rebellio Ieroboam dicitur à Deo fuisse; itemque & illa Iehus. 4. Reg. 9. 10. Iob. 1. Dominus dedit, Dominus abstulit. Isa. 10. Sennacherib dicitur ferrari in manu Domini, virga furoris. Isa. 13. Ecce ego

suscitabo contra vos Medos. Quia Præcepi sanctificationis meis Medis. Sic & Iere. 51. &c.

IV. DEVS dicitur excæcare & indurare corda, vt non velint, nec Possint agere benè. Exo. 7. 8. 9. Indurauit cor Pharaonis: Deut. 2. Spiritum Sehon. Iosue 11. Domini sententia fuerat, vt induerentur. Il. 19. Miscuit in eis spiritum vertiginis. Ioan. 12. Excæcauit oculos eorum. Rom. 1. Tradidit eos in reprobum sensum. Rom. 9. Cuius vult miseretur; & quem vult, indurat. &c.

V. DEVS dicitur re ipsa operari peccata & mala. 2. Reg. 12. Ego suscitabo super te malum. &c. Abfolonem Luc. 2. Ecce positus est in ruinam, & resurrectionem. Rom. 9. Ecce pono in Sion lapidem offensionis, & petram scandali. Eph. 1. Operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ.

CHRISTVS. Vera ista sunt omnia; sed sensu non vero obtenduntur.

AD I. In malis operibus sæpe Actio mala est, bona Passio: passionis opera prædestinauit Deus; non actionis: nam in hisce Deus præuidit voluntates malas hominum agentium ea.

AD II. Deus non creat impros, nisi materialiter, id est, eos creat, quos præuidet futuros impios; vt eorum iniustitiã vtatur ad iustitiam suam, & potentiam: sic, vt præuisio impietatis præcedat decretum damnationis; non contrã. Sic vasa in contumeliam ex Deo habent, vt sint vasa; ab materia, vt sint in contumeliam: Oditque ea Deus, non vt suam facturam, sed vt voluntate propria corruptam.

AD III. Modus, quo inclinet Deus ad malum, potest intelligi quadruplex.

1. Impius ac blasphemus; quod impediatur, verè, propriè, per se impellat.
2. Quod Permittit malos agere male: Vt Satanam contra Iob sæuientem.
3. Quod insuper malos deserat exortes gratiæ. Vt Achabum decipi imperauit.

uit; & lumen ei negavit, quo verum à falso discerneret.

4. Quod deserit pios, vt cogantur pati, adstante eis gratia; impiorum verò præsidet voluntatibus, non dans eis corruptionem, sed ordinem: hic eis à Deo, vitium ex ipsismet est; & talibus vitur Deus in bonum maius.

AD IV. 1. Deus causa est excæcationis & indurationis *Negatiuè*, sc. permittèdo, deserendo, non miserendo; Non *Positiuè*: seu, (vt Aug. ep. 105.) *Non obdurat impartiendo malitiam; sed non impartiendo misericordiam.*

2. Cæcationi duo insunt; à Deo iusta priuatio luminis; ab homine, affectus prauus; sic & obdurationi. Vnde non Videre à Deo est; non Possè videre, est ab excæcato.

3. Hæc autem impotentia est ex hypothesis, non absoluta; quia posset videre cum gratia Dei; at non potest, ob propriam affectus malitiam: ideo, Ioan. 15. *excusationem non habent de peccato.*

4. Demum, actio excæcandi & obdurandi, non est propriè actio; sed actionis omissio, sc. desertio Dei; Sæpe occasio rerum est, quæ excæcant; vt munera, res concupiscibiles. Atque ex istis fat liquebit sensus Scripturarum quæ contra Dei Bonitatem militare videntur.

### QVÆSTIO X.

*An & quo peccato peccarint protoplastæ tentati?*

### XIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI quidam negarunt primos parentes tentari, aut peccare potuisse.

CHRISTVS. Quam Deus mortem comesturis pomum fuit committatus, *Gen. 2.* quamque incurrerunt lege violata, ex clisi & paradiso, & ligno vitæ, & multis subiecti laboribus; eam S. Patres rectè sunt de & corporis, & animæ morte interpretati. Nonn. ipse pomi eius lethalis fuit; sed peccatum, quod animæ prius occidium, dein & corporis, commeruit. Vnde Eccl. 2. *Amul ere inuitium peccati; & per illam morimur omnes.* Rom. 5. *Per vnum hominem peccatum in hunc mundum intrauit, & per peccatum mors.* Rom. 6. *Stipendium peccati mors.* Ro. 8. *Corpus quidem mortuum est propter peccatum.* Plane peccarunt ambo Adam cum Eua, & peccato ad mortem. Nam immortalitas corporis erat eis ex gratia non ex natura; gratiam fugauit peccatum, naturam vitiauit: nil tale potuit naturalis; sed superbia honoris affectati, debique Deo soli.

### XIV. ANTICHRISTIANISMVS.

ZVINGLIO CALVINISTÆ Volunt, Deum prædestinasse primorum parentum peccatum & omnia omnium peccata; ideoque ipsius ordinatione ac iussu tentatos esse simul & euos: idque fatali necessitate, quò Dei cognoscitur iustitia, ait Zvinglius; vel, vt Calvinus ait, quòd misericordiæ & iustitiæ aditum, præfacere non posset, nisi prius homo miser, in plicioque dignus euasisset. De quo *suprà* quæ 6. & 9.

CHRISTVS. 1. At ego verè dicit Mat. 18. *Non est voluntas ante Patrem creaturum, vt pereat vnus de pusillis istis: & Cæput, basimque generis humani ad interitum creasset?*

2. Hoc odium foret. At, Sap. 11. *Diligis omnia que sunt, & nihil odisti eorum,* vt scilicet

fecisti: Nec enim odians aliquid constituisti; aut fecisti. Quia erant omnia bona valde, quae fecisti.

3. Enimvero, Mat. 19. Nemo bonus, absolute & infinite; nisi solus Deus. Et malum ter Optimus tantum creasset, de-creuisset, fecisset.

4. Omnino, Sap. 15. Nemini mandauit Deus imp. è agere; & nemini dedit spatium peccandi. Quia, Pl. 44. Dilexisti iustitiam in protoplastis coronariam; & odisti iniquitatem tum originalem, tum actua-lem. Quocirca, Jac. 2. Nemo, cum tenta-tur, dicat, quoniam à Deo tentatur. Deus enim intentator malorum actuum est: ipse autem neminem tentat.

5. Tamen si præsciuerit tentandum fore, ac lapsurum Adam, labique per-misit; non tamen voluit, quin præmo-nuit caueret; sin' morte moriturum. Ro.

9. Quid ergo dicemus? Nunquid iniquitas a-pud Deum? Absit.

Malum poenæ à Deo est; at culpæ ne-quaquam.

#### XV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINIANI: Protoplastæ se morituros non crederunt: Itaque Infidelitas radix defectionis fuit. Hinc ambitio & super-bia.

CHRISTVS. I. At verè, Eccl. 10. Initium superbia hominis, apostatare à Deo; quoniam ab eo, qui fecit eum, recessit cor eius.

Èc. Initium omnis peccati Superbia. Ecce initium & actuum hominis, & omnis peccati superbia. Ideo Tob. 4. Superbi-am nunquam in tuo sensu, aut verbo domina-ri permitas; in ipsa enim initium sumpsit om-nis perditio. Nil hic de superbia Ange-li, sed hominis. Rom. 5. Sicut per inobedi-

entiam vnus hominis peccatores constitui sunt multi; ita per obedientiam Vnius iustè constituentur. Nolle subijci ad obedi-entiam superbia est, & quasi scelus ariolandi.

II. Verù tamen est: post superbiam, lapsos in Infidelitatem fuisse; vt S. Pa-trum consensus recte docet: Atque in talem Eua quidem, seu quod crederet mentitum ex inuidia Deum in com-minatione mortis: seu, quod Adæ non crederet asserenti, fuisse à Deo prohi-bitum esum de ligno. Adam verò in tri-bus errauit; quod crederet peccatum esse veniale, præuaricari mandatum: Non se moriturum: futurumque se Deo similem, subiectum nulli. Vnde 1. Tim. 2. Vir nō est seductus, sc. immediatè ab ser-pente, sed mediatè & occasionaliter ab Eua; Ex huius amore nimio; Ex ipsa ex-periētia; Viso eam post esum non mor-tuam; Ex verbo serpentis ei relato.

#### QVÆSTIO XI.

An peccatum Originale propriè sit peccatum, an metonymicè.

#### XVI. ANTICHRISTIANISMVS.

ZWINGLIANI & ANABAPTISTÆ negant propriè; aiunt metonymicè esse peccatum, vt pote morbum ex peccato Adæ; sed inculpa-bilem, ac indamnabilem. Sic & Pelagius. Vide Lutero-6. p. 4. q. 14.

CHRISTVS. At ego dixi, Ioan. 3. Qui non credit in Filium, ira Dei manet super eum; Non, Veniet, ait Aug. l. 6. in Iulia. ca. 12. sed Manet, quia iam ante erat per-pec. or. Et Baptista Ioan. 1. Ecce Agnus Dei, qui tollit tñ à mundo peccatum illud mundi.

II. Apo-

II. Apostolus verò luculentè: Rom. 5. *Sicut per unum hominē peccatum in hunc mundum intravit; & per peccatum mors: & ita in omnibus hominibus mors pertransiit. In quo omnes peccauerunt.* Hic peccatum nō ponitur vt effectus, sed vt causa; mors verò vt effectus. Neque peccatum hic significat metonymice pœnam peccati, morbum, seu concupiscentiam infrenem: quia nimis coactum hoc & fictum est.

Nec Imitatione intravit: Quia innumeri nil cognouerunt de pec. Adæ. De in *Sicut peccatum vt causa; sic & mors intravit:* at hæc generatione, non imitatione intravit. Ad hæc, *per unum hominem;* si imitatione, ergo *per Angelum* dixisse oportuit; vt qui primus peccauit. Postea, *per peccatum mors:* at hæc generatione, non imitatione intravit: ergo & iliud. Adde, *Pertransiit in omnes:* non substitit in vno, aut aliquibus. Demum in quo homine vno omnes homines peccauerunt propriè, & vere. Hoc ibidem sequentia declarant, quæ docent, ante legem datam non fuisse cognitum peccatum, nec reputatum; & tamen reuera extitisse: nam *ragnauit mors ab Adam vsque ad Moysen, etiam in eos, qui peccauerunt in similitudinem prauaricationis Adæ.* Proinde ibid. *Iudiciū ex vno in Condemnationem; gratia autem ex multis delatis in Iustificationem.*

III. Job. 14. ex versione LXX. *Nemo mundus à sorde; nec infans.* Vnde Pl. 50. *Ecce in iniquitatibus cōceptus sum;* Vna enim originalis est fons omnia. Ideo Rom. 3. *Omnes peccauerunt,* originaliter in vno Capite; & *egent gloria Dei.* Sic & 1. Cor. 15. & 2. Cor. 5. *Si vnus pro omnibus mortuus est; ergo omnes mortui sunt.* Gal. 3. *Conclu-*

*sit Scriptura omnia sub peccato, vt remissio per Christum daretur credentibus.* Eph. 2. *Erasmus & nos sily irascunt & cateri, sc. naturâ, id est, natiuitate, seu ratione materiæ nostræ peccabilis.*

SVASIONES è Scripturis oppositas vide in Lutheroc. p. 4. q. 14.

## QVÆSTIO XII.

*Qualis Origo sit humanarum Animarum, & peccati Orig. Tradus?*

### XVII. ANTICHRISTIANISMVS.

GNOSTICI, Manichæi, Priscillianistæ cum Stoicis aiebant, Animas esse particulas substantiæ Dei; ac Inspirari à Deo, Non Creati: Non traduci ex parentibus.

CHRISTVS. A animæ hominum sunt mutabiles & violabiles: non Deus. Quia Mal. 3. *Ego Deus, & non mutor.* Iac. 1. *Apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio.* Pl. 101. *Tua, idem ipse es, & anni tui non deficient.* Atque rametis Gen. 2. *Inspirauit in faciem eius spiraculum vite,* non ideo is spiritus animæ erat de substantia Dei: nam ex hac solus Spiritus Sanctus procedit.

### XVII. ANTICHRISTIANISMVS.

ORIGENISTÆ, cū Platonici: Animæ hominum, simul cum Angelis creatæ, quod fastidissent cœlestia, amore terrestrium, in carcerem corporum compinguntur.

CHRISTVS. At tunc Deus feliciter egisset cum impijs occisis, infeliciter cum iustis feruatis; vt cum Lot in incendio, cum Noe in diluuiio, &c.

2. Ego beatam corporum resurrectionē male procurasē; mortē bene Satanæ.

3. Non

3. Non iste forent benedictiones Dei, Gen. 1.9. *Crescite, & multiplicamini.* Gen. 17. *Patrem multarum gentium constitui te, faciamque te in gentem magnam.* Deut. 1. *Addat Deus ad hunc numerum multa millia.*

4. Per resurrectionem Lazari male fecissem amico.

5. Multæ Scripturæ Sacræ forent falsæ: Vt Rom. 5. *Regnavit mors etiam in eos, qui non peccaverunt: &c.*

## XVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

APOLLINARIIS. Luciferiani. Tertull. Animæ, vt corpora, gignuntur à parentibus.

CHRISTVS. At in creatione diximus de Animantibus: Gen 1. *Producant aqua reptile animæ viuientis, & volatile super terram. &c.* Producat terra animam viuentem in genere suo & reptilia & bestias. De Homine verò ait: *Formauit Deus hominem de limo terra, & inspirauit in faciem eius spiraculum vite.* Itaque brutæ animæ sunt materiales; spiritales vero humanæ; *Et factus est homo in animam viuentem:* Non igitur spiraculum illud erat gratia Sp. Sancti.

2 Pl. 32. *Deus fingit singulatim corda eorum.* Eccl. vlt. *Spiritus redeat ad Deum, qui dedit illum.* Isa. 57. *Flatum omnem ego feci.*

## XIX. ANTICHRISTIANISMVS.

1. LUTHERANIS Peccatum orig. subiectatur in corpore etiam toto.

2. ZVINGLIANIS certò non est in filiis fidelium; probabiliter nec in infidelium: Imò pec. orig. nihil est.

3. CALVINIANIS non est in liberis fidelium, sed in solis reprobis.

CHRISTVS. At Ego idcirco esse baptismi necessitatem, tum Medij, tum

Præcepti, docui, ad abluendum pe. or. i quod isthoc omnibus inhæreret, inde ab Adamo. Proinde, Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Sp. Sancto, non potest intrare in regnum cælorum.*

2. Docuit idem Apostolus. Ephes. 2. *Eramus & nos naturâ filij ira, sicut & ceteri:* At loquitur de Israelitis, de se, Gal. 2. *naturâ Iudæo, non ex gentibus peccatore.*

3. Dauid clarè Ps. 50. *Ecce in iniquitatibus conceptus sum;* & verè tamen prædestinatus fidelium erat filius. Suprà plura quæst. 11.

## QVÆSTIO XII.

Peccatum Originale an sit Substantia? Peccatum Actuale? Concupiscentia?

## XX. ANTICHRISTIANISMVS.

ILLYRICVS, ex Luthero pec. or vult esse substantiam animæ, & imaginem Dei transformatam in imaginem diaboli substantialiter. Sic plures Lutherani.

CHRISTVS. Peccatum est priuatio & defectus; non substantia, seu natura. Quia, cum Ioan. 1. *Omnia per ipsum facta sunt; & sine ipso factum est Nihil,* sc. peccatum: idcirco necesse est quod 1. Tim. 4. *Omnis creatura Dei bona est.* Peccatum verò est malum.

Vnde Paulus, Rom. 7. *Scio quod non habitat in me, hoc est, in carne mea bonum. Non enim quod volo bonum, sed quod odi malum, hoc facio. Iam non ego operor illud, sed quod habitat in me malum.* Ecce pec. or. habitat in homine, non est homo: minus est illud ipsa mens: & Caro est pars hominis; nam distinguitur contra mentem:

P

tem:

rem: vt ibid. *Mente seruo legi Dei, carne autē legi peccati.* Quò minus peccatum orig. est mens ipsa.

Deinde diabolus est pater peccati, *Ioan. 8.* quod si peccatricem mentem transformat, sanè & pater foret mentis, id est conditor, seu formator.

### XXI. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI multi: Peccatum, aiunt, originale est Actuale. vt incredulitas, desperatio. &c. Sic Lutherus, Melanch. Kemnit &c.

CHRISTVS. At infantes, cum liberum mentis vsu non habeant; nec peccatum actuale habere possunt: *Nesciunt enim, quid faciunt:* Et tamen pecc. habent originale: Hoc igitur eis Actuale esse nequit. Vt Iacob & Esau, *Rom. 9.* *Cum nondum nati fuissent, nec aliquid boni egissent, aut mali: Iacob dilexi. &c.* Sic & *Deut. 1.* *Filij tui, qui hodie ignorant dexteram boni & maui,* id est, nullum actuale peccatum habent. Tales, *Ione 4.* fuerunt in Ninive ultra 12000. hominum, qui ignorabant, quid esset inter dexteram & sinistram, id est, infantes, ait S. Hier. erant.

### XXIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINIANI communiter & pertinaciter aiunt; Concupiscentiam innatam, in sua natura, esse, per quemanere continuum peccatum: omnia que hinc & opera hominum esse inquinata: Sed à Deo non imputari renatis.

CHRISTVS. At Vetus, Nouumq; Test. reclamation: docet enim tollenda, Tollique peccatum, non Tegi, præsertim in baptismo. *Exo. 32.* *Qui auferi iniquitates & peccata.* *Pl. 50.* *Dele iniquitatem meam.* *Ma. 1.* *Si fuerint peccata vestra vt cocci-*

num, quasi nix alba erunt. *Isa. 27.* *Dimittetur iniquitas Iacob, vt auferatur peccatum eius.*

2. De me Ioan. 1. *Agnus Dei, qui TOLLIT peccata mundi: qui, Rom. 5.* *in mundum intrauit.*

3. *Iac. 1.* *Vnusquisque tentatur à Concupiscentia sua abstractus & illestus: Tentari non est peccare. At Deinde Concupiscentia cum conceperit, delectatione, vel etiam consensu, parit peccatum, cordis seu cogitationis. Demum Peccatum verò cum consummatum fuerit opere ipso actuale, generat mortem.*

4. *Rom. 7.* *Nunc autem non ego operor illud: sed quod habet in me peccatum: quasi dicat, motus concupiscentiæ non est meum opus: ideoque nec mihi imputatur.*

*Scio enim quia non habitat in me, id est, in carne mea bonum: vbi Caro accipitur solum pro altera parte, non pro homine toto: Alioquin non vere diceret: non Ego operor: Non bene dictum corrigeret & exponeret istud: in me, id est, in carne mea, quasi dicat sola, non in mente per delectationem vel contentum. Atq; ita passim distinguit idem mentem contra carnem. *Mente seruo legi Dei, carne legi peccati. Qui foris est noster homo licet corrumpatur, is, qui intus, renouatur. Gen. 6.* *Non permanebit spiritus meus in homine, quia caro est. Et Ego, Ioan. 3.* *Quod natum est ex carne, caro est. Luc. 16.* *Caro & Sanguis n. n. reuelauit tibi.**

5. *Nihil damnationis est in ijs, Rom. 8.* *qui sunt in Christo Iesu, id est, iustificatis, licet sentiant concupiscentiam.*

Idque non, quod eius Reatus sit in baptismo solus remissus; sed quod peccatum

catum ipsum sit deletum. Nam reatus & peccatum sunt inseparabilia; & peccatum est fundamentum reatus: quocirca & hic, illo manente manet: & *codicis est Deo impius, & impietas eius*, Sap. 14.

#### QVÆSTIO XIV.

*Qua sit pœna peccati orig. in decedentibus sine baptismo?*

#### XXIV. ANTICHRISTIANISMVS.

**C**ALVINVS cum lequacibus fingunt Fide-  
lium proles, absque baptismo mortuos, Sal-  
uari ex pacto.

ZVINGLIVS hoc certum asserit. Probabile  
verò, & Infidelium proles saluari; vi Redem-  
ptionis.

**C**HRIŒTVS. At iam damnati  
sunt.

1. Quia Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit  
ex aqua & Sp. Sancto, non potest introire in  
regnum Dei.*

2. Ioan. 3. *Qui incredulus est Filio, non  
videbit vitam, sed ira Dei manet super eum.*  
Item *ira exaltari oportet Fil. hom. ut om.  
qui credit. &c.*

Notauit rectè S. Aug. ser. 14. de verb.  
Apost. *Non dicit, Ira Dei v. niel super eos:  
sed manet; adeo necesse est liberari ab ira  
per baptismum.*

Vnde Ephes. 2. inquit, *Eramus & nos  
filij natura filij iræ.* Quia, Rom. 5. *Per vni-  
us auctum omnes homines in condemnatio-  
nem.* Sic irato Deo quis beatus erit, nisi  
amicus ipsius? Omnino, Apoc. 20. *qui  
non est inuentus in libro vite scriptus,  
missus est in stagnum i-  
gnis.*

## II. DE GRATIA ET LIB. ARBITRIO. QVÆSTIO XV.

*An gratia Iustificans sit permanens qualitas  
in anima?*

#### XXV. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERO - CALVINISTÆ Imputationem  
solam iustitiæ Christi statuunt, vt qui acce-  
ptione gratuita simus iusti.

**C**HRIŒTVS. At ego dixi, Ioan. 4.  
*Aqua gratiæ, quam ego dabo ei, fiet in eo fons  
aqua salientis in vitam æternam.* Qui fons  
est Sp. Sanctus inhabitans per gratiam.  
Nam, Ioan. 7. *Qui credit in me, flumina de  
ventre eius fluent aqua viue: subiunxitque  
protinus; Huc autem dixit de Spiritu, quem  
accepturi erant credentes in eum.* Sicque S.  
Patres illa exponunt de gratia inhabi-  
tante, & creata.

2. Idem docet meus, Rom. 5. *Sicut per  
inobedientiam vnius hominis peccatores con-  
stituti sunt multi sc. non imputatiuè, sed  
inhærente nobis iniustitia orig. Ita per  
obedientiam vnius hominis iusti con-  
stituentur multi: non imputatiuè, sed  
realiter.*

3. Ideo Gratia dicitur diffundi, effun-  
di: vt Rom. 5. *Charitas Dei diffusa est in cor-  
dibus nostris per Sp. Sanctum, qui datus est  
nobis: non imputata solum.* Sicut reali-  
ter Mat. 15. *De corde exeunt cogitationes ma-  
le, non imputatiuè.*

4. Gratia comparatur rebus perma-  
nentibus; vt pignori, Vnctioni, sigillo,  
femini. 2. Cor. 1. *Qui Vnxit nos Deus, & Si-  
gnauit nos, & dedit Pignus Spiritus in cordi-  
bus nostris.* 1. Ioan. 2. Vnctionem, quam  
accepistis ab eo, maneat in vobis. 1. Ioa.

P 2

3. Qui



3. *Qui natus est ex Deo, peccatum non facit, quia Semen eius, gratia, manet in eo.*

### QVÆSTIO XVI.

*In quo sita sit Efficacia Gratia?*

#### XXVI. ANTICHRISTIANISMVS.

**C**ALVINISTIS omnis gratia est Efficax; Sufficiens nulla: eò quod moti à Deo, debeant; non moti, non possint, agere bene.

PELAGIANIS solum lib. arbitrium est sufficiens ad salutem operandam; gratia opus nulla. Vide Lutero. cal. p. 4. q. 29. 30.

**CHRISTVS.** At Ego Dixi: Matth. 23. *Ierusalem. &c. quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & Noluiti? Quo docui, gratiam eos Sufficientem habuisse; nō tamen Efficacem; quia Noluerunt.*

2. Par querela Protomartyris, Act. 7. *Vos semper Spiritui S. resistitis: quasi dicat, hic sufficiens vobis datus est; sed per vos nolentes non erat Efficax.*

3. Sic Ill. 5. *Expectaui ut faceret vnas; poterat enim per sufficientiam gratia: & fecit labruscas, per Inefficaciā eiusdē.*

4. Rom. 2. *Ignoras, quia benignitas Dei ad penitentiam te adducit? quia sufficientem gratiam dederat. Ideo, Apoc. 3. Ego sto ad ostium, & pulso; si quis aperuerit mihi intrabo ad eum. Pullat sufficiens; si vis, fac Efficacem.*

5. Fieri autem posse efficacem sic docui. Ioan. 6. *Omnis, qui audit à Patre, per sufficientiam, & dicit; per efficaciam, venit ad me de facto. Vnde Rom. 8. Quos vocauit, hos & iustificauit: istud sufficienter, hoc efficaciter.*

#### XXVII. ANTICHRISTIANISMVS.

EFFICACEM reddere gratiam est in potestate hominis vt Sufficienti consentiat: Sicque Efficacia gratia consistit in voluntate humana.

**CHRISTVS.** At ego contra dico, Ioan. 6. *Omnis, qui audit à Patre, per inspirationem internam Dei, venit ad me, per Doctoris Dei suasionem, non per studium discipuli. Quia Isa. 54. est scriptum in prophetis; Erunt omnes doctibiles Dei, theodidacti. Planè, Pl. 93. Beatus homo, quem tu erudieris Domine.*

2. Diserte quoque 1. Cor. 4. *Quis te discernit, sc. fidelem ab infideli? Errorẽ prædictus diceret, Liberum arbitrium. At quid habes, in libero arbitrio, quod non accepisti, à Deo? Libertas tua est, sed Dei est bonitas persuadens arbitrio, dans & Velle, & Perficere.*

3. Si voluntas consentiendo gratiam sufficientem reddat Efficacem, iam eversa erit Prædestinatio Diuina. Rom. 8. *Quos enim prædestinasti, hos & vocasti, sc. sufficenter: sed quem ad modum? Ecce Omnia cooperantur in bonum his, qui SECVNDVM PROPOSITVM Vocati sunt Sancti: scilicet, non secundum voluntatem Vocati.*

#### XXVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ. Voluntas homini in iustificatione nihil omnino agit; sed solus omnia Deus, à quo illa agitur.

**CHRISTVS.** At contra David orabat, Psal. 69. *Deus in adiutorium meum intende. Psal. 26. Adiutor meus esto, ne derelinquas me. Nomen,* ait Augustin. term. 11. de

13. de verb. Apost. *Adiutoris præscribit tibi, quia & tu ipse aliquid agis.*

2. Contra meum, 1. Cor. 15. *Gratia eius in me vacua non fuit; sed abundantius illis omnibus LABORAVI: Non Ego autem; sed Gratia Dei mecum. Ac per hæc, ait Aug. l. de grat. & lib. arb. c. 5. nec gratia Dei sola; nec ipse solus; sed gratia Dei cum illo.*

3. Ideo monet, 2. Cor. 6. *Ne in vacuum Dei gratiam recipiatis. Nam, Rom. 8. Spiritus adiuuat infirmitatem nostram. Atque ita ait Phil. 4. Omnia possum in eo, qui me confortat.*

## XXIX. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ Negant esse in potestate hominis, Gratia consentire, vel refragari: adeo cogit gratia voluntatem: & quis resistat ei?

CHRISTVS. At ego, Matth. 23. *Quoties volui congregare filios tuos; & Nolui.*

Hoc verò resistere est gratia. Apoc. 3. *Ego sto ad ostium voluntatis humanæ, & puto: Si quis aperuerit mihi ianuam, intrabo ad illum. Aperire ianuam est voluntatis.*

4. Vere Sanctus Stephanus, Act. 7. *Vos semper Spiritui Sancto resististis.*

Quæ circa, Psal. 94. *Hodie st vocemini audieritis, nolite obdurare corda vestra.*

## QVÆSTIO XVII.

An SUFFICIENS Auxilium detur omnibus ad salutem?

## XXX. ANTICHRISTIANISMVS.

PLAGIANI fingebant, solis liberi arbitrij viribus quemque salutem consequi posse; nec opus vlla gratia præueniente.

CHRISTVS. At ego etiam ijs sufficiens præbeo, quos præuideo non credituros. Ideo dixi, Mat. 11. *Si in Tyro & Sidone hæc facta fuissent; in cinere & cilicio penitentiam egissent.*

Ego dixi, Mat. 13. *Vobis, etiam Iudæ, datum est nosse mysterium regni Dei; ceteris autem non est datum.* 2. Thel. 3. *Non omnium est fides. Nam, Rom. 9. Cuius vult, miseretur; quem vult, indurat.*

## XXXI. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ: Solis prædestinatis, non reprobis datur auxilium sufficiens ad salutem consequendam. Quia ipse Omnis gratia est Efficax, & determinans voluntatem.

CHRISTVS. I. At ego dixi, Mat. 5. *Deus solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super iustos, & iniustos gratiam suam, exponit S. Ambr. serm. 8. in Psal. 118. Dixi, Ioan. 1. Lux vera illuminat omnem hominē luce gratia ait Chryl. Quia, 2. Tim. 2. Vult omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. 2. Pet. 3. Non vult aliquis perire; sed Omnes ad penitentiam venire. Ps. 18. Non est, qui se abscondat à calore eius. Sap. 11. Misereris omnium, quia potes. &c.*

II. Sufficiens auxilium ad resurgendum à peccato non ad: est omnibus temper & ubique. Sic ipse docui, Ioan. 12. *Propter ea nō poterant credere, quia iterum dixit Isaias; excavit oculos eorum, sc. stante cæcitate non poterant. Idem recte asseritur 2. Tim. 2. Ne quando Deus det illis penitentiam ad cognoscendam veritatem, & resistant à diaboli lequeis.*

III. Ad deuitanda tamen peccata sufficiens auxilium omnibus, semper, & vbiq; adest, mediatè, vel immediatè. Iaco iusti orari, Mat. 6. *Et ne nos inducas in tentationem.* Proinde, Eccl. 15. *Ne dicas per Deum Absit.* Quia Oseæ 13. *Perditio tua ex te: tantummodo in me auxilium tuum.* Vnde Aug. l. de nat. & grat. c. 43. *Admonet nos Deus facere, quod possumus, & petere, quod non possumus.* Idem l. de grat. & lib. ar. c. 16. *Ideo quædã iubet, quæ non possumus, ut sciamus, quid ab illo petere debeamus.*

### QVÆSTIO XVIII.

*An vlla sit CAUSA PRAEDESTINATIONIS in nobis?*

#### XXXII. ANTICHRISTIANISMVS.

**C**ALVINISTÆ Eudoxia, seu merum gratuitum Dei beneplacitum causam Electionis impellentem bene constituunt; sed malè explicant, malè defendunt: Nimirum sic placuisse Deo ante præuisum peccatum origin. & etiam post præuisum peccat. origin. & actualia.

**CHRISTVS;** Ego quinque hac in redocui.

I. Aliqui sunt Electi. Mat. 20. *Multi sunt vocati; pauci verò electi.* Mat. 24. *Congregabunt Electos eius à quatuor ventis.* Ro. 8. *Quis accusabit aduersus Electos Dei?* Eph. 1. *Elegit nos IN IPSO ante mundi constitutionem.*

II. Sunt Electi ad regnum. Luc. 12. *Nolite timere pusillus grex; quoniam complacuit Patri dare vobis regnum.* Rom. 10. *Reliquiae, secundum Electionem gratia saluae factæ sunt.*

III. Electi ad regnum infallibiliter

saluabuntur. Mat. 24. *Propter electos breuiabuntur dies illi.* Ioan. 6. *Hæc est voluntas Patris; ut omne, quod dedit mihi; non perdam sed resuscitem in nouissimo die.* Ioan. 10. *Ne mo rapiet eas de manu mea.* Ego & Pater vnum sumus. Rom. 9. *Quos prædestinauit, hos & vocauit, sc. secundum propositum; Et quos, ita vocauit, hos iustificauit; Et quos ita iustificauit, hos magnificauit.*

IV. Electio prædicta, est facta ex mera Dei Misericordia. Lu. 12. *Complacuit Patri dare vobis regnum, gratuito.* Quia Ioan. 15. *NON OS Me elegistis; sed EGO elegi vos; & posui vos, ut catis, & fructum offeratis, & fructus vester maneat, quasi dicat. Non elegi vos, quasi viderim me eligendum fore à vobis, vos fructificaturos, aut per seueraturos; non: sed elegi vos ut faciam vos fructificare, me sequi, & perseuerare.* Clarius Rom. 11. *Reliqui mihi adhuc 7000. virorum, qui non curauerunt genus ante Baal. Sic ergo in hoc tempore reliquæ SECUNDVM ELECTIONEM GRATIAE saluae factæ sunt.*

Clarissimè Eph. 1. *Elegit nos in Ipso ante mundi constitutionem, sc. te, semus sancti & immaculati. Et, Prædestinauit nos in adoptionem filiorum SECUNDVM PROPOSITVM VOLUNTATIS SVAE, in laudem gloria GRATIAE suæ.*

Addit: *IN QVO nos FORTE vocati sumus, prædestinati secundum Propositum eius; quasi dicat. Vocatio, respectu hominum dici potest Fortuita; quia ipsi in seipsi facta est; at respectu Dei nõ est fors, sed destinata, electio secundum propositum.*

V. Electio eadem est non solum gratuita; sed etiam absque vlla præuisione operum. Rom. 9. *Cum nondum nati essent,*

ant

aut aliquid boni vel mali egissent: (Vi secundum Electionem Propositum Dei maneret) non ex operibus; sed ex Vocante dictum est ei, &c. *Iacob dilexi; Esau autem odio habui.* Ro. 11. Si gratia; iam non ex operibus: Alioqui gratia iam non est gratia.

Verum in hisce conveniunt nobiscum Calviniani: discrepant Pelagiani. Liquet in meo *Luthero-cal. p. 4. q. 32.*

### QVÆSTIO XIX.

*An detur ex parte hominis causa Re-  
probationis?*

XXXIII. ANTICHRISTIANISMVS.

ALVINISTÆ perniciter Negant; esseque parem causam ac eandem tum Electionis, tum Reprobationis contendunt tam Positiuæ, quam negatiuæ.

CHRISTVS. Ego vero *veni vocare peccatores; & nolo mortem peccatoris; sed magis ut conuertatur, & viuat:* ceu supra pluribus manifestum: nihilominus, quia vocaui, & noluisse; ego quoque ridebo in interitu vestro, sed distinctè.

I. Reprobationis Negatiuæ causa est sola Dei voluntas; id est, Prior actus reprobationis est quo non vult quosdam saluare.

1. *Et quis est qui dicat ei, quare sic facis?* Adeo Iudicia Dei abyssus multa.

2. Quia verè, Rom. 9. *Antequam aliquid boni vel mali egissent, Non ex operibus, sed ex Vocante dictum est ei, quia maior seruet minori.* Et *Iacob dilexi; Esau autem odio habui,* scil. in præscientia mea Dei. Nec *Esau odio habui* ob peccatum orig. quia & *Iacob in eadem fuit,* quoad pec. orig. damnationem.

Sed hæc reprobatio dicitur Negati-

ua, qua vnum libero ab or. pec. & alterum non libero: quia sic volo: *Miserebor, cuius miserebor:* Rom. 9. *An non habet potestatem figulus luti.* &c? Proinde Deus cuius vult miseretur, & quem vult indurat. Quæ voces licet positiuum quid sonant; negatiuè tamen capiendæ sunt: sc. quæ Deus non vult aliquos saluari Voluntate Antecedente: de qua hic sola agitur. Et in hac Deus fecit vasa contumeliæ ex massa generis humani, qualia massæ huius natura conditioque requiritur ex se, sc. vasa iræ & odij. Quibus sic in ea conditione relictis, in qua inuenit; non facit iniuriam; sed voluntate sua Antecedente se negatiuè habet: ceu verè exponit *S. Aug. ep. 106.*

II. Reprobationis Positiuæ, id est, Damnationis causa est in solis hominibus reprobis ob tua cuiusque peccata.

1. Idcirco me dicturum prædixi, Mat. 24. *Ne maledicti in ignem æternum.* Qua de causa? *Esuriui enim, & non dedistis mihi manducare.*

2. Vnde & Rom. 2. *Ira & indignatio in omnem animam operantis malum.*

3. Debet homo Deum habere Autorem operum bonorum; tamen sine horum præuisione Deus eum prædestinauit, quia voluit & potuit: at habere Deum nequit Autorem malorum operum; ideo cum horum præuisione eum iuste reprobauit Deus positiuè ex causa peccatorum reprobi.

### QVÆSTIO XX.

*An Decretum Dei immutabile tollat liberum  
arbitrium; necesse sitque tam ad bona,  
quam ad mala?*

XXXIV.

III. Ad deuitanda tamen peccata sufficiens auxilium omnibus, semper, & ubique adest, mediatè, vel immediatè. Iaco iusti orari, Mat. 6. *Et ne nos inducas in tentationem.* Proinde, Eccl. 15. *Ne dicas per Deum Absit.* Quia Oseæ 13. *Perditio tua ex te: tantummodo in me auxilium tuum.* Vnde Aug. l. de nat. & grat. c. 43. *Admonet nos Deus facere, quod possumus, & petere, quod non possumus.* Idem l. de grat. & lib. ar. c. 16. *Ideo quædã iubet, quæ non possumus, ut sciamus, quid ab illo petere debeamus.*

### QVÆSTIO XVIII.

*An vlla sit CAUSA PRAEDESTINATIONIS in nobis?*

#### XXXII. ANTICHRISTIANISMVS.

**C**ALVINISTÆ *Evdokia*, seu merum gratuitum Dei beneplacitum causam Electionis impellentem bene constituunt; sed malè explicant, malè defendunt: Nimirum sic placuisse Deo ante præuisum peccatum origin. & etiam post præuisum peccat. origin. & actualia.

**CHRISTVS;** Ego quinque hac in redocui.

I. Aliqui sunt Electi. Mat. 20. *Multi sunt vocati; pauci verò electi.* Mat. 24. *Congregabunt Electos eius à quatuor ventis.* Ro. 8. *Quis accusabit aduersus Electos Dei?* Eph. 1. *Elegit nos IN IPSO ante mundi constitutionem.*

II. Sunt Electi ad regnum. Luc. 12. *Nolite timere pusillus grex; quoniam complacuit Patri dare vobis regnum.* Rom. 10. *Reliquiae, secundum Electionem gratia saluae factæ sunt.*

III. Electi ad regnum infallibiliter

saluabuntur. Mat. 24. *Propter electos breuiabuntur dies illi.* Ioan. 6. *Hæc est voluntas Patris; ut omne, quod dedit mihi; non perdam sed resuscitem in nouissimo die.* Ioan. 10. *Ne mo rapiet eas de manu mea.* Ego & Pater vnum sumus. Rom. 9. *Quos prædestinauit, hos & vocauit, sc. secundum propositum; Et quos, ita vocauit, hos iustificauit; Et quos ita iustificauit, hos magnificauit.*

IV. Electio prædicta, est facta ex mera Dei Misericordia. Lu. 12. *Complacuit Patri dare vobis regnum, gratuito.* Quia Ioan. 15. *NON OS ME elegistis; sed EGO elegi vos; & posui vos, ut catis, & fructum offeratis, & fructus vester maneat, quasi dicat. Non elegi vos, quasi viderim me eligendum fore à vobis, vos fructificaturos, aut per seueraturos; non: sed elegi vos ut faciam vos fructificare, me sequi, & perseuerare.* Clarius Rom. 11. *Reliqui mihi adhuc 7000. virorum, qui non curauerunt genus ante Baal. Sic ergo in hoc tempore reliquæ SECUNDVM ELECTIONEM GRATIAE saluae factæ sunt.*

Clarissimè Eph. 1. *Elegit nos in Ipso ante mundi constitutionem, sc. te, semus sancti & immaculati. Et, Prædestinauit nos in adoptionem filiorum SECUNDVM PROPOSITVM VOLUNTATIS SVAE, in laudem gloria GRATIAE suæ.*

Addit: *IN QVO nos FORTE vocati sumus, prædestinati secundum Propositum eius; quasi dicat. Vocatio, respectu hominum dici potest Fortuita; quia ipsi in se facti sunt; at respectu Dei non est fors, sed destinata, electio secundum propositum.*

V. Electio eadem est non solum gratuita; sed etiam absque vlla præuisione operum. Rom. 9. *Cum nondum nati essent,*

ant

aut aliquid boni vel mali egissent: (Vi secundum Electionem Propositum Dei maneret) non ex operibus; sed ex Vocante dictum est ei, &c. *Iacob dilexi; Esau autem odio habui.* Ro. 11. Si gratia; iam non ex operibus: Alioqui gratia iam non est gratia.

Verum in hisce conveniunt nobiscum Calviniani: discrepant Pelagiani. Liquet in meo *Luthero-cal.* p. 4. q. 32.

### QVÆSTIO XIX.

*An detur ex parte hominis causa Re-  
probationis?*

XXXIII. ANTICHRISTIANISMVS.

ALVINISTÆ perniciter Negant; esseque parem causam ac eandem tum Electionis, tum Reprobationis contendunt tam Positiuæ, quam negatiuæ.

CHRISTVS. Ego vero *veni vocare peccatores; & nolo mortem peccatoris; sed magis ut conuertatur, & viuat:* ceu suprâ pluribus manifestum: nihilominus, quia vocaui, & noluisse; ego quoque ridebo in interitu vestro, sed distinctè.

I. Reprobationis Negatiuæ causa est sola Dei voluntas; id est, Prior actus reprobationis est quo non vult quosdam saluare.

1. *Et quis est qui dicat ei, quare sic facis?* Adeo *Iudicia Dei abyssus multa.*

2. Quia verè, Rom. 9. *Antequam aliquid boni vel mali egissent, Non ex operibus, sed ex Vocante dictum est ei, quia maior seruet minori.* Et *Iacob dilexi; Esau autem odio habui,* scil. in præscientia mea Dei. Nec *Esau odio habui* ob peccatum orig. quia & *Iacob in eadem fuit,* quoad pec. orig. damnationem.

Sed hæc reprobatio dicitur Negati-

ua, qua vnum libero ab or. pec. & alterum non libero: quia sic volo: *Miserebor, cuius miserebor:* Rom. 9. *An non habet potestatem figulus luti.* &c? Proinde Deus cuius vult miseretur, & quem vult indurat. Quæ voces licet positiuum quid sonant; negatiuè tamen capiendæ sunt: sc. quæ Deus non vult aliquos saluari Voluntate Antecedente: de qua hic sola agitur. Et in hac Deus fecit vasa contumeliæ ex massa generis humani, qualia massæ huius natura conditioque requiritur ex se, sc. vasa iræ & odij. Quibus sic in ea conditione relictis, in qua inuenit; non facit iniuriam; sed voluntate sua Antecedente se negatiuè habet: ceu verè exponit *S. Aug. ep. 106.*

II. Reprobationis Positiuæ, id est, Damnationis causa est in solis hominibus reprobis ob tua cuiusque peccata.

1. Idcirco me dicturum prædixi, Mat. 24. *Ne maledicti in ignem æternum.* Qua de causa? *Esuriui enim, & non dedistis mihi manducare.*

2. Vnde & Rom. 2. *Ira & indignatio in omnem animam operantis malum.*

3. Debet homo Deum habere Autorem operum bonorum; tamen sine horum præuisione Deus eum prædestinauit, quia voluit & potuit: at habere Deum nequit Autorem malorum operum; ideo cum horum præuisione eum iuste reprobauit Deus positiuè ex causa peccatorum reprobi.

### QVÆSTIO XX.

*An Decretum Dei immutabile tollat liberum  
arbitrium; necesse sitque tam ad bona,  
quam ad mala?*

XXXIV.

## XXXIV. ANTICHRISTIANISMVS.

**C**ALVINI & CALVINISTARVM effata ac Maximæ sunt plures.

1. Liberum arb. est extinctum & amissum per pec. orig.

**CHRISTVS.** At ego dixi, Matth. 19. *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata.* Mat. 23. *Volui congregare filios tuos, & Noluiisti.* Apoc. 3. *Ecce sto ad ostium, & pulso; si quis aperuerit mihi, intrabo.*

2. Plenum talibus vetus est Test. Vt Num. 30. *In arbitrio viri erit, siue faciat siue non faciat.* Deut. 30. *Proposui vobis vitam & mortem. Elige vitam, ut viuas.* Ios. 24. *Eligite quod placet, cui potissimum seruire debetis.* 2. Reg. 24. *Trium tibi datur optio; elige vnum ex his.* Eccl. 31. *Qui potuit transgredi, & non est transgressus; & facere mala, & non fecit.*

## XXXV. ANTICHRISTIANISMVS.

LIBER. arb. vires naturales tolluntur per pe. actualia.

Ita CALVINISTÆ.

**CHRISTVS.** At præter iam dicta, testantur exempla peccantium actualiter, & tamen libertatem arbitrij seruantiuna saluam. Hinc Caino dictum Gen. 3. *Sub te erit appetitus eius, & tu dominaberis illius.* Dauidi post peccata dicitur, *Trium tibi datur optio: elige.* &c. 2. Reg. 24.

## XXXVI. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ. Gratia sufficiens necessitatanimam liberumque arbitrium.

**CHRISTVS.** At ego ipse adhibui, adhiberique curo Monita, Præcepta,

Confilia, Minas, Increpationes, Laudationes, Præmia, pœnasque; tanquam ad homines liberi arbitrij; quo vocanti, sana suadenti ac iubenti pareant; si velint. Hinc Mat. 23. *Quoties volui congregare filios tuos.* &c. Isa. 50. *Vocaui, & non erat, qui audiret.* Ier. 7. *Vocaui vos, & non respondistis.* Zach. 1. Ios. 2. Ezech. 18. *Conuertimini, & agite pœnitentiam.* Sic excitatis si liberum est sequi; ergo gratia excitans nõ tollit lib. arbitrium: Si non est liberum; ergo vanæ sunt minæ, pœnæ, increpationes.

Manet interim istud Ioan. 6. *Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit eum:* Trahit enim non vi cogendo; sed amore, affectuque illiciendo.

## QVÆSTIO XXI.

*An arbitrij libertas sit ab & Coactione & Necessitate? Idque etiam in Deo?*

## XXXVII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERO-CALVINISTÆ volunt per solam libertatem à coactione; non illam à necessitate; constitui liberum arbitrium. Vide Luth. 10. c. p. 4. q. 37.

**CHRISTVS.** Ad liberum Arbitrium requiritur Libertas vt aqu: tum à Coactione, tum à Necessitate.

1. Vnde Eccl. 15. *Deus dereliquit hominem in manu consilij sui: adiecit mandata: Si Volueris ea seruare, conseruabunt te. Apposuit tibi ignem & aquam. &c. Ante hominem vita & mors, bonum & malum; quod placet ei, dabitur illi.* Hæc verò libertas arbitrij est & à Coactione & à Necessitate: Itemque est inter Contradictoria: velle & non velle

velle; & inter Contraria, Eligere & Refpuere. Sic Eccl. 31. *Erit illi gloria aeterna, qui potuit transgredi, & non est transgressus; & facere mala, & non fecit.* Ita. 66. *Iudæi, quæ nolui elegerunt.* Hæc verò illicita est libertatis licentia. Sic, Iere. 3. *Fecisti mala, & potuisti, sc. liberè; et si non licitè.*

2. Ego dixi, Mat. 16. *Si quis VULT venire post me: non cogo, non necessito.* Ibid. *Si VIS ad vitam ingredi, serua mandata.* Mat. 14. *Aut facite arborem bonam, & fructum eius bonum; Aut facite arborem malam &c. quasi dicat, liberum stat vobis utrumque.*

3. Sic & Apostolus. Rom. 6. *Velle adiacet mihi: perficere autem bonum non inuenio.*

2. Cor. 8. *Non solum facere, sed & Velle cepisti anno priorè; nunc & factò perficite: Vt, que admodum promptus est animus Voluntatis, ita sit & perficiendi ex eo quod habetis, tum ex natura, tum ex gratia, Non quod, ait 2. Cor. 3. Sufficientes sumus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis: sed Sufficientia nostra ex Deo est.* Phil. 2. *Deus est enim, qui operatur in nobis Velle & Perficere, pro bona voluntate.*

4. Idque sine vi coactionis seu necessitatis.

Vnde Gen. 4. *Nonne, si bene egeris, recipies: Si autem male, statim in foribus peccatum tuum aderit? Sed sub te erit Appetitus tuus; at tu Dominaberis illius, in utramlibet partem.* Luc. 7. *Pharisæi autem & Legis periti consilium Dei spreuerunt in semetipsis; non in vi alia cuiusquam, non baptizati ab eo.*

## XXXVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ volunt Deum necessariò agere, quæcunque agit.

CHRISTVS. At Ego inquam Mat. 3. *Potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ; tamen nunquam fecerit: non igitur omnia fecit, quæ potuit; plura supersunt.*

Item Mat. 19. *Facilius est camelum per foramen acus transi. quam diuitem. &c. Quanquam apud homines hæc impossibile est: apud Deum omnia possibilia sunt.*

2. Et tamen verè Psaltes, 113. *Omnia, quæcunque voluit, fecit, finita infinitus; proinde infinities plura potest.* Verum, Eph. 1. *Qui operatur omnia secundum Consilium voluntatis sue, sc. per Cognitionem & Voluntatem suam.*

3. Deus potest facere, quæ non facit; & potest non facere, quæ facit, ut habens Omnipotentiam liberam ac voluntariam, Ita Dan. 3. *Potens est Deus nos de manibus tuis liberare, ô Rex: Quod si noluerit. &c.* Sic & Hester 13. *Non est qui possit resistere tue voluntati: Si decreueris liberare nos, continuo liberabimur.* Et fecit. Sap. 11. *Non erat impossibilis manus tua immittere illis multitudinè vsorum, aut audaces leones. &c.* Et non fecit. Ibid. *Misereris omnium, quia omnia potes: dissimulans peccata hominum propter penitentiam: punire potest, si vellet: ergo liber.*

Denique mea vox hæc, Mat. 26. *An putas, quia non possum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi modo plusquam XII. legiones Angelorum? Non feci tamen.* Mea hæc, Mar 14. *Abba Pater, omnia tibi possibilia sunt.*

## QVÆSTIO XXII.

An lumine naturæ solius cognosci possit, esse Deum, & vnum?

## XXXIX. ANTICHRISTIANISMVS.

Q LVTHERO-



**L**VTHERANI plerique, CALVINIANI omnes pernegant.

**CHRISTVS.** At ego affirmo. 1. Nā Iob. 36. *Omnes homines vident Eum; sed vnusquisque inuenerit procul, in creaturis cōmunia quædam de Creatore cognoscētes.* Vnde recta est ratiocinatio Sap. 13. *Si tantum potuerunt scire, vt possent estimare Sæculum; quomodo huius Dominum non facilius inuenerunt?* Idque naturaliter.

2. Testes mihi sunt Apostoli. Act. 17. *Querere Deum, si forte atrectent eum, aut inueniant: quamuis non longè sit ab vnoquoque nostrum.* Tam sc. esse facilem Dei notitiam hinc docent S. Patres, Chry. Oecumenius, &c. Rom. 2. *Veritatem Dei in iustitia detinent. Quia quod notum est Dei, manifestum est illis: Deus enim illis manifestauit. Inuisibilia enim ipsius per ea, quæ facta sunt, intellectu conspiciuntur; sempiterna quoque eius virtus & Diuinitas: ita vt sint inexcusabiles. Quia cum cognouissent Deum; non sicut Deum glorificauerunt.* Ecce notitiam Dei nō per Reuelationem, sed per species rerum: Et Deum liberè agere cognouerunt; ideo arguuntur quod gratias non egerunt,

### QVÆSTIO XXIII.

*An homo sit liber à arbitrij in Naturalibus & Ciuilibus actionibus?*

#### XL. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERVS & Melancthon principio negarunt hæretice; demum retractarunt, & in hoc resipuerunt.

**CALVINVS** verò & Calvinistæ pernegant.

**CHRISTVS.** Integræ classes Scri-

pturarum militant aduersum istud commentum.

1. Multæ Scripturæ tribuunt homini post lapsum, liberam diuersarum rerum electionem. Vt Num. 30. Ios. 24. 2. Reg. 24. 3. Reg. 3. Dan. 13. (*Hæc suprâ quæst. 21. reddidimus.*)

2. Multæ docent, hominem aliqua posse facere, quæ non facit; & facere, quæ potuisset non fecisset: Vt 3. Reg. 3. *Quia postulasti verbum hoc, & non diuitias, &c.* Eccl. 31. *Qui potuit transgredi, & non est transgressus.* 1. Cor. 9. *Non sum liber; non sum Apostolus?* sc. vt potuerim circumducere fororem, accipere sumptus ab Ecclesijs. Act. 5. *Nonne manens tibi manebat, & venundatum in tua erat potestate?*

3. Multæ conditionem includunt, & simul virtute liberam oppositorum optionem. Vt II. 1. *Si volueritis, & audieritis me, bona terra comedetis.* Mat. 19. *Si vultis ad vitam ingredi, serua mandata.* Ibid. *Si vultis perfectus esse, vade, vende omnia.* &c. Luc. 9. *Si quis vult venire post me, &c.*

4. Multæ reprehendunt eum interrogatione: quasi dicat potuisses non fecisse. Vt Gen. 3. *Quare hoc fecisti?* dicitur homini: At bestia, *Quia hoc fecisti.* Gen. 4. *Quare iratus es? Quare concidit vultus tuus? Ouicula non diceret; quare fugis lupum: quia non potest non fugere.*

5. Eccl. 15. *Deus creauit hominem, & reliquit illum in manu consilij sui; Saluâ prouidentia Dei: cui nil pugnat libertas arbitrij. Cum hac igitur creatus homo stetit rectus ante lapsum; persistitque cum eadem & post lapsum integrè liber, sed cætera non rectus. Atque ob hanc libertatem tantò noscitur admixibilior prouidentia Dei directrix & conseruatrix homi-*

hominis liberi sic, ut nil tamē ab illa ne-  
cessitetur.

6. Multæ docent, hominem multa  
facere contra Dei voluntatem. Ut Prou.  
Vocavi, & remissis. Isa. 5. Expectavi ut face-  
ret vinas, & fecit labruscas. Mat. 23. Quoties  
volui congregare nos. &c. & nolistis. Act. 5.  
Vos semper Spiritui S. resististis.

7. Multæ continent præcepta, con-  
silia, exhortationes, laudes, præmia, pœ-  
nas, minas, expostulationes: Quæ om-  
nia clamant libertatem arbitrij ab & co-  
actione & inprimis Necessitate.

### QVÆSTIO XXIV.

An aliquod Verum morale possit solis natura  
viribus cognosci?

#### XL. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ affirmant, omnia & singula  
vera moralia posse solis naturæ viribus,  
hoc est, cum Generali auxilio Dei cognosci;  
nilque opus speciali ad vllum.

CHRISTVS. Non omne verum  
morale, sed duntaxat Aliquod, potest  
cum Generali auxilio naturaliter co-  
gnosci: i'ud nimirum, quod ex se non  
iustificat, nec meritorium est ad bea-  
tam vitam. At omne pertinens ad salu-  
tem, eget speciali gratia Dei.

1. Patent ista ex prædictis ad assertio-  
nem liberi arbitrij. Vnde Psal. 4. *Multi  
dicunt, quis ostendit nobis Bona*, moralia  
quædam? *Signatum est naturaliter super  
nos omnes & singulos lumen rationis præ-  
dicæ vultus tui, intellectus.* Ita S. Cyril-  
lus Item Pl. 57. *Si verè utique iustitiam lo-  
quimini, recta iudicate filij hominum, impres-  
sa cordibus omnium.* Plana hæc.

2. Planius Rom. 1. *Cum Deum cognouif-  
sent, non sicut Deum glorificauerunt.* Rom.

2. *Cum Gentes, nondum Christiani facti,  
quæ legem non habent, Test. veteris aut No-  
ui, NATVRALITER ea, quæ legis sunt, FA-  
CIUNT; eiusmodi legem, Iudaicam aut  
Christianam, non habentes, ipsi sibi sunt  
lex, qui ostendunt OPVS legis naturaliter  
scriptum in cordibus suis; testimonium illud  
reddente conscientia ipsorum.* Vnde iusta  
querela Iudæ: *Quæcumque naturaliter, tanquã  
muta animalia norunt, in his corrumpun-  
tur.*

3. Denique Pharaonis cor induravit Do-  
minus, 1. speciali auxilio destituit; ni-  
hilominus tamen hoc verum morale in  
particulari cognouit, dicens: Exod. 9.  
*Peccavi: Dominus iustus, ego & populus me-  
us impij.*

### QVÆSTIO XXV.

An possit homo velle aliquid BONVM  
Morale viribus lib. arbitrij  
solis?

#### XLII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINIANI pene nihil  
tribuunt viribus naturæ; Fidei omnia soli:  
Pelagiani contra, omnia viribus liberi arbitrij;  
gratiæ auxilio nihil.

CHRISTVS. Omnia præcepta  
Moralia, quoad operum substantiam,  
longiore tempore, obseruare nemo po-  
test solis fretus naturæ viribus.

1. Nam obseruationem Legis tribuit  
Scriptura Gratia: Vt Ezech. 36. *Spiritum  
meum ponam in medio vestri, & faciam, ut in  
præceptis meis ambuletis.* Rom. 8. *Quod im-  
possibile erat legi, scil. obseruari totam; in*

Q 2 quo

quod 10 infirmabatur per carnem, Deus filium suum misit in similitudinem carnis peccati & de peccato damnauit peccatum, ut iustificatio legis impleretur in nobis. Atque ut sciatur loqui de Moralibus præceptis, exemplum subiicit, *Non concupisces.*

2. Apostolus idem diuinam legem Moralem & Naturalem vocat. 1. Cor. 15. Virtutem peccati, Romanorum 8. Legem peccati, mortis: 2. Corin. 15. literam occidentem; quia dum agenda docet, infirmæ naturæ vires nõ præbet sed nos præuaricatores constituit reos peccati & mortis: A quo, ait Rom. 8. nos liberauit Spiritus vitæ per Christum, 1. Cor. 15. qui dedit nobis victoriam. Itaque recte ex hoc, 2. Cor. 3. *Litera occidit; Spiritus autem viuificat:* euicit contra Pelagianos S. Augustinus lib. de spir. & lit. solius naturæ viribus legem adimpleri non posse.

3. Rom. 2. *Factores legis iustificabuntur,* scilicet per gratiam; Et tamen, Gal. 2. *Si ex lege vel naturæ viribus, esset iustitia, Christus gratis mortuus esset.* Ergo factores legis opitulante gratiâ, non solâ naturâ, iustificabuntur: scilicet obseruando legem, quoad Substantiam operis, id est; ne peccetur; etsi non quoad Modum perfectè.

4. Inter omnia mandata sunt aliqua, quæ absque gratia seruari non possunt: ut istud Continentiæ: Sapient. 8. *Ut sciui, quoniam aliter esse non possem continens, nisi Deus det: & hoc ipsum erat sapientia, scire cuius esset hoc donum; adij Dominum, & deprecatus sum.*

Quin 1. Cor. 7. *Quisque donum suum habet ex Deo: unus quidem sic, alius autem sic.*

omn

Item mandatum dilectionis Dei est morale & naturale; item & hoc, *Non concupisces:* & tamen neutrum absque gratia speciali potest obseruari quoad operis substantiam minus quoad Modum.

5. Integra legis obseruatio certum est signum perfectæ charitatis: Ioan. 14. *Qui habet mandata mea, & seruat ea, ille est, qui diligit me.* 1. Ioannis 2. *Qui seruat verba eius, in hoc charitas Dei perfecta est.*

Et cap. 5. *Hæc est charitas Dei; ut mandata eius custodiamus.* Ioannis 14. *Qui non diligit me, sermones meos non seruat.*

At charitas Dei non potest naturæ viribus acquiri; sed infunditur: Rom. 5. Ergo nec obseruatio legis fit per vires solùm naturales.

## QVÆSTIO XXVI.

*An possit homo tentationem vincere, aut bonum Morale perficere cum, vel sine speciali auxilio Dei?*

### XLIII. ANTICHRISTIANISMVS.

**P**ELAGIANI: esse Hieron. aiebant posse. Vide Lathero-cal p. 4. q. 44.

**CHRISTVS.** Quoad tentationes vincendas veras dixi: Mat. 1. 26. *Orate pro auxilio gratiæ, ne intretis in tentationem.*

Docui etiam orari: Matth. 6. *Et ne nos inducas in tentationem.*

2. Addit Apostolus, 1. Cor. 10. *Idolâ deus, qui non patietur vos tentari supra id*

id quod potestis. Si non patitur; ergo suâ gratiâ conferuat, nosque vallat.

Si non supra posse; ergo indicat possetentationes incidere, quæ superent naturæ vires.

3. Clarè Sapiens. 8. Nemo potest continens, nisi det Deus. Quò minus vincitentatio contra continentiam potest grauior, nisi det Deus.

4. Vnde Psaltes, 27. In te eripiar à tentatione. 26. Adiutor meus esto, ne derelinquas me. Pl. 117. Impulsus, eversus sum, ut caderem; & Dominus suscepit me.

#### XLIV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINIANI volūt, Opera omnia infidelium esse peccata; etiam ea, quæ cum speciali fiunt auxilio Dei: Idque negate, esse Pelagianismum.

CHRISTVS. Veritas dicit: Etiam sine fide ab infidelibus, & cum Dei auxilio speciali posse opera aliqua moralia bona fieri; itemque etiam sine speciali gratia Dei.

1. Ideo dixi Mat. 5. Si saluaueritis fratres vestros: autum; quod morale bonum est; quid amplius facitis? Nonne & ethnici hoc faciunt? Estote ergo perfecti, &c. quafi dicat maiora facere condecet.

At in eo gentiles non peccant, sed bene agunt sine fide, & gratia; sed Rom. 2. Naturaliter, quæ legis sunt, faciunt.

2. Exod. 1. Quia timuerunt obstetrices Egyptiæ Deum, cauentes infanticidia quod bonum; ideo edificauit illis domos: sc. remunerans eis opus bonum.

Sic Ezech. 29. Nabuchodonosori merces non est reddita, neque exercitui eius de Tyro, p. seruitute, qua seruiuit mihi aduersus eam. Propterea, ecce dedi Nabuchodonosor Regem

Babylonis, &c. diripies spolia, & eris mersus exercitui illius, Sic & Dan. 4. Peccata tua elemosynis redime; non obstante, quod sine fide, sine gratia Dei sis ethnicus.

#### QVÆSTIO XXVII.

An homo liberi sit arbitrij in MORALIBVS?

#### XLV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI certatim ac CALVINIANI præfractè negant.

CHRISTVS. At ego affirmo constanter totâ Scriptura.

1. Ex ea, quæ Præcepta continet; vt Decalogum, & alia Exod. 20. At frustra præcipitur eis, qui non possunt non deficere; aut non possunt necessitantur destituti libero arbitrio.

2. Ex ea, quæ continet Promissa Conditionata: Vt Isaia 1. Si volueritis, & audieritis me, bona terra comedetis. Si nolueritis, gladius deuorabit vos. Amos 5. Querite bonitatem, & non malitiam; & riuertis. Mat. 19. Si vis ad vitam ingredi, serua mandata.

3. Ex ea, quæ docet, per hominem steterisse, quo minus bene ageret, & peccata vitaret.

Vt Num. 14. Gladio corruetis, eo quod nolueritis acquiescere Domino. Deut. 30. Mandatum quod Ego præcipio tibi hodie, non supra te est. Isa. 5. Quid potui vinea mea facere, & non feci? Mat. 23. Quoties volui congregare filios tuos, & noluisti? Act. 7. Vos semper restitistis Spiritui Sancto.

Q 3

4. Ex

4. Ex ea, quæ dicit Deum quasi recedere exploratum, quod studia vergant hominum: Vt Deut. 8. *Adduxit te Dominus XL. annis per desertum, ut affligeret te, & tentaret, & nota fierent, quæ in animo tuo versabantur.* Ibid. c. 13. *Tentat vos Dominus, ut videat, si diligatis eum.* At frustra exploraret homines Deus, nisi liberi essent arbitrij.

5. Gen. 4. *Si bene egeris, recipies; sin male, statim in foribus peccatum aderit. Sed sub te erit app. eius, sc. peccati; & tu dominaberis illius actionis tuæ per arbitrium.* Eccl. 15. *Deus reliquit hominem in manu consilij sui.* &c.

6. Deut. 30. *Proposui vitam & mortem.* &c. *Elige ergo vitam, ut viuas.* Ios. 4. *Optio vobis datur, cui potissimum seruire debeatis.* Eccl. 31. *Qui potuit transgredi, & non est transgressus.* 1. Cor. 7. *Qui statuit in corde suo firmus, non habens necessitatem; sed potestatem habens suæ Voluntatis, & hoc iudicauit in corde suo, seruire Virginem suam; bene facit.* 2. Cor. 9. *Vnusquisque prout destinauit in corde suo; non ex tristitia aut necessitate: hilarem enim datorem diligit Dominus.*

### QVÆSTIO XXVIII.

*An homo post lapsum, sit liberi arb. in rebus SV. ERNATVR ALIBVS?*

#### XLVI. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**UTHERANI & CALVINIANI negant; sed à Deo cogi ac saluari volunt voluntates electorum. Vide *Luthero-caluin. p. 4. q. 47.*

**CHRISTVS.** 1. *Ego verò in pijs occupatos dixi operarios, & edificatores,*

*plantatores, cooperatores: aguntur aliquid; non passiuè aguntur.* Mat. 20. *Voca operarios, & redde illis mercedem.* Talis erat qui dixit, 1. Cor. 3. *Ego plantavi, Apollo rigauit; Deus autem dedit incrementum.* Ibid. *Vnusquisque autem mercedem accipiet secundum suum laborem.* Dei enim sumus Coadiutores: *ἰδιον πόνον, proprium laborem.* Sic Mar. ult. *Prædicauerunt ubique, Domino cooperante: & confirmante sermonem sequentibus signis.*

2. Scripturæ imperant, suadent opera pietatis & conuersionem, ut hominibus liberi arbitrij: alioquin suadere coactis stultum est. Vt Zach. 1. *Ioel. 2. Conuertimini ad me.* &c. II. 1. *Lauamini, mūdite stote.* Ioa. 6. *Operamini nō cibū, qui perit; sed qui permanet in vitam æternam.* Ibid. *Quid faciemus, ut operemur opera Dei? Respondi: Hoc est opus Dei, ut credatis in eum quem misit ille.* Hinc Phil. 2. *Cum metu & tremore salutem vestram operamini.* Deus enim est, qui operatur in vobis.

3. Scripturæ docent, homines à Deo iuuari; ut qui non nihil agāt. Pl. 26. *Adiutor meus esto, ne derelinquas me.* Pl. 69. *Deus in adiutorium meum intende.* Rom. 8. *Spiritus adiuuat infirmitatem nostram.* &c. *postulat pro nobis gemitibus inenar.* 1. Cor. 15. *Plus omnibus laboraui; non autem ego, sed gratia Dei mecum.* De quo Aug. 1. de grat. & lib. arb. c. 15. *Nec gratia Dei sola; nec ipse solus; sed gratia Dei cum illo.*

4. Denique Scripturæ docent vocatos posse non venire. Vt Prou. 11. *Vocaui, & renuistis.* Mat. 23. *Volui tuos congregare, & noluisti.* Act. 7. *Vos semper Spiritui Sancto resististis.* Apoc. 3. *Ego sto ad ostiū, & pulso; si quis aperuerit mihi, intrabo ad eum.* &c. Quæ omnia lib. arbitrium testantur.

QVÆ.

## QVÆSTIO XXIX.

Num quæ sint humana Dispositiones ad Iustificationem?

## XLVII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ communiter negant omnem in & ex homine dispositionem propriam, ad Iustificationem à peccatis: sed hominem volunt simpliciter passiuè agi à Deo & cogi.

CHRISTVS. I. At Ego prædicauit adultis, Mat. 3. *Parate viam Domini; Pœnitentiam agite.* Quippe, Prou. 16. *Hominis est præparare animam.* Quocirca, 1. Reg. 7. *Præparate corda vestra Domino.* Atque hæc adulti rationes competes valent, ac debent. In infantibus, rati nisque carentibus vtu, sat est aliena fides.

II. Sic tamen hominis est præparare animam, vt ipsa illa præparatio gratia indigeat præueniente, qua cum homo Actiuè concurret, non passiuè. *Agite, inquam, pœnitentiam.* Mat. 3. *Facite,* Mat. 7. *arborem bonam, & fructum eius.* Ezech. 18. *Facite vobis cor nouum.* Quocirca principalior est autor iustificationis DEVS, mouens liberum arb. Proinde nemo potest infallibiliter cognoscere suæ sufficientiam dispositionis: Mereri verò multò minus.

## QVÆSTIO XXX.

Quid sit Fides iustificans? An fiducia?  
An Notitia?

## XLVIII. ANTICHRISTIANI. MVS.

LVTHERANI, & iuxta CALVINIANI pertendunt Fidem iustificantem esse FIDUCIAM specialis misericordiæ de remissis sibi peccatis: Ideoq; obiectum Fidei esse Scripturæ quidem omnem, at propriè solum Promissiones in eadem factas. Luthero-caluin. parte 4. quæst. 53. 54.

CHRISTVS. At longè secus Apostolus meum vas electionis, Hebr. 11. *Fides est sperandarum substantiarum rerum, vt Græci legunt; seu, vt Latini vertunt, est sperantium fundamentum.* Vnde fidei spes innititur: *Argumentū,* conuincens intellectum, non *Apparentium;* quales sunt res REVELATÆ; siue ex sint Historicæ relationes & doctrinæ; siue Miracula, seu Promissiones, siue Mandata aut Consilia: *Qualia ibidem c. 10. & 11. commemorat Apostolus; Vt de Historica Fide; Per eam intelligimus aptata esse secula: De Miraculorum fides; Per eam Sancti vicerunt regna, obturauerunt ora leonum: De promissis: Per eam adepti sunt repromissiones in Christo Iesu.*

II. Fidem facere trifidam Historicam, Miraculorum, & Promissionum; hancque Promissionum solam iustificare, commentum est profanum. Nam Vna fides est, ceu DEVS vnus, & vna Veritas reuelans ac reuelata, quæ omnia ista, aliaque plura complectitur. Crede re igitur S. Scripturæ Historiam, Miracula, Promissâ; hæc inquam singula saluant; non quæ de singulis fides sit singularis, sed omnium vna. Id quod in Luthero cal. p. 4. q. 52.

## XLIX. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ, Fides est fiducia, & Notitia.

CHRE-

## CHRISTVS, Fides nō est FIDV CIA.

1. Quia substantiam rerum sperandarum futura facit præsentia: at repræsentrare est intellectus. Argumentum quoque est conuictio intellectus. Fide intelligimus. &c. at hoc est intellectus.

2. Idem patet Rom. 4. in fide Abraham. Eph. 3. In Christo habemus fiduciam, & accessum in confidentia PER FIDEM eius. Itaque spes acquirit multam fiduciam in Fide, 1. Tim. 3.

3. Hinc Mat. 9. *Confite filia*, iam nunc spem concipe; quia prodroma fides tua te saluam fecit. Vide *Luthero-caluin. par. 4. quest. 54.*

II. Fides non est NOTITIA, sed est Assensus in rem Incognitam.

1. Quia est argumentum non apparentium, quasi dicat, Fidei est, obscura credere; non, facere ea perspicua. Facit fides quod argumentum; sed alio modo.

Nam argumenta conuincunt intellectum ad assentiendum per Euidentiā rei, causas, & proprietates: at Fides cedendo Autoritati reuelantis.

2. Isa. 7. *Nisi credideritis, non intelligetis*: itaq; fides est via ad intelligentiam. Vnde Philosophus, *Discentem oportet credere.*

3. In 1. Cor. 13. Notitiam mysteriorum distinguit à fide: *Si habuerō omnem scientiam, & nouerim mysteria omnia, & omnem fidem. &c.* Itē 1. Cor. 12. *Alij datur sermo Sap. alij scientia, alij Fides.*

4. In 2. Cor. 10. ait se per Euangelij prædicationem in captiuitatem redigere omnem intellectum in obsequium Christi: at captiuitate tali nil opus vbi est notitia. Ideo *Obedientia fidei prædicatur, quæ non est notitia.*

## QVÆSTIO XXXI.

Ecquod Fidei iustificantis Obiectum?

## L. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ contendunt obiectum fidei Specialis præcipuum esse Promissiones euangelicas; subque hoc & cætera contineri. *Luthero-c.p. 4. q. 55.*

CHRISTVS. 1. *Ego sum Via, Veritas reuelans & reuelata; & vita* in sole promissiones; quæ sunt pars minima Reuelationis. At Veritati fidem requiro parem & adæquatam sic, vt, veluti Reuelatio est fidei formalis ratio; sic & OMNIA Reuelata sint vnum formale obiectum fidei.

2. Fides erat iustificans, quam ego & exigebam, & miraculis confirmabam, & prædicabam. Nam Luc. 19. *Veni saluum facere quod perierat.* Ioan. 3. *Vt omnis, qui credit in eum, non percat.* Atqui cæcis Mat. 9. dixi: *Creditis quia hoc possum facere vobis?* Illis, *Vtique Domine, inquam; Secundum fidem vestram fiat vobis.* Hic de fide solius Omnipotentis quærebatur. Petri fides, *Matth. 16.* erat de Diuinitate mea: Centurionis, *Luc. 7.* de e vtr: quæ Marthæ, *Ioan. 11.* de Diuinitate: *Quia tuus filius Dei.* Thomæ item, *Ioan. 20.* &c.

3. Fides est iustificans licet non respiciat specialem misericordiam: Vt Voluntatem; Mar. 1. *Si vis, potes me mundare.* Volo. Phariseus confidens se iustum, *Lu. 18.* habuit fidem specialem; Publicanus hac caruit; hic tamen *præ illo descendit iustificatus.* Mar. vlt. *Qui baptizatus fuerit saluus erit. Signa autem eos, qui crediderint*  
hæc

hac sequentur. &c. En si dem iustifican-  
tem; non tamen specialem.

4. Horum similia docent Apostoli.  
Act. 1. 4. 10. 13. 17. referuntur conciones  
Petri, & Pauli de fide; at nil ibi de spe-  
ciali. Philippus, Act. 8. ad Eunuchum i-  
dem de fide disserit, sed generati. Item  
Rom. 1. de fide Abraham multa; nil de spe-  
ciali. Sic Rom. 10. de fide generatim. &c.  
Item 1. Cor. 13. & 15. fides prædicatur, &  
alubriat nusquam specialis.

## QVÆSTIO XXXII.

An, & Quomodo, SOLA Fides iu-  
stificet?

### LI. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINIANI affirmant, quo-  
ad rem ipsam: At quoad MODVM dissenti-  
unt.

LUTHERANI Rigidi. seu Saxonici, seu VVirten-  
bergenfes. aiunt Fidem iustificare per modum causæ  
formalis. ALII MOLLES seu Electorales seu Flacciani  
id negant. Voluntque tantum Relatiue iustificare.

2. Item RIGIDI: Fidem ita solam iustificare, vt a-  
liarum virtutum Præsentiam ac meritum excludat.

MOLLES, & CALVINIANI præsentiam eor-  
um necessariam asserunt, nec à fide separari  
posse.

CHRISTVS. Fides non sola iusti-  
ficat, id est, disponit ad gratiam iustifi-  
cantem.

I. Quia Sacra Scriptura tribuit et-  
iam alijs virtutibus vim iustifi-  
candi.

Vt. TIMOR Domini expellit peccatum;  
Eccl. 1. Est principium salutis.

2. CARITAS, Luc. 7. Remittuntur ei  
peccata multa; quoniam dilexit multum.

3. Mat. 3. POENITENTIAM agite.

4. SPES: Mat. 9. Confide fili, remittun-  
tur tibi peccata tua.

5. FIDES, Gal. 5. per Dilectionem opera-  
tur.

6. Desiderium Sacramenti suscipi-  
endi.

7. Propositum emendationis vitæ.  
Luc. 3. Dirigite viam Domini, rectas facite  
semitas vestras. Mat. vlt. Docentes eos serua-  
re omnia.

II. SOLA Fides nec Voce, nec Re est  
in Scriptura. Non in hoc, Roman. 3.  
Arbitror hominem iustificari per fidem, sine  
operibus legis. Nam hoc si excludit.

1. Omnia opera; ergo & fidem; Actus  
enim fidei est Opus; Ioan. 6. Hoc est opus  
Dei, vt Credatis.

2. Si omnem Legem excludit; ergo  
& legem fidei. Vnde Rom. 3. Exclusa est  
gloratio tua per legem fidei.

3. Si aliquid genus operum & legis  
excludit: ergo non SOLA FIDES iustifi-  
cat.

III. Fides non iustificat, solum RE-  
LATIVE per modum instrumenti;  
sed per modum Causæ, dignitatis, ac  
meriti.

1. Fides est causa. Quia Rom. 3. di-  
citur: hominem iustificari PER Fidem.  
Rom. 5. Iustificati EX fide. Passim in Scri-  
ptura Ex, & Per significant causam.

2. Fides est principium iustificatio-  
nis Rom. 4. Credenti in eum, qui iustificat  
impium, reputatur fides ad iustitiam. Act.  
15. Fide purificans corda eorum, tcil. à pec-  
catis.

3. Per fidem impetratur remissio pec-  
catorum; non tantum relatiue respicit  
eam, fides & apprehendit. Ideo dixi Lu.

7. Fides tua te saluam fecit à peccatis.

R Mat.



Mat. 15. *O mulier, magna est fides tua.* Mar. 7. *PROPTER hunc sermonem vades exijt daemonium à filia tua.*

### QVÆSTIO XXXIII.

*An iustitia nobis inherens sit formalis causa iustificationis perfectæ?*

#### LII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERANI, & CALVINIANI pernegant pugnaciter.

**CHRISTVS.** At verò longè verissimè Apostolus 1. Rom. 4. docet, iustificari esse, iustum constitui per obedientiam Christi; quæ est, *perfecta* iustitia; diciturque *Abundantia gratiæ*; & maius Donum Dei, quam fuerit peccatum Adæ; quod perfectam iustitiam in nobis efficit. Rom. 8. *Quem autem Deus iustificat, quis est qui condemnet?* Nec iustificare est annunciare iustum; sed facere, iudicialiter pronunciare iustum; quod Dei solius est. Neque hoc forèsi modo, extrinsecè, non imputando; sed diuino modo, intrinsecè iustificationem efficiendo.

2. Item Rom. 3. *Iustificati gratis*: Efficiente liberalitate Dei, *per gratiam ipsius*, ab eo donatam & infusam, vt causam formalem: *Per redemptionem quæ est in Christo IESV*, Meritorie: *Quem proposuit propitiatorem per Fidem in Sanguine eius*; Dilpositiue per fidem. En causas iustificationis. Vbi *Gratis* significat externum fauorem Dei; *Per gratiam*, effectû fauoris, *Per causam formalem*. Nam beneuolle Dei & ipsum Benefacere.

3. Item 1. Cor. 7. *Abluti estis, Sanctificati, iustificati estis in nomine Domini.* &c.

4. Tit. 3. *Vt iustificati gratiâ ipsius, here-*

*des simus, secundum spem vitæ et.*

Quia Spirit. Sanctum effudit in nos abundanter per IESVM, &c. Vide plura *Luthero-calv.* p. 4. q. 62.

5. Rom. 8. *Sicut portauimus imaginem Terreni; ita portemus & imaginem Cælestis*; qui Ego sum, at non per imputationem iustus, sed per inhabitationem iustitiæ increatæ. Rectius enim denominamur ex eo quod sumus; quam quod putamur. Et qui re ipsa sunt iniusti, & solum imputatiue iusti; i. diabo, quam Christo, sunt similiores. In quibus igitur fuit inherens iniustitia, in ijs iustificatis est inherens iustitia.

6. Rom. 6. *Qui mortuus est, iustificatus est à peccato.* 1. Pet. 4. *Qui passus est in carne, desijt à peccatis.*

At verè passus & mortuus resurrexerit, non imputatiue: Sic & nos per baptismum verè, non putatiue morimur, & resurgimus. &c.

### QVÆSTIO XXXIV.

*Causa Formalis iustificationis sitne Remissio peccatorum, et Imputatio iniustitiæ Christi?*

#### LIII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERANI causam ponunt præcipuam in Non Imputatione peccatorum, & Imputatione iniustitiæ Christi.

CALVINIANI, præcipuam asserunt causam esse in Remissione peccatorum, siue Non imputatione, inclusa iniustitiæ Christi Imputatione. Quæ prioris termini variatio non adest sententiæ variationem: itaque consentiunt.

**CHRISTVS.** Neque ego agnosco, neque sciuit docuitue meus Apostolus seu Non imputationem, seu Imputationem.

nem. Verum ita de me dequere statuit. Rom. 4. *Qui traditus est propter delicta nostra.* Hæc pars prior est iustificationis, Remissio peccatorum; Altera, *Et resurrexit propter iustificationem nostram.* Istis præparatoria præeunt fides, spes, charitas, timor. &c. Nam I. Cor. 15. *Si non resurrexissim, inanis esset fides vestra.* Nunc autem, Rom. 5. *Sicut peccatum regnavit in mortem: ita & gratia regnat per Iustitiam in vitam æternam.* Vide in *Luthero calu. p. 4. q. 65. 64. de inseparabilitate Remissionis & Renouationis.*

## LIV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ. Imputatio Iustitiæ Christi est forma Iustificationis Christianæ.

CHRISTVS. At neque Prophetica, neque Euangelica, nec Apostolica Scriptura vel nouit vnquam imputationem iustitiæ meæ; At Redemptionis ac Meritorum meorum imputatio constat.

At vt huius multa est, sic nulla istius necessitas assignari potest, nisi ficta.

I. Non quod post iustificationem inhæreant, æquè ac prius, peccata; sed tantum sint TECTA. Quia TOLLI peccata docent Scripturæ Veteris Test. I. Par. 2. *Obsecro Domine, aufer iniquitatem serui tui.* Ila. 44. *Deleui vt nubem iniquitates tuas, & quasi nebulam peccata tua.* Ezech. 36. *Mundabimini ab inquinata.* Pl. 5. *Mundabor & super niuem dealabor.* Pl. 102. *Quantum distat ortus ab occidente, longè fecerit iniquitates à nobis.* Pl. 9. *Queretur peccatum illius, & non inuenietur.*

2. Ipse me, Ioan. 1. *Ecce Agnus Dei, qui*

*tollit peccata mundi.* Act. 3. *Conuertimini vt Deleantur peccata vestra.* Heb. 9. *Christus semel oblatus est, ad multorum exhaurienda peccata.* I. Cor. 6. *Abluti estis.* &c. Eph. 5. *Eratis aliquando tenebra; nunc autem lux in Domino.*

3. Rom. 5. *Sicut per inobedientiam Adami peccatores constituti sunt multi: ita per obedientiam Christi iusti constituuntur multi.* At verè, non imputatiuè sunt peccatores constituti: Ergo similiter iusti. Quin imò ibid. *Maior est Christi gratia, quam Adami peccatum.*

II. Imputatio non est ideo necessaria, quod nostra inhærens iustitia non sit tum perfecta vt simpliciter iustificet. Quia iustitia inhærens sita est in fide, spe, charitate, iuxta Scripturas: At ista hic esse perfecta queunt: ergo & iustitia.

De fide: Quia nò possit hic esse perfecta; sthuc non erit, sicque nunquam: nam I. Cor. 13. *fides desinet.* I. Iac. 1. *Probatio vestra fidei multo pretiosior auro.* Eunuchus, Act. 8. *credidit ex toto corde: ergo perfectè.* Abraham, Rom. 4. *non infirmatus fide contra spem in spem credidit.* Heb. 11. *Sancti per fidem vicerunt regna.* I. Ioan. 5. *hæc est victoria, que vincit mundum, fides nostra.*

De Spe, Heb. 6. esse debere dicitur *tantum anchora firma.* De Caritate, Ioan. 15. *Maiorem hac dilectione nemo habet, quam vt animam suam ponat quis pro amicis suis.* At hoc S. Martyres fecerunt. I. Ioan. 2. *Qui seruat verbum eius, in hoc verè caritas Dei perfecta est.* Et, c. 5. *mandata eius graua non sunt.* Hinc plurima perfectorum exempla in scripturis.

\*  
\*  
R 2

QVÆ

## QVÆSTIO XXXV.

An certitudine fidei quis certus esse possit ac debeat se esse iustificatum?

## LV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ Affirmant posse, debereque credi.

CHRISTVS. Verè Sapiens: Prou.

20. *Quis potest dicere, min<sup>o</sup> debet de se credere: Mundum est cor meum, purus sum à peccato. Ideo orabat Ps 5. Cor mundum creauit in me Deus.*

2. *Eccl. 9. Sunt iusti & sapientes, & opera eorum in manu Dei. Et tamen nescit homo; vtrum odio, vel amore dignus sit: sed omnia in futurum seruantur incerta.*

3. *Eccl. 5. De propitiato peccato nolite esse sine metu; neque adicias peccatum super peccatum, & ne dicas: Misericordia Domini magna est, multitudinis peccatorum meorum miserabitur. De his in Luthero caluin. parte 4. q. 66.*

4. *Iob. 9. Non reprehendit me, cor meum in vita mea. &c. Etiam si simplex fuero, hoc ipsum ignorabit anima mea. Et tamen, Verebar omnia opera mea, sciens quod non parceres delinquenti.*

5. *Dauid Ps. 18. Delicta quis intelligit? Ab oculis munda me, & ab alienis parce seruo tuo.*

6. *Paulus 1. Cor. 4. Nihil mihi conscius sum, sed non in hoc iustificatus sum, Vbi horum certitudo iustificationis?*

7. *Quid, quod passim Scripturæ Vel Conditiones requirant ad iustificationem: Deut. 4. 2. Paral. 6. Isa. 1. Ioan. 13. Vos amici eritis, si feceritis, quæ ego precipio*

*vobis. Luc. 13. Nisi penitentiam egeritis, omnes similiter peribitis. Act. 8. Si credis in toto corde, licet.*

2. *Vel Scripturæ indicant incertum esse, an, qui penitet, consequatur remissionem. Vt Dan. 4. Forsan ignoscet Deus delictis tuis. Ioel. 2. Conuertimini ad me in toto corde. &c. Quis scit, si conuertatur, & ignoscet Deus. Idem Ionæ 3. Act. 8. Penitentiam age ab hac nequitia tua, & roga Deum si forte remittat tibi.*

3. *Vel Scripturæ admonent, ne simus inuicem securi quasi certi de adeptæ iustitiæ. Vnde Prou. 28. Beatus homo, qui semper est pauidus. 2. Cor. 10. Non enim, qui se ipsum commendat, ille probatus est; sed quem Deus commendat: at habens certitudinem fidei de sua iustitiâ posset se verè commendare. Verum secus Phil. 2. Cum metu & tremore salutem operamini. 1. Pet. 1. In timore, in obuius vestri tempore cõuersamini. 2. Pet. 1. Satagite, ut per bona opera certam vestram vocatiõnem & electiõnem factatis, id est, iustificationem, Rom. 8. Nam quos vocauit, & iustificauit. Quod si iustificationis certitudo ex bonis operibus pendet; nõ igitur ex sola fide. At certa, illorum certitudo est coniecturali.*

## QVÆSTIO XXXVI.

An certitudine si lei homo certus esse possit, ac debeat, se esse Prædestinatum.

## LVI. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ affirmant adeo, vt negent esse fidelem, qui id non credat, perinde vt credit Christum esse, & Deum esse.

CHRISTVS. I. Ego verò docui, salutem ex conditione operum dependere. Mat. 5. *Nisi abundauerit iustitiâ vestra plus,*

plus, quam Phariseorum, non intrabitis in regnum caelorum. Mat. 19. Si vis ad vitam ingredi, serua mandata. Rom. 8. Quod si filij & haeredes: si tamen compatimur. 2. Tim. 2. Si commorui sumus: & conuiuemus &c. Nō coronabitur, Nisi qui legitime certauerit.

H. Paulus mysterium Prædestinationis refert inter arcanissima: Rom. 11. O altitudo diuitiarum sapientiae & scientiae Dei, quam incomprehensibilia sunt iudicia Deus, & inuestigabiles viae eius? Et Quis nouit sensum Domini, aut quis Consiliarius eius fuit?

III. Apostoli docent fideles ad timorem. Rom. 11. Fide stas; noli alium sapere: sed time. 1. Cor. 10. Qui stat, videat ne cadat. Phil. 2. Cum timore & tremore salutem uestram operamini. Apoc. 3. Tene quod habes, ne alius forte accipiat coronam tuam.

IV. Docui in parabola seminis, Lu. 8. multos ad tempus credere, & in tempore tentationis recedere. 1. Tim. 4. Discedunt quidam à fide. Ibid. c. 4. Quidam errauerunt à fide. Instantias haereticorum dilutas repete ex Luthero. cal. p. 4. quest. 67. Quare tamen si fidem habens certus est de sua iustitia; cum sola fides non iustificet. Nec certus est de perseverantia; cum fides amitti possit: Nec certus de prædestinatione; cum fides communis sit reprobis & prædestinatis.

### QVÆSTIO XXXVII.

Fides & Iustitia an sint propria solum electorum, amittique possint?

#### LVII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI plerique volunt, & bene Electos posse labi: At tamen fieri posse negant. Martyr & Kemnitius, quin ante vitæ finem respiciant. &c. Vide Luthero. cal. p. 4. q. 68.

CALVINIANI, Esse propriam asserunt, amittique posse negant: Et ideo dirè ab Lutheranis impugnantur.

CHRISTVS. At Ego docui esse multos, Luc. 8. qui ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt. Hisce perseverantia deest: non fidei semen, quod cum gaudio susceperant.

2. Dixi, Ioan. 15. Omnem palmitem in me, ergo uiuentem fide & iustitia, sed non ferentem fructum, tollet eum. At palmites nascuntur è vite, non inseruntur: sic fideles in Christo renati, sunt uiui; infrugiferi arefcunt: ideo colligent eos & in igne mittunt. 3. Dixi, Mat. 24. Quoniam abundabit iniquitas, refrigescet caritas multorum. Qui autem perseverauerit usque in finem, hic saluus erit: at frige facti nō perseverabūt.

4. Quocirca, Ezech. 18. Cum auerteris se iustus à iustitia sua, & fecerit iniquitatem morietur in illo. Ideo 1. Cor. 9. Castigo corpus meum. &c. ne forte, cum alijs predicauerim, ipse reprobus efficiar. Hoc non metuunt presumptuosi Caluinistæ. Idcirco, Gal. 5. Euacuati estis, qui in Lege iustificamini, in fœdere Abrahamæ, à gratia excidistis, quam in baptismo accepistis. 5. Atq; ita 1. Tim. 1. Quidam circa fidem naufragarunt. Et. c. 4. In nouissimis diebus discedent quidam à fide. Et iam, c. 6. Quidam errauerunt à fide. Et verò Heb. 6. Voluntarie peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, iam non relinquitur hostia pro pecc. &c. Quia Impossibile est, i. difficile in mō, eos, qui prolapsi sunt, renouari ad pœn. 6. Sese tamen renouarunt prolapsi Adam, Dauid, Petrus, &c. Non renouati sunt lapsi prius Lucifer, Saul, Salomon, Simon Magus, Iudas. Itaque tū reprobi fidem iustitiamque recepisse possunt, & tamen perdere; tum electi receptam perdere, perditamque recuperare valent.

## QVÆSTIO XXXVIII.

*An homo post iustificationem maneat peccator? Sintque iusti omnes pares?*

## LVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERO-CALVINISTÆ affirmant post iustificationem homines manere peccatores, manentibus peccatis in eis, licet tectis per imputatiuam iustitiam.

**CHRISTVS.** At ego inquam, Mat. 23. tales esse *similes sepulcris dealbatis, quæ intus plena sunt ossibus mortuorum, & omni spurcitia.* Similes Virginibus fatuis oleo iustitiæ carentibus, Mat. 25. Similes lupis rapacibus intus; foris licet in vestimentis ouium veniant, Mat. 7.

2. Aliter de me Vas meum electionis Rom. 8. *Prædestinavit nos conformes fieri imaginis Filij sui: ut si ipse Primogenitus in multis fratribus.* Istis verò quid difformis: Aliter Psaltes 50. *Asperges me, & mundabor: &c. Cor mundum crea in me Deus.* Sic, 1. Cor. 6. *Abluti estis, sanctificati estis, iustificati estis.* Sic, Eph. 1. *elegit vos, ut essetis sancti & immaculati in conspectu Dei.*

## LIX. ANTICHRISTIANISMVS.

**LYTHERANI** Iouinianissantes affirmant iustos inter se pares esse. Vide in *Luthero cal par. 4. q. 69. Et in Genial. p. 4. q. 15.*

**CHRISTVS.** At si verum, quod, Mat. 11. *Non surrexit maior Ioanne Baptistæ iam ceteros ei impares fuisse necesse est: Ut & Centurioni, De quo Mat. 8. non inueni tantam fidem in Israel.* Clare Luc. 7. *Remittitur ei peccata multa, quoniam dilexit multum, Cui minus dimittitur, minus diligit,*

Inde, Mat. 13. *Terra alia efferebat fructum tricesimum, sexagesimum, aliaque centesimum.*

2. Pariter & in *domo patris mei mansiones multe sunt: Ioan. 14. Quia 1. Cor. 15. Alia claritas solis, alia lune. &c. & stella differet à stella. &c.* Ita & iusti cum in terris, tum & in cælis. Plura in *Luthero-caluinista.*

## LX. ANTICHRISTIANISMVS.

**LYTHERO-CALVINIANI** negant iustos crescere in iustitia; ideoque pares esse; licet in virtutibus fide, sp., caritate crescant.

**CHRISTVS.** Ego docui *Caritatem* auge scire; ut *Ioan. 17. Dilige me & plures:* *Ioan. 15. Maiorem dilectionem enim enim habet, ut animam suam ponat, vis pro amica suis.* Huc consonant passim *Apostoli.* *Iustitia est ipsa caritas: ut docui Mat. 22. Nisi abundauerit iustitia vestra plus, &c. id est, caritas: nam Scribas arguebam, quod diligenter solum diligentes se; at ego iusti quoque inimicos diligere, eisque heri bene. Sic, 2. Cor. 9. Deus auget in remota si uigum iustitiæ uobis inhaerentis; non meæ Christi, quæ exaugere nequit. Itaque Prou. 4. Iustorum semita quasi lux splendens præcedit, & crescit usque ad perfectum diem. Proinde Apoc. 17. Qui iustus est, iustificetur adhuc; & qui sanctus est, sanctificetur adhuc.*

## QVÆSTIO XXXIX.

*An Discrimen Legis & Euangelij probet Operum bonorum necessitatem?*

## LXI. ANTICHRISTIANISMVS.

**LYTHERANI, CALVINIANI,** cæceterique *Sectarii* volunt posse hominem saluari, et

ri, etsi nulla opera bona operetur, aut Dei mandata seruet. Quidam eorum volunt necessitatem Præsentia; at non Efficientia. Plerique triplex discrimen legis & Euangelij fingunt, vt opera bona eliminent.

1. Vetus Test. esse legem operum: Nouum esse lætum duntaxat Nuncium; proinde nec Christum esse Legislatorem: Præceptaque Noui Test. pertinere ad Vetus.

2. Legem esse cum conditione operum: Euangelium verò gratuitum cum promissionibus absolutis, non conditionatis operum.

3. Legem terrere, minari; Euangelium consolari solum. Vide *Luthero-cal. par. 4. quest. 71. 72.*

**CHRISTVS.** *Narrauerunt mihi iniquas fabulationes.*

I. LEGES propriè pertinent ad Euangelium; iuxta prophetias, *Isa. 2. De Sion exibit Lex. Leu. 33. Ego dicor Iudex, Legisfer, Dominus.*

2. Deinde, Ego *Mat. 5. Legem Moysis confirmaui, explicauit, perfecit: Nisi abundauerit in iustitia vestra plus. &c.* Ideo dixi *ibid. Ego autem dico vobis, vt Legisfer. Non veni soluere legem; sed adimplere.* Idcirco, *Mat. 7. Eram docens sicut potestatem habens; non sicut Scriba, ex sola scientia; sed ex Autoritatis excellentia. Quin ita conclusi: Si quis ergo sulerit vnum de mandatis istis minimis, Moralibus sc. & docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno celorum.*

II. MINAE item pertinent ad Euangelium.

I. Ipse enim talia: *Mat. 5. Qui dixerit fratri suo fatues, reus erit gehennæ ignis. Mat. 7. Omnis arbor que non facit fructum boni, excidetur, & in ignem mittetur.* Similium plena omnia.

FIN GVNT quidam ista ad vetus Test. referenda.

AT ita plerique sermones mei spectarent eodem, & Noui Test. pars potior foret Vetus. Idem de Apostolicis scriptis, dictisque statuendum esset. Id quod est Lucem appellare tenebras. Euangelium tamen, licet terreat, lætum nuncium dicitur ob nunciatum saluatorem, remissionem peccatorum, cælum referatum, Sp. sanctum missum, qui est caritatis & timoris, sed filialis ac casti.

III. PROMISSIONES Euangelij sunt CONDITIONALES. Vnde dixi, *Nisi abundauerit. &c. Mat. 9. Si vis ad vitam ingredi, serua mandata. Vide hic Luthero-cal. p. 4 q. 72. Luc. 10. Domine; quid faciendo vitam æternam possidebo: &c. Hoc fac, & viues.* Hæc conditionata promissio est; non absoluta; non ironica; vt fingunt. Plena talium conditionum scriptura est. *Mar. vlt. Qui crediderit, salu<sup>9</sup> erit.* Nec pluribus opus in re liquida.

#### QVÆSTIO XL.

*An Libertas Christiana probet operum bonorum necessitatem ad salutem?*

#### LXII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINIANI iuxta contendunt Christianos esse exleges; opera bona esse fructus & signa fidei; tamen indifferentia esse oportere, vt nec præcepta, Nec prohibita; quæque nec damnare, nec iustificare valeant; si eque facienda, vt quæ sint à Deo acceptanda; non vt examinanda; &c. Vide *Luthero-cal. p. 4. q. 74.*

CHRISTVS. I. At iam liquet Me verum Legislatorem; prædictum, & esse; & Euan-

Euangelium propriè legem.

2. Deinde vere præcepta fanciui, *Ioan. 3. de baptismo: Ioan. 6. de Eucharistia. Mat. 5. de Cõiugio & repudio. De quo 1. Cor. 7. Præcipio non ego, sed Dominus. De præcepto dilectionis, Mat. 22.*

3. Legem Moralem Moyſis comprobauit, *Mat. 5. 6. 7. 19. Mar. 10. Luc. 18. ad probans Decalogum. Et non eam per Euangelium abrogauit. Nam Matth. 5. Non ueni soluere legem, sed adimplere Moralem.*

4. Idcirco uenturus sum Iudex; ut reddam unicuique iuxta opera eius. *Mat. 24. Act. 10. 17. Rom. 2. 4. &c.*

## II. VERA LIBERTAS CHRISTIANA est in tribus.

I. Libertas à peccato & morte: Ideo *Ioan. 8. Si uos Filii liberi estis, uerè liberi eritis. Qui autem facit peccatum, seruus est peccati. Ita & Rom. 6. & 7. Quod si permaneret peccatum in homine iustificato, sed non imputatum, non esset uerè liberatus; nec ego uerè essem Redemptor.*

II. Libertas à iugo ceremonialium & iudicialium. *Act. 15. Quid tentatis imponere iugum. &c. Gal. 4. Quomodo reuertimini ad infirma & egena elementa? &c. Gal. 5. State, & nolite iterum iugo seruitutis contineri. Heb. 7. Translato enim Sacerdotio, necesse est, ut & Legis translatio fiat.*

III. Libertas à dominio Legis naturalis, id est, à seruili timore. *Quia Rom. 6. Non estis sub lege, sed sub gratia. 2. Cor. 3. Vbi spiritus Domini, ibi libertas. Gal. 5. Si spiritu ducimini, non estis sub lege. 1. Tim. 1. Iusto non est posita lex, sed iniustus & non subditus. Aug. in Ps. 1. Aliud est esse hominem sub lege, aliud esse in lege. Illud serui, hoc liberi est, qui agit, non agitur. Cum igitur promissio vitæ sit conditionalis, pla-*

ne conditionem obseruari necesse est, Atque ita seruire Deo, est in libertate Christiana regnare.

## QVÆSTIO XLI.

An necessitas operum ad salutem doceatur ex Nouo Testamento?

### LXIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI perinde ac CALVINIANI solam Præsentiam necessitatem affirmant, id est, necessaria esse, ut fides sit uia, uera & fructuosa: Fidem uero solam habere relationem, ad salutem, non opera, quasi hæc essent merita, causa, conditiones.

CHRISTVS. 1. At ego uenturus Iudex ex Dei gratuita misericordia, per mea Merita, Electis suæ beatificationis causam quadantenus sum ita pronunciaturus, *Mat. 25. Venite benedicti Patris mei, possidete paratum uobis regnum a constitutione mundi. Cur? & surui enim, & adisti mihi manducare.*

2. His consonant Apostoli mei, *Heb. 10. Patientia uobis necessaria est; Cur? & uoluntatem Dei, reportetis promissionem. 1. Tim. 2. Mulier, &c. saluabitur per filiorum generationem; si permanserit in fide: Sola? Non, sed & dilectione, & iustificatione cum sobrietate. Phil. 2. Cum metu & tremore salutem uestram operamini. 2. Cor. 7. Tristitia, que secundum Deum est, penitentiam ad salutem stabilem operatur. Rom. 8. Si spiritu facta carnis mortificaueritis, uiuetis. 2. Cor. 4. Id quod in presenti est momentaneum, & leue tribulationis nostre, supra modum in sublimitate æternæ gloriæ pondus operatur in nobis. Rom. 8. Existimo enim quia non sunt condigne pæssiones huius temp-*

temporis ad futuram gloriam. Rom. 10. *Corde creditur ad iustitiam; ore autem fit confessio ad salutem.* Nimirum ipse dixi, Matth. 10. *Qui me confessus fuerit, confitebor ego cum coram Patre meo.* Iacob. 1. *Qui perspexerit in lege perfectam libertatis & permanserit in ea, non Auditor obliuiofactus, sed factor operis, hic beatus in FACTO suo erit.* Iac. 2. *Quid prodest, si fidem quis dicat se habere; opera autem non habeat; nunquid poterit fides saluare eum?*

3. Atque ad istam de operum ad salutem necessitate veritatem Euangelicam & Apostolicam accessit eiusdem continuata Traditio,

### QVÆSTIO XLII.

*An Lex Diuina sit possibilis obseruatu?*

#### LXIII ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VIHERANI æque ac CALVINIANI adeo negant impletu possibilem; ut iustorum quoque opera reprobationem mereri comminiscantur. Vide *Luthero-cal. p. 4. q. 76.*

**CHRISTVS. I.** At sapius docet Scriptura, quod 1. Ioan. 5. *Mandata eius graua non sunt.* Et ego, Mat. 11. *Iugum meum suauis est, & onus meum leue.* Quò possibile magis.

Neque ideo suauis, & non grauis; ut No- uatores fingunt, quòd renatis non im- putetur præuaticatio; ut quos liberarim a maledicto legis; *Gal. 3.* Et nihil eis sit damnationis, qui sunt in Christo; *Rom. 8.* Non, inquam ideo: Quia illa Non im- putatio Vel tollit Obligationem legis; tunc facit ut lex sit non lex; sicq; fallum esset hoc, lex mea est iugum suauis: Vel tollit reatum ex præuaticatione con-

tractum, quem contrahi permittit ut seruatu impossibilis; tunc esset iugum durissimum. At contra docuit *Ezech. 36.* *Spiritum meum ponam in medio vestri, & faciam, ut in præceptis meis ambuletis:* Et si ego fideles liceraui a maledicto legis im- portabilis antè, nunc facilis facta.

**II.** Docui Ioan. 14. *Qui diligit me, sermonem meum seruabit.* Rom. 13. *Qui diligit proximum, legem impleuit.* Nam, *Gal. 5.* *Omnis lex in vno sermone impletur; Diliges proximum tuum.* &c. At omnes debent, & possunt diligere proximum: ergo & legem obseruare. Vnde Ioan. 3. *In hoc cognoscent omnes, quòd discipuli mei estis; si dilectionem habueritis ad inuicem.* Quin imò *Ioan. 15.* *Vos amici mei eritis si feceritis, quia ego præcipio vobis; Sin amici non eritis.*

DICENT, dilectionem hic esse inchoatam solum; non perfectam; ideo non diligi sicut oportet.

Verum est, Nihil hinc absolutè perfectum est; est tamen secundum quid perfecta dilectio, eaque possibilis ad sufficientiam legis. Vnde datur hinc perfectio aliqua: Ideo *Matth. 5.* *Estote perfecti.* *Mar. 19.* *Si vis perfectus esse.* *Phil. 3.* *Quicumque perfecti sumus.* Itaque 1. *Ioan. 5.* *Qui seruat verbum eius, vere in hoc caritas Dei perfecta est.* Quare, *Gen. 17.* *Ambula coram me, & esto perfectus.*

**III.** Quidam seruarunt madata; præsertim illud, *Diliges:* & hoc, *Non concupisces.* Vt *Dauid Psa. 118.* *In toto corde meo exquisiui te.* 3. *Reg. 14.* *Dauid custodiuit mandata mea & secutus est me in toto corde suo, faciès, quòd placitum esset.* *Act. 13.* *Vir secundum cor meum, qui omnes meas voluntates faciet.*

S

Et



Et vero ego de Apostolis sum Patri restatus: Ioan. 17. *Sermonem meum serua- uerunt. Et de Zacharia & coniuge, Luc. 1. Erant iusti ambo ante Deum, incedentes in omnibus mandatis & iustificationibus, sine querela. Illud, Non concupisces: Voluntati præcipitur; non Sensui, utpote legis incapaci. Vnde Rom. 7. Si quod nolo facio, concupisco sci. inuitus iam non ego operor illud voluntate.*

### QVÆSTIO XLIII.

*An opera iustorum bona, sint peccata: & nihil iustificent?*

#### LXIV. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERO-CALVINISTÆ esse peccata asse- runt præfractè,

**CHRISTVS.** At opera iusta esse iniusta nego.

1. Quia Mat. 6. *Si oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum erit: Luc. 11. Et sicut lucerna fulgoris illuminabit te. Oculi intentio est, corpus lucidum est opus bonum. Proinde Mat. 5. Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona.*

2. Iob. 1. *in Omnibus his non peccauit labijs suis: vir simplex & rectus, & recedens à malo. Pl. 7. Iudica me Domine secundum iustitiam meam. &c. 1. Cor. 3. Si cuius opus manserit, quod super edificauit: mercedem accipiet. Si cuius opus arserit: detrimendum patietur. En operum differentiam.*

3. Iacob. 3. *In multis offendimus omnes: At si omnia opera iustorum sint peccata, iam in omnibus offenderetur. Vnde Iac. 2. Si legem perficitis regalem: Diliges proximum, &c. benefacis.*

4. Quoties ego, vetusq; Scriptura de- terremus homines ne peccent? Suade- mus tibi bona operentur? Et opera bona essent peccata mala?

5. Demum opera dixi absolutè bona, Mat. 5. *Videant opera vestra bona. 1. Tim. 6. Diuitibus præcipe non superbe sapere, diuites fieri in operibus bonis. Tit. 3. Curent operibus bonis præesse, qui credunt Deo.*

#### LXV. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERO-CALVINISTÆ negant opera bo- na iustificare amplius.

**CHRISTVS.** At ego dixi, Ioan. 14. *Qui diligit me, quod nemo potest, nisi iustificatione prima iustificatus, sermonem seruet, ad iustificationem secundam ampliolem, & Pater meus diligit eum.*

2. Sic è contra, Apoc. vlt. *Qui sordidus est, sordescat adhuc: & qui iustus est, iustificetur adhuc. Sic Deus, 2. Cor. 9. multiplicabit semen, & auget incrementa frugum iustitie vestrae. 2. Cor. 7. Emundemus nos ab omni inquinamento carnis & spiritus, perficientes sanctificationem in timore Domini.*

3. Rom. 6. *Sicut exhibuistis membra vestra seruire iniquitati ad iniquitatem: sic exhibete ea seruire iustitie in sanctificatione, non vltiore.*

4. Denique Et ct. 18. *Non impediaris orare semper, & ne ves earis usque ad mortem iustificari.*

### QVÆSTIO XLIV.

*An opera iustorum sint eterna vita meritoria?*

#### LXVI. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERO-CALVINIANI pernegant in meo Luthero-cal. p. 4. q. 81.

CHRI-

CHRISTVS. Afirmant Scripturæ:

1. Quæ vitam æternam appellant mercedem. Mat. 5. *Merces vestra copiosa est in cælis. Quoniam ipsorum est regnum cælorum.* Mat. 20. *Voca operarios, & redde illis mercedem;* illam, quæ debetur operibus, non solum promissioni; quia huius impletæ conditio est opus. Nec ideo datur filijs, quia filij sunt; sed operibus quoque ipsis Infantibus datur iure hæreditatis; at adultis etiam iure mercedis.

2. Datur merces in mensura. Mat. 16. *Reddet unicuique secundum opera sua.* Lu. 6. *Eadem mensurâ, qua mensi fueritis, remetietur vobis.* 1. Cor. 3. *Vnusquisque mercedem recipiet secundum laborem suum:* Nec solum præmium, sed ipsam vitam æternam his, qui per patientiam boni operis querunt gloriam & incorruptionem. Nam addit, *Qui seminât in spiritu, de spiritu metet vitam æternam.* Et verò præter hanc quid isthic est præmij? Neque vita æterna datur fidei soli, & operibus ceu fidei signis ac fructibus, ut fingitur; quia malè tunc diceret Scriptura *secundum opera sua.*

3. Ratio, cur detur æterna vita sunt opera. Ut Mat. 25. *Venite, possidete paratû vobis regnum.* Esuriui ENIM; & dedistis mihi &c. Apoc. 7. *Hi sunt, qui venerunt ex magna trib. &c. IDEO sunt ante Thronum Dei.* Ob opera datur; non ob prædestinationem eorum ad vitam. Sicut promissit Deus Abraham multiplicationem seminis; at eam voluit ipsum promereri operibus: Isaacum voluit precibus impetrare filios.

4. Scripturæ docent, præmium operibus reddi ex iustitia. 2. Thef. 2. *Iustum est apud Deum retribuere tribulationem his, qui vos tribulant; & vobis, qui tribulamini, re-*

*quiem nobiscum.* 2. Tim. 4. *Reposita est mihi corona IUSTITIÆ.* &c. Heb. 6. *Non est iniustus Deus, ut obliuiscatur operis vestri.* 1. Cor. 9. *Vnus accipit brauium.* Plura vide in Lutbero-cal. p. 4. q. 81.

### QVÆSTIO XLV

*Num que fiducia sit in meritis collocandis sit- que fas eorum intuitu, operari?*

LXVII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ. Nulla in meritis ponenda fiducia est.

CHRISTVS. Præcipua in Deo; aliqua in meritis spes proprijs est. Nam Tob. 4. *Fiducia magna erit coram Deo elemosyna omnibus facientibus eam.* Job. 11. *Si non manserit in tabernaculo suo iniustitia, tunc habebis fiduciam proposita spe.* 1. Tim. 3. *Qui bene ministraverit, gradum bonum acquirat, & multam fiduciam.* &c. 1. Ioan. 3. *Si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum.* Vide plura in Luthe- ro-cal. p. 4. q. 82.

LXVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ. Nefas est, mercedis intuitu operari bene.

CHRISTVS. Fas est; sed nec tantum, nec præcipuè primæ sint Deo.

1. Sic monui, Mat. 4. *Pœnitentiam agite, appropinquat ENIM regnum cælorum.* Sic & Baptista Mat. 3.

2. Sic iussi, Mat. 6. *Primum querite regnû Dei.* Lu. 16. *Facite vobis amicos. &c. ut recipiant vos in æterna tabernacula.*

3. Sic exempla docent: Dauidis, Pla. 118. *Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes PROPTER retributionem.* Eccl. 18. *Ne verearis usque ad mortem iustificari; Quoniã merces Dei manet in æternum.*

S 2

4. Sic

4. Sic monent Apostoli. i. Cor. 9. *Sic eurrise, ut comprehendatis.* Col. 3. *Quodcumque facitis, ex animo operamini, sicut Domino, & non hominibus: scientes, quod à Domino accipietis retributionem.*

Iustificandi vim quoque: nam, Luc. 18. *Publicanus oratione facta descendit iustificatus.*

### QVÆSTIO XLVI.

*An oratio sit necessaria & utilis, ut Pater, Hora, Cantus?*

#### LXIX. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**UTHERANVS Monhemius solus ait, Deum id petentibus dare, quod vltro daturus erat.

LUTHERO-CALVINISTÆ negant orationē esse Satisfactoriam, aut Meritoriam; Impetratoriam esse cōcedunt, sed non remissionis peccatorum, & iustificationis.

CHRISTVS. At ego dico, Luc. 18. *OPORTEET semper orare, & nunquam desicere.* Hęc necessitas est. Mar. 3. *Videte, vigilate, & orate.* Mar. 14. *Vigilate & orate, ut non intretis in tentationem.* Ideo docui orare, Mat. 5. *Pater noster, qui. &c.*

2. Sic necesse est ad rectē viuendum: Nam Ioan. 15. *Sine me nihil potestis.* Omni no Deus dixit, *ut disperderet eos: si non Moyses electus eius steteret in confractioe eius.* Pl. 105. Deinde Mat. 17. *Hoc genus demoniorum non eicitur, nisi in oratione & ieiunio.* Quō Augustini vox verior est, term. 1. de S. Steph. *Si S. Stephanus non orasset, Ecclesia Paulum non haberet.* Ita Isaac sciebat suam seminis futuram benedictionem, Gen. 25. & tamen orabat pro Rebecca fecunditate. Helias, 3. Reg. 18. orabat pro pluuia, quam præciebat. Tobias, c. 6. Saram futuram suam sciebat; orabat tamen vt à dæmonio seruarietur.

Quæ singula docent orationis & Necessitatem, & Utilitatem, & Meritum;

#### LXX. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINIANI quidam Orationis Dominicæ petitiones esse volunt duntaxat sex, duas vltimas in vnam contrahentes. In quinta verò petitisolum panem corporalem.

CHRISTVS. Istud Nouare est: verè primi expositores. Orationis meæ septenas docuere petitiones. Aug. Ansel. &c. Alij exponunt eam, de numero nō solliciti. Et ipse apud Matthæum octo, apud Lucam quatuor tradidi beatitudines: Sic alios & alio tempore docui orare apud Matthæum & alios apud Lucam.

#### LXXI. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO CALVINISTÆ septem Horas canonicas è medio tollunt, & infectantur.

CHRISTVS. At ego, *quotidie docens in templo,* Horarum apud Iudæos vsum; inde ab Dauide institutore obseruatum, nunquam coargui: Neque Dauidem perstrinxi, Horarias suas preces sæpius in Psalmis commemorantem. Vide meum *Luthero cal. p. 4. quæst. 86.*

2. Esdras, Daniel cæterique earum obseruatores meritā in scripturis ferunt laudem.

3. Eisdem quoque Apostoli mei sanctè sunt imitati. *Act. 23.*

4. Et verò sancta est in Horarum cultu ratio & intentio.

DE Cantu Horarum. Officiorumque Diuinorum, par ratio est, iustitia, & laus.

2. Ha-

2. Haberque exempla Angelorum,  
 Davidis.  
 3. Turbæ accinentis mihi *Osanna*.  
 4. Meum dicentis hymnum Cœna  
 facta.  
 5. Et Præceptum Apostolicum, *Col.*  
 3. cum S. Traditione Ecclesiæ.

### QVÆSTIO XLVII.

*Ieiunium an qua secum trahat culpanda ac  
 reformanda?*

#### LXXII. ANTICHRISTIANISMVS.

**L**VTHERO-CALVINISTÆ negant rem-  
 pus cœnæ statum obseruandum esse.

II. Ab vilo nos cibo posse inquinari ad pec-  
 caum.

III. Delectum igitur ciborum negant cole-  
 randum.

IV. Eoque minus lege diuina, vel in genere  
 præceptum esse.

V. Ecclesiastica autem lege id iniungi con-  
 scientiis posse pernegant.

VI. Aut Dei esse cultum meritorium seu sa-  
 tisfactorium. Vide *Luthero-c. p. 4. qq. 88. 89. 90.  
 91. 92. 93.*

**CHRISTVS.** I. Statum soluendi  
 ieiunij tempus rite ab Ecclesia est indi-  
 ctum; cum exemplo sit ei Judaica Eccle-  
 siæ ieiunium, non solui nisi vespero fero  
 consuetum. *Dein* Natura ipsa rerum sua-  
 rum ortus, occasusque obseruat statis  
 temporibus recurrentes: sic & animalia  
 cœli, terrarum, vndarumque: *fecit* nam-  
 que *Deus omnia in numero, pondere & men-  
 sura.*

Quò rectius Ecclesia: *Matth. 18*  
*quam qui non audierit, sit tibi sicut ethi-*  
*opi.*

II. Dixi: *Luc. 11. Ecce, omnia munda sunt  
 vobis.*

2. Et Petro immunditiam animal-  
 um excusanti; *Act. 11. Quod Deus puriffi-  
 cavit, tu commune ne dixeris.* Adcò, *Tir. 1.  
 Omnia munda mundis.*

3. *Mat. 7. Sic & vos imprudentes istis?  
 Non intelligitis; quia omne extrinsecus in-  
 troiens in hominem, non potest eum coinqui-  
 nare: quia non intrat in cor eius.* Sic & *Mat.  
 15.*

III. Ciborū delectus ita temporarij  
 ieiunij ritui ac instituto est necessarius;  
 sicut omni tēpore vitæ ac victus Tōpe-  
 rantia. Id celebrati per Scripturam re-  
 iunatores sat testantur vt *Daniel, c. 10.*  
*Baptista, Mat. 3. Timotheus in 1. c. 5.* Ne-  
 que vsquam Scriptura dicit eos, qui iei-  
 unarunt, denique carnes comedisse.

IV. Lege diuina ipse præcepti iei-  
 unium in genere & vniuersè:

1. *Mat. 6. Cùm ieiunas, unge caput.* Mo-  
 dum ieiunandi trado sic, vt præcepti ne-  
 cessitatem præsuppositam voluerim  
 subaudiri.

2. Isto, *Mat. 9. Cùm auferetur ab eis spon-  
 sus, TVNC IEIUNABVNT,* & prædixi  
 futurum; & Præcepti vt legislator.

3. Quò rectius & constantius vnanimis  
 omnium S. Patrum huc conuenit con-  
 sensus.

4. Veteris Test. præceptum, ex natu-  
 ræ acceptum Curia, in vsum inuasit  
 communem; vt exemplorum & multi-  
 tudo, & magnitudo, & certitudo id dis-  
 putari non sinat.

V. Ecclesiæ lex sacri ieiunij, ad tem-  
 pus definiti, cum ciborum delectu, obli-  
 gat in conscientia; pro iure omnis iustæ  
 legis.

1. Hinc Apostolicum Conc. *Act. 1.* iuste interdixit vsum sanguinis & suffocati idque ad tempus; eò quod Iudæi ab his abhorrebant, Gentes sunt iussi ab ijs abstinerere; quò facilius coalescerent fideles. *Ida.* verum erat præceptum: nam *idco, Act. 15. Paulus perambulabat Syriam & Ciliciam, præcipiens custodire præcepta Apostolorum & Seniorum.* Istud secuta & imitata sunt Concilia complura, quorum in media congregatione ego fui.

2. *Ionadab, Jer. 35.* licite posteris vini potum interdixit. *Hestera, c. 9.* cum *Marchæo,* cunctis Iudæis ieiunium solenne imposuerunt; idemque gens ea perpetuum iussit. *Zach. 4.* Magistratus constituit ieiunia quarti, quinti, septimi, decimique mensis; quæ ante nunquam fuerant. Velle autem ista *Titusiano* arguere, nimium hagiomachia scelere non caret.

VI. Utilitas ieiunij est tam multiplex, quam efficax. I. Carnem subigit spiritui domitam. Hinc, *1. Cor. 9. Castigo corpus meum, & in seruitutem redigo,* scilicet ieiunio, ait *Chryl. Ambr. &c.*

II. Animam disponit ad orationem: Ita *Moyles, Exo. 34.* se ad Colloquium cum Deo parabat. *Helias, 3. Reg. 19.* vt Deum videret in *Horeb:* *Daniel* vt reuelationes acciperet.

III. Præstat gratum Deo *CVLTVM,* quatenus ad eius honorem suscipitur ex obedientia Ecclesiæ. Inde laudauit *S. Ananiam, Luc. 2.* quæ coluit Deum ieiunijs & orationibus, *κατεύχετο;* idque voluntariè, non ex præcepto.

IV. Satisfacit Deo. *1. Reg. 7.* Israelitæ ieiunijs à placato Numine etiam *Viduarum* contra hostes abstulerunt. *Achab, 3. Reg. 21.* irâ Dei ex occiso *Naboth* fregit, vicitque ieiunio. Item Iudæi, *Esther 4. Iudith, 4. Niniuitæ, I. el. 2.*

V. Meretur beneficia Dei. *1. Sic, 1. Reg. 1. Anna h. luna,* ait Hieronymus, inane cibo ventrem filij meruit implere. *Dauid, 2. Reg. 12.* agro filio studuit vitam impetrare.

*Sara, Tob. 3.* demonio liberatur. *Eccl. Mat. 17.* Est genus demoniorum, quod non exiit, nisi ieiunio & oratione. 2. Quare, *Mat. 6. Cum ieiunas, unge caput tuum, & faciem tuam laua, ne videaris hominibus ieiunans. Et Puer tuus, qui videt in absconditis, REDDET TIBI.* E contra ibid. Exterminant hypocritæ facies suas, vt pareant hominibus ieiunantes. Amen dico vobis, qui acciperunt mercedem suam. Quæ merces patrio quidem est donum; quia ex Dei gratia fit ieiunium; at secundariò est quoque debitum: ob promissionem.

## ANTICHRISTI QVADRIPERTITI LVTHE- RO. CALVINIANI

F I N I S.

Sit Lauæ TRINVNO, & Diuis: Fructusq; Labori.  
Gloria sit CHRISTO: Confusioq; Antagonista.

GENEA

RVM,  
tur ex  
S. An  
& o-  
tariè,

melitz  
Vidto  
chab,  
n fre-  
Eßha

i. Reg  
i, ina  
mpie-  
ni vi

r. Et,  
a est  
uare,  
m, &  
us u-  
diti,  
ermit-  
n hi-  
uare  
es pu  
& Dei  
d est  
n.

EA-

